

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Temel Eğitim Anabilim Dalı

Sınıf Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YARATICI YAZMA HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ
VE SINIF İÇİ UYGULAMALARI**

Handan AYDIN
ORCID: 0000-0002-3906-2722

Danışman
Doç. Dr. Mehmet AŞIKCAN
ORCID: 0000-0002-8347-0811

Konya – 2025

ÖNSÖZ (TEŞEKKÜR)

Tez yazma sürecimin her aşamasında değerli bilgi ve katkılarını sunarak beni destekleyen danışman hocam Doç. Dr. Mehmet AŞIKCAN'a en içten teşekkürlerimi ve minnet duygularımı sunuyorum. Beni sabırla dinleyip akademik birikimini benimle paylaştığı için çok şanslıyım. Bana yol gösteren Prof. Dr. Ruhan KARADAĞ YILMAZ hocama, değerli görüşleriyle tezime katkıda bulunan Prof. Dr. Sabahattin ÇİFTÇİ ve Doç. Dr. Nurhan AKTAŞ hocalarıma,

Eğitim hayatımın başlangıcından bugüne kadar üzerimde büyük emekleri olan başta Derya GÖKDUMAN'a ve saygıdeğer öğretmenlerime de bana kazandırdıkları her şey için,

Tez çalışmam sırasında, her ihtiyacım olduğunda bana destek olan değerli meslektaşlarım Şerife AKSİN, Gülşen VİDİN ve Hatice Nilüfer GÜLER'e,

Beni her zaman destekleyen ve üzerimde emekleri çok büyük olan annem, babam, abim ve ablama,

Hayatı birlikte paylaştığımız eşime, varlığıyla neşe kaynağım olan dünyalar tatlısı canım kızıma ve tez yazma sürecinde kucağıma aldığım minik nur topum canım yavruma,

Tezime değerli görüşleriyle katkıda bulunan saygıdeğer meslektaşlarıma,

Teşekkürlerimi sunuyorum.

Handan AYDIN

Ocak 2025

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ (TEŞEKKÜR).....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	v
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vi
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	viii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	6
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Yaratıcılığın Tanımları	8
2.2. Yaratıcılık Sürecinde Aşamalar.....	9
2.3. Yaratıcı Bireylerin Özellikleri.....	10
2.4. Yaratıcı Düşüncenin Eğitime ve Yazma Sürecine Etkisi.....	11
2.5. Yaratıcılığı Engelleyen Faktörler	13
2.6. Yazma Becerisinin Önemi ve İlk Okuma ve Yazma Süreci	16
2.7. Yazma Öğretiminde Yöntem ve Teknikler	17
2.8. Yaratıcı Yazma Yaklaşımı	19
2.9. Yaratıcı Yazmayı Destekleyen Unsurlar ve Etkinlikler	21
2.10. İlgili Araştırmalar	27
3. YÖNTEM.....	35
3.1. Araştırmanın Modeli	35
3.2. Çalışma Grubu.....	35
3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri.....	37
3.3.1. Görüşme	37
3.3.2. Gözlem	38
3.4. Verilerin Toplanması.....	39
3.5. Verilerin Analizi.....	39
3.6. Verilerin İnanırlılığını ve Aktarılabirliğini.....	40
3.7. Etik	41
4. BULGULAR	42
4.1. Yaratıcılık Kavramının Açıklanmasına İlişkin Bulgular.....	43
4.2. Yaratıcı Öğrencilerde Gözlenen Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	45
4.3. Yaratıcı Yazıların Niteliği ve Sınıf İçi Kullanımına İlişkin Bulgular	48
4.4. Öğrencilerin Mevcut Yazma Becerilerine ve Sınıf Ortamına İlişkin Bulgular.....	54

4.5. Öğrencileri Teşvik Etme, Öğretmenin Rolü ve Kullanılan Yöntem ve Tekniklere İlişkin Bulgular.....	59
4.6. Yaratıcı Yazma Çalışmalarının Değerlendirilmesine ve Karşılaşılan Zorluklara İlişkin Bulgular.....	68
4.7. Yaratıcı Yazma Çalışmalarında Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bulgular	75
4.8. Mevcut İlkokul Türkçe Öğretim Programının Yaratıcı Yazma Açısından Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular	83
4.9. Yaratıcı Yazıların Sınıf İçinde ve Dışında Paylaşılmasının Önemine ve Etkisine İlişkin Bulgular.....	87
4.10. Okuma Alışkanlığı ve Okuduğunu Anlama Düzeyi ile Yaratıcı Yazma Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular.....	91
4.11. Öğretmenlerin Sınıfta Uyguladıkları Yaratıcı Yazma Çalışmalarına İlişkin Bulgular	95
4.12. Üçüncü ve Dördüncü Sınıf Yaratıcı Yazma Çalışması Gözlemine İlişkin Bulgular	105
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	114
5.1. Tartışma ve Sonuç	114
5.3. Öneriler.....	119
KAYNAKLAR.....	122
EKLER.....	132
EK-1: Öğretmenlerin Sınıfta Yaptıkları Yaratıcı Yazma Çalışmalarından Örnekler	132
EK-2: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	146
EK-3: Gözlem Formu.....	148

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Yazma Hakkındaki Görüşleri ve Sınıf İçi Uygulamaları başlıklı tez çalışmamın toplam **156** sayfalık kısmına ilişkin, 31/01/2025 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%10** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

31/01/2025

Handan AYDIN

Doç. Dr. Mehmet AŞIKCAN

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

31/01/2025

Handan AYDIN

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YARATICI YAZMA HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ VE SINIF İÇİ UYGULAMALARI

Handan AYDIN

Eğitim, bireyin hayatında okuma ve yazma ile başlar ve kişinin tüm hayatını etkiler. Öğrencilerin ilköğretim yıllarından itibaren öncelikle bu becerileri tam olarak kazanmaları gerekmektedir. Bu becerileri de akranlarından fark yaratarak hayatlarında başarılı olabilmek için kullanmaları sağlanmalıdır. Yaratıcı yazma da öğrencinin üretmesini destekleyerek öğrencinin iç dünyasını bize yansıtması açısından önemlidir. Yaratıcı yazma çalışmalarıyla öğretmenler öğrencilerini daha detaylı tanıyabilmektedir. Bu sebeple bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin yaratıcı yazma hakkındaki görüşleri belirlenmeye çalışılmış ve sınıf içi uygulama örnekleri ile sınıfta yapılanlar gözlem yoluyla ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması deseninde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılı 2.döneminde çeşitli sınıf kademelerinde öğretmenlik yapan 30 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Ayrıca biri dördüncü sınıf diğeri de üçüncü sınıf olan iki sınıfta yaratıcı yazma çalışmaları sırasında neler yapıldığı gözlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu oluşturulurken amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın amacına yönelik verilerin toplanması için 10 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve uzman onayına sunulduktan sonra görüşmeler yüz yüze ve uzaktan yapılarak veriler elde edilmiştir. Sınıf gözlemi, video kaydı alınıp gözlem sonuçlarının oluşturulan gözlem formuna işlenmesiyle yapılmıştır. Verilerin analizi betimsel analiz yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenler yaratıcılık kavramını özgün düşünüp yeni fikir üretme olarak tanımlamışlardır. Yaratıcı öğrencilerin özgün bir bakış açısına sahip olduğu ve meraklı kişiler olduğunu belirtmişlerdir. Yaratıcı yazıların özelliğini ise öğrencilerin hayal dünyasından çıkan ve orijinal düşüncelerin bir araya getirdiği yazılar olarak ifade etmişlerdir. Öğretmenler sınıfta daha çok anahtar kelimelerle yaratıcı yazma çalışmaları yaptıklarını bu çalışmaların da öğrencinin yaratıcı ve özgün düşünmesini geliştirip Türkçeyi etkili ve güzel kullanmasını sağladığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin mevcut yazma becerilerinin çok fazla yeterli olmadığını ancak bu tür yaratıcı yazma çalışmaları yaptıkça geliştiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenler sınıflarında öğrencilerini güdüleyip rehber olarak bu çalışmalara teşvik ettiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca anahtar kelimeler, drama, soru cevap yöntemleri kullanarak yaratıcı yazma çalışmaları yaptıklarını ifade etmişlerdir. Yaratıcı yazma çalışmalarını değerlendirirken ise öncelikle imla ve noktalama kurallarına dikkat ettiklerini daha sonra yazılarında hayal gücü, özgünlük olup olmadığına baktıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler ders kitabındaki yaratıcı yazma etkinliklerini yeterli bulmamakta ve daha dikkat çekici olmasının faydalı olacağını belirtmişlerdir. Öğrencilerin yazdıkları yaratıcı yazıların paylaşılmasının da yaratıcı yazmaya karşı ilgi ve motivasyon artışı sağlayarak öğrencilerin çok hoşuna gittiğini belirtmişlerdir. Ayrıca okuma alışkanlığı kazanmış öğrencilerin kelime dağarcıklarının geliştiğinden daha nitelikli yazılar yazdıklarını belirtmişlerdir. Ancak öğretmenlerin bir kısmı sınıf mevcudunun fazla olması, zamanın yetersiz olması ve müfredatı yetiştirme kaygısından dolayı bu tür yaratıcı yazma çalışmalarını çok fazla yapmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu ise sınıflarında yaratıcı yazma çalışması olarak eksik bırakılan hikâyeyi tamamlama ve anahtar kelimelerle yazma çalışmaları yaptığını belirtmişlerdir. Sınıf gözleminde ise dördüncü sınıf okutan sınıf öğretmeni anahtar kelimelerle yazma çalışması yaptırırken, üçüncü sınıf okutan sınıf öğretmeni ise ilginç konular belirleyerek yaratıcı yazma çalışması yaptırmıştır. Öğrencilerin bu yaratıcı yazma çalışmaları sırasında heyecanlı oldukları ve yazma isteklerinin arttığı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcılık, Yazma Becerisi, Yaratıcı Yazma, Öğretmen Görüşleri, Nitel Araştırma

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Basic Education
Primary Education Program
Master Thesis

PRIMARY SCHOOL TEACHERS' VIEWS ON CREATIVE WRITING AND IN-CLASSROOM ACTIVITIES

Handan AYDIN

Education fundamentally begins with reading and writing, playing a crucial role in shaping an individual's life. Students must first acquire these skills thoroughly during their primary school years. They should be provided with the opportunity to use these skills to differentiate themselves from their peers and to be successful in their lives. For students to achieve success, it is imperative that they acquire a diverse set of skills and actively strive to make a difference. Creative writing is essential, as it unveils a student's inner world and fosters their creative expression. Through creative writing activities, teachers can get to know their students in more detail. This research was conducted to definitively explore classroom teachers' perceptions of creative writing and to document effective in-class application examples. The study was structured as a case study one of the most effective qualitative research designs—with a study group comprising 30 classroom teachers from various grade levels during the 2023-2024 academic year. In addition, creative writing activities were observed in two classes, one in the fourth grade and the other in the third grade. The research employed criterion sampling, a purposeful method that ensures a wide range of perspectives. Data collection was executed through a semi-structured interview form containing ten targeted questions. Following expert approval, interviews were conducted both face-to-face and remotely, resulting in comprehensive data acquisition. Classroom observation was conducted by taking video recordings and recording the observation results on the observation form. The subsequent analysis employed descriptive methods to present the findings clearly. Teachers consistently defined creativity as the ability to think originally and generate novel ideas. They recognize that creative students possess a unique perspective and a strong sense of curiosity. Teachers characterize creative writing as the product of students' imaginations, where original thoughts coalesce into meaningful expression. Teachers frequently implement creative writing exercises utilizing keywords in the classroom, and they observe significant improvements in students' creative and original thinking. These activities also enhance students' proficiency in using the Turkish language effectively and beautifully. While teachers acknowledge that students' current writing skills are lacking, they report noticeable progress as students engage in creative writing exercises. Educators actively motivate their students, providing guidance that encourages participation in creative writing activities. They effectively employ various methods, including keywords, drama, and question-and-answer techniques. When evaluating student work, teachers prioritize spelling and punctuation rules, followed by assessments of imagination and originality. Furthermore, many teachers assert that the creative writing activities found in textbooks are inadequate and necessitate more engaging content. They observe that students derive enjoyment from sharing their creative writings, thereby boosting their interest and motivation in writing. Notably, students who cultivate reading habits produce higher-quality writing as their vocabulary expands. However, it is important to note that some teachers express concerns about engaging in creative writing activities due to challenges such as large class sizes, limited time, and the pressure of completing the curriculum. This situation highlights the need for systemic changes to better support creative expression in the classroom. The majority of teachers stated that they completed the incomplete story and wrote it with keywords as a creative writing activity in their classes. During the classroom observation, the fourth-grade teacher had them write using keywords, while the third grade teacher had them write creatively by determining interesting topics. It has been observed that students are excited and their desire to write increases during these creative writing activities.

Keywords: Creativity, Writing Skills, Creative Writing, Teacher Opinions, Qualitative Research

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Eğitim sürecinin temel yapı taşlarından olan okuma ve yazma becerileri, bireylerin eğitim hayatına başladıkları ilk andan itibaren karşılaştıkları ve ileriki akademik başarılarının temelini oluşturan kritik becerilerdir. Bu beceriler, bireyin yaşamı boyunca kullanacağı bilgi ve yeteneklerin kazanılmasında önemli bir rol oynamaktadır. İçinde bulunduğumuz çağda, temel düzeyde okuma-yazma becerisi artık yeterli görülmemektedir. Akyol'un (2020) belirttiği gibi yalnızca ad-soyad yazabilme ve basit düzeyde metin okuma ve yazma becerileri, gelişmiş toplumlar arasında kabul edilebilir bir okuryazarlık seviyesi olarak değerlendirilmemektedir. Okuduğunu anlayan ve anladığını yaşamının olumlu yönde gelişmesi için kullanabilen bireylerin yetiştirilmesi, modern eğitim sistemlerinin temel hedefleri arasında yer almaktadır.

Okuma yoluyla yazılı ve görsel metinleri zihninde yapılandırarak anlamlandıran birey, yazma yoluyla hem duygu ve düşüncelerini ifade etmekte hem de yeni bilgiler öğrenmektedir. Baştuğ ve Demirtaş'ın (2020) vurguladığı üzere işlevsel bir okuryazarlığa ulaşabilmek için başlangıçtan itibaren nitelikli ve sistematik bir okuma ve yazma öğretimi gerçekleştirilmelidir. Bu süreç rastgele değil, planlı ve programlı bir şekilde yürütülmelidir. İlkokuldan yükseköğrenime kadar süren eğitim sürecinde, okuma ve yazma becerileri öğrenmenin anahtarı konumundadır.

Yazma becerilerinin gelişimi, okul öncesi dönemde başlamaktadır. İlk olarak 18-24 ay arasında yazmaya ait beceriler gözlenirse de esas olarak 2-3 yaşları arasında bu gelişim daha belirgin şekilde gözlenmeye başlanır. Bu dönemde çocuklar çevrelerindeki bireyleri örnek alarak ve onları taklit ederek yazmaya ilişkin becerilerini geliştirir (Akyol ve Yıldız 2018). Okul öncesi dönemde çocuklar ses, yazma ve konuşma becerilerini kazanmakta, formal eğitime başladıklarında ise öğrenmiş oldukları dilin sözel kodunu anlamlandırmaya başlamaktadırlar (Özcan ve Özcan, 2016). Bu süreçte aile çevresinin etkisi ve yazıların içerik ve biçim açısından değerlendirilmesi önemli çıkarımlar sağlamaktadır (Spycher vd., 2018).

İlkokul yıllarından yükseköğrenime kadar süren eğitim sürecinde okuma ve yazma becerileri, öğrenmenin temel anahtarı konumundadır. Susar Kırmızı'nın (2020) belirttiği gibi özellikle içinde bulunduğumuz bilgi çağına uyum sağlayabilmek için gerekli olan becerilerin başında gelen yazma becerisi, bireyin akademik başarısının artmasında kritik bir role sahiptir. Bu bağlamda ilkokul öğretmenlerinin okuma ve yazma sürecini etkili bir şekilde yönetmeleri,

öğrencilerin gelecekteki başarıları açısından önem taşımaktadır. Ülkemizde ve dünyada genellikle 6-7 yaş grubunda başlayan ilk okuma ve yazma öğretim sürecinde yaş gruplarının gelişimsel özellikleri dikkate alınmalıdır (Babayiğit ve Gültekin, 2019). 7 yaşındaki çocuklar okuma ve yazmaya büyük ölçüde hazır olsalar da 6 yaş grubundaki çocukların halen oyun çağında olmaları nedeniyle, bu yaş grubuna yönelik ilk okuma ve yazma öğretiminin oyun temelli etkinliklerle desteklenmesi, sürecin hem daha eğlenceli hem de daha etkili geçmesini sağlayacaktır.

Akyol'a (2020) göre yazma becerisi insanların gündelik hayatında yaşam kalitesini etkilemesinin yanında toplumda da bir birey olarak kabul görmesini sağlayan önemli bir beceridir. Yazı yazma, insanlığın iletişim kurarken kullandığı çok etkili olan ve kalıcılık açısından uzun süre giden araçlardan birisidir. Burada hız ve okunabilirlik önem kazanmaktadır. Eğer yazma kolay ve hızlı bir şekilde yapılamazsa birey yetersizlik duygusuna kapılıp yazmaktan nefret edebilir.

Yazma becerisinin gelişmişlik durumu, yaşamımızın her alanında üzerinde özenle durulması gereken bir beceri olarak kendini göstermektedir. Yazı yazan kişi, farkındalığını, kendini güzel ifade etmeyi, kişisel gelişimini sağlarken bu arada da kendine güven duygusunu da geliştirmektedir (Elufiede, 2015). Bu bağlamda geleneksel yazma yaklaşımlarının ötesinde, bireylerin yaratıcılıklarını ve özgün düşüncelerini ortaya koyabilecekleri yaratıcı yazma çalışmaları, modern eğitim sistemlerinde giderek daha fazla önem kazanmaktadır.

Yaratıcı yazma, bireylerin duygu, düşünce ve hayallerini özgün bir biçimde ifade etmelerini sağlayan, kalıplaşmış düşünce sisteminin dışına çıkarak yeni fikirler üretmelerine olanak tanıyan bir yazma türüdür. Demir'in (2023) belirttiği gibi yaratıcı yazma etkinlikleri öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirmekte, kendilerini daha iyi tanımalarına ve ifade etmelerine yardımcı olmaktadır. Bu süreçte öğrenciler hayal güçlerini kullanarak özgün metinler oluşturma fırsatı bulmakta ve bu sayede yazma eylemini bir zorunluluk olarak değil, keyifli bir aktivite olarak görmeye başlamaktadırlar.

Yaratıcı yazma sürecinde, öğrencilerin özgürce düşünebilmeleri ve fikirlerini rahatça ifade edebilmeleri için destekleyici bir öğrenme ortamının oluşturulması önem taşımaktadır. Kandemir'in (2017) araştırma sonuçlarına göre yaratıcı yazma etkinliklerinin düzenli olarak uygulandığı sınıflarda öğrencilerin yazma kaygılarının azaldığı ve yazma motivasyonlarının arttığı görülmektedir. Ayrıca Özdemir ve Çevik'in (2018) çalışmasında vurgulandığı üzere

yaratıcı yazma çalışmaları öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine de önemli katkılar sağlamaktadır.

1.1. Problem Durumu

İnsanlık tarihi boyunca iletişim, farklı araçların kullanımıyla gelişim göstermiştir. İlk insanlar, mağara duvarlarına çizdikleri resim ve sembollerle kendilerini ifade etmiş; duman, çeşitli simgeler ve vücut hareketleri gibi araçlarla iletişim kurmaya çalışmışlardır. Dilin iletişim aracı olarak kullanılmasıyla birlikte toplumlar arasında birlik sağlanmış, bireylerin kişisel gelişimleri desteklenmiş ve aidiyet duygusunun oluşumuna zemin hazırlanmıştır (Karadağ Yılmaz, 2021). Yazının icadı tarihin başlangıcı olarak kabul edilmiş ve insanların yaşantılarını, deneyimlerini ve bilgilerini gelecek nesillere aktarmalarının aracı haline gelmiştir (Petekçioğlu, 2011). Bu bağlamda bireylerin yazılarının okunaklı ve akıcı olabilmesi için erken yaşlardan itibaren yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkili çalışmaların yapılması önem taşımaktadır (Feng vd., 2019). Yazma, yalnızca bir kalemi eline alıp kâğıda yazma süreciyle sınırlı değildir.

Okuma ve yazma bireylerin bilgi paylaşımı yapabilmesi ve iletişim kurabilmesi açısından temel beceriler arasında yer alır. Bu beceriler bireylerin hayatın çeşitli alanlarında görevlerini yerine getirebilmeleri ve yaşamlarını sürdürebilmeleri için hayati öneme sahiptir. Temel okuma ve yazma becerilerinin kazanılması, bireylerin yaşamları boyunca ihtiyaç duyacakları bir yetkinlik olarak değerlendirilmektedir (Sönmez, 2022). İlkokul yıllarında öğrenilen okuma ve yazma becerileri, bireyin eğitim hayatındaki en karmaşık ve zorlu süreçlerden biridir. Öğrenciler dilin doğal akışı içinde dinleme ve konuşma becerileri aracılığıyla seslerin sembolleştirilmesini öğrenir. Bu sürecin başarılı bir şekilde tamamlanmasının ardından, okuma ve yazma becerilerinin daha ileri düzeyde geliştirilmesi gerekmektedir (Balantekin, 2021).

Yaratıcı yazma becerileri alanyazında geniş bir araştırma alanı bulmuş ve çeşitli yazma teknikleri arasında özel bir konum kazanmıştır. Özet çıkarma, not tutma, boşluk doldurma, serbest yazma, grup çalışmasıyla yazma, tümevarım ve tümdengelim yöntemleri, eleştirel yazma, kontrollü yazma, kelime ve kavram seçerek yazma gibi farklı yaklaşımlar arasında öne çıkan yaratıcı yazma, öğrencilerin gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirdikleri, düşünme süreçlerini destekleyen ve çocukluk döneminden itibaren kazandırılması hedeflenen önemli bir beceri olarak tanımlanmaktadır (Guilford, 1967; Özer ve Şahan, 2011; Torrance, 1965). Yaratıcı yazma bireylerin kendilerini ifade etme, eleştirel düşünme, problem çözme ve

yaratıcılık gibi üst düzey bilişsel becerilerini güçlendirmenin yanı sıra akademik başarının, dili etkili kullanmanın ve özgüvenin artmasında da belirgin katkılar sağlamaktadır (Kuvanç Kapar, 2008; Şahin, 2019; Temizkan, 2011). Geleneksel yazma öğretimi yöntemlerinin ötesine geçerek öğrencilerin özgün ifade becerilerini ve yaratıcı düşüncelerini geliştirmeyi hedefleyen bu yaklaşım, eğitim alanında giderek daha fazla önem kazanmaktadır (Cremin, 2006). Ancak özellikle sınıf öğretmenlerinin yaratıcı yazma uygulamalarını etkili şekilde sınıf ortamına entegre etme ve bu etkinlikleri öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda yönlendirme konusunda çeşitli güçlükler yaşadıkları görülmektedir (Göçen, 2018).

Alanyazında öğretmenlerin yaratıcı yazma becerilerini kazandırma sürecine ilişkin bilgi ve deneyim eksikliklerinin, bu uygulamaların sınıf içi rutinelere dahil edilmesini zorlaştırdığı vurgulanmaktadır (Cremin ve Myhill, 2013; Troia, 2014). Özellikle öğretmenlerin, yaratıcılığı destekleyen yöntem ve materyalleri nasıl kullanacaklarına dair yol gösterici örneklerden yoksun olmaları, uygulama sırasında bireysel farklılıklar ve sınıf seviyeleri gibi etkenlerin ortaya çıkarabileceği sorunlarla başa çıkmalarını daha da güçleştirmektedir (Göçen, 2018). Öğretmenlerin yaratıcı yazma konusunda özgüven eksikliği yaşamaları, bu tür etkinliklerin sınıf içinde yeterince uygulanamamasına ve öğrencilerin yaratıcı potansiyellerinin yeterince geliştirilememesine yol açmaktadır (Beghetto ve Kaufman, 2010).

Araştırmacılar yaratıcı yazmanın öğrencilerin dil gelişimi üzerindeki olumlu etkilerini (Acar ve Öztürk, 2024; Cremin, 2006) ve teknoloji destekli araçların yazma süreçlerindeki faydalarını (Kılıç vd., 2015) vurgulasa da öğretmenlerin bu yöntemleri sınıflarında nasıl, ne ölçüde uyguladıkları ve bu süreçte karşılaştıkları zorluklar daha fazla ele alınmalıdır. Ayrıca uluslararası bağlamda yaratıcı yazma stratejisinin eğitim politikalarındaki artan önemi (Bui, 2024) bu konunun daha derinlemesine araştırılmasını gerektirmektedir. Türkiye özelinde yapılan çalışmalarda, yaratıcı yazma süreçlerinin öğrencilerin yaratıcı potansiyellerini ortaya çıkarmadaki rolü öne çıkarken (Akkaya, 2014), öğretmenlerin yeterliliklerinin artırılması ve yenilikçi yöntemlerin teşvik edilmesi gerektiği belirtilmektedir (Saylık Işık vd., 2023; Sulak ve Erdoğan, 2019). Bu bağlamda sınıf öğretmenlerinin yaratıcı yazma sürecindeki rollerinin daha iyi anlaşılması ve sınıf içi uygulamalarının ortaya konması alanyazın açısından faydalı olacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin yaratıcı yazma becerilerine ilişkin görüşlerinin ve sınıf içi uygulama örneklerinin ortaya konması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

1. Sınıf öğretmenleri yaratıcılık kavramını nasıl tanımlamaktadır ve bu kavrama ilişkin görüşleri hangi unsurlara dayanmaktadır?
2. Sınıf öğretmenleri, yaratıcı öğrencilerin temel özelliklerini nasıl gözlemlemekte ve değerlendirmektedir?
3. Öğretmenlerin yaratıcı yazıların temel niteliklerine ilişkin düşünceleri nelerdir ve bu yazıları sınıf içi uygulamalarda nasıl kullanmaktadırlar?
4. Öğretmenler, öğrencilerinin mevcut yazma becerilerini nasıl değerlendirmekte ve yaratıcı yazmayı destekleyici sınıf ortamı oluşturmak için hangi stratejileri benimsemektedir?
5. Öğretmenler, öğrencilerini yaratıcı yazmaya teşvik ederken hangi yöntem ve teknikleri kullanmakta ve bu süreçte nasıl bir rehberlik sunmaktadır?
6. Öğretmenler yaratıcı yazma çalışmalarını hangi ölçütlere göre değerlendirmekte ve süreçte karşılaştıkları zorlukları nasıl aşmaktadır?
7. Yaratıcı yazma çalışmaları sırasında öğretmenlerin karşılaştığı temel güçlükler nelerdir ve bu güçlükleri aşmak için nasıl stratejiler geliştirmektedirler?
8. İlkokul Türkçe Öğretim Programı, yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi açısından öğretmenler tarafından nasıl yorumlanmakta ve sınıf içi uygulamalara nasıl yansımaktadır?
9. Öğrencilerin yaratıcı yazma ürünlerini paylaşma süreçleri öğretmenler tarafından nasıl gözlemlenmekte ve bu süreç yazma becerileri açısından nasıl bir etki yaratmaktadır?
10. Öğrencilerin okuma alışkanlıkları ve okuduğunu anlama düzeyi ile yaratıcı yazma becerileri arasındaki ilişki öğretmen görüşlerine göre nasıl şekillenmektedir?
11. Öğretmenlerin sınıflarında gerçekleştirdikleri yaratıcı yazma etkinlikleri nelerdir ve bu etkinliklerin öğrenciler üzerindeki etkileri nasıl değerlendirilmektedir?

Araştırmanın, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik önemli veriler sağlayacağı ve bu alanda çalışma yapacak araştırmacılar için değerli bir kaynak olacağı

düşünülmektedir. Ayrıca araştırma bulgularının yaratıcı yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik yeni strateji ve yöntemlerin tasarlanmasına katkı sunması beklenmektedir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Günlük yaşamda etkili iletişim kurmak ve fikir üretmek için yazma becerisinin aktif bir şekilde kullanılması, bireyin başarısını olumlu yönde etkileyen önemli bir faktördür. Güzel ve derin düşüncelere sahip olup bunları etkili bir şekilde ifade edememek, bireyin yaşamında önemli bir engel oluşturabilir. Bu nedenle özellikle yazma becerisinin temellerinin atıldığı ilkökul yıllarında öğrencilerin yazma becerilerinin desteklenmesi gerekmektedir. Yazma türleri arasında yer alan yaratıcı yazma becerileri, öğrencilerin yaşadıklarını, düşündüklerini ve hayal ettiklerini yazılı olarak ifade etmelerini sağlamakta ve onların kendilerini daha iyi ifade etmelerine olanak tanımaktadır.

Araştırmalar yazma becerilerinin okuma becerilerine kıyasla daha az incelendiğini göstermektedir. Ayrıca yazma ile ilgili çalışmaların genellikle belirli yaş gruplarına ve konulara odaklandığı dikkat çekmektedir (Ateş vd., 2014). Bununla birlikte etkili ve kapsamlı bir ilk okuma ve yazma öğretiminin; öğretmenlerin nitelikleri, okulun fiziki koşulları, kullanılan yöntem ve teknikler, öğrencinin gelişim özellikleri, okul-aile iş birliği ile bireysel ve çevresel faktörlere bağlı olarak değişkenlik gösterdiğini ortaya koyan birçok çalışma bulunmaktadır (Babayiğit ve Erkuş, 2017).

İlkokul yıllarından itibaren, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek amacıyla yaratıcı yazma çalışmalarına geniş yer verilmesi gereklidir. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Türkçe Öğretim Programı (2019), öğrencilerin hem akademik hem de iş hayatında ihtiyaç duyacakları Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) kapsamında sekiz temel yetkinlik belirlemiştir. Bunlardan biri de “yaratıcı şekilde dilsel etkileşimde bulunma” yetkinliğidir. Bu yetkinliğin geliştirilmesi, okullarda yapılacak yaratıcı yazma çalışmaları ile mümkün olabilmektedir (Kırmızı ve Adıgüzel, 2023). Mayıs 2024 yılında yenilenen program “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” adını alarak bireylerin yetkin ve erdemli birer insan olarak her yönden gelişiminin amaçlandığı bütüncül bir yaklaşımı temel almıştır. Bu programda kavramsal beceriler, alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile eğilimler, değerler ve okuryazarlıklar bir bütün olarak harmanlanarak ele alınmış ve bu sayede öğrencilerin çok yönlü olarak gelişimini desteklemek amaçlanmıştır. Yaratıcılık, dört temel dil becerisine ilişkin önerilen strateji/ tür/ yöntem/ teknikler içerisinde temaların eğilimler kısmında yer almaktadır. Dinleme stratejileri içerisinde; seçici, yaratıcı, eleştirel, empati kurarak, not alarak, katılımlı,

katılımsız, grup halinde dinleme vb. yer almaktadır. Konuşma stratejileri içerisinde; yaratıcı, güdümlü, empati kurma, ikna edici, eleştirel, serbest, katılımlı konuşma vb. bulunmaktadır. Yazma stratejileri içerisinde; not alma, özet çıkarma, eleştirel, yaratıcı, serbest, sözcük veya kavram havuzundan seçerek, anahtar sözcük, güdümlü, kontrollü, metni tamamlama, tahminde bulunarak yazma vb. yer almaktadır. Ayrıca tema içeriklerinde de yaratıcı okumaya yer vererek öğrencilerin sadece medeniyete uyum sağlayan değil etkin olarak medeniyet kurucusu ve geliştiricisi nesiller yetiştirilmesi hedeflenmiştir (MEB, 2024).

İlkokul öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin gelişiminde öğretmen görüşlerinin değerlendirileceği bu çalışmanın şu nedenlerle önemli olduğu düşünülmektedir: Yazma becerisi, eğitim yoluyla kazanılan bir yetkinliktir ve sosyal bir varlık olan insanın duygularını, düşüncelerini, yaşadıklarını, hissettiklerini ve gözlemlerini çevresiyle paylaşma ihtiyacını karşılamada önemli bir araçtır. Söz konusu paylaşımların anlaşılır bir şekilde yapılabilmesi, bireyin etkili bir iletişim kurmasını sağlar. Bu nedenle bireyin geleceğini şekillendiren eğitimin ilk yıllarında verilen ilk okuma ve yazma öğretimi ve sonrasında yaratıcı yazma çalışmaları, bireyin gelişimi açısından kritik bir rol oynamaktadır.

Yaratıcı yazma çalışmaları, öğrencilerin yalnızca yazma becerilerini geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda bilişsel gelişimlerine de katkı sağlar. Bu tür çalışmalar duygu ve düşüncelerdeki kavramların analiz edilip sentezlenmesi, değerlendirilmesi ve etkili bir şekilde ifade edilmesi sürecini destekler. Öğretmenler, yazma becerisini kazandırdıkları öğrencilerde yazmaya karşı ilgi ve istek uyandırmalı ve bu süreçte yaratıcı yazma gibi çeşitli yazma türlerine yönelik çalışmalar gerçekleştirmelidir. Sürekli yenilenen ve gelişen bir dünyaya uyum sağlayabilmek için ilkokuldan itibaren öğrencilere zengin içeriklerin sunulmasının yanı sıra yaratıcı yazma becerilerinin kazandırılması önemlidir. Alanyazında sınıf öğretmenlerinin yaratıcı yazma etkinliklerini nasıl yorumladıklarına dair az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu doğrultuda, yapılacak olan bu çalışmanın, öğretmenlerin yaratıcı yazma becerilerine ilişkin bilgi düzeylerini, deneyimlerini ve sınıfta uyguladıkları etkinlik örneklerini ortaya koyarak öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi açısından öğretmenlere, araştırmacılara ve öğrencilere önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

BÖLÜM 2

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Yaratıcılığın Tanımları

Alanyazında yaratıcılık, farklı yaklaşımlarla tanımlanan geniş ve çok yönlü bir kavramdır. Türk Dil Kurumu (TDK) Türkçe Sözlük'e göre yaratıcılık, “yaratıcı olma durumu, yaratma yeteneği; her bireyde var olduğu kabul edilen, bir şeyi yaratmaya iten farazi yatkınlık” olarak ifade edilmektedir (Türk Dil Kurumu, 2004).

Yaratıcılık, farklı araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde ele alınmıştır. Sylvan'a göre yaratıcılık, “hiç kimsenin görmediklerini görme, hiç kimsenin duymadıklarını duyma, hiç kimsenin düşünmediklerini düşünme ve hiç kimsenin cesaret edemediklerini yapma” yeteneğidir (Akt. Üstündağ, 2003) San (1979) ise yaratıcılığı tüm duygusal ve zihinsel etkinliklerde, her türlü çalışma ve uğraşın içinde var olan, insan yaşamının ve insan gelişiminin tüm yönlerinin temelini meydana getiren bir yeti olarak tanımlamıştır.

Fromm'a göre yaratıcılık, “merak etme yeteneği, uyumsuzluk ve gerilimle baş etme kapasitesi, bireyin kendini yeniye yöneltmesi, yaşantısının bilincine varması ve buna tüm benliğiyle tepkide bulunması” olarak tanımlanmıştır (Akt. Davaslıgil, 1989). Torrance, yaratıcılığı, “sorunlara, bozukluklara, bilgi eksikliğine, kayıp öğelere ve uyumsuzluğa karşı duyarlı olma; güçlüğü tanımlama, çözüm arama, tahminlerde bulunma ya da eksikliklere ilişkin denenceler geliştirme, bu denenceleri değiştirme ya da yeniden sınama ve sonuçları başkalarına iletme” olarak ifade etmiştir (Akt. Sungur, 1997).

Vernon ise yaratıcılığı, “insanın sosyal, manevi, estetik, bilimsel veya teknolojik değeri olduğu kabul edilen fikirleri, görüşleri, buluşları veya artistik objeleri üretme kapasitesi” olarak tanımlamıştır (Aktaran Arık, 1990). Üstündağ (2003) ise yaratıcılığı, “işte buldum dedirten; tüm bilişsel, duyuşsal ve devinişsel etkinliklerde yeni bir söylemi, davranışı, tutumu, beceriyi, ürünü ya da yaşam felsefesini ortaya koymayı göze alma” olarak nitelendirmiştir.

Yukarıdaki bu tanımlar, yaratıcılığın bireysel farklılıklarla şekillenen, çok yönlü bir süreç olduğunu ve duygusal, bilişsel ve devinişsel boyutlarıyla insan yaşamında önemli bir yere sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

2.2. Yaratıcılık Sürecinde Aşamalar

Yaratıcılığın açıklamasıyla ilgili çeşitli modeller ortaya konmuştur. Bunların başında Hermann'ın modeli gelmektedir. Ona göre yaratıcılığın kaynağının beyin olduğu ve yalnızca bir bölümünün değil, beynin tümünün yaratıcılığa kaynaklık ettiği'dir. Hermann'ın bu modeline göre yaratıcılık süreci, insan beyninin farklı bölümlerinin iş birliğiyle ilerleyen dört temel aşamadan oluşur: hazırlık, kuluçka, aydınlanma ve gerçekleştirme-doğrulama. Bu süreçte beynin sol ve sağ yarı kürelerinin farklı bölgeleri aktif bir şekilde çalışır ve birbirini tamamlar. Modeldeki aşamalar şu şekildedir (Hermann, 1990):

- **Hazırlık** aşamasında, çözülmesi gereken sorun, karşılanması gereken ihtiyaç veya gerçekleştirilmek istenen hedef belirlenir ve tanımlanır. Çözüme ulaşmak için gerekli bilgi ve malzeme toplanır. Bu bilgiler ve materyaller, çözümün geçerliliği ve işlerliği bakımından ölçütlere göre değerlendirilir. Bu aşamada beynin sol yarı küresi devreye girer; olguların analizi, mantıksal düşünceler ve sayısal süreçlerin belirlenmesi gerçekleşir. Daha sonra beynin sağ üst ve alt bölümleri sezgiler, görselleştirmeler ve kavramsallaştırmalar için harekete geçer. Bu sezgisel ve bireşimsel düşünceler, sol alt bölümde kaydedilir.

- **Kuluçka** aşamasında, çözüm üretmek için bilinçaltı devreye girer. Sorun, zihnin incelemesine bırakılır ve bilinçaltı süreçler aktif hale gelir. Bu aşama, haftalar veya yıllar sürebilir. Bu süreçte birey, bilinçaltının kesintisiz çalıştığını bilerek başka işlerle ilgilenir. Bu aşamada beynin sağ alt ve üst çeyrek küreleri devrededir; dalgın düşünme, derin düşünme, bilinçaltı süreçler, görselleştirme ve duyuşsal algı gibi yetiler çalışır.

- **Aydınlanma** aşamasında, yaratıcı düşünceler ortaya çıkar ve çözüm ya da ürünün temelini oluşturur. Bu düşünceler, bir ürünün parçaları olabileceği gibi doğrudan çözümün kendisi de olabilir. Bu aşama genellikle anlık bir süreçtir ve derin bir içgörü zenginliğiyle ortaya çıkar. Beynin sağ üst çeyreği bu aşamada devrededir; düşünceler sözel olmaksızın formüle edilir ve sıklıkla "hah!" ya da "işte buldum!" gibi bir ünlemle tanımlanır. Bu noktada, beyin bu oluşumu hemen kaydeder ve sol alt ile sağ üst bölümler arasında hızlı gidip gelmelerle çözüm doğrulanır ve uygulamaya geçirilir.

- **Gerçekleme-doğrulama** aşaması, aydınlanma aşamasında ortaya çıkan çözümün gereksinimleri karşılayıp karşılamadığını ve hazırlık aşamasında belirlenen ölçütlere uyup uymadığını anlamak için yapılan bir dizi etkinlikten oluşur. Bu aşamada beynin sol yarı küresi devreye girer; çözümün işlerliği, doğruluğu ve uygulanabilirliği değerlendirilir.

Bu aşamalar yaratıcı düşünce sürecinin sistematik bir şekilde ilerlediğini ve beynin her iki yarı küresinin birbirini tamamlayan işlevleriyle sürece katkı sağladığını göstermektedir. Yaratıcılıkla yazma becerisi arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Yaratıcılık, yeni fikirler üretme ve alışılmadık çözümler geliştirme yeteneği olarak tanımlanabilirken, yazma becerisi ise bu fikirleri etkili bir şekilde dil aracılığıyla ifade etme yeteneğidir. Yaratıcı düşünme ve yazma becerisi birbirini tamamlayan iki önemli yetenektir. Yaratıcılık yazma sürecini beslerken, yazma becerisi de bu yaratıcı fikirlerin daha etkili bir şekilde aktarılmasını sağlar.

2.3. Yaratıcı Bireylerin Özellikleri

Yaratıcı bireyler, kendilerine özgü düşünme biçimleri ve davranışlarıyla çevrelerinden ayrılır. Çevrelerine dikkatle bakar, sorgulayıcı bir tutum sergiler ve birbiriyle ilgisiz gibi görünen alanlar arasında bağlantılar kurabilirler. Yaratıcı bireylerin özellikleri üzerine yapılan farklı çalışmalar, bu bireylerin karmaşık, çok yönlü ve çelişkili nitelikler taşıdığını ortaya koymaktadır.

Renzulli ve Hartman'a göre yaratıcı bireyler:

- Her şey hakkında sürekli soru sorar, birbirinden farklı birçok alana ilgi gösterir ve buluşlarını alışılmadık nedenlere dayandırır.
- Problemlere özgün, yaratıcı ve zeki çözümler sunar; kimi zaman kararlılık gösterirken kimi zaman da değişen düşüncelerini özgürce ifade ederler.
- Risk almaya isteklidirler ve “nasıl olur?” ya da “değiştirirsek ne olur?” sorularından yola çıkarak entelektüel, eğlenceli fanteziler üretirler.
- Mizah anlayışları güçlüdür, ancak bu özellikleri bazen çevreleri tarafından yanlış anlaşılabilir.
- Estetik duyarlılık sergilerler ve ayrıntılardan çok bütüne odaklanırlar.
- Yüksek düzeyde özeleştiri yapma eğilimindedirler (Wilson, 1997; Akt. Üstündağ, 2003).

Torrance'a göre yaratıcılıkla ilişkilendirilen kişilik özellikleri, genellikle zıtlıklar ve çelişkiler içerir. Bu özellikler arasında serüvenci olma, karışıklığa ve düzensizliğe tolerans,

güçlü sezgiler, özgecilik, merak, hata yapma cesareti, bireysel düşünceye bağlılık, mizah duygusu ve yüksek enerji bulunmaktadır (Sungur, 1997).

Chikszentmihalyi (2015), yaratıcı bireyleri şu şekilde tanımlamıştır:

- Hem dopdolu bir enerjiye sahip hem de sessiz ve sakindirler.
- Zekidirler, ancak bazen deneyimsiz ve acemi bir tavır sergileyebilirler.
- Eğlence ve disiplini, sorumluluk ve sorumsuzluğu bir arada bulundururlar.
- Fantaziler ve gerçeklikler arasında bir denge kurabilirler.
- Alçakgönüllü ve gururlu olma özelliklerini bir arada taşırlar.
- İşlerinde tutkulu ve hırslıdırlar, ancak aynı zamanda öznel düşünebilme becerisine sahiptirler.

San'a (2004) göre yaratıcı bireyler; meraklılık, sabır, icat yapma yeteneği, maceracı ve imgesel düşünme gibi özelliklere sahiptir. Ayrıca araştırmayı seven, sentezleme becerisi güçlü bireylerdir. Açıklamalar, yaratıcı bireylerin genellikle farklılıklarıyla öne çıktığını ve zıtlıklar barındıran bir doğaya sahip olduğunu göstermektedir. Bu özellikler, bireylerin hem içsel hem de dışsal dünyaya karşı duyarlılığını artırarak yaratıcılık süreçlerini besler.

2.4. Yaratıcı Düşüncenin Eğitime ve Yazma Sürecine Etkisi

Günümüzde gelişime açık olmayan ve teknolojik açıdan zayıf kalan toplumlar, diğer toplumların gölgesinde kalarak bağımlı yaşamaya mahkûm olmaktadır. Bunun aksine, yaratıcı bireylere sahip olan toplumlar, yenilikler üreterek lider konumuna gelebilmektedir. Bu doğrultuda, her toplum, eğitimi geliştirmek için çeşitli politikalar uygulamaktadır. Yaratıcılık, özellikle eğitim hayatının ilk kademelerinden itibaren üzerinde önemle durulması gereken bir alandır. Bu süreçte sınıf öğretmenleri öğrencilerinin yaratıcılıklarını geliştirecek etkinlikler düzenlemelidir.

Öğretmenlerin yaratıcı bireyler yetiştirmek için yerine getirmesi gereken bazı sorumluluklar bulunmaktadır. Öğrencilerin içsel motivasyonlarını ortaya çıkaracak bir ortam oluşturulmalı ve doğru bilgi kaynaklarına ulaşma becerisi kazandırılmalıdır. Not alma becerisini geliştirme, okuma alışkanlığı kazandırma, oyun oynama ve seçim becerilerini destekleme gibi hedeflerle öğrenme ortamları düzenlenmelidir. Ayrıca, öğrencilerin

düşüncelerini özgürce açıklayabildiği, duygusal engellerden uzak bir atmosfer yaratılmalı ve gözlem yapma, soru sorma gibi temel beceriler kazandırılmalıdır. Derslerde etkili materyaller kullanılmalı, öğrenciler hem bireysel hem de grup çalışmalarıyla aktif hale getirilmelidir. Üst düzey zihinsel yeteneklerin geliştirilmesi ve yaratıcılığı artırıcı tekniklerin uygulanması da sürecin önemli bir parçasıdır (Işık, 2013).

Öğretmenler, öğrencilerin bireysel farklılıklarını, ilgi alanlarını ve gereksinimlerini göz önünde bulundurmalı; yazma süreci boyunca onları rehberlik ederek desteklemelidir. Yazma süreci, klasik ölçme ve değerlendirme yöntemleri yerine tamamlayıcı ölçme araçlarıyla değerlendirilmelidir. Bu araçlar arasında performans değerlendirmesi, portfolyo, proje ve rubrikler yer alır (Bıkmaz Bilgen, 2019). Öğretmenler rol model olarak öğrencilerin içindeki yaratıcılık ruhunu ortaya çıkarabilir. Yeni deneyimlere açık, dürüst, öğrencilerinin başarısı için risk alan, yeni yollarla çalışmaya istekli, açık ve esnek olma yaratıcı bir öğretmende olması gereken özelliklerdir (Öztürk, 2007). Öğretmenler sınıfta değişik etkinlikler yapıp, çeşitli yöntem ve teknikler kullanarak öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirebilir. Ancak öğrenciler kurallara sıkı sıkıya bağlı ve sınırlandırılarak yapılan yazma çalışmalarını sevmedikleri için öğretmen burada yazmayı eğlenceli hale getirerek öğrencilere özgür bir yazma ortamı sağlamalıdır. Aynı zamanda kendisi de yazma çalışmalarına katılırsa öğrenciler daha fazla cesaretlenecektir (Dönmez, 2024).

Yaratıcılığı kolaylaştıran öğretmen özellikleri arasında; öğrencilere birey olarak değer verme, özgür olmalarını teşvik etme, model olma, eşit davranma, ilgi gösterme, ödüllendirme, sürekli öğrenen bir birey olma ve yeniliklere açık olma gibi özellikler bulunmaktadır (Sungur, 1997). Ayrıca, öğrenci merkezli bir öğrenme ortamı oluşturmak, baskıcı tutumlardan kaçınmak, keşfederek ve yaparak öğrenmeyi desteklemek, yaratıcı düşünmeyi teşvik eden sorular sormak, etkileşimi artırmak için teknolojiyi kullanmak ve öğrencilerin özgün fikirlerini ifade etmelerini sağlamak gibi yöntemler de öğretmenlerin dikkat etmesi gereken unsurlardır.

Yazma becerilerinin geliştirilmesinde öğretmenin desteği oldukça önemlidir. Öğrencilerin duygu, düşünce ve yaratıcı fikirlerini yazılı olarak ifade etme sürecinde, öğretmenin dönüt ve düzeltmeleri, öğrencinin eksiklerini fark etmesine ve yazma sürecinden keyif almasına yardımcı olur. Bu süreçte, öğretmenin yazma çalışmalarını monotonluktan çıkararak eğlenceli ve çeşitli etkinliklerle zenginleştirilmesi önemlidir. Chavez ve diğerleri (2004) yazma çalışmaları sırasında verilen dönüt ve düzeltmelerin yazının gelişmesinde büyük öneme sahip olduğunu belirtmiştir.

Ancak ilkokullarda yazma çalışmalarının genellikle ders kitabındaki metinlerin anlamaya yönelik olması ve öğrencileri ezbere yönlendirmesi, yaratıcılıklarını olumsuz etkileyebilir. Bu durum, öğrencilerin yazma motivasyonunun düşmesine yol açmaktadır. Bu nedenle, öğretmenlerin yaratıcı yazma çalışmalarında rehberlik yapması, öğrencilerin yeni ve ilginç düşüncelerini ilişkilendirmesine destek olması gerekir (Temizkan, 2010). Yaratıcılığı geliştirmek için önerilen bazı etkinlikler şunlardır:

1. Öğrencilere açık uçlu ve düşündürücü sorular sorma,
2. Öğrencilerin farklı sanat dallarında çalışmalar yapmalarını sağlama,
3. Hareket ederken müzik eşliğinde özgün sesler çıkarma ve farklı karakterlerin taklidini yapma,
4. Sınıf içinde veya okulda olağandışı etkinlikler düzenleme (örneğin, kış günlerinde piknik),
5. Öğrencilerin olağanüstü durumlar hakkında düşüncelerini teşvik etme (Honig, 2001; Akt. Üstündağ, 2003).

Bu tür etkinlikler, öğrencilerin hem bireysel farklılıklarını destekler hem de yaratıcı düşünme ve yazma becerilerini geliştirme sürecini zenginleştirir. Yaratıcılığı artırma konusunda öğretmen rehberliği ve ortam düzenlemesi, öğrencilerin potansiyelini ortaya çıkararak daha etkili bir eğitim süreci sağlar.

2.5. Yaratıcılığı Engelleyen Faktörler

Yaratıcılığı engelleyen unsurlar, bireyin, örgütlerin ve toplumların yaratıcı düşünce ve davranışlarını sınırlayan çok yönlü etmenlerden oluşmaktadır. Bu faktörler bireysel, örgütsel ve toplumsal düzeylerde incelenebilir.

Bireysel düzeyde yaratıcılığı engelleyen temel unsurlar arasında:

- Kendine güvensizlik ve hata yapma korkusu,
- Eleştiriden çekinme,
- Mükemmeliyetçilik,
- Yoğunlaşma eksikliği ve bir konu üzerinde çalışmama,

- Bilgi eksikliği,
- Başarısızlık korkusu ve alay edilme endişesi,
- Belirli otoritelere bağlı kalma,
- Yaratıcılığın sadece belirli bireylere özgü bir yetenek olduğuna inanma,
- Rahatına düşkünlük ve içsel özgürlüğün eksikliği yer almaktadır (San, 2004; Sungur, 1992).

Örgütsel düzeyde yaratıcılığı kısıtlayan faktörler şunlardır:

- Geçmişe yönelik tutumlar ve yenilik karşıtlığı,
- Aşırı özeleştirme,
- Otoriter yönetim,
- Ciddi işler yapma anlayışı ve güvensizlik,
- Kusursuzluk beklentisi,
- Yaratıcı çalışmalara yeterince önem verilmemesi (Sungur, 1992).

Toplumsal düzeyde yaratıcılığı sınırlayan faktörler şunlardır:

- Hayal kurmanın zaman kaybı olarak görülmesi,
- Oyunun sadece çocuklara yönelik bir etkinlik olduğunun düşünülmesi,
- Sorunların yalnızca matematik veya para gibi dar çerçevede çözülmesi gerektiğine inanılması,
- Sorunların tek bir çözümü olduğu anlayışı (Üstündağ, 2003).

Eğitim sistemindeki ezber dayalı öğrenme anlayışı, yaratıcı düşüncüyü desteklemeyen ders kitapları ve standartlaştırılmış etkinlikler, bireylerin yaratıcılığını sınırlamaktadır. Aşırı matematik odaklı bir müfredat, beynin sol yarım küresinin gelişimini desteklerken, sağ yarım kürenin potansiyelini ihmal ederek yaratıcı düşüncüyü olumsuz etkileyebilmektedir (Kale, 1994; Akt. Üstündağ, 2003).

Sınıfta yaratıcılığı engelleyen unsurlar arasında:

- Öğrencinin ilgi duymadığı materyallerle çalışmaya zorlanması,
- Yetersiz materyal ve sınıf ortamı,
- Sınıf mevcudunun fazlalığı,
- Çalışma sürelerinin kısıtlı olması,
- Öğretmenin her öğrenciyle yeterince ilgilenememesi,
- Kültürel kaynaklardan yeterince yararlanamama yer almaktadır (Kırıçoğlu, 2002; Akt. Üstündağ, 2003).

Yaratıcılığı engelleyen öğretmen tutumları ise şunlardır:

- Öğrencinin cesaretini kırma,
- Öğrenciyi aşırı şekilde eleştirme,
- Dogmatik ve katı bir tutum sergileme,
- Alanında yeterli bilgiye sahip olmama,
- Sınıf dışında tartışma ve konuşma fırsatı yaratmama,
- İlgi alanları kısıtlı bir yaklaşım benimseme (Sungur, 1997).

Ev ve okul ortamında yaratıcılığı engelleyen başlıca unsurlar:

- Çocukları sürekli gözetim altında tutma,
- Sürekli övme veya aşırı ödüllendirme,
- Çocukları birbirleriyle yarıştırmama,
- Katı ve kesin kurallar sunma,
- Çocukların yaptıkları işlerin sonucunu tahmin etmelerine fırsat vermeme,

- Onların düşünce ve duygularını görmezden gelme (Wilson, 1997; Akt. Üstündağ, 2003).

Bu faktörler, bireyin ve toplumun yaratıcı potansiyelini sınırlayarak yenilikçi düşüncenin önünde engeller oluşturmaktadır. Bu nedenle, bireylerin yaratıcılık becerilerini geliştirmek için eğitimden toplumsal yaklaşımlara kadar tüm süreçlerde destekleyici bir çevre oluşturulması büyük önem taşımaktadır.

2.6. Yazma Becerisinin Önemi ve İlk Okuma ve Yazma Süreci

Yazma, bireylerin duyduklarını, gördüklerini, düşündüklerini, tasarladıklarını ve yaşadıklarını yazıyla ifade etme becerisidir. Konuşma gibi yazma da başkalarıyla iletişim kurup kendimizi anlatmanın temel yollarından biridir (Sever, 2004). Konuşma, dinleme, okuma ve yazma becerilerinin bir araya gelmesiyle dil oluşur ve bu beceriler bireylerin etkili bir iletişim kurmasını sağlar. Bu nedenle, özellikle ilkokulda çocukların okuma ve yazma becerilerini belirli yöntem ve tekniklerle kazanmaları önemlidir. Yazma becerisi, dil becerileri arasında en son kazanılan ve en zor geliştirilen beceridir. Bu sebeple, ilkokuldan itibaren öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesine özel bir önem verilmelidir (Karadağ Yılmaz, 2021).

Yazma becerisi, öğrencilerin eksik yönlerini geliştirip özgürce yazmalarını teşvik ederek, onların dikkatlerini yazmaya daha fazla vermelerine yardımcı olur. Bu süreçte, öğrencilere yazmanın iletişimde önemli bir araç olduğu ve kendilerini ifade etmeleri için bir fırsat sunduğu öğretilmelidir (Medwell ve Wray, 2005).

Türkçe dersi öğretim programı, 2006 yılından itibaren değişiklikler geçirerek 2015, 2018 ve 2019 yıllarında güncellenmiştir. 2019 yılında yayımlanan son programda, dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin kazandırılmasına yönelik kapsamlı bir yapı oluşturulmuştur. Bu süreçte, ilk aşamada boyama ve çizgi çalışmalarıyla yazmaya hazırlık yapılmakta, seslerin tanıtımı ile hece, kelime ve cümle oluşturularak okuma-yazma becerileri kazandırılmaktadır (Sağırılı, 2022). Yazma becerisi ise düzenli uygulama ve geri bildirimle geliştirilebilen bir yetkinliktir.

Okuma, bireyin ana dilinde yazılmış bir metni okuyup anlamlandırmasıdır. Yazma ise binlerce yıldır medeniyetin gelişimine katkı sağlayan temel bir iletişim aracıdır. Yazının icadı, tarihi olayların kayıt altına alınması ve nesiller arasında bilgi aktarımı açısından büyük bir öneme sahiptir (Coşkun vd., 2013).

Akyol (2020), ilk okuma ve yazma öğretiminin temel amaçlarını şu şekilde sıralamaktadır:

- Okuma ve yazma becerilerinin kazandırılması,
- Yazım ve noktalama işaretlerinin doğru kullanımını öğretmek,
- Sözel ifade becerilerini geliştirerek yazılı anlatımı güçlendirmek,
- Harflerin doğru yazımı ve seslendirilmesini sağlamak,
- Hızlı ve anlayarak okuma alışkanlığı kazandırmak,
- Kelime dağarcığını zenginleştirmek ve yaratıcı hikâye ya da masal anlatımı becerisi kazandırmak,
- Görselleri kullanarak gözlem ve anlatım becerilerini geliştirmek,
- Okuma ve yazma ile ilgili araç-gereçlerin doğru ve ekonomik kullanımını öğretmek.

Gray'e (1969) göre ise okuma ve yazma öğretiminin amaçları, öğrencilerde okumaya istek uyandırmak, kelime dağarcığını geliştirmek, sessiz okuma hızını artırmak, yazma alışkanlığı kazandırmak ve yazmanın bir yaşam tarzı olarak benimsenmesini sağlamaktır.

2.7. Yazma Öğretiminde Yöntem ve Teknikler

Öğrencilerin gelecek yaşamlarında başarılı bireyler olarak yetişmeleri için farklı becerilerin okul ortamında kazandırılması gerekmektedir. Yazma, öğrencilerin yalnızca ödev yapmak için kullandıkları bir araç olmanın ötesinde, düşüncelerini ve hislerini paylaşmalarına olanak tanıyan yaşam boyu önemli bir beceridir (Göçen, 2023). Yaratıcı yazma bu bağlamda öğrencilerin hayal gücünü ve ifade becerilerini geliştiren iki ana türde ele alınmaktadır. İlki, hayal gücünden esinlenerek yazılan roman, hikâye gibi edebiyat metinleri; ikincisi ise eğitici veya eğlendirici metinlerin oluşturulmasıdır (Yıldız vd., 2008).

Yaratıcı yazma sürecinde, öğrencilerin hayal dünyalarını özgürce keşfetmelerine olanak tanıyacak çeşitli yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Bu yöntemler arasında:

- Beyin fırtınası,
- Dört kare yazma yöntemi,
- Görsel malzemelerle yazma,
- Kavram haritaları,
- Kelime ağı,
- Konunun zıddını/olumsuzunu düşünerek yazma,

- Küpleştirme,
- Listeleme ve zihin haritası yer almaktadır (Güneş, 2023).

Ayrıca, yazma oyunları ve iş birliğine dayalı teknikler, yazmayı eğlenceli hale getirmek için kullanılabilir. Sözcük avı ve sözlük torbası gibi yöntemler, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Bunun yanı sıra, yapılandırılmış yazma yöntemleri, fikir birliği yazma, yazma oyunları, kurallara ve yöntemlere göre yazma, edebi türlere göre yazma, uyaran temelli yazma (resim, müzik, dans gibi) ve sürekli yaratıcı metin oluşturma teknikleri de etkin bir şekilde kullanılabilir (Böttcher, 1999; Akt. Maltepe, 2006).

Yaratıcı yazmayı destekleyen etkinlikler, öğrencilerin gözlem yapma, düşünme, sorgulama, yorumlama ve eleştirme becerilerini geliştirmektedir. Örnek etkinlikler arasında:

- Doğa ve çevre gezileri,
- Müze gezileri,
- Pencere problemi şiir yazma,
- Grupla öykü yazma,
- Sözcük türeterek öykü yazma,
- Senaryo ve diyalog yazma,
- Cümle birleştirme ve kullanılan dili tahmin etme,
- Müzik ve fotoğraf eşliğinde yazma,
- Öykü karakterleri oluşturma,
- Özgün deyişler oluşturma,
- Rüyalardan öyküler oluşturma,
- Reklam metinleri yazma,
- Eşyalarla diyaloglar yazma,
- Saç örgüsü tekniği ile serbest giriş öykü yazma yer almaktadır (Oral, 2020).

Yaratıcı yazma, öğrencilerin düşüncelerini özgürce ifade etmelerine olanak tanır ve onların hayal dünyasında yeni bir keşif alanı oluşturur. Bu çalışmaların amacı, öğrencileri birer yazar haline getirmek değil, onların yaratıcılık potansiyelini ortaya çıkarmaktır (Gündüz ve Şimşek, 2019). Öğrenciler, yaratıcı yazma etkinlikleri sayesinde kalıplardan ve önyargılardan kurtularak gözlem yapma, düşünme, sorgulama, yorumlama ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirirler.

MEB tarafından 2018 yılında oluşturulan Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir (MEB, 2019). Bu programda yer alan teknikler ve yöntemler, öğrencilerin yazma süreçlerine olan ilgisini artırırken, yaratıcılığın teşvik edilmesiyle öğrenme deneyimini zenginleştirmektedir (Okur ve Gökçen, 2019).

2.8. Yaratıcı Yazma Yaklaşımı

Yaratıcılık, bireyin yaşantı biçimi ve deneyimleri doğrultusunda özgün bir şekilde düşünme ve bu doğrultuda ürünler ortaya koyabilme yeteneğidir. Tarih boyunca yaratıcılık genellikle zeki ya da üstün özelliklere sahip bireylere has bir özellik olarak değerlendirilmiş ve bazen Allah vergisi ya da dahilik ile delilik arasında bir durum olarak tanımlanmıştır (Gündüz, 2003; Rıza, 2006; San, 2004). Saban'a (2004) göre yaratıcılık, olaylara farklı bir bakış açısıyla bakarak yeni ilişkiler kurabilme becerisidir. Yaratıcı yazma ise, öğrencinin iç dünyasındaki seslere kulak vererek kendi dünyasıyla olan ilişkisini anlamlandırdığı ve düşünce, hayal gücü, duygu ve gözlemlerini özgün bir şekilde ifade ettiği bir süreçtir (Yoo, 2017). Bu yazma türü, öğrencilerin zihinsel süreçlerinde daha önce bir araya getirilmemiş unsurlar arasında ilginç ilişkiler kurmasına olanak sağlar ve yaratıcı yazma çalışmaları sırasında öğretmenler öğrencilerin iç dünyalarını tanıma fırsatı bulur (Temizkan, 2010). Şahin'e göre (2016) yaratıcı yazma ise bireyin yaşantısında gördükleri, duydukları, okudukları ve gözlemlerini kendi birikimleriyle yoğurup hayal dünyasında harmanlayarak yeni ve özgün bir şekilde yazıya aktarmasıdır.

MacGregor (1996) yaratıcılığın bir kas gibi eğitilerek geliştirilebileceğini ve eğlenceli etkinliklerle desteklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Örnek etkinlikler arasında sanatsal çalışmalar, sesli yazma etkinlikleri, bilinen masalların devamını yazma, reklam metinleri hazırlama, mektup yazma ve öykü tamamlama yer almaktadır.

Yaratıcı yazma çalışmalarında süreç odaklı bir yaklaşım benimsenmeli ve öğrencilerin yazmaya yönelik olumsuz tutumlar geliştirmemesi için onların ilgi alanlarından, yaşantılarından ve hayallerinden hareket edilmelidir. Yazma öncesinde sınıf tartışmaları, canlandırmalar ve iş birliğine dayalı grup çalışmaları yapılarak öğrencilerin katılımı teşvik edilmelidir. Yazma sürecinde içerik ön planda tutulmalı, biçimsel kurallardan çok özgünlüğe önem verilmelidir. Çalışmalar sonrasında ortaya çıkan ürünler sınıfta okunmalı ve değerlendirilmeli, böylece öğrencilerin yazılarına değer verildiği hissettirilmelidir (Ataman, 2010). Yaratıcı yazmada belirli sınırlar ve kalıplar olmadığı için duygu ve düşünceler hayal dünyasından beslenip öznel olarak yazıya aktarıldığından, yazıların değerlendirilmesi süreç içinde ele alınmalıdır.

Yaratıcı yazma çalışmalarının amacı, öğrencilerin yazma yeteneklerini geliştirmek, bilgi birikimlerini kendi süzgeçlerinden geçirerek özgün bir bakış açısıyla ifade etmelerini sağlamaktır (Göçer, 2010). Ancak bu süreç, yalnızca yazma yeteneğinin geliştirilmesine yönelik değil, aynı zamanda planlama, gözleme, düzenleme ve eleştirel düşünme becerilerinin de geliştirilmesini kapsar (Güneş, 2023). Yaratıcı yazmada öğrenciler duygu, düşünce ve hayallerini alışılmışın dışında, özgün ve hayal dünyasını yansıtarak hem yazan hem de yazmaktan keyif alan bireyler olarak hiçbir baskı altında kalmadan kağıda aktarırlar (Küçük 2007). Öğrenciler sıkıcı ve tekdüze yazılar yazmak yerine ilgi çekici, akıcı ve özgün bir şekilde duygu ve düşüncelerini yaratıcı yazma çalışmaları sırasında ortaya koyarlar (Temizkan, 2010).

İpşiroğlu (2006) yaratıcı yazmanın temel amaçlarını şöyle ifade etmiştir:

- Duyusal algıları geliştirerek hayal gücünü harekete geçirme, duyma, duyumsama, düşünme, sezme ve gözleme yetilerinin birliğini sağlama.
- Düşünme ve algılamamanın, akıl ve duyguların bir alışveriş içinde karşılıklı olarak birbirini tamamlamasına yol açma.
- Düşünceleri, yaşantıları, gözlemleri kurgusal bir bütünlükle temellendirerek ifade etme.
- Gözleme, düşünme, sorgulama, yorumlama ve eleştirme yetilerinin gelişimini sağlama.

- Akıldaki kalıpları, ön yargıları ve tıkanma noktalarını kırarak kendi ifade şeklini bulabilme, özgün olanı söyleme.

Temizkan (2010), yaratıcı yazma ile teknik yazma arasındaki farkları vurgulamıştır. Yaratıcı yazma, özgün düşüncelerin planlanması ve düzenlenmesi ile zenginleşirken, teknik yazma daha çok bilginin aktarılmasına odaklanır. Yaratıcı yazma ürünleri içerik, hedef okur kitlesi, amaç, tarz/biçim, bakış açısı, söz dağarcığı ve yöntem gibi açılardan değerlendirilir.

2.9. Yaratıcı Yazmayı Destekleyen Unsurlar ve Etkinlikler

Yaratıcı yazma, öğrencilerin düşünce, duygu ve hayal gücünü özgürce ifade etmesine olanak tanıyan bir süreçtir. Bu süreçte öğrencilerin hayal kurma ve kendilerini ifade etmeleri için rahat bir ortam sağlanmalı, onları eğlendirecek ve ilgilerini çekecek çalışmalar yapılmalıdır. Çevreden edinilen izlenimlerin kâğıda aktarılabilmesi için öğrencilerin çevrede olanların farkında olmaları gereklidir. Bu amaçla doğa ve çevre gezileri düzenlenerek farklı bakış açıları kazandırılabilir. Örneğin, öğrenciler kendilerini doğada bulunan bir hayvanın yerine koyarak onun hissettiklerini ve düşündüklerini yazabilirler. Göçen'e (2023) göre yaratıcı yazmayı destekleyici çeşitli unsurlar ve etkinlikler vardır. Bunlar;

Motivasyon sağlama; öğrencilere hayal kurma ve kendini ifade etmesi için rahat bir ortam sağlanmalı, onları eğlendirecek ilgilerini çekecek çalışmalar yapılmalıdır.

Doğaya ve çevreye bakmak; öğrenciler çevreden edindikleri izlenimlerini kâğıda aktarırlar. Bunun için çevrede olanların farkında olmaları gerekir. Bu sebeple doğa ve çevre gezileri düzenlemeli, öğrencilere farklı bakış açıları kazandırılmalıdır. Öğrencinin doğada bulunan bir hayvanın yerine kendisini koyması, o hayvanın neler düşündüğünü, hissettiğini anlatabilmesi yapılabilecek etkinlikler arasındadır.

Görsel malzemeler kullanma; öğrencilerin ilgisini çekecek konularda resim, fotoğraf gibi görsel malzemeler öğrencilerin yaratıcılıklarını harekete geçirip yazma isteğini uyandıracak öğelerden biridir. Örnek olarak öğrencilere bir fotoğraf verilir fotoğrafı o anda neler olduğu, o anın sonrasında neler olduğunun hayal edilmesi istenebilir. Ya da öğrencilere yaşamak istedikleri yerle ilgili, konuşmak istedikleri kişilerle ilgili görsellerin verilmesi hayal güçlerini canlandırabilir. Bu görsellerden hareketle öğrencilerin hikaye oluşturmaları istenebilir.

Gerçek nesnelere kullanma; öğrencilerin duyularını harekete geçirmesi bakımından etkili olur. O nesnenin üzerinde düşünüp, o nesnenin aklından geçenleri tahmin edip o nesneyi konuşurma çalışmaları yapılabilir. Şapka, toka, ayakkabı gibi nesnelere sahibinin kim olduğu, nasıl bir insanın bunları kullandığı, ne için kullandığı gibi sorular sorularak hayal kurdurulabilir.

Beyin fırtınası gerçekleştirme; öğrenciler genelde ne yazacaklarını bilmemektedirler. Onlara fikir üretme imkânı tanıyıp beraber düşünerek destek olunmalıdır. Beyin fırtınası yöntemi de yazmaya hazırlık aşamasında kullanılacak düşünme yollarından biridir.

Haritaları kullanma; yazma öncesinde öğrencilerin düşünmesi, fikirler bulabilmesi ve ne yazacağını tasarlaması, sonrasında farklı bakış açılarının ortaya çıkması ve buna göre yazmak için zihin haritaları kullanılabilir. Merkeze bir kavram ya da bir görselin yerleştirilmesiyle bu harita oluşturma süreci başlar. Bu kavramın çağrıştırdıkları dallanır ve sayfaya yayılarak yazılır. Bu haritadan yararlanarak yazacakları metinde nelere değineceklerine karar verip kolay bir şekilde yazılarını yazabilirler.

Yönergeler/ komutlar kullanma; öğrencilere hayal etmeleri, düşünmeleri gerekenlerin yönergeler şeklinde sıralı bir şekilde vermek onların yazma sürecine kolay başlamasına yardımcı olmaktadır.

Grup çalışması oluşturma; öğrenciler iş birliği içerisinde merak uyandırıcı ve şaşırtıcı çalışmalar yapabilirler. Gruptaki her bir öğrencinin farklı bakış açısının bir bütünlük oluşturmayacağı düşünülse bile oluşan metinlerin uyumunu görmek heyecan verici olmaktadır. Grup çalışmaları sırasında öğrenciler özgüven kazanır ve sonraki çalışmalar için olumlu yönde güdülenmektedirler.

Oyun ve bulmaca; oyun öğrenciler için vazgeçilmez bir alandır. Oyun oynarken eğlenirler. Yazmayla ilgili sözcük türetme, tahmin etme gibi oyunla başlayan yazılar öğrencileri yazmaya güdüler.

Rol oynama ve drama; bedensel zekâsı gelişmiş öğrenciler için oyun oynama dikkat çekici etkinliklerden biridir. Oynanan rollerden hareketle öğrencilerin aklından geçenleri, hayal ettiklerini, somutlaştırılması, kendilerini karakterin yerine koyması ve sonra yazıya dökmesi etkili olmaktadır.

Gerçek dünya durumları; günlük hayatta yaşanan olaylar öğrencilere daha somut düşünme yolları sunabilir. Bir problemin çözümü ile ilgili senaryolar oluşturulur ve günlük hayatta yaşadıkları sorun ve olaylar konu alınarak problemin çözüm yolları üzerine düşünülür. Yaratıcı fikirler üretilebilir. Bu da öğrencilerin yazmasını kolaylaştırır.

Okuma çalışmaları; öğrencilerin hayal güçlerinin gelişmesi için yeni sözcükler öğrenmesi olumlu etki sağlar. Öğrenciler okurken gidemedikleri yerlere gidip, konuşmadıkları kişilerle tanışma fırsatı yaşarlar. Bu şekilde farklı bakış açıları ve farklı hayal dünyaları oluşmaktadır. Kitap okuyarak öğrenciler hayal ve düşünce sınırlarını aşabilmektedir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri ailelerine ya da sınıfta okumaları da yazmaya karşı motivasyonlarını artırır. Yazdıklarının beğenildiğini gören öğrenciler daha fazla yazmak ve paylaşmak için istek duyarlar.

Metin/Otantik metin/Şiir kullanma; dil öğretiminde metinler önemli bir yer edinmektedir. Öğrencilere metinler aracılığıyla çok şey aktarılmaktadır. Öğrencilere yazılı bir metinden ilham alarak ya da bir şiirin hissettirdiklerinden yola çıkarak duygularını daha kolay ifade edip yazıya dökmesi sağlanabilir. Öğretmenler tarafından yarım kalan masal, hikaye gibi metni tamamlama çalışmaları en çok tercih edilen çalışmalar arasındadır. Metindeki olayları, duyguları tersine çevirme, metni bir başka türe dönüştürme gibi çalışmalar da yaratıcı yazma çalışmalarının kullanıldığı çalışmalardır.

Dinleme çalışmaları; öğrencilerin dikkatle anlayıp, seçerek, sorgulayarak, empati yaparak dinlemesi yeni fikirler düşünme ve yaratıcı çözüm bulma becerisinin gelişmesini sağlar. Yeni insanlarla tanışıp onların yaşam öykülerini dinlemek, öğrencilere yazmak için yeni malzemeler sağlar. Başkalarının hayat hikayeleri, başından geçen olaylar farklı metin ya da karakterler oluşturabilir. Öğrencilerle sessizce dışarıdan gelen sesleri, doğayı, farklı sesleri dinleme çalışmaları yapılabilir.

Şarkı/Müzik dinletme; öğrencilerin yazma çalışmalarında isteklerini artırmak için müzik dinleme etkinlikleri kullanılabilir. Dinlenen müziğin hissettirdikleri ya da şarkı sözlerini değiştirme, şarkıya yeniden söz yazımı, şarkının sözlerinden bir tanesinden hareketle hikaye oluşturma gibi çalışmalar yapılabilir.

Film, video, televizyon programı izleme; öğrenciler bu tür medya araçlarına okuma ve yazma çalışmalarından daha fazla zaman ayırmaktadır. Bu sebeple sevdikleri medya karakterleriyle ilgili olan programları izlemek öğrencileri yazmaya güdüler. Öğrencilerin

sevdikleri karakterin yerine kendisini koyması, o karakterin yaşadığı farklı maceraları hayal etmesi yazmaya başlamak için motive edici olacaktır. Ya da izlenen bir filmin olaylarını değiştirme, devamını tahmin etme, o filmi farklı bir sonla bitirme çalışmaları yapılabilir.

Konuşma çalışmaları; öğrencilere etkili ve güzel konuşan birinin izletilmesi ya da dinletilmesi iyi bir konuşmacı da olması gereken özelliklerin öğrencilere kazandırılmasının önemli yollarından biridir. Bu şekilde öğrencilerin duygu ve düşünceleri harekete geçirilip yazmaya karşı istek duymaları sağlanabilir. O konuşmacının yerine kendisini koyma, o konuşmayı kendi istediği şekliyle tamamlama ya da sessiz bir filmdeki konuşmaları tahmin etme, kişiler arasında diyalog oluşturma gibi etkinlikler yapılabilir.

Yazma çalışmaları; öğrenciler istedikleri gibi bir dünyayı hayal edip kendilerini ifade ettiklerinde yazmanın önemli bir ihtiyaç olduğunu anlarlar. Yazma alışkanlıkları kazanırlar ve yazmayı severlerse çok daha etkili yazılar yazabilirler. Serbest yazma çalışmalarıyla öğrenciler yazmaya alışabilir. Öğrenciler kendi ilgilerine göre ve kuralları o kadar da önemsemeden istedikleri şeyi yazmaya alıştırlarsa yazmanın iyi bir zaman geçirme aracı olduğunu hissederler. Öğrenciler bilgisayar üzerinden de yazma çalışmaları yapabilirler. Bunun için blog sayfa açmaları ya da sınıfın ortak bir blog sayfa kurması sağlanabilir.

Not defteri tutma; yazarken o andaki düşüncelerimizi değil de yaşadığımız süre boyunca hafızamızda olanları aktarırız. Daha iyi yazabilmek için önceki deneyimlerimizden yararlanmalıyız. Bunun için ara ara aklımıza gelenlerin, daha önce yaşanan hissedilen düşünülen konuların not defterine not edilmesi önemlidir. Öğrencilerin yanlarında not defteri taşıyıp yaşadıklarından hareketle not alma alıştırmaları yapmaları çevreye daha dikkatli bakıp, görüp düşünmeleri sağlanmalıdır.

Günlük tutma; öğrenciler genelde günlük tutmayı, bir gün içinde yaptıklarını kâğıda yazmak olarak düşünürler. Ancak günlükte yaşanan olayların arkasında hissedilen duyguların, düşüncelerin de yazılması gerekir. Öğrencilere günlüklerinde neler yapılabileceği anlatılmalıdır. Günlüğün kendileriyle konuşmak için bir araç olduğu günlükte hayallerinden söz edebilecekleri, o şeylerin resmini çizip olmasını istediklerini ya da değiştirmek istedikleri olayları anlatabileceklerini, yeni fikirler üretip hayal kurabilecekleri gösterilmelidir.

Oral'a (2020) göre okullarda uygulanabilecek bazı yaratıcı yazma teknikleri şunlardır:

Doğa ve Çevre Gezileri Düzenlemek: Öğrenciler dışarda gezinirken yaşadıkları çevreyi fark edip beş duyu organlarını daha etkili bir şekilde kullanırlar. Öğretmenler bu geziler sırasında öğrencilerin dikkatlerini doğadaki varlıkların benzerlik ve farklılıkları üzerine yoğunlaştırmalarını sağlayabilirler. Bu geziler sırasında öğrencilerin sıradan yollarla düşünüp aklına gelmeyen fikirlerin oluşması sağlanır. Gezerken karşılaştıkları varlıkların normal olarak sahip olmadığı özellikler hakkında düşünüp, hayal etmek öğrencilerin bu çevre gezilerine olan ilgilerini arttırabilir ve daha önceden hiç fark etmedikleri özellikleri keşfedip bunlar üzerinde düşünmelerine sebep olur. Öğretmen çevre gezileri sırasında öğrencilerden öyküler ya da şiirler yazmalarını isteyip bu şekilde öğrencilerin çevrelerinde birbirinden bağımsız ve farklı olarak görünen varlıkları düşünüp aralarında anlamlı bağlar kurmaları sağlanır. Doğa ve çevre gezilerinin sonunda öğrencilerin yazdıkları öyküler ve şiirler sınıfta okunarak öğrencilerin doğayı yorumlarken birbirinden farklı duygu ve düşünce biçimlerine sahip olduklarını görme imkanı bulurlar.

Pencere Problemi: Bu yaratıcı yazma tekniğinde öğrencilerin bir pencereden dışarıya ya da içeriye doğru bakmaları istenerek süreç başlatılır. Bu pencerenin sınıflarının, evlerindeki bir odanın ya da tamamen hayali bir mekanın penceresi olabileceği ve öğrencilerin içeri ya da dışarı doğru bakacağına tamamen kendilerinin karar vermesi sağlanır. Daha sonra pencereden bakıp gördükleri varlıklar ve özelliklerini anlatan bir şiir yazdırılır. Pencere problemi tekniği grupla şiir yazmaya da uygun bir tekniktir.

Cümle Birleştirme: Öğrencilere birbiriyle ilişkisi olmayan kısa cümleler verilerek bu cümleleri daha da genişletip birbirleriyle ilişkili anlamlar kurup bir paragraf ya da hikaye oluşturmaları istenir. Bu teknikle hem bireysel hem de grup oluşturularak çalışılabilir. Yazma sürecinin sonunda yazılanların sınıfta okunarak fikirlerin paylaşılması sağlanır.

Kullanılan Dili Tahmin Etmek: Öğretmen sınıfta yabancı dilde bir filmde kısa bir sahne gösterir. Seçilen filmde jest ve mimiklerin belirgin olduğu sahnelerin seçilmesine özen gösterilir. Öğretmen daha önceden bu sahnenin seslerini kaydetmelidir. Dersin başında öğrencilere ilk önce sesler dinletilir ve öğrencilerden orada ne olduğunu tahmin edip çözmeleri istenir. Sınıfta bu tahminlerle ilgili kısa bir tartışma ya da fikir alışverişi yapılır. Daha sonra öğrencilere film izletilir. Öğrencilerin ses kaydını dinledikten sonra yaptığı tahminlerle filmi izledikten sonra yaptığı çıkarımlar karşılaştırılır. Filmin konusu ve bu sahnede anlatılmak istenenler hakkında konuşulur. Bu etkinlikte değerlendirme öğrencilerin derse katılım

durumları ve ifade ettikleri fikirlerle yapılır. Bu etkinlik öğrencilerin sözel becerileri ve yazılı anlatım becerilerini beraber kullanmalarını sağlayan oldukça güzel bir etkinliktir.

Müzik ve fotoğraflar eşliğinde yazmak: Bu teknikte yazma çalışmasının yapılacağı konuyla ilgili resim, fotoğraf ve konuya uygun bir müziğe ihtiyaç vardır. Öğretmen sınıfa fotoğrafı göstererek dikkatle incelemelerini ister ve resimde gördüklerini, duygularını da ortak ederek yazmalarını ister. Bu sırada duyguların harekete geçmesi için müzik hafif bir seste çalmalıdır. Öğrenciler bu teknikte bir ya da birden çok resimle ilgili yazı yazabilirler. Yazma işi bittikten sonra da öğrenciler yazdıklarını arkadaşlarıyla paylaşabilirler.

Öykü karakterleri oluşturmak: Bu teknik oldukça basit ve eğlenceli olup öğrencilerin yaratıcılığını geliştiren bir tekniktir. Öğretmen öncelikle öğrencilere üzerinde “cinsiyet, fiziksel görünüm, kişilik, meslek, sevilen uğraşlar” yazan bir kağıt verir. Öğrenciler kağıttaki bu bölümleri istedikleri gibi doldurup, istedikleri şekilde ayrıntıya yer verebilirler. Daha sonra da bu satırlar makasla kesilir ve üzerlerinde cinsiyet, fiziksel görünüm, kişilik, meslek, sevdiği uğraşlar yazan beş tane zarf hazırlanır. Her öğrenci kestiği satırları ilgili olan zarfa koyarak bu şekilde sınıfın ortaklaşa hazırladığı bir karakterler havuzu oluşmuş olur. Yazma aşamasına gelindiğinde ise her öğrenci sırayla her bir zarftan özellik seçerek karakterlere beklenmedik sürprizler ve özgün kişilik kazandırarak öğeler arasında ilişki kurmak için hayal gücünü harekete geçirir. Öğrencilere düşünmeleri ve yazmaları için yeterli zaman verilmelidir. Öyküler yazıldıktan sonra öğrenciler ikişerli gruplara ayrılarak birbirlerine yazdıkları öyküleri okurlar ve öykü hakkında fikirlerini belirtirler. En son olarak ise gerekli düzenlemeler yapılarak her öğrencinin öyküsü panoda sergilenir.

Isaacs (1974) öğrenciler sevdiği bir hikâyeden seçtikleri karakter ile yeni bir hikaye oluşturabilir, bir doğum günü partisine ya da sınıf partisine sıra dışı davetiye hazırlayabilir, herhangi bir sanat eseri hakkında duygu ve düşüncelerini yazabilir, farklı bir ülkeden geldiği varsayılan bir konuk hayal edip onunla röportaj yapabilir (Akt. Kasap, 2019).

Oral (2020) okullarda uygulanabilecek diğer yaratıcı yazma etkinliklerini ise şu şekilde belirtmiştir:

- Müze gezileri yapmak
- Kelime türeterek öykü yazmak

- Senaryo yazmak
- Diyalog yazmak
- Özgün deyişler oluşturmak
- Görülen rüyalardan öyküler oluşturmak
- Reklam metinleri yazmak
- Eşyalarla diyalog oluşturmak

Kasap'a göre (2019) öğretmenler yaratıcı yazmanın özelliklerini bilerek okullarda uygulanabilecek çok daha farklı yaratıcı yazma etkinlikleri bulabilirler. Bunun için öğretmenlerin iyi bir uygulayıcı olması gerekmektedir. Öğretmenler mevcut yaratıcı yazma etkinliklerinden yola çıkarak çok daha farklı etkinlikler geliştirebilirler.

Yukarıdaki anlayışa göre yaratıcı yazma süreci boyunca öğrencilerin motivasyonlarının desteklenmesi, onların yaratıcılıklarını geliştiren çeşitli etkinliklerle mümkün olur. Doğa gezileri, görsel ve gerçek nesnelere ilham alma, beyin fırtınası, grup çalışmaları, oyunlar, okuma etkinlikleri gibi yöntemler, yazma sürecini zenginleştirir ve öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarını olumlu yönde etkiler. Bu etkinlikler, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmenin yanı sıra düşünme, sorgulama ve hayal gücü yetilerini de destekler.

2.10. İlgili Araştırmalar

Cheung (2003) Teaching Creative Writing Skills to Primary School Children in Hong Kong: Discordance Between the Views and Practices of Language Teachers isimli çalışmasında, Hong Kong'da ilkököl düzeyinde yaratıcı yazma becerilerinin öğretimine yönelik öğretmen görüşleri ve uygulamalarını değerlendirmiştir. Araştırmaya katılan 449 Çince öğretmenine uygulanan 14 maddelik bir anket ile öğretmenlerin yaratıcı yazma algıları ve uygulamaları arasındaki farklılıklar incelenmiştir. Çalışma sonucunda, öğretmenlerin yaratıcılığı hayal gücü, ilham ve orijinal fikirlerle ilişkilendirdiği; ancak uygulamada geleneksel yöntemlere bağlı kaldıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin güvenini artırmanın ve açık bir öğrenme atmosferi yaratmanın yaratıcılığı destekleyebileceği ifade edilmiş, ancak bu teorik farkındalığın pratikte yeterince yansıtılmadığı görülmüştür.

McVey (2008) Why All Writing is Creative Writing başlıklı çalışmasında, yaratıcı yazma eğitimlerinin son yıllarda artmasına rağmen, öğretmenlerin bu konuda yeterince eğitim almadıklarını ve öğrencilerini yaratıcı yazmaya teşvik etmediklerini belirtmiştir. Çalışma, yazmanın temelinde her zaman yaratıcı bir unsur bulunduğunu, ancak bu unsurların öğretim süreçlerinde yeterince desteklenmediğini vurgulamaktadır. McVey, yaratıcı yazmanın öğrencilere yalnızca bir beceri değil, aynı zamanda bir düşünme yöntemi kazandırdığını ifade etmektedir.

Beydemir (2010) İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı Yazma Yaklaşımının Yazmaya Yönelik Tutumlara, Yaratıcı Yazma ve Yazma Erişine Etkisi başlıklı çalışmasında, Denizli'de beşinci sınıf öğrencileriyle yaratıcı yazma etkinliklerini deneysel bir desenle araştırmıştır. Çalışmada Yazma Becerisi Ölçeği kullanılarak öğrencilerin yazma becerileri uygulama öncesi ve sonrası değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda, yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinde önemli bir artış sağladığı ve yazmaya yönelik tutumlarını olumlu yönde değiştirdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaratıcı yazma etkinlikleri sayesinde daha özgün, akıcı ve etkili metinler yazabildikleri gözlemlenmiştir.

Chen ve Zhou (2010) Creative Writing Strategies of Young Children: Evidence From a Study of Chinese Emergent Writing başlıklı çalışmalarında, Çince karakterlerle yaratıcı yazma süreçlerini incelemiştir. Araştırmada, 5-6 yaş grubundan 32 anaokulu öğrencisinin yazma stratejileri niteliksel olarak analiz edilmiştir. Araştırmada toplanan 105 yazı örneği, çocukların yazamadıkları karakterler karşısında iletişim kurmak için geliştirdikleri yaratıcı stratejileri ortaya koymuştur. Bu stratejilerin, yalnızca Çince öğrenimiyle sınırlı kalmayıp, çocukların yenilikçi düşünme becerilerini de geliştirdiği belirlenmiştir. Çalışma, yaratıcı yazmanın sadece dilsel bir süreç olmadığını, aynı zamanda zihinsel gelişime de katkı sağladığını vurgulamaktadır.

Duran (2010) Yaratıcı Yazma Yaklaşımının Yazılı Anlatım Becerisinin Gelişimine Etkisi başlıklı çalışmasında, ilkokul öğrencilerinin yazma becerilerini geliştirmek amacıyla yaratıcı yazma tekniklerini incelemiştir. Araştırmada klasik yazma teknikleri ile yaratıcı yazma teknikleri karşılaştırılmış ve yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazma becerileri üzerinde olumlu bir etki sağladığı tespit edilmiştir. Ayrıca, yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazma süreçlerine daha motive şekilde katılım gösterdiklerini ve özgün fikirler üretebildiklerini ortaya koyduğu belirtilmiştir.

Laurin (2010), öğrencilerin yazma becerilerinde dramanın etkisini incelemiştir. Çalışma üçüncü sınıfta öğrenim gören 45 öğrenci (26 deney, 19 kontrol) ile sekiz hafta boyunca yürütülmüştür. Deney grubundaki öğrenciler, drama etkinliklerine katılarak çeşitli tartışmalara dahil edilmiş ve ardından öykü yazmaları istenmiştir. Çalışmada, ön test ve son test sonuçları karşılaştırılarak, öğrencilerin metinlerindeki anlatım zenginliği, kelime dağarcığı ve yapı özellikleri incelenmiştir. Sonuçlar, drama etkinliklerinin öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini önemli ölçüde geliştirdiğini göstermiştir. Ayrıca, kız öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin erkeklere kıyasla daha fazla gelişim gösterdiği tespit edilmiştir.

Ak (2011) Yaratıcı Yazma Tekniklerinin İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersindeki Yazılı Anlatım Becerileri Üzerindeki Etkisi başlıklı çalışmasında, yaratıcı yazma tekniklerinin yazma becerileri üzerindeki etkisini araştırmıştır. İzmir’de özel bir okulda gerçekleştirilen araştırmada, deney grubu yaratıcı yazma etkinlikleriyle desteklenmiş, kontrol grubunda ise geleneksel yazma çalışmaları yapılmıştır. Çalışmada yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini geliştirdiği ve yazmaya karşı tutumlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin düşünme becerilerini harekete geçirdiği ve hayal güçlerini geliştirdiği vurgulanmıştır.

Khan (2011) Testing Creative Writing in Pakistan: Tensions and Potential in Classroom Practice başlıklı çalışmasında, Pakistan’daki yaratıcı yazma uygulamalarını test etmiştir. Çalışmada, eğitim fakültesi öğrencileri ve İngilizce öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucunda, dil yeterlilik sınavlarının yaratıcı yazma ve konuşma becerilerini geliştirmediği belirlenmiştir. Öğretmenlerin, yaratıcı yazmayı sınıf içi uygulamalara dahil etme konusunda yetersiz kaldıkları ve bu durumun öğrencilerin yazma becerilerinde sınırlamalara yol açtığı ifade edilmiştir.

Erdoğan (2012) Süreç Temelli Yaratıcı Yazma Uygulamalarının Yazılı Anlatım Becerisine ve Yazmaya İlişkin Tutuma Etkisi başlıklı çalışmasında, yaratıcı yazma ve iş birlikçi yazma yöntemlerinin yazılı anlatım becerilerine etkisini incelemiştir. Trabzon’da 81 beşinci sınıf öğrencisiyle yapılan bu araştırma, nitel ve nicel verilerle desteklenmiştir. Çalışmanın sonucunda, yaratıcı yazma süreçlerinin öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini artırdığı ve yazmaya ilişkin tutumlarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca, yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin daha özgün fikirler geliştirmelerine, problem çözme becerilerinde ilerleme kaydetmelerine ve yazılı metinlerini daha etkili bir şekilde oluşturabilmelerine katkı sağladığı ifade edilmiştir.

Sever (2013) Süreç Temelli Yazma Modellerinin İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım ve Yaratıcı Yazma Becerilerine etkisini araştırmıştır. Araştırma yarı deneysel bir tasarımla yürütülmüş ve 4+1 Planlı Yazma Değerlendirme Modeli ile 6+1 Analitik Yazma ve Değerlendirme Modeli uygulanmıştır.. Sonuçlar, yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazma becerilerinde hem dil bilgisi hem de içerik kalitesi açısından önemli bir gelişim sağladığını göstermiştir. Öğrencilerin yaratıcı yazma sürecine daha aktif katıldıkları ve özgün metinler ürettikleri gözlemlenmiştir.

Akkaya (2014) Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Yazma Sürecine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi başlıklı çalışmada, İzmir'deki 69 sınıf öğretmeni ile yaratıcı yazma süreçlerini incelemiştir. Araştırma, öğretmenlerin yaratıcı yazma tekniklerini derslerinde kullandıklarını ve bu yöntemlerin öğrencilerin yazma becerilerini geliştirdiğini ifade ettiklerini ortaya koymuştur. Ancak öğretmenler, yaratıcı yazma etkinliklerini daha etkili hale getirmek için sınıf ortamının iyileştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin görüşleri, yaratıcı yazmanın öğrencilerin düşünme, hayal gücü ve ifade becerilerini artırdığı yönündedir.

Özkaya ve Ataş (2015), ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin yazma becerilerini Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlara göre değerlendirmiştir. Araştırma, Muğla'daki 30 öğrenci ile yürütülmüş ve öğrencilerin bireysel farklılıklarının yazma becerilerini etkilediği ortaya konulmuştur. Araştırmada, dil becerilerinin kazandırılmasında öğretmenlerin daha kapsamlı rehberlik yapmalarının önemi vurgulanmıştır. Öğretmen adaylarının bu konuda daha iyi eğitim almalarının gerekliliği belirtilmiştir.

Tok ve Erdoğan (2017), Trabzon'da 436 öğrenciyle yürüttükleri çalışmada, ilkokul öğrencilerinin yazma becerilerini betimsel bir yaklaşımla incelemiştir. Araştırmada kullanılan Çok Boyutlu Okunaklılık Ölçeği ve Yazılı Anlatımı Değerlendirme İçin Dereceli Puanlama Anahtarı yazma becerilerinin sınıf düzeyine göre nasıl geliştiğini ortaya koymuştur. Çalışma, mekanik yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır.

Göçen (2018), yaratıcı yazma tekniklerinin öğretmenler ve öğrenciler üzerindeki etkilerini bir eylem araştırması ile incelemiştir. Çalışma, öğretmenlerin yaratıcı yazma uygulamalarının olumlu yönlerini fark ettiklerini ancak uygulamada materyal eksikliği gibi sorunlarla karşılaştıklarını ortaya koymuştur. Yaratıcı yazmanın öğrencilerin yazılı anlatım

becerilerini geliştirdiği, motivasyonlarını artırdığı ve derslere olan ilgilerini g¼c¼lendirdiđi belirlenmiştir.

Kasap (2019), yaratıcı okuma ve yaratıcı yazma etkinliklerinin ¼đrencilerin okuduğunu anlama ve yazma becerileri ¼zerindeki etkilerini araştırmıştır. Çalışma, yaratıcı yazma etkinliklerinin ¼đrencilerin yazmaya olan tutumlarını olumlu y¼nde geliştirdiğini ve bu etkinliklerin eğitim s¼relerinde daha fazla yer alması gerektiğini g¼stermiřtir.

Uyđun (2019) 2018 T¼rke Dersi ¼đretim Programındaki Yazma Kazanımlarının ve Ders Kitaplarındaki Etkinliklerin Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğu başlıklı çalışmasında, 5., 6., 7. ve 8. sınıflara y¼nelik yazma kazanımları ve T¼rke ders kitabındaki yazma etkinliklerini incelemiştir. Araştırmada betimsel analiz y¼ntemi kullanılmış ve toplam 28 yazma kazanımı ile 185 yazma etkinliği incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda, ders kitaplarında yer alan yazma etkinliklerinin yalnızca bir kısmının yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeye y¼nelik olduğu belirlenmiştir. Araştırma, yaratıcı yazma etkinliklerinin hem nicelik hem de nitelik açısından artırılması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca, yazma etkinliklerinin ¼đrencilerin hayal g¼c¼n¼ geliştirecek ve d¼ř¼nme becerilerini g¼c¼lendirecek şekilde yeniden tasarlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Erdoğan (2019), ilkokul 4. sınıf T¼rke dersinde yansıtıcı d¼ř¼nme destekli yaratıcı yazma çalışmalarının etkilerini incelemiştir. Çalışma, Rize'nin Pazar ilçesindeki bir ilkokulda 14 ¼đrenciyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, ¼n test ve son test uygulanmış ve yaratıcı yazma değerlendirme rubriği kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, yaratıcı yazma etkinliklerinin ¼đrencilerin yazma becerilerini artırmada etkili olduğu ve yazma s¼relerine olan ilgiyi artırdığı g¼r¼lm¼řt¼r. ¼zellikle yansıtıcı d¼ř¼nme g¼nl¼klerinin, ¼đrencilerin yazılı anlatımlarında daha derinlikli ve ¼zg¼n ifadeler kullanmalarını sağladığı tespit edilmiştir. Araştırma, yaratıcı yazma çalışmalarının d¼zenli uygulanmasının ¼đrencilerin genel akademik başarılarına da olumlu katkılar sunduğunu ortaya koymuştur.

Yegen (2019) İlkokul 3. Sınıf ¼đrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerilerinin Yaratıcı Drama Y¼ntemiyle Geliştirilmesine Y¼nelik Bir Eylem Araştırması başlıklı çalışmasında, yaratıcı drama y¼ntemiyle yapılan yazma etkinliklerinin etkilerini incelemiştir. Araştırma, Isparta'da bir ilkokulda 12 ¼đrenciyle gerçekleştirilmiş ve toplam 10 hafta s¼rm¼řt¼r. Çalışma, beş yaratıcı yazmaya hazırlık ve on yaratıcı yazma uygulamasından oluşmuştur. Yaratıcı drama y¼nteminin ¼đrencilerin yazmaya y¼nelik motivasyonlarını artırdığı, daha yaratıcı fikirler

geliştirmelerini sağladığı ve özgün metinler oluşturmalarına olanak tanıdığı görülmüştür. Ayrıca, bu süreçte öğrencilerin yazmaya yönelik olumlu duygular geliştirdiği ve sınıf içindeki etkileşimlerinin arttığı belirtilmiştir.

Karaoğlu (2021), 2012-2020 yılları arasında yayınlanan ilkökul öğrencilerinin yazma becerilerine yönelik makaleleri tematik analiz yöntemiyle incelemiştir. Araştırmada, 64 makale detaylı bir şekilde analiz edilmiş, yayımlandıkları yıllar, örneklem grupları, kullanılan yöntemler ve veri analiz araçları açısından değerlendirilmiştir. Çalışma, yazma becerileriyle ilgili en fazla araştırmanın 2018 ve 2020 yıllarında yapıldığını, bu araştırmalarda genellikle nicel yöntemlerin kullanıldığını ve örneklem gruplarının çoğunlukla dördüncü sınıf öğrencilerinden oluştuğunu ortaya koymuştur. Araştırma, ilkökul düzeyinde yazma becerilerinin geliştirilmesi için dijital araçların ve yaratıcı yazma etkinliklerinin daha yaygın bir şekilde kullanılması gerektiğini önermektedir.

Mandı (2021) İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerisini Geliştirmede Artırılmış Gerçeklik Destekli Dijital Öykü Kullanımı başlıklı çalışmasında, dijital öyküleme yönteminin yazma becerileri üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırma, Sivas'ta 10 öğrenci ile eylem araştırması olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada önce geleneksel yöntemlerle yazma etkinlikleri yapılmış, ardından artırılmış gerçeklik uygulamaları ile dijital öyküler oluşturulmuştur. Araştırmanın sonucunda, dijital öyküleme yönteminin öğrencilerin yazma becerilerini olumlu yönde geliştirdiği, yazmaya yönelik ilgilerini artırdığı ve özgün içerikler oluşturmalarına olanak tanıdığı belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin bu süreçte teknoloji kullanımına olan yatkınlıklarının arttığı ve yazma süreçlerinde daha yaratıcı oldukları gözlemlenmiştir.

Çapanoğlu (2022), bilişsel çıraklık yöntemiyle ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin yazma becerilerini desteklemeyi amaçlayan bir araştırma gerçekleştirmiştir. Gaziantep'te bir devlet okulunda yapılan bu çalışma, 30 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmada, geleneksel yöntemlerle yapılan yazma etkinliklerinin, öğrencilerin yazma becerilerinde yeterli bir gelişim sağlamadığı; aksine, öğrencilerin yalnızca kopyalama ve tekrar gibi mekanik yazma süreçlerine yöneldiği belirlenmiştir. Çalışmanın sonunda bilişsel çıraklık yönteminin kullanıldığı etkinliklerle öğrencilerin yazma becerilerinde anlamlı bir gelişme kaydedildiği ve özgün metinler oluşturabildikleri görülmüştür. Öğrenciler, bu süreçte yazma etkinliklerinden keyif aldıklarını ve yazma sürecine daha aktif bir şekilde katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Sur (2022), sistematik derleme yöntemiyle yaratıcı yazma etkinlikleri üzerine yapılmış 80 çalışmayı incelemiştir. Araştırma, yaratıcı yazmanın öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini artırdığı ve duyuşsal süreçlerine olumlu katkılar sağladığını ortaya koymuştur. Yaratıcı yazma etkinliklerinin başarının yanı sıra öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarını da geliştirdiği belirlenmiştir. Ayrıca, araştırma bulgularına göre yaratıcı yazma etkinliklerinin Türkçe derslerinde daha fazla yer alması gerektiği ve öğretmenlerin bu konuda daha fazla eğitim almalarının faydalı olacağı önerilmiştir.

Göçen (2023), TÜBİTAK destekli Yazdıkça Yazıyorum projesi kapsamında öğretmenler ve öğrencilerle yaratıcı yazma çalışmaları gerçekleştirmiştir. Proje, yaratıcı yazma metinlerinin oluşturulması ve bu metinlerin kitap haline getirilmesi süreçlerini içermektedir. Çalışma sonucunda, yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazma becerilerini, düşünme kapasitelerini ve hayal güçlerini geliştirdiği belirlenmiştir. Ayrıca, öğretmenlerin yaratıcı yazma süreçlerinde daha etkili yöntemler kullanabildikleri ve öğrencilerin yazmaya yönelik motivasyonlarının arttığı ifade edilmiştir. Proje kapsamında yayımlanan kitaplar, yaratıcı yazma etkinliklerine örnek teşkil etmektedir.

Demir (2023), Türkiye’de 2001-2022 yılları arasında yaratıcı yazma becerisine yönelik yapılan 14 doktora ve 56 yüksek lisans tezini incelemiştir. Araştırmada, tezlerin büyük çoğunluğunun nicel yöntemlere dayandığı ve örneklem gruplarının daha çok ortaokul öğrencilerinden oluştuğu belirlenmiştir. Çalışma, yaratıcı yazma üzerine yapılan araştırmaların sayıca arttığını, ancak farklı yaş grupları ve yöntemlerle daha kapsamlı çalışmalar yapılması gerektiğini vurgulamaktadır. Yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin hem akademik hem de sosyal becerilerini geliştirmede önemli bir araç olduğu ifade edilmiştir.

Dönmez (2024), ilkokul dördüncü sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma uygulamaları kullanımının öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin gelişimine etkisini incelemiştir. Araştırmada ön test- son test kontrol gruplu model kullanmıştır. Çalışma Kırşehir il merkezinde dördüncü sınıf okuyan 76 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan hikaye haritası ve hikaye tamamlama teknikleri ön test ve son test olarak kullanılmış ve deney ve kontrol grubundaki öğrencilere uygulanmıştır. “Yaratıcı yazma ürünlerini değerlendirme ölçeği (YARYÜDO)” aracılığıyla da hikayeler değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde ANOVA programı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda yaratıcı yazma tekniklerinden olan hikaye haritası ve hikaye tamamlama tekniğinin öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinde anlamlı farklılık oluşturduğu ancak hikaye haritası tekniğinin uygulandığı deney

1 grubu ile hikaye tamamlama tekniğinin uygulandığı deney 2 grubundaki öğrencilerin yaratıcı yazma puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Ertürk (2024), dilsel yaratıcı yazma uygulamalarının öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerine etkisi ve öğrencilerin bu sürece ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırma Şanlıurfa ilindeki üçüncü Sınıfta okuyan 30 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Dilsel yaratıcı yazma uygulamaları dört haftalık pilot ve 12 haftalık asıl uygulama ile birlikte 16 hafta boyunca gerçekleştirilmiştir. Araştırma yakınsak karma yöntem ile yapılmış olup nicel veriler ise araştırmacı tarafından geliştirilen Dilsel Yaratıcı Yazma Testi ve Dereceli Puanlama Anahtarı ile elde edilmiştir. Çalışma öncesinde ve sonrasında öğrencilere araştırmacı tarafından geliştirilen dilsel yaratıcı yazma testleri uygulanarak öğrencilerin bu konudaki başarıları ölçülmüştür. Araştırmadaki nitel veriler ise görüşme ve çalışma yapılarından elde edilmiştir. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin dilsel yaratıcı yazma uygulamalarıyla ilk teste göre son testte anlamlı şekilde bir fark oluşturacak şekilde gelişme gösterdikleri belirlenmiştir. Öğrencilerle yapılan görüşmenin içerik analizinde ise öğrencilerin dilsel yaratıcı yazma uygulamalarına karşı tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre ise ikna etme, slogan oluşturma, isim bulma, afiş yazma, simge bulma gibi bazı dilsel yaratıcı yazma becerilerindeki kazanımların mevcut müfredata eklenmesi, Türkçe ders kitaplarındaki yaratıcı yazma etkinliklerinin artırılması gibi önerilerde bulunulmuştur.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, araştırmanın evreni ve örnekleme, araştırmanın veri toplama araç ve tekniklerine, verilerin toplanmasına ve verilerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımıyla gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma; “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s. 37) olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışma durum çalışması deseninde yürütülmüştür. Creswell (2021)’e göre durum çalışması; zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birden fazla durumun çoklu kaynakları içinde barındıran (gözlemler, görüşmeler, görseller- işitseller, dokümanlar ve raporlar) veri toplama araçları ile durumların derinlemesine incelenip temaların tanımlandığı nitel araştırma yaklaşımıdır. Durum çalışmasının amacı belirli olan bir duruma yönelik sonuçlar ortaya koymak için yapılan çalışmalardır. Nitel durum çalışmalarında bir ya da birden fazla durum derinlemesine araştırılır. Durum çalışmasında süreç, ortam, olaylar vb. gibi etmenler bütünsel olarak ele alınıp araştırılarak ilgili durumu nasıl etkilediği üzerinde derinlemesine odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek 2018). Seçilen duruma müdahale edilmeden derinlemesine inceleyip, anlama, yorumlama ve değerlendirmelerde bulunma olanağı sağlar (Akar, 2016). Durum çalışmasında disiplinler arasındaki farklı şeyler ifade edilir ve bir olay yoğun bir şekilde katılımcı gözlemleri, doküman toplama ve detaylı görüşmeler ile elde edilen ve sonrasında analiz edilen verilerin derinlemesine ve boylamsal incelenmesi sağlanır (Glesne, 2013).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede amaç önceden belirlenmiş bazı önemli ölçütleri karşılayan tüm durumları gözden geçirmek ve ortaya çıkarmaktır (Patton, 2018). Bu ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulup önceden hazırlanmış ölçüt listesi dikkate alınır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çerçevede araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılında Türkiye’nin çeşitli illerinde görev yapan 30 gönüllü sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini belirlerken ele alınan ölçütler; farklı uzmanlık kademelerinde görev yapan öğretmenler, çeşitli sosyoekonomik düzeyde öğrencisi bulunan öğretmenler ve yaratıcı yazma konusunda ilgili

öğretmenlerdir. Ayrıca araştırmacı tarafından belirlenen Ö10 ve Ö12 kodlu öğretmenlerin sınıfında, öğretmenlerin yaratıcı yazma çalışmaları olarak neler yaptığı gözlemlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri

Katılımcı	Cinsiyet	Hizmet yılı	Öğrenim Düzeyi	Görev yeri	Unvanı	Okutulan Sınıf	Öğrenci Sayısı
Ö1	E	33	Lisans	Konya/Selçuklu	Başöğretmen	2	35-44
Ö2	K	32	Lisans	Konya/Selçuklu	Başöğretmen	2	35-44
Ö3	K	13	Lisans	Konya/Selçuklu	Uzman Öğr.	4	25-34
Ö4	K	29	Lisans	Konya/Selçuklu	Başöğretmen	3	25-34
Ö5	E	27	Lisans	Konya/Selçuklu	Uzman Öğr.	3	25-34
Ö6	K	6	Lisans	Konya/Selçuklu	Öğretmen	3	15-24
Ö7	K	23	Lisans	Konya/Selçuklu	Uzman Öğr.	4	25-34
Ö8	K	30	Lisans	Konya/Selçuklu	Uzman Öğr.	2	35-44
Ö9	K	23	Lisans	Konya/Selçuklu	Uzman Öğr.	1	25-34
Ö10	K	25	Lisans	Konya/Selçuklu	Uzman Öğr.	3	25-34
Ö11	E	28	Lisans	Konya/Selçuklu	Başöğretmen	4	15-24
Ö12	K	20	Tezsiz Y.L.	Konya/Selçuklu	Uzman Öğr.	4	25-34
Ö13	K	33	Lisans	Konya/Selçuklu	Başöğretmen	2	25-34
Ö14	E	18	Lisans	Konya/Karatay	Uzman Öğr.	3	25-34
Ö15	K	10	Lisans	Ankara/Altındağ	Uzman Öğr.	1	35-44
Ö16	K	27	Lisans	Isparta/Merkez	Başöğretmen	2	15-24
Ö17	K	12	Lisans	Kayseri/Talas	Uzman Öğr.	3-4	5-14
Ö18	K	14	Tezli Y.L.	Kayseri/Sarız	Uzman Öğr.	3	15-24
Ö19	K	14	Lisans	Eskişehir/Sivrihisar	Uzman Öğr.	1	25-34
Ö20	K	27	Lisans	Antalya/Kepez	Uzman Öğr.	1	35-44
Ö21	E	26	Lisans	Erzurum/Aşkale	Uzman Öğr.	2	25-34
Ö22	K	22	Lisans	Denizli/Beyağaç	Uzman Öğr.	1	15-24
Ö23	K	14	Tezli Y.L.	Kayseri/Melikgazi	Uzman Öğr.	3	25-34
Ö24	E	15	Lisans	Kayseri/Melikgazi	Uzman Öğr.	3	15-24
Ö25	E	2	Tezli Y.L.	Aksaray/Gülağaç	Öğretmen	4	15-24
Ö26	K	29	Lisans	Konya / Selçuklu	Uzman Öğr.	2	15-24
Ö27	K	27	Tezli Y.L.	Konya/Selçuklu	Uzman Öğr.	1	35-44
Ö28	K	1	Lisans	Konya/Selçuklu	Öğretmen	2	25-34
Ö29	K	15	Tezli Y.L.	Konya/Selçuklu	Uzman Öğr.	1	35-44
Ö30	E	33	Lisans	Konya/Selçuklu	Başöğretmen	1	35-44

Tablo 1’e göre çalışma grubundaki öğretmenlerin 22’si kadın sekizi erkek öğretmendir. Öğretmenlerin beşi 30 yıl ve üzeri, 13’ü 20-29 yıl arası, dokuzu 10-19 yıl arası ve üçü 10 yılın altı öğretmenlik tecrübesine sahiptir. Bu öğretmenlerden 24’ü lisans, altısı yüksek lisans eğitimi mezunudur. Öğretmenlerin 19 ‘u Konya’da, biri Ankara’da, biri Isparta’da, dördü Kayseri’de, biri Eskişehir’de, biri Antalya’da, biri Erzurum’da, biri Denizli’de ve biri de Aksaray’da görev

yapmaktadır. Öğretmenlerin yedisi Başöğretmen, 20'si Uzman Öğretmen ve üçü Öğretmen unvanına sahiptir. Öğretmenleri sekizi 1.Sınıf, sekizi 2.Sınıf, sekizi 3.Sınıf, beşi 4.Sınıf ve biri de birleştirilmiş sınıf (3.ve 4.Sınıflar) okutmaktadır. Sınıf mevcudu 35-44 arası olan sekiz sınıf, 25-34 arası olan 13 sınıf, 15-24 arası olan sekiz sınıf ve 5-14 arası olan bir sınıftır.

3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri

Bu araştırmada elde edilen veriler uzman görüşü doğrultusunda oluşturulmuş yarı yapılandırılmış görüşme formu ve gözlem formu yoluyla toplanmıştır. Öğretmenlerin yaratıcı yazma çalışmaları sırasında neler yaptıklarını belirlemek amacıyla da üçüncü ve dördüncü sınıflar birer saat gözlenmiş ve video çekilerek kayıt altına alınmıştır. Ayrıca gözlem formuna da gözlenen durumlar yazılarak veriler toplanmıştır.

3.3.1. Görüşme

Genelde yüz yüze iletişim yoluyla bazen duruma göre de telefon gibi sesli ya da görüntülü görüşme cihazları kullanılarak yapılan veri toplama yöntemine görüşme denir. (Karasar, 2005). Görüşmede sorular önceden belirlenip ilgili konu doğrultusunda hazırlık yapılarak oluşturulur. Ancak görüşme sırasında araştırmacı esneklik sağlanarak soruların yeniden düzenlenip tartışılmasına izin verir (Ekiz, 2009). Yıldırım ve Şimşek'e (2018) göre görüşme ile deneyimler, düşünceler, niyetler, yorumlar, tutumlar, zihinsel algılar ve tepkiler anlaşılmaya çalışılır. Görüşme süreci boyunca bireyin rahat olup, dürüst bir şekilde cevap vermesini sağlamak araştırmacının temel görevidir. Glesne'e göre (2013) nitel araştırmalarda kullanılan görüşmelerde göremediklerimiz hakkında bilgi edinip gördüklerimiz hakkında ise alternatif açıklamalar yapma fırsatı elde etmiş oluruz. Bu fırsatla sorulardan doğan beklenmedik öğrenmeler de oluşur.

Bu araştırmada, görüşme yöntemi olarak da yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda önceden hazırlanan soruların konu veya alanlara sadık kalarak sorular çerçevesinde ayrıntılı bilgi elde edebilmek için ek soru sorulma imkânı vardır. Bu görüşme formu araştırma ile ilgili tüm boyutların kapsanmasını güvence altına almak için geliştirilmektedir. Görüşme sırasında araştırmacı soruların sırasını ve cümle yapısını değiştirme özgürlüğüne sahiptir. Ayrıca bazı ek sorular ile derinlemesine bilgi edinirken bazı sorularla da sohbet tarzında bir konuşma gerçekleştirilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu araştırmada görüşmeler önceden ilgili alanyazın taranarak araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu (Ek-2) aracılığıyla yapılmıştır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmadan önce ilgili literatür Eylül-Aralık 2023

tarihleri arasında taranarak araştırmanın amacına uygun veri toplamayı sağlayacak sorular 2024 yılı Ocak ayında belirlenmiştir. Daha sonra oluşturulan görüşme soruları 23 Ocak 2024 tarihinde ilgili alan uzmanlarının görüşüne sunulmuş ve alınan dönütler doğrultusunda bazı soruların benzer olduğu belirtildiğinden, görüşme formundaki soru sayısı 13'ten 10'a düşürülmüş olup görüşme formları düzenlenerek uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Yüz yüze yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş, uzakta olan öğretmenlerle de çevrimiçi görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler nitel araştırmalarda en sık kullanılan veri toplama aracıdır (Yıldırım ve Şimşek 2018). Görüşme belirli bir araştırma konusu veya bir sorun hakkında derinlemesine bilgi sağlar (Büyüköztürk vd., 2020). Görüşme sorularından bazıları şu şekildedir: “Yaratıcılık kavramı sizin için ne ifade ediyor? Yaratıcı öğrencilerde gözlemlediğiniz temel özellikler nelerdir? Açıklayınız.”, “Sizce yaratıcı yazıların temel nitelikleri nelerdir? Sınıf içinde yaratıcı yazma etkinliklerinin kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?”, “Öğrencilerinizin mevcut yazma becerilerini Yaratıcı yazma açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Yaratıcı yazmayı destekleyici nasıl bir sınıf ortamı sağlıyorsunuz? Açıklayınız.”, “Öğrencilerinizi yaratıcı yazmaya nasıl teşvik ediyorsunuz? (Öğretmen olarak rolünüz nedir?) Onların yaratıcı yazma becerilerini geliştirmek üzere kullandığınız yöntem ya da teknikler nelerdir? Bunların etkinliği hakkında deneyimlerinizi paylaşınız.”

Görüşmelerin bazıları katılımcıların belirttiği yer ve zamanda yapılmış ve ses kayıt cihazı ile katılımcının izni alınarak kaydedilmiştir. Bazı görüşmeler ise katılımcının görüşme formuna yazılı olarak doldurmasıyla elde edilmiştir. Daha sonra toplanan veriler katılımcılara gösterilerek ekleme ve çıkarma yapmaları ya da değiştirme yapmaları amacıyla teyit ettirilmiştir. Toplanan tüm veriler tek dosyada birleştirilmiştir.

3.3.2. Gözlem

Görüşmeler yapıldıktan sonra elde edilen verilerin güvenilirliğini desteklemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan ders gözlem formu (Ek-3) kullanılmıştır. Gözlem Ö10 ve Ö12 kodlu öğretmenlerin sınıfında bir ders saatinde yapılmıştır. Gözlem sırasında öğretmenlerin ve öğrencilerin yaratıcı yazma çalışmaları sırasında derse katılımı, yaratıcı yazılar yazma yeterliliği, iş birliği yapılması, etkinlikte harcanan zaman gibi neler yaptığı gözlenmiştir. Gözlem, bir yer ya da kurumda gerçekleşen davranışı detaylı bir biçimde tanımlamak için kullanılan bir tekniktir. Bir araştırmacı bir yerde veya kurumda meydana gelen bir davranışa dair daha ayrıntılı, kapsamlı ve zamana yayılmış bir fotoğraf elde etmek için gözlem tekniği kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Katılımcı grubun sorumluluklarını çok az paylaşır ve gözlemlerde tam ve bütüncül kayıtların tutulması amaçlanır. Öğretmenler toplantısına katılan

gözlemci bir öğretmenin toplantıdaki tartışmalara öğretmen olarak katılmaktan ziyade bir araştırmacı olarak gözlemlerini kaydetmesi bu tekniğe bir örnektir (Sözer ve Aydın, 2020).

Araştırmacı tarafından hazırlanan veri toplama araçlarından ders gözlem formunu uygulanmadan önce geçerliliği sağlamak amacıyla uzman olarak bir Türkçe öğretmeni ve tez danışmanının görüşlerine sunulmuştur. Bu görüşme neticesinde gerekli görülen bazı değişiklikler yapılarak veri toplama araçlarına son şekli verilmiş ve veri toplama araçları son şeklini aldıktan sonra uygulanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veriler, araştırmacı tarafından belirlenen 1., 2., 3. ve 4. sınıf kademelerinde görev alan ve gönüllü olarak çalışmaya katılan öğretmenlerin tespit edilerek randevu alınıp görüşülmesiyle toplanmıştır. Şubat-Nisan 2024 tarihleri arasında gönüllü olarak çalışmaya katılım sağlayan öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Araştırma verilerinin oluşturulması için yarı yapılandırılmış görüşme formu, araştırmacı tarafından öğretmenlere yüz yüze sorular sorularak ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve uzaktaki öğretmenlerle ise google meets, zoom vb. programlarla online görüşmeler yapılarak ve telefon görüşmesi yapılarak veriler elde edilmiştir. Öğretmenlerin 10'u ile yüz yüze (Ö1, Ö2, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13), biri ile çevrimiçi ortamda (Ö3), beşiyle telefonla (Ö17, Ö22, Ö26, Ö27, Ö28) görüşülmüştür. Diğer 14 öğretmen (Ö5, Ö6, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24, Ö25, Ö29, Ö30) ise düşüncelerini oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formuna yazmak istediklerinden bu forma yazdıkları üzerinden veriler toplanmıştır.

Yüz yüze görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilmiş ve 75 dakika 7 saniye sürmüştür. Telefonla görüşmeler 56 dakika 28 saniye sürmüştür. Zoom ile yapılan görüşme dokuz dakika 14 saniye sürmüştür. Yapılan tüm bu görüşmeler ve görüşme formu üzerine yazılan yazılar bilgisayar ortamında Word dosyasına çevrilmiş ve 64 sayfa oluşmuştur.

Ayrıca araştırmacı tarafından belirlenen Ö10 ve Ö12 kodlu öğretmenlerin sınıfında da gözlem yapılarak 24 dakika 39 saniye video kaydı alınmış olup, sınıf öğretmenlerinin yaratıcı yazma ile ilgili neler yaptıkları gözlenmiştir. Araştırmada öğretmenlerin isimleri etik nedenlerden dolayı kullanılmamış olup, öğretmenler “Ö1”, “Ö2”, “Ö3”, “Ö4” gibi adlandırılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Bu araştırmada veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Betimsel analizde amaç araştırılan duruma yönelik temel öğeleri belirlemek ve düzenleyip yorumlamaktır

(Creswell, 2021; Miles vd., 2014). Bu analiz tekniğine göre elde edilmiş olan veriler önceden belirlenen temalara göre gruplara ayrılarak yorumlanır. Betimsel analiz tekniğinde görüşülen bireyler ya da gözlenen durum çarpıcı olarak yansıtılır ve doğrudan alıntılara çok sık yer verilir. Bu analiz tekniğindeki amaç, bulguların düzenli ve yorumlanmış olarak okuyucuya sunulmasıdır. Düzenlenen veriler alanyazınla ilişkilendirilerek anlamlandırılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Görüşmeler sırasında kayıt cihazı ile kaydedilen veriler ve online yapılan toplantılar önce yazılı metin haline getirilmiştir. Yazılı metinlerden oluşan transkriptlerdeki veriler birkaç defa okunarak incelenmiş daha sonra kodlanarak benzer kavramlar arasındaki ilişki ortaya çıkarılmıştır. Kodlama işlemi programla değil elle kodlama yapılmıştır. Elde edilen kodlar kendi arasında kategorilere ayrılmış ve temalar oluşturulmuştur. Elde edilen veriler tablo halinde sunulmuştur. Bu kodlara doğrudan alıntı yapılmış olup, örneklere yer verilmiştir. Oluşan temaların yorumlanması ve alanyazın çerçevesinde tartışılması yapılmıştır. Ayrıca gözlem yapılan iki sınıfta da yaratıcı yazma becerileri ile ilgili yapılanlar sınıf öğretmenlerinin görüşleri ve araştırmacının notları ile paylaşılmıştır. Gözlem yapılırken öğrencilere öncelikle araştırmacı tanıtılmıştır. Daha sonra sınıfın arka tarafına geçilerek öğrencilerin dikkatleri dağıtılmayacak şekilde yapılanlar araştırmacının gözlem formuna işlenmiş ve ayrıca araştırmacının not defterine gözlenenler yazılmıştır. Öğretmenlerin bilgileri, yaptıkları çalışmalar, etkinlik örnekleri görüşme formundan elde edilen verilerle ve gözlem formu ile analiz edilmiştir.

3.6. Verilerin İnanırcılığı ve Aktarılabirliği

Araştırmanın inandırıcılığı ve aktarılabirliği sağlamak için çeşitli önlemler alınmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2018) göre araştırma ortamına yakın olma, bizzat araştırmacı tarafından yüz yüze görüşmeler yapılarak ayrıntılı bilgi toplama, gözlem yaparak yansız bir şekilde olayın gerçekleştiği yerde bilgi toplama, uzun süreli olacak şekilde bilgi toplama ve ihtiyaç halinde ek olarak bilgi toplama gibi imkanlarının olması nitel araştırmada geçerliği sağlayan temel özelliklerdendir. Bu araştırmada da araştırmanın inandırıcılığı ve aktarılabirliğini sağlamak için çoklu araştırma ortamları, katılımcı teyidi ve meslektaş değerlendirmesi yapılmıştır. Çoklu araştırma ortamları, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin farklı gelir düzeyindeki okullardan ve farklı sınıf kademeleri ile farklı unvanlardan seçilerek sağlanmıştır. Katılımcı teyidi, toplanan verilerin yanlış yorumlanmaması ve öznel sonuçlara ulaşılmaması için görüşme sonunda araştırmacı tarafından özet şeklinde teyit ettirilmesi ve raporlaştırıldıktan sonra da toplanan verileri katılımcılara gönderip analizler hakkında dönüt alınmasıdır (Merriam 2013). Görüşme bittikten sonra katılımcılara veriler iletilerek onay alınmıştır. Araştırmaya katılan

öğretmenler gönüllülük esasına göre seçilerek görüşmeler içten bir şekilde gerçekleşerek doğru veriler elde edildiği düşünülmektedir. Meslektaş değerlendirmesinde ise elde edilen sonuçlar analiz edilirken sınıf öğretmeni olan iki kişi ile paylaşılmış ve hataları en az seviyede tutup çalışmanın geçerliliğini arttırmak amaçlanmıştır. Durum çalışmalarında araştırmacı çeşitlemesi, yöntem çeşitlemesi ve katılımcı çeşitlemesinin sağlanması yapısal geçerliliğin sağlanıp araştırmanın inandırıcılığını, doğruluğunu ve güvenilirliğini yükseltecektir (Akar, 2016). Araştırmada veriler doğrudan alıntılarla sunulmuş ve tablolar kullanılarak verilerin daha kolay görünüp yorumlanması sağlanmıştır.

3.7. Etik

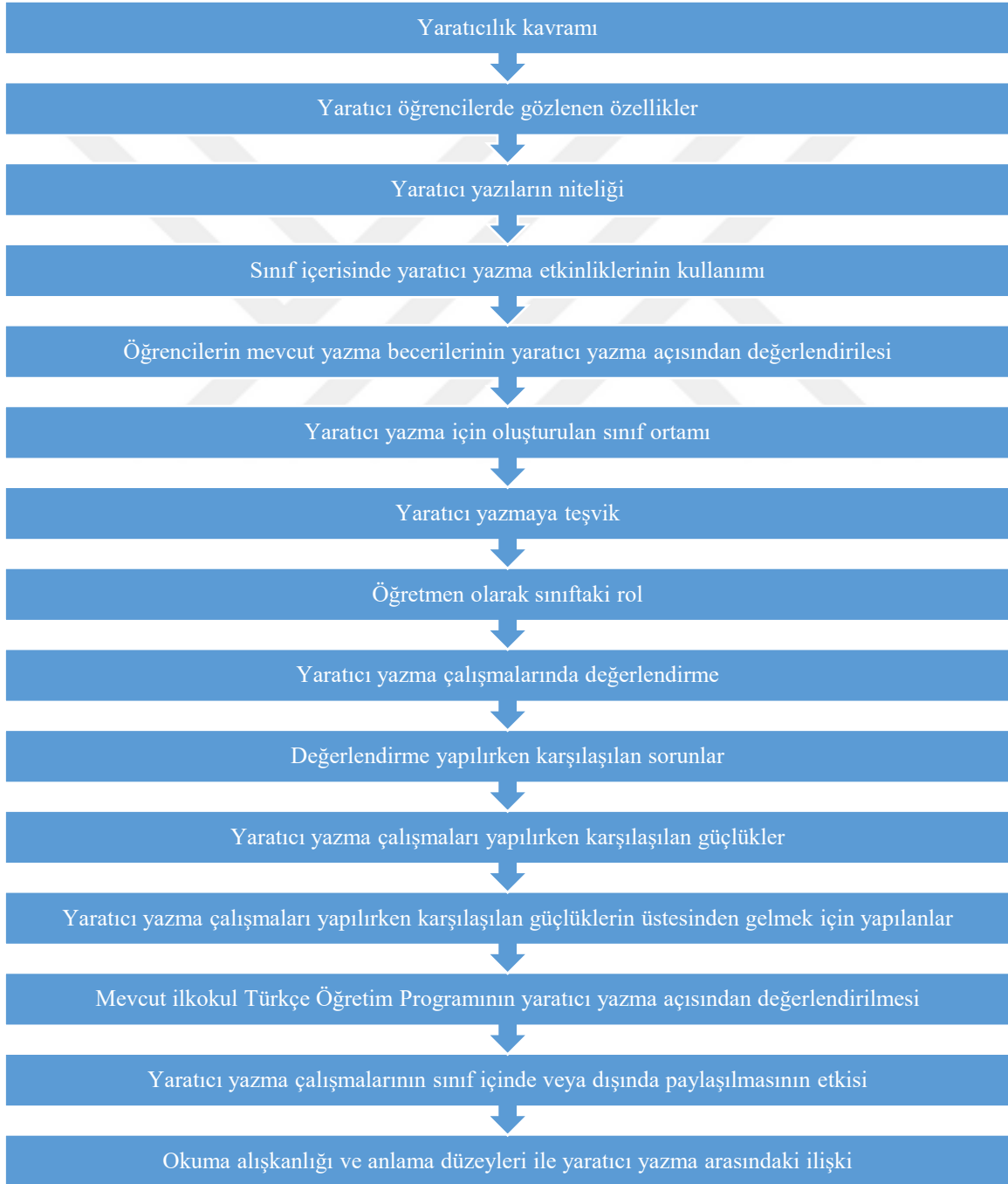
Araştırmanın etik kurallar etrafında gerçekleştirilebilmesi için görüşmenin kayıt altına alınıp, amacı dışında hiçbir yerde kullanılmayacağı belirtilmiştir. Araştırmanın yapılması için Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 13/10/2023 Tarihli ve 2023/455 sayılı etik kurul değerlendirme raporu alınmıştır. Ayrıca araştırmacılara bu formdaki bilgilerin tamamen bu çalışma için kullanılacağı ve kimliklerinin kesinlikle gizli tutulup hiçbir yerde paylaşılmayacağı belirtilmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde nitel verilerin analiz edilmesiyle ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Bulgular tablolar halinde ve sistematik bir şekilde yorumlanmıştır.

Araştırmada yaratıcı yazma ile ilgili öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgular 15 ana kategori altında toplanmıştır. Bu temalar Şekil 1’de yer almaktadır:

Şekil 1. Araştırma Bulgularında Ulaşılan Ana Kategoriler

4.1. Yaratıcılık Kavramının Açıklanmasına İlişkin Bulgular

Araştırmada yaratıcılık kavramının öğretmen görüşlerine göre ne ifade ettiğini belirleyebilmek amacıyla sınıf öğretmenlerine, “Yaratıcılık kavramı sizin için ne ifade ediyor? Açıklayınız.” sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Yaratıcılık Kavramı

Kategoriler	Alt Kategoriler	Katılımcılar
<i>Üretme</i>	<i>Yeni fikir (6)</i>	<i>Ö2,Ö3,Ö7,Ö11,Ö12,Ö30</i>
	<i>Yeni bir ürün (7)</i>	<i>Ö1,Ö3,Ö7,Ö10,Ö13,Ö20,Ö28</i>
	<i>Özgün ürün (4)</i>	<i>Ö18,Ö25,Ö26,Ö29</i>
<i>Düşünme</i>	<i>Özgün (12)</i>	<i>Ö2,Ö3,Ö8,Ö9,Ö11,Ö27,Ö25,Ö14,Ö22,Ö23,Ö24,Ö30</i>
	<i>Sıradışılık (2)</i>	<i>Ö17,Ö16</i>
	<i>Hayal etme (5)</i>	<i>Ö9,Ö15,Ö19,Ö22,Ö30</i>
	<i>Ufuk (1)</i>	<i>Ö21</i>
	<i>Farklılık</i>	
<i>Farklılık</i>	<i>Fikir (5)</i>	<i>Ö4,Ö7,Ö12,Ö14,Ö24</i>
	<i>Çözüm (4)</i>	<i>Ö8,Ö9,Ö11,Ö30</i>

Tablo 2’ye göre yaratıcılık kavramı 3 kategoriye ayrılmış olup bunlar; *üretme*, *düşünme* ve *farklılık* olarak belirlenmiştir. Verilerin analizi sonucunda *üretme* kategorisinde üç alt kategori, *düşünme* kategorisinde dört alt kategori ve *farklılık* kategorisinde iki alt kategoriye ulaşılmıştır. Öğretmenlerin çoğu (n=12) yaratıcılık kavramını *özgün düşünme* olarak belirtmişlerdir. Aşağıda görüşme yapılan öğretmenlerin yaratıcılık temasına yönelik görüşlerinden oluşan doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Üretme kategorisinde; yeni fikir (n=6), yeni bir ürün (n=7), özgün ürün (n=4) alt kategorileri ön plana çıkmaktadır. Sınıf öğretmenleri yaratıcılık kavramını Ö3” “*Yaratıcılık; geleneksel düşünceler dışında özgün, kendine özel farklı ve yeni fikir ya da ürün üretebilmektir. Ya da var olan bir fikir ya da ürüne özgün bir gözle bakıp daha önce denenmemiş bir biçimde geliştirebilmektir.*” ifadesiyle ve Ö30 “*Sosyal yararlılığı olan, özgün fikirler üretebilme becerisidir. Bireyin daha önce olmayan herhangi bir şeyi hayal edebilme ve gerçek hayatta kullanabilme yeteneğidir. Kendine has ve herkesten farklı yollarla sorunları çözebilme ve yeni fikirler geliştirme yeteneğidir.*” ifadesiyle yeni bir fikir üretme; Ö20 “*Yaratıcılık, hayal güçlerini, konuşma becerilerini, duygularını kullanarak yeni bir ürün ortaya koymaktır.*” ifadesiyle ve Ö28 “*Benim için yaratıcılık kavramı yeni bir ürün oluşturma ya da var olan ürünlerden, onların birleşimlerinden farklı, düşünülmemiş bir şey ortaya çıkarmadır.*” ifadesiyle yeni bir ürün üretme; Ö18”*Belirli bir konuyla ilgili ya da soru, sorun gibi bir durum*

karşısında öğrencinin tamamen özgün olarak ortaya koyduğu ürünlerdir. Öğrenci daha önce söylenmemiş bir çözüm bulabilir. Var olan bir durumu değiştirip geliştirebilir. Genel bir kanı üzerinden daha özel sonuçlara varabilir. “ ifadesiyle ve Ö29 “Yaratıcılık, öğrencilerin yeni, özgün, farklı bir etkinlik ortaya koymasudur. Kimsenin aklına gelmeyen şekilde etkinlikler çıkarma ya da farklı düşünerek olaylara farklı bakış açısıyla bize anlatması ya da görmesidir.” ifadesiyle özgün bir ürün üretme olarak tanımlamışlardır.

Düşünme kategorisinde; özgün (n=12), sıra dışılık (n=2), hayal etme (n=5), ufuk (n=1) alt kategorileri ön plana çıkmaktadır. Sınıf öğretmenleri yaratıcılık kavramının Ö11 “Yaratıcılığın bir konuda mevcut durum üzerine özgün ve yeni düşünceler üreterek yeni yaklaşımlar ortaya koymak, yeni çözümler ve ürünler meydana getirmektir.” ifadesiyle ve Ö25 “Yaratıcılık, özgün fikirlere sahip olma durumudur. Alışılmışın dışında fikirler ve ürünler ortaya koyabilmek de yaratıcılık olarak ifade edilebilir.” ifadesiyle özgünlüğünü; Ö16” Ben yaratıcılık deyince, farklı olmak, hiç olmayanı yapmaya çalışmak, özgün olmak aklıma geliyor.” ifadesiyle ve Ö17 “Yani yaratıcılık, yani farklı olmayla, sıradışılıkla ilgili gibi geliyor bana.” ifadesiyle sıra dışılığı; Ö19 “Bence yaratıcılık kökeninde sorgulamak, irdelemek olan ve sonucunda gelişimle var olan bir süreçtir. En başta düşünmeyi, hayal gücünü kullanmayı gerektiren bir süreç.” ifadesiyle ve Ö22 “Yaratıcılık kavramı, bireyin hayal gücünü kullanarak yeni, özgün fikirler ortaya çıkarmasıdır diye düşünüyorum.” ifadesiyle hayal etmeyi; Ö21 “Yaratıcılık kavramı bence ufuk demek. Yani öğrencinin ufkunun ne kadar geniş olduğudur.” ifadesiyle ufuk olarak belirtmişlerdir.

Farklılık kategorisinde; fikir (n=5), çözüm (n=4) alt kategorileri ön plana çıkmaktadır. Sınıf öğretmenleri yaratıcılığı Ö7 “Yaratıcılık; özgün farklı ürünler veya fikirler üretebilmektir. Yeni şeyler üretebilme, olanı daha da farklı, yararlı, kullanılabilir hale dönüştürmektir. Yeni ve farklı fikirler ortaya koymaktır.” ifadesiyle ve Ö12”Yaratıcılık; farklı, olmayan bir ürün ve fikri ortaya çıkarmaktır. Yeni olanları üretmek, insanların yararına olacak şekilde üretmek, ortaya çıkarmaktır. Farklı düşünce ve fikirlerin oluşmasını sağlamaktır.” ifadesiyle farklı bir fikir; Ö8 “Bence yaratıcılık kavramı alışılmışlığın dışında, bireyin kendine özgü yeni olay ve sorunlara farklı çözüm yolları bulmasıdır.” ifadesiyle ve Ö9 “ Yaratıcılık kavramı çocuğun farklı düşünebilmesi, farklı bir şeyleri hayal edebilmesi, farklı bir açıdan olaya bakabilmesi, farklı bir çözüm yolu üretebilmesi sürecini ifade ediyor.” ifadesiyle farklı bir çözüm bulma olarak tanımlamışlardır.

4.2. Yaratıcı Öğrencilerde Gözlenen Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmada öğretmenlere, “Yaratıcı öğrencilerde gözlemlediğiniz temel özellikler nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Yaratıcı Öğrencilerde Gözlemlenen Temel Özellikler

Kategoriler	Alt Kategoriler	Katılımcılar
<i>Özgünlük</i>	<i>Bakış açısı (17)</i>	<i>Ö1, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö17, Ö21, Ö27, Ö28, Ö25, Ö15, Ö22, Ö23, Ö24, Ö29</i>
	<i>Hayal gücü (15)</i>	<i>Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14, Ö20, Ö21, Ö26, Ö27, Ö16, Ö23, Ö30</i>
<i>Kişisel Özellik</i>	<i>Üretken (3)</i>	<i>Ö1, Ö16, Ö12</i>
	<i>Meraklı (15)</i>	<i>Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö10, Ö12, Ö14, Ö17, Ö19, Ö21, Ö28, Ö16, Ö22, Ö23, Ö30</i>
	<i>Çözüm odaklı (5)</i>	<i>Ö2, Ö4, Ö5, Ö28, Ö30</i>
	<i>Araştırmacı (6)</i>	<i>Ö3, Ö7, Ö10, Ö12, Ö14, Ö19</i>
	<i>Maceracı (3)</i>	<i>Ö7, Ö10, Ö12</i>
	<i>Özgüvenli (4)</i>	<i>Ö14, Ö18, Ö27, Ö23</i>
<i>İletişim</i>	<i>Kendini ifade etme (6)</i>	<i>Ö8, Ö9, Ö12, Ö14, Ö18, Ö20</i>
	<i>Sorgulayıcı (6)</i>	<i>Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö22, Ö30</i>

Tablo 3’e göre yaratıcı öğrencilerde gözlemlenen temel özellikler *özgünlük*, *kişisel özellikler* ve *iletişim* olarak 3 kategoriye ayrılmıştır. Verilerin analizi sonucunda *özgünlük* kategorisinde iki alt kategori, *kişisel özellik* kategorisinde altı alt kategori ve *iletişim* kategorisinde iki alt kategori oluşturulmuştur. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu yaratıcı öğrencilerin özgün bir bakış açısına (n=17) sahip olup, meraklı (n=15) ve hayal gücü (n=15) geniş öğrencilerden oluştuğunu belirtmişlerdir. Bu konuya ait öğretmenlerin görüşlerinden oluşan doğrudan alıntılar şu şekildedir.

Özgünlük kategorisinde; bakış açısı (n=17), hayal gücü (n=15) alt kategorileri ön plana çıkmaktadır. Yaratıcı öğrencilerde gözlemlenen temel özelliklerden özgün bir bakış açısını Ö5 “Konuşmasıyla, düşünceleriyle, verdiği cevaplarla diğer öğrencilerden ayrılan, yeni farklı fikirler veren, problemlere çözüm üreten, bir şeyleri herkesten farklı yollarla yapabilen, yeni fikirler geliştirebilen, hayal edebilen, farklı bakış açısına sahip öğrencilerdir.” ifadesiyle ve Ö24 “Yaratıcılık özelliği olan öğrenciler, genel olarak kalıplaşmış cevaplar yerine özgün ve kimsenin düşünemeyeceği şekilde cevaplar verir. Mesela bir kağıda çember çizip hadi resim yapın deyince, normal öğrenciler çemberin içini veya kenarlarını değerlendirirken, farklı bakış açısına sahip olan öğrenci o çemberi kesip çıkarır ve kalan kısmı ile o boşluğu değerlendirir.

“ ifadesiyle belirtmişlerdir. Özgün bir hayal gücünü ise Ö4 “*Yaratıcı öğrenciler konuları hemen kavrayıp yeni bir farklı fikirler ortaya koyar. Etkinliklerde farklı fikirler, farklı araç gereçler kullanırlar. Belirli bir konuda sabit kalmayıp yeni etkinlikler belirler. Hayal güçleri çok kuvvetlidir. Bir problemle karşılaştıklarında kendilerine özgü buluşlarla çözüm üretirler. Kendilerini sınırlandırmaktan hoşlanmazlar.*” ifadesiyle ve Ö26 “*Yaratıcı öğrenciler hayal kurabilen, hayal gücü gelişmiş öğrencilerdir. Yani bunu zaten yaptığı resimlerde de görebiliriz. Yani herkesin yaptığından daha farklı resimler yaparlar. Mesela bir insanı ağaç şeklinde yapabiliyor. Benim de öğrencim var resimde hayal gücü çok güzel ve yazma yeteneği de çok güzel. Yani resimde de görebiliyorum bunu. Şöyle diyebiliriz, yaratıcı öğrencilerin hayal gücü gelişmiştir.*” ifadesiyle belirtmişlerdir.

Kişisel özellik kategorisinde üretken (n=3), meraklı (n=15), çözüm odaklı (n=5), araştırmacı (n=6), maceracı (n=3), özgüvenli (n=4) alt kategorileri ön plana çıkmaktadır. Yaratıcı öğrencilerde gözlemlenen özelliklerden Ö1 “*Bakış açıları diğer öğrencilere göre daha farklı oluyor. Yeni bir şey ortaya koymaktan zevk alıyorlar. Üretmeyi daha çok seven öğrenciler oluyorlar.*” ifadesiyle ve Ö12 “*Yaratıcı öğrencilerde gözlemlediğim çok meraklı olmaları, araştırma yapmaları, farklı fikirlere sahip olmalarıdır. Kendilerini rahatlıkla ifade edebilmektedirler. Yaratıcı olan öğrencilerin özellikleri; macerayı seviyor olmaları, özgür tasarımlar yapmaları, orijinal ürünler, fikirler sunularak analiz sentez yeteneğine sahip olmaları, kendi duygu ve düşüncelerini sonuna kadar savunmalarıdır.*” ifadesiyle üretken; Ö19 “*Çocuk sorgulamayı öğrenir, merak duygusu gelişir. Merakla beraber ise bilgiye ulaşma, bilginin doğruluğunu test etme, eleştirel düşünme yeteneği, araştırma hevesi kazanır. Bunu yazmaya endekslediğimizde kelimelerin, görsellerin, objelerin gücünü kullanıyorum.*” ifadesiyle ve Ö28 “*Yaratıcı öğrenciler siz söylemeseniz de ilgilendikleri bir şeyler oluşturma konusunda oldukça ilgili ve hevesliler. Kendilerini konuya adayışları, oluşturdukları fikirler diğer öğrencilerden daha istekli ve içten oluyor, bu onları diğer öğrencilerden ayırıyor. Bu öğrenciler sorun odaklı değil, genellikle çözüm odaklı oluyorlar. Kendi problemlerini kendileri çözebiliyorlar ve çok zor durumda kaldıklarında öğretmenlerine ya da kendilerinden daha büyüklere başvuruyorlar. Genellikle diğer öğrencilerin takılmadığı ya da merak etmediği noktaları yakalayıp bu noktaları irdeliyor ve bir çok farklı noktadan, farklı bakış açısından sorular sorabiliyorlar.*” meraklı ; Ö2 “*Yaratıcı öğrenciler de gözlemlediğim genel özellikler, en önemli özellikleri hayal güçlerinin çok güzel olması. Sorunlarla, problemlerle daha kolay bir şekilde baş edebilmeleri, farklı konular arasında bağlantı kurabilmeleri, meraklı ve ilgili olmaları, hemen hemen her konuda soru sormaları, çözüm odaklı olmaları diyebiliriz.*”

ifadesiyle ve Ö30 “*Yaratıcı öğrenciler genelde hayal gücü yüksek olan öğrencilerdir ve sürekli sorgulayan, merak eden öğrencilerdir. Sorunlara karşı duyarlı olup çözüm üretmeye çalışırlar. Orijinal fikirler üretirler. Akıcı fikirlere sahiptirler.*” ifadesiyle çözüm odaklı olan; Ö3 “*Yaratıcı olarak nitelendirdiğim öğrencilerde gözlediğim özellikler; araştırmayı düşünmeyi seven, öğrendiği her bilgiye eleştirel yaklaşan ve sorgulayan, merak duygusu gelişmiş, fikirlerini açıklamalarla destekleyerek savunan, özellikle sınıf için tartışma münazara vb etkinliklerden keyif alan ve aktif katılım gösteren çocuklardır .*” ifadesiyle ve Ö7 “*Yaratıcılığı olan öğrencilerde her alanda farklı fikirler sunduklarını gözlemliyorum. Özgün şeyler ortaya çıkıyor veya var olanı yeniden daha farklı boyuta taşıma fikrini anlatıyorlar genellikle. Bu öğrencilerde de şu özellikleri gözlemliyoruz; özgün, serüvenci, farklı, araştırmacı, eleştirel yaklaşan, hayal gücü geniş, sorgulayan, meraklı, sabırlı, kendi fikrini sonuna kadar savunan ve pes etmeyen çocuklar oluyorlar.*” ifadesiyle araştırmacı; Ö10 “*Yaratıcı öğrenciler meraklı oluyorlar, sabırlı oluyorlar, hayal dünyaları geniş oluyor, deney ve araştırma yapan, serüven duygulu çocuklar oluyorlar.*” ifadesiyle ve Ö12 “*Yaratıcı olan öğrencilerin özellikleri; macerayı seviyor olmaları, özgür tasarımlar yapmaları, orijinal ürünler, fikirler sunularak analiz sentez yeteneğine sahip olmaları, kendi duygu ve düşüncelerini sonuna kadar savunmalarınıdır.*” ifadesiyle maceracı; Ö18 “*Yaratıcı öğrenciler kendine güvenen, konuşmaktan ya da cevap vermekten çekinmeyen, fikirlerini açıkça ifade eden öğrencilerdir. Diğer öğrencilerle uyum içinde çalışan, iletişim konusunda daha rahat tavırları olan bu öğrenciler başkalarına karşı da saygılı ve fikirlerine karşı dikkatli davranmaktadırlar. Bu öğrenciler ile çalışmak her zaman insan zevk vermektedir. Yaratıcılık özellikleri ile çalışmaların seyrini değiştirebilir, ortak çalışmalarını kontrol edebilir veya yönlendirebilirler.*” ifadesiyle ve Ö27 “*Yaratıcı öğrenciler genelde hayal kurmayı severler. Okuduğu olaylarda olağan akışı değiştirmeye heveslidirler. Kendilerine özgün fikirleri paylaşmayı severler. Olaylara farklı bakış açıları geliştirmiştir. Özgüvenlidirler.*” ifadesiyle özgüvenli bir kişiliğe sahip olduklarını belirtmişlerdir.

İletişim kategorisinde kendini ifade etme (n=6) ve sorgulayıcılık (n=6) alt kategorileri ön plana çıkmaktadır. Yaratıcı öğrencilerde gözlemlenen özelliklerden kendini ifade etme becerisi gelişmiş öğrenciler Ö8 “*Bu yaratıcı öğrencilerde gözlemediğim özellikler diğer arkadaşlarına göre daha olgun buluyorum. Mesela olaylara farklı bakış açıları, farklı fikirler sunabiliyorlar. Çocuklar problem çözümünde bile A yolundan değil de farklı bir yoldan farklı çözüm yolları üretiyorlar. Çocuklar kendilerine özgü bir çözüm yolları bulabiliyor. Her şeyin daha çok farkında olduklarını hissediyorum konuşmalarının. Daha olgun anlatmak istediklerini*

daha güzel anlatabildiklerini düşünüyorum. Kendilerini ifade etmekte daha kolay ifade edebiliyorlar. Bir de daha çabuk öğrendiklerini düşünüyorum bu şekilde.” ifadesiyle ve Ö14 “...meraklı olması, araştırmacı olması, kendini ifade edebilen özgüvenli olmasıdır. Bu tarz öğrenciler hayal kurmayı çok severler, deneyi ve sentezci yargılara varırlar. Fikirleri anlaşılır ve akıcıdır. Özgün çalışmaları vardır. Analiz ve sentezi rahatlıkla yaparlar. Sorunlara karşı duyarlıdırlar.” ifadesiyle belirtmişlerdir. Ö6 “Yaratıcı öğrenciler meraklıdır, özgün fikirler üretirler. Sürekli sorgularlar. Hiç beklenmedik bir olaydan farklı sonuçlar çıkarabilirler. Risk almayı severler. Israrcıdırlar.” ifadesiyle ve Ö22 “Yaratıcı öğrencilerde gözlemlediğim temel özellikler çok soru sormaları, meraklı olmaları, özgün fikirler üretmeleri ve farklı bakış açılarının olması. Gördüğüm kadarıyla bu kadar. ” ifadesiyle yaratıcı öğrencilerin sorgulayıcı kişilik özelliğine sahip olduklarını belirtmişlerdir.

4.3. Yaratıcı Yazıların Niteliği ve Sınıf İçi Kullanımına İlişkin Bulgular

Araştırmada öğretmenlere, “Sizce yaratıcı yazıların temel nitelikleri nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Yaratıcı Yazıların Temel Nitelikleri

Kategoriler	Katılımcılar
<i>Hayal Dünyasından Ortaya Çıkan (17)</i>	Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11, Ö13,Ö14,Ö17,Ö19, Ö20,Ö23,Ö24,Ö29,Ö30
<i>Orijinal Düşünceye Sahip (7)</i>	Ö1,Ö28,Ö22,Ö26, Ö27,Ö25,Ö16
<i>Sınırlandırılmamış (3)</i>	Ö3,Ö8,Ö9
<i>Özgürce Duygu ve Düşüncenin İfade Edilmesi (5)</i>	Ö13,Ö14,Ö22,Ö26,Ö15
<i>Kurgusal (1)</i>	Ö11
<i>Sürükleyici (1)</i>	Ö16

Tablo 4’e göre yaratıcı yazıların nitelikleri; *hayal dünyasından ortaya çıkan, orijinal düşünceye sahip, sınırlandırılmamış, özgürce duygu ve düşüncelerin ifade edildiği, kurgusal ve sürükleyici* olarak 6 kategoriye ayrılmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu yaratıcı yazıların hayal dünyasından ortaya çıkıp (n=17), orijinal düşüncelerden oluşan (n=7) yazılar olarak belirtmişlerdir. Bu temaya ait öğretmen görüşleri şu şekildedir.

Hayal dünyasından ortaya çıkan kategorisinde Ö10 “Yaratıcı yazma bana göre insanın öncelikle hayal gücünü özgür bırakması açısından önemli. Yaratıcı yazmada kafamızda beliren fikirleri, duyguları, düşünceleri kağıda döktükten sonra yaşanan haz ve kendi dünyanızı oluşturabilmek muhteşem bir özellik katıyor insana.” ifadesiyle ve Ö14 “Kişinin duygularını

kağıda dökmesi. Düşüncelerini kağıda dökerken özgürce bunu yazması. Hayal gücünü tamamıyla kullanması. Bu yazıyı yazarken gözden geçirme, düzenleme, aktarma becerilerine sahip olunması gerekir. Yaratıcı yazmada duygusallık ve estetik niteliği ön planda olmalıdır.” açıklamış; orijinal düşünceye sahip kategorisinde Ö1 “Yaratıcı yazıdan ziyade ben şöyle düşünüyorum. Yazının hepsi yaratıcıdır. Hem yaratıcı yazarlık kavramını da böylelikle bir kategorize etmiş olalım. Bir insan yazıyorsa zaten yaratıcılık vardır. Bunun içinde bunun yanında yazan kişinin orijinal düşüncelerini ortaya çıkardığı yazı türü olarak düşünüyorum, kendine has üslubu olan bir tür olarak düşünüyorum.” ifadesiyle ve Ö28 “Yaratıcı yazılar kişinin bir konu hakkında düşündüklerinin aklında oluşan yansımaların dışavurumudur. Temelde kişinin beyninde oluşan düşüncelerin düzenli halinde okuyucuyu anlaşılabilir şekilde verilmesidir. Kişi düşüncelerini rastgele değil, okuyucunun anlayacağı şekilde aktarmalıdır. Bu yaratıcı yazmalar çeşitli metin türleri şeklinde olabilir ancak klasik yazmak değildir.” ifadesiyle açıklamış; sınırlandırılmamış kategorisinde Ö3 “Yaratıcı yazıların temel niteliği; hayal gücünü ve zihinsel düşünme süreçlerini aktive eden bir tür olması ve belirli bir kalıba göre yazma kaygısı barındırmadığından yazmaya motive edici nitelik taşımasıdır.” ifadesiyle ve Ö9 “Bence öğrenciye hayal gücünü kullanılabilecek, öğrenciyi sınırlandırmayacak, onu belli bir kalıba belli bir çerçeveye sokmaya çalışmayacak yazılardır. Daha çok alanını genişletecek yazılardır.” ifadesiyle açıklamış; özgürce duygu ve düşüncenin ifade edilmesi kategorisinde Ö15 “Yaratıcı yazılar; aklındakini ortaya somut olarak koyması, özgün olması, kullandığı kelimeler günlük kullanımdan farklı olmasıdır. Sınıf içinde yaratıcı yazma yaparken öğrenciler görseller kullanmayı çok seviyor. Yazılarının stilini değiştirmeyi istiyorlar. Öğrencilerde bu etkinlikler daha çok yazma ve okuma isteklerini attırıyor.” ifadesiyle ve Ö22 “çocukların duygu ve düşüncelerin özgürce ifade etmeleridir ve bunu ifade ederken orijinal cümleler kullanmasıdır. Orijinal olması yani başka yerden alıntı olmamasıdır. Bazı çocuklar vardır, başkalarının düşündüğünü taklit ederler, gördükleri şeyi taklit ederler. Ama bu çocuklarda her şekilde orijinaldir. Kendilerine hastır.” ifadesiyle açıklamış; Ö11 yaratıcı yazıların “Yaratıcı yazıların, düşünceleri, izlenimleri, hayalleri özgürce ifade eden, zaman zaman kurgusal olabilen, özen ve bilgi içeren, tamamlandığında insana tatmin duygusu veren yazılar olduğunu düşünüyorum.” ifadesiyle kurgusal ve Ö16 “Özgün olması, yazının amaca hizmet etmesi. Okunduğunda yeni düşüncelere sevk etmesi, düşündürmesi, yazıyı okuduğunda ilgi çekmesi, sürükleyici ve okudukça okuyası gelmesi bir yazı olması.” ifadesiyle sürükleyici özelliğe sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmada öğretmenlere, “Sınıf içinde yaratıcı yazma etkinliklerinin kullanımı hakkında neler düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiş ve verdikleri cevaplardan Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Sınıf içinde yaratıcı yazma etkinliklerinin kullanımı

Kategoriler	Alt Kategoriler	Katılımcılar
<i>Yaratıcı Yazma Türleri</i>	<i>Anahtar Kelimelerle Yazma (2)</i>	<i>Ö2,Ö3</i>
	<i>Serbest Yazma (1)</i>	<i>Ö21</i>
	<i>Hikaye Tamamlama (2)</i>	<i>Ö11,Ö18</i>
	<i>Öykü Yazma (1)</i>	<i>Ö20</i>
	<i>Günlük Yazma (1)</i>	<i>Ö18,</i>
<i>Öğrenciye Kazandırdıkları</i>	<i>Türkçeyi Doğru ve Güzel Kullanma (3)</i>	<i>Ö7,Ö12,Ö21</i>
	<i>Yaratıcı ve Özgün Düşünme (9)</i>	<i>Ö3,Ö5,Ö7,Ö21,Ö25,Ö8,Ö9,Ö12,Ö18</i>
	<i>Problem Çözme Becerisi (4)</i>	<i>Ö3,Ö7,Ö12,Ö21</i>
	<i>Okuma ve Anlamayı Geliştirme (3)</i>	<i>Ö15,Ö6,Ö18,Ö16</i>
	<i>Yazma İsteği ve Yazarlık (3)</i>	<i>Ö1,Ö27,Ö7</i>
	<i>Bakış Açısı (5)</i>	<i>Ö7,Ö8,Ö10,Ö12,Ö24</i>
	<i>Hızlı ve Eleştirel Düşünme (3)</i>	<i>Ö7,Ö12,Ö21</i>
	<i>İletişim Becerisi (3)</i>	<i>Ö4,Ö21,Ö5</i>
	<i>Özgüven</i>	<i>Ö5</i>
	<i>Diğer Derslerdeki Başarı (1)</i>	<i>Ö26</i>
<i>Zaman</i>	<i>Yeterince kullanılmıyor (4)</i>	<i>Ö16,Ö27,Ö28,Ö22</i>

Tablo 5’e göre sınıf içinde yaratıcı yazma etkinliklerinin kullanımıyla ilgili *yaratıcı yazma türleri*, *öğrenciye kazandırdıkları* ve *zaman* olarak üç kategori oluşturulmuştur. Sınıf içinde kullanılan *yaratıcı yazma türleri* beş alt kategori altında, yaratıcı yazmanın sınıf içinde kullanımının *öğrenciye kazandırdıkları* dokuz alt kategori altında ve *zaman* kategorisinde bir alt kategori oluşturulmuştur. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu sınıflarında anahtar kelimeler verip yaratıcı yazma çalışmaları yaptığını ve hikaye tamamlama yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğu yaratıcı yazmanın sınıf içinde kullanımının da öğrenciye yaratıcı ve özgün düşünmeyi sağladığını belirtmişlerdir. Bu temaya ait öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir.

Yaratıcı yazma türleri kategorisinde anahtar kelimelerle yazma (n=2), serbest yazma (n=1), hikaye tamamlama (n=2), öykü yazma (n=1), günlük yazma (n=1) olarak alt kategorilere ayrılmıştır. Sınıfta kullanılan yaratıcı yazma türlerinden anahtar kelimelerle yazmayı Ö2 “ *Bir konu hakkında veya anahtar kelimelerle bir öykü yazma öğrencilerimizin hayal güçlerini kullanarak yaratıcı yazılar yazmalarını sağlar. Genellikle de biz sınıfımızda bu tür etkinlikler yapıyoruz.*” ifadesiyle ve Ö3” *Türkçe dersi kazanımları içinde bulunan ‘öykü tamamlama,*

anahtar sözcükleri kullanarak yazma' gibi etkinlikler öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini destekleyici nitelikte oluyor. Bu tür yazma çalışmalarında öğrencilerimin yaratıcılık yönlerini yazıya daha özgürce aktarabildiklerini hissediyorum. Kendi tercihlerine göre açıklama, betimleme, öyküleme, tartışma öğelerini de yazılarına aktarıyor, bu yolla sıradan bir anlatım yerine, akıcı bir dille sonu merak uyandıran, özgün yazılar ortaya koyuyorlar.” ifadesiyle ; serbest yazmayı Ö21” Yaratıcı yazmada; serbest yazma, küme çalışması, planlı yazma gibi teknikler kullanılır. Bu etkinlikler; Türkçeyi doğru ve güzel kullanma, eleştirel düşünme, araştırma, karar verme, tartışma, iletişim kurma, grup içinde birlikte çalışabilme, olayları durumları kendi yazdıklarıyla anlamlandırma gibi birçok kazanımı sağlar. Verilen olay, kahraman, zaman ve yer gibi hikaye unsurlarını kullanarak hayal gücünü katarak yaratıcı düşünmesini sağlar. “ ifadesiyle; hikaye tamamlamayı Ö11” Sınıf içinde yaratıcı yazma etkinlikleri olarak daha çok hikaye tamamlama çalışmaları, bir konuda duygu ve düşüncelerini aktarma çalışmaları, verilen bir konuda tasarım yapma çalışmaları olarak yapmaktayız.” ifadesiyle ve Ö18 “ Öğrencilerin okuma alışkanlığı varsa ve okuduğunu anlamada zorluk yaşamıyorsa yaratıcı yazımda da kolayca yeni ürünler ortaya koymaktadırlar. Yeni bir hikaye/masal yazma, günlük yazma, yarım kalan hikayeyi tamamlama, hikayenin devamını-sonun tahmin etme gibi etkinliklerde yaratıcılık özelliği olan öğrenciler daha farklı ve beklenmedik cevaplar ve olaylar bularak kendini ifade etmektedirler. Bu çalışmaların amacı öğrenciyi farklı olana yönlendirmek olmalıdır. Ortaya çıkan ürünler alışıldık ve beklenen klasik cevaplarda farklı olmalıdır. Çalışmalara yeni başladığı zamanlarda pek farklı ürünler ortaya çıkmasa da ilerleyen zamanlarda yeni fikirler ve değişik ürünlerin ortaya çıktığını gözlemlemiş bulunmaktayım. Öncelikle okuma alışkanlığı kazanmış öğrencilerde bu yazma çalışmaları amacına daha uygun olmaktadır. “ ifadesiyle; öykü yazmayı Ö20 “ Şu an 1. sınıf okuttuğum için etkinlikler daha kısıtlı. Tam anlamıyla okuyup, okudukları ve anladıklarında hayal güçleri ve kelime hazineleri daha çok gelişecek. Ben genelde sınıfta özellikle 1. sınıfın 2. döneminde kelimeler vererek bunları kullanmaları ve küçük bir öykü yazmalarını isterim.” ifadesiyle; günlük yazmayı Ö18 “ Yeni bir hikaye/masal yazma, günlük yazma, yarım kalan hikayeyi tamamlama, hikayenin devamını-sonun tahmin etme gibi etkinliklerde yaratıcılık özelliği olan öğrenciler daha farklı ve beklenmedik cevaplar ve olaylar bularak kendini ifade etmektedirler. “ ifadesiyle belirtmişlerdir.

Yaratıcı yazıların öğrenciye kazandırdıkları kategorisinde Türkçeyi doğru ve güzel kullanma (n=3), yaratıcı ve özgün düşünmeyi sağlama (n=9), problem çözme becerisini geliştirme(n=4), okuma ve anlamayı geliştirme (n=3), yazma isteği artırma ve yazarlık becerisi

geliştirme (n=3), bakış açısını genişletme (n=5), hızlı ve eleştirel düşünme becerisi sağlama (n=3), iletişim becerisini geliştirme (n=3), özgüven (n=1), diğer derslerdeki başarının artması (n=1) olarak alt kategorilere ayrılmıştır. Yaratıcı yazma etkinliklerinin Ö7'' *Yaratıcı yazıların sınıf içinde kullanılması, öğrencilerin bakış açılarının farklılaşmasını, olayları farklı boyutta düşünmelerini, kendilerine uygun yeni fikirler üretmesini, içlerinde var olan yaratıcılığın ortaya çıkmasını sağlıyor. Türkçemizi doğru, güzel ve etkili kullanmayı öğretiyor. Eleştirel düşünebilmeyi, araştırma yapmayı, problem çözme ve sonuca ulaşmayı hızlandırıyor. Hızlı düşünerek spontane fikirler sunmayı kolaylaştırıyor. Yaratıcı yazma öğrencilerin yaratıcılık yeteneğini ortaya çıkardığı için ileride de yazarlığa ilk adım konusunda öncülük ediyor.*'' ifadesiyle ve Ö21'' *Yaratıcı yazmada; serbest yazma, küme çalışması, planlı yazma gibi teknikler kullanılır. Bu etkinlikler; Türkçeyi doğru ve güzel kullanma, eleştirel düşünme, araştırma, karar verme, tartışma, iletişim kurma, grup içinde birlikte çalışabilme, olayları durumları kendi yazdıklarıyla anlamlandırma gibi birçok kazanımı sağlar. Verilen olay, kahraman, zaman ve yer gibi hikaye unsurlarını kullanarak hayal gücünü katarak yaratıcı düşünmesini sağlar.* '' ifadesiyle Türkçeyi doğru ve güzel kullanmayı sağladığını; Ö3 '' *Sınıf içinde yapılan yaratıcı yazma etkinlikleri yaratıcı düşünmeyi, yeni ve özgün fikirler ortaya koymayı, problem çözme ve sonuca ulaşma becerisinin gelişmesini sağlıyor.*'' ifadesiyle ve Ö9 '' *Yaratıcı yazma etkinlikleri öğrencilerin kendilerini ifade edebilmeyi, ondan sonra öğrencinin fark edilmesini, ya bende bir farklılık var, ben farklı düşünüyorum demesini, bunun fark edilmesini öğrencinin belli bir sınır içinde kalmadan körelmemesini kendisini geliştirebilmesini sağlıyor. Yaratıcı öğrencinin yaptığı örnekler diğer öğrencilere de örnek oluyor. Ya evet, böyle bir şey de yapabiliriz, böyle de düşünülebilir, böyle düşünmek yanlış değil şeklinde öğrencilere örnek oluyor, yol gösteriyor. Diğer öğrencileri de farklı düşünmeye yöneltebiliyor.*'' ifadesiyle yaratıcı ve özgün düşünmeyi sağlamayı; Ö12 '' *Yaratıcı yazıların sınıf içinde kullanılması, öğrencilerin bakış açılarının farklılaşmasını, ileri düzeyde düşünmelerini, kendine uygun yeni fikirler üretmesini sağlar. Türkçeyi kurallarına uygun ve etkili kullanmayı öğrenip problem çözme yeteneğini geliştirip hızlı düşünme ve karar verme yeteneği gelişir.*'' ifadesiyle problem çözme becerisini geliştirdiğini; Ö15'' *Sınıf içinde yaratıcı yazma yaparken öğrenciler görseller kullanmayı çok seviyor. Yazılarının stilini değiştirmeyi istiyorlar. Öğrencilerde bu etkinlikler daha çok yazma ve okuma isteklerini attırıyor.*'' ifadesiyle Ö16 '' *Bu etkinlikler okuma anlama çalışmalarına katkı sağlıyor. Ayrıca kendi ürünleri olduğundan cümle kurma, hayal gücü noktalama ve imla kuralları açısından kapasitelerini genişletiyor.*'' okuma ve anlama becerisini geliştirdiğini; Ö27 '' *Sınıf içi yaratıcı yazma etkinliklerini yeteri kadar kullandığımızı düşünmüyorum. Nedeni de zaman kısıtlılığı.*

Müfredatta bu konuya yeterli sürenin ayrılmaması öğretmenlerin bu konuda öğrencilerdeki cevheri görmek için uzun uzun konu üzerinde çalışma yapmalarını engellemektedir. Oysaki yaratıcı yazılar sayesinde geleceğin yazarları, şairleri, buluş yapan bilim adamları keşfedilebilir.” ifadesiyle ve Ö7 “*Yaratıcı yazma öğrencilerin yaratıcılık yeteneğini ortaya çıkardığı için ileride de yazarlığa ilk adım konusunda öncülük ediyor.”* ifadesiyle ve Ö1 “*Çocukların önlerine yaratıcı yazıların güzel örnekleri konduğunda onlardaki yazma özelliğinin geliştiğini düşünüyorum. Çocuklar tabii ki dışarıdan beslenseler de yeni şeyler ortaya çıkarmayı seviyorlar. Yani iyi örnekleri de gitmeyi düşünüyorum.”* ifadesiyle yazma isteği ve yazarlık becerisini geliştirdiğini; Ö10” *Öğrencilerin çok büyük zevk aldıklarını ve bakış açılarının geliştiğini görüyorum. Değişik duygular beslemeye başladıklarını fark ediyorum.”* ifadesiyle Ö8 “*Sınıf içinde yaratıcı yazma yetkinliklerinin kullanımının faydalı olacağını tabii ki düşünüyorum. Öğrencilerin kendilerini zorlamalarının yeni bakış açısı geliştirmelerine faydası olacağını düşünüyorum. Farklı bakış açılarının ortaya çıkmasına, farklı fikirlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır diye düşünüyorum.”* ifadesiyle bakış açısının geliştiğini; Ö7 “*Eleştirel düşünebilmeyi, araştırma yapmayı, problem çözme ve sonuca ulaşmayı hızlandırıyor. Hızlı düşünerek spontane fikirler sunmayı kolaylaştırıyor.”* ifadesiyle hızlı ve eleştirel düşünmeyi geliştirdiğini; Ö4 “*Yaratıcı yazılar hayal güçlerini ortaya koymada faydalıdır. Öğrenciler de hayal güçlerini kullanmayı sever. Çocukların öğrenme gelişimine katkı sağlar. Mektup, şiir, hikaye vb. yazarken öğrencilere katkı sağlaması yönünden önemlidir. Çocukların iletişim kurmalarında fayda sağlar. Dünyamız hızla değişmekte ve gelişmekte olduğu için öğrencilerin de birey olarak küçük yaştan itibaren bu değişim ve gelişime uyum sağlayabilmeleri için yaratıcı yazma etkinlikleri yapmaları önemli bir kazanımdır.”* ifadesiyle ve Ö21 “*..iletişim kurma, grup içinde birlikte çalışabilme, olayları durumları kendi yazdıklarıyla anlamlandırma gibi birçok kazanımı sağlar.”* ifadesiyle iletişim becerisini geliştirdiğini; Ö5” *Sınıf içinde çocukların hayal dünyalarını özgün ve kendi cümleleriyle kağıda aktarabilmelerine yardımcı olur ve kendini fark ederek özgüvenini artırır.”* ifadesiyle özgüveni geliştirdiğini; Ö26” *Sınıf içinde yaratıcı yazma öğrencilere her şeyin ezberden ibaret olmadığını gösterir. Onların yani başka derslerin de etkileri aslında yaratıcı yazma diğer derslerdeki gelişmesini de artırır. Yani diğer derslerdeki başarısını da artırır.”* ifadesiyle diğer derslerdeki başarıyı arttırdığını belirtmişlerdir.

Zaman kategorisinde Ö22 “ Sınıf içinde yeteri kadar öğretmenler tarafından kullanılmadığını düşünüyorum. Çünkü müfredatta daha çok hani ezbere dayalı konular işleniyor, etkinlikler yapılıyor. Çocuğun da çevresi buna uygun oluyor. Çocuk çok fazla yaratıcı

ortamda olmadığı için, fazla kullanılmıyor öğretmenler tarafından diye düşünüyorum.” ifadesiyle ve Ö28” Özellikle sınıf mevcudunun çok olduğu durumlarda yaratıcı yazmanın daha sınırlı olduğunu ve genellikle ev ödevleri ile sınırlı kaldığını düşünüyorum. Yaratıcı yazmaya uyan ve bu konuda yazılar yazan öğrencilerin sınırlı sayıda olduğunu, bir kısmının yaratıcı yazma konusu hakkında bilgisinin olmadığını ve öğretmenlerin de buna yeterince yer vermediğini düşünüyorum. Konuların yetiştirme kaygısından dolayı genellikle derslerde değil, boş ders olan serbest etkinlik derslerinde yapılabildiğini ama yine de o kırk dakikanın yaratıcı yazma için yeterli bir zaman olmadığını düşünüyorum.” ifadesiyle yeterince yaratıcı yazma çalışmalarının yapılmadığını belirtmişlerdir.

4.4. Öğrencilerin Mevcut Yazma Becerilerine ve Sınıf Ortamına İlişkin Bulgular

Araştırmada öğretmenlere, “Öğrencilerinizin mevcut yazma becerilerini yaratıcı yazma açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Yaratıcı yazmayı destekleyici nasıl bir sınıf ortamı sağlıyorsunuz? Açıklayınız.” sorusu yöneltilmiş ve sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin mevcut yazma becerilerini yaratıcı yazma açısından nasıl değerlendirdikleri ve sınıf içinde yaratıcı yazmayı destekleyici nasıl bir sınıf ortamı sağladıklarına ilişkin görüşleri tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğrencilerin Mevcut Yazma Becerileri ve Sınıf Ortamı

Kategoriler	Alt Kategoriler	Katılımcılar
Mevcut Yazma Becerileri	Çok Güzel Yazanlar Var	Ö1,Ö4,Ö7,Ö11,Ö12
	Zorlananlar Var	Ö5,Ö8,Ö9,Ö13,Ö19,Ö20,Ö22,Ö24,Ö26,Ö29,Ö30
	Çok Okuyanların Güzel Yazması	Ö11,Ö12
Sınıf Ortamı	Güzel Örnek Sunma	Ö1,Ö13
	Serbest Yazma Ortamı	Ö2,Ö14,Ö25,Ö28
	Soru Sorup Konuşma	Ö3,Ö9,Ö17,Ö22,Ö24
	Farklı Konular Seçerek Dikkat Çekme	Ö4,Ö6,Ö10,Ö14
	Motivasyon Sağlama	Ö5,Ö9,Ö14,Ö22
	Oyunlaştırma	Ö9
	Drama	Ö16
	Görseller sunma	Ö9,Ö18,
	Müzik	Ö19
	Sade	Ö30
	Sınıf Mevcudu Fazla	Ö8

Tablo 6’da öğrencilerin *mevcut yazma becerileri ve sınıf ortamı* olarak iki kategori oluşturulmuştur. Öğrencilerin mevcut yazma becerileri üç alt kategoriye ve sınıf ortamı ise on bir alt kategoriye ayrılmıştır. Bu temadaki öğretmen görüşleri şu şekildedir.

Mevcut yazma becerileri kategorisinde; çok güzel yazarlar (n=5), zorlananlar (n=11) ve çok okuma (n=2) olarak üç alt kategoriye ayrılmıştır. Ö1 “ *Mevcut yazma becerisi çok güzel öğrencilerim var. Birlikte örnek hikaye yazıyoruz.* ” ifadesiyle ve Ö7 “ *... bazı öğrenciler daha istekli, farklı fikirler üretip hızlıca karar verip gözlemlediklerini, izlenimlerini de sürece dahil edip çok güzel hikayeler oluşturabiliyorlar. Bu öğrenciler ilginç, değişik fikirleri seçiyor ve ayrıntıları kullanıp geliştirebiliyorlar. Akıcı bir dil kullanıyor, tekdüze bir anlatım yazı dili kullanmak yerine canlı ve aktif bir dilde anlatıp yazıyorlar. Sınıfta verdiğim anahtar kelimeleri kullanarak çok farklı özgün hikayeler veya şiirler oluşturabiliyorlar. Sonu farklı biten heyecanlı maceralı yazılar, anlatımlar ortaya çıkabiliyor.* ” ifadesiyle öğrencilerin içinde çok güzel yazarların olduğunu; Ö9 “ *Şu an birinci sınıf öğretmeniyim. Yazınsal olarak hala yazılar tam oturmuş değil. O yüzden cümle kurmada yazıda kendini ifade etmede tam ifade edemeyebiliyor. Okuduklarını anlamada sıkıntı yaşıyorlar. Sözel olarak bu etkinliği yaptığımız zaman daha faydalı oluyor. Hani mesela ben bir hikaye başlatıyorum cümle kuruyorum. Öğrenciler sözel olarak o cümleleri devam ettiriyorlar, hikayeyi devam ettiriyorlar ama şu an hala bir kısır döngüdeyiz.* ” ifadesiyle ve Ö26 “ *Yaratıcı yazmada öğrenciler genelde zayıf. Onun da nedeni şu olabilir. Günümüzde her şey internet ortamında hazır. Bilgi hazır. Doyumsuz oldukları için. Yani bir şeye erişimleri kolay olduğu için bence yaratıcı değil, çaba göstermiyorlar. Bir şey elde etmek için çabalamadıkları için de yani bir şey yaratmak için çaba göstermiyorlar. Her şeyi hazır sunulduğu için. Yani mesela günümüzde işte çocuğun çantasını annesi taşıyor, işte çantasını annesi hazırlıyor. Çocuklar sorumluluk almıyor, sorumluluk almadığı içinde yaratıcı olamıyorlar, yani sosyal yaşantısında da sorumluluk alacak ki çocuk yaratıcı yazma gelişebilsin. Gelişmiyor yani yaratıcı yazma gelişmiyor. Çünkü her şey birbirleriyle ilgili çocuğun gelişiminde. Sosyal yönü gelişirse, eğitim yönü, öğretim yönü de gelişiyor.* ” ifadesiyle zorlananların olduğunu; Ö11 “ *Öğrencilerimi yaratıcı yazma becerisi açısından değerlendirdiğimde akranlarına göre daha çok okuyan ve anlama becerisi daha iyi olan olaylara bakış açısı, daha geniş olanlar daha başarılı yazılar yazabilmektedir.* ” ifadesiyle ve Ö12 “ *Kitap okumayı severek yapan öğrencilerin kelime dağarcığı daha gelişmiş olmaktadır. Bu öğrenciler yazı yazarken bu avantajı kullanmaktalar. Yazılarında akıcı bir dil, uygun bir anlatım biçimi kullanılmaktalar.* ” ifadesiyle çok okumanın öğrencilerin mevcut yaratıcı yazma becerilerine katkı sağladığını belirtmişlerdir.

Sınıf ortamı kategorisinde; güzel örnek sunma (n=2), serbest yazma ortamı (n=4), soru sorup konuşma (n=5), farklı konular seçerek dikkat çekme (n=4), motivasyon sağlama (n=4), oyunlaştırma (n=1), drama (n=1), görseller sunma (n=2), müzik (n=1), sade (n=1), sınıf mevcudu fazla (n=1) olarak on bir alt kategoriye ayrılmıştır. Ö1 “*Vermek istediğim konudaki güzel örnekleri okuyorum. Böylelikle daha yaratıcı olmaları konusunda önlerini açmış oluyorum.*” ifadesiyle ve Ö13 “*..çocuğun geçmişten getirdiği deneyimler ile yazılanlar sınıf içinde paylaşıldığında diğer öğrenciler için de örnek oluyor. Sonraki çalışmalar daha başarılı oluyor. Beğendiğim örnekleri sınıf içinde paylaşarak öğrencilerle birlikte yorum yapıyoruz. Onların da bu konudaki düşüncelerini söylemelerini sağlıyorum. Böylece daha etkin bir paylaşım gerçekleşiyor.*” ifadesiyle güzel örnek sunmayı; Ö2 “*Öğrencilerimizin metin ya da öykülerindeki yer verdikleri duyguları ve düşüncelerini derinlemesine işlemeleri yaratıcılık açısından önemli bir kriterdir. Bu tür yaratıcı yazıları ödev veririm, sınıf ortamında tamamen serbest şekilde yazmaları için ortam sağlıyorum. Sınıfta ayrıca genellikle tatillerde 15 tatilde mesela günlük tutmalarını sağlıyoruz. Buradan da çok güzel yazılar çıkabiliyor.*” ifadesiyle ve Ö14 “*Öğrencilere yaratıcı yazma açısından farklı türde olmasına dikkat ediyorum. Günlük tutma, öykü yazma, bu yazılarda kelime dağarcığında genişletilip genişletilmediğine göre değerlendirme çalışması yapıyorum. Günlük tutarken özel hayatın gizliliği hakkını ön planda tutarak günlükte duygu düşüncelerin olduğu gibi aktarılmasının önemine vurgu yapıyorum. Hikaye çalışmalarında düşüncenin ve özgün çalışmanın önemine vurgu yaparak düşünme fırsatı verme, ortamın yazmaya uygun hale getirme gibi fiziki ortam hazırlıyorum. Bu çalışmaları yaparken geri bildirimini ihmal etmiyorum. Deneyimlerin önemli olduğunun altını çiziyorum. Çalışmalar esnasında yeni kelimeler kullanılmasını teşvik ediyorum.*” ifadesiyle serbest yazma ortamı oluşturmayı; Ö3 “*Yaratıcı yazmayı ve fikir geliştirmeyi daha da destekleyebilmek için yazılardaki olay örgüsü üzerine sorular sorarak farklı sonlara dair fikirler üretmelerini sağlamaya gayret ediyorum. Örneğin; diğer yoldan gitseydi ne olurdu? Kabul etmeseydi ne olurdu? gibi.*” ifadesiyle ve Ö9 “*Şu an birinci sınıf öğretmeniyim. Yazısal olarak hala yazılar tam oturmuş değil. O yüzden cümle kurmada yazıda kendini ifade etmede tam ifade edemeyebiliyor. Okuduklarını anlamada sıkıntı yaşıyorlar. Sözel olarak bu etkinliği yaptığımız zaman daha faydalı oluyor. Hani mesela ben bir hikaye başlatıyorum cümle kuruyorum. Öğrenciler sözel olarak o cümleleri devam ettiriyorlar, hikayeyi devam ettiriyorlar ama şu an hala bir kısır döngüdeyiz. Ya bir hayvana dayanıyor ya bir eve girmeye ödev yapmaya dayanıyor. Farklı bir öğrenci, farklı bir yerden girdiği zaman işte hani onu teşvik edici, a bak işte çok farklı bir yere geldi olay acaba ne olacak? Şeklinde öğrenciyi motive ediyoruz. Bu da demek ki tek aynı olayda yürümemeli diyor diğer çocuklar*” ifadesiyle ve Ö22

“İlk önce hayal etmelerini sağlıyorum. Yani ilk önce bir konu verdiğimde onun da sunucunun nasıl olabilir. Hepsinin ayrı ayrı fikirlerini alıyorum, hayal etmelerini ama sınırsız olarak hiçbir şeye bağlı kalmadan. Ve Bunları yaparken arada sorular soruyorum, bakış açılarını da geliştiriyorum. Tek düzeyde olmamasını sağlıyorum. Yani çocuklar farklı açıdan baksınlar diye ve tabii ki duygu ve düşüncelerini yine ön yargısız aynı şekilde diyeceğim çekinmeden ifade etmelerini sağlıyorum. Çünkü bazı garip şeyler diğer çocuklar tarafından komik gelebilir, farklı gelebilir. Hani daha çok ön yargısız, çekinmeden. İstedikleri gibi ifade edebilecekleri bir ortam sağlıyorum.” ifadesiyle soru sorup konuşmayı; Ö4 *“Türkçe dersi başta olmak üzere farklı konularda yazılar yazma çalışmaları yapıyoruz. Hikaye, mektup, şiir, masal yazma ya da verilen çalışmaları tamamlama etkinlikleri yapıyoruz. Atasözü ve deyimlerden faydalanarak yazı ve hikayeler yazma etkinliği yapıyoruz.”* ifadesiyle ve Ö10 *“Yaratıcı yazmayı desteklemek için çoğunlukla öğrencilerle birlikte ilginç bir konu belirleme çalışması ya da akıllarına gelen ilk kelimeyi söylemeleri ya da en çok sevdikleri eşyanın ismini ya da işte oyuncakları buna benzer. Nesnelere belirledikten sonra yazılarını yazmalarını istiyorum.”* ifadesiyle farklı konular seçerek dikkat çekildiğini; Ö5 *“Kendilerinin yeterince farkında değiller. Düşüncelerini kağıda yazmaktan çekiniyorlar. Yanlış yapacağım korkusu yaratıcılıklarının önüne geçmektedir. Ailelerin her şeyi önüne hazır olarak sunması yaratıcı olmalarını engelliyor. Yaptıklarını destekleyerek, düşüncelerini dinleyerek, kendine olan güvenlerini destekleyici cümleler kurarak, arkadaşlarının eleştirilerini yapıcı şekilde yapmalarına yardımcı olmalarını sağlıyorum.”* ifadesiyle ve Ö22 *“Sınıfımda öğrencilerimin daha çok duygu ve düşüncelerini rahat ifade etmelerini, hayal kurmalarını ve bunu yaparken çekinmeden, utanmadan hani öğretmen kızacak ya da gülecek derdine düşmeden yapmalarını sağlıyorum. Ben hiçbir şekilde eleştirmiyorum söylediklerini ya da garipsemiyorum. Bu şekilde bir ortam kurmaya çalışıyorum çocuklarımla üzerinde.”* ifadesiyle motivasyon sağladıklarını; Ö9 *“Daha çok oyunlaştırıyorum sınıfın içinde. Görev ve sorumluluk alarak kendilerini gerçekleştirmelerini, kendilerini görmelerini istiyorum. Yazmadan önce etkinliği sözel olarak uyguluyorum. Böyle yapacağız. Nasıl yaptık hikayeyi? Ben bir cümle başlattırıyorum. Öğrenciler devam ediyor. Aynı bu şekilde ben bir tatil cümle yazacağım siz de hikayeyi yazısal olarak bu sefer devam ettireceksiniz diyorum. Bu şekilde anlamalarını çalışıyorum.”* ifadesiyle oyunlaştırdığını; Ö16 *“Öğrenciler (şimdiki) yazma konusunda isteksiz. Ancak kendi düşüncelerini en fazla bir iki cümleyle özetliyorlar. Konuştuklarında daha çok şey söylüyorlar. İşte o konuştukları, dile getirdikleri düşünceleri yazıyla ifade etmelerini söylüyorum. Bu şekilde yazmaya bir hazırlık aşaması, düşündüklerini yazıya dökme aşaması sağlıyorum. Yazdıklarını paylaştıklarında olumlu teşviklerle destekliyorum.”* ifadesiyle drama çalışmasını; Ö18 *“Benim*

sınıfında yaptığım çalışmalar öncelikle görseller kullanarak oluyor. Verilen bir görsel hakkında cümleler yazma ile başlıyorum çalışmalara. Düz cümleleri soru cümleleri takip ediyor. Hatta görselin ve zamanın uygunluğuna göre bu cümle çalışmalarını ünlem cümlesi, olumlu – olumu cümle, devrik – kurallı cümle gibi farklı cümle türlerini de kullanmaya dikkat ediyorum. Cümle çalışmalarından sonra kısa paragraflar ile bir sonraki yazma aşamasına geçiyorum. Belli bir seviyeye geldikten sonra yazma çalışmalarında hikaye ve masal yazma çalışmalarına başlıyorum. Yine bu yazılan metinler ile ilgili soru cevap gibi etkinlikler de yapıyorum. Kısıtlı zamanlarda ise verilen birkaç kelimeyi kendi yazdıkları metinde kullanmalarını istiyorum. Bir başka çalışmamız da şöyle: hikayenin yer, kahraman gibi bir iki ögesini ortak belirleyip olayları kendilerinin yazmasını istiyorum. Aşama aşama gittiğimde öğrencilerdeki yazma gelişimine de tanık olmaktayım.” ifadesiyle ve Ö9 “Farklı bakış açısı geliştirmeye yönelik resim yorumlama çalışmaları yapıyoruz ya da bir hikâyeyi yazıyorum, hikayenin devamını getiriyorlar Önceki sınıflarımda bu daha güzel ilerliyordu. Çocuklar etkinliği kavradıkları için, nasıl bir hikâyeye devam edeceklerini bildikleri için, dördüncü sınıfta mesela hani olaylar uzaya kadar gidebiliyordu. Farklı bir ülkede devam edebiliyordu. Çok çok farklı olaylara gelebiliyordu. Orada onlar da çok eğleniyordu. Çok müthiş bir zevk alıyorduk o dersten..” ifadesiyle görseller sunmayı; Ö19 “Yaratıcı yazma konusunda destekleyici olarak düzeylerine uygun ve bildikleri konuda şiir, öykü yazma, müzikle bunu destekleme gibi ortamlar oluşturarak bunu sağlamaya çalışıyorum.” ifadesiyle müziği; Ö30 “Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade ederken yaratıcı yazma etkinliklerinin yapılması, onların hayal güçlerini geliştirip yazıya yansımaları sağlamaktadır. Anlamli cümleler kurup, bir düzen içinde yazılarını yazmalarına katkı sağladığı gözlenmiştir. İleriki sınıflarda daha belirgin fayda sağlayacağı gözlenmiştir. Yaratıcı yazmayı destekleyici bir ortam hazırlamak için sınıfta bulunan yoğun objelerin ve eşyaların seyreltilmesini ve daha sade bir sınıf ortamı hazırlıyorum. Kullandıkları araç gerecin yeterli ve kaliteli olmasına özen gösteriyorum. Sırada oturma düzenini en rahat oturabilecekleri hale getiriyorum. Yazdıkları yazılarda herhangi bir cümle, paragraf sınırı koymuyorum.” ifadesiyle sade bir ortamı; Ö8 “Sınıftaki öğrenci sayımızın fazla olmasından dolayı her öğrenciye ayrılan sürenin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Kalabalık sınıflarda bunun uygulamanın zor olduğunu düşünüyorum. Sınıf ortamında bu yazı çalışmalarının yapılmasının daha kendine özgü olacağını düşünüyorum. Tabii ki yazılarını sınıfta okunması ve bunun üzerinde yorumda bulunması gerektiğini düşünüyorum.” ifadesiyle sınıf mevcudunun fazla olduğunu belirtmişlerdir.

4.5. Öğrencileri Teşvik Etme, Öğretmenin Rolü ve Kullanılan Yöntem ve Tekniklere İlişkin Bulgular

Araştırmada öğretmenlere, “Öğrencilerinizi yaratıcı yazmaya nasıl teşvik ediyorsunuz? Öğretmen olarak rolünüzü nasıl tanımlarsınız? Öğrencilerinizin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmek üzere kullandığınız yöntem ya da teknikler nelerdir? Bu yöntem ve tekniklerin etkililiği hakkındaki deneyimlerinizi paylaşınız.” sorusu yöneltilmiş ve sınıf öğretmenlerinin bu konuya ilişkin görüşleri Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğrencileri Teşvik Etme Biçimi, Öğretmenin Rolü ve Kullanılan Yöntem ve Teknikler

Kategoriler	Alt Kategoriler (f)	Katılımcılar
Teşvik Etme Biçimi	Tanıdık Hikaye	Ö1
	Kahramanları (1)	
	Kuklalar ile Drama (4)	Ö2,Ö10,Ö8,Ö19
	Örnek Olay İle Dikkat Çekme (4)	Ö3,Ö7,Ö17,Ö26
	Güdüleyerek (9)	Ö6,Ö16,Ö17,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö25,Ö27,
	Farklı Örnek Gösterme (2)	Ö6,Ö10
	Yarışmalara Katılma (2)	Ö6,Ö27
	Kitap Okuma ve Sorular Sorma (4)	Ö6,Ö8,Ö29,Ö30
	Resim Anlatma (2)	Ö10,Ö18
	İlgi Alanlarına Yönelik Etkinlikler Düzenleme (2)	Ö11,Ö28
Öğretmenin Rolü	Grup Çalışmaları (1)	Ö29
	Rehber (10)	Ö3,Ö5,Ö7,Ö9,Ö11,Ö12,Ö20,Ö25,Ö29,Ö30
	Model (1)	Ö15
	Teşvik Edici (5)	Ö2,Ö19,Ö21,Ö27,Ö28
	Cesaretlendirici (3)	Ö6,Ö16,Ö17
	Drama, Diyalog ve Doğaçlama (5)	Ö2,Ö8,Ö15,Ö19,Ö20
Kullanılan Yöntem ve Teknikler	Resim Yorumlama (4)	Ö5,Ö9,Ö10,Ö18
	Akrostiş (2)	Ö4,Ö23
	Anahtar Sözcükler (5)	Ö2,Ö8,Ö12,Ö13,Ö21
	Afiş (1)	Ö4
	Hikaye Tamamlama (8)	Ö1,Ö2,Ö3,Ö9,Ö11,Ö12,Ö21,Ö24
	Balık Kılıcı Tekniği (1)	Ö14
	Beyin Fırtınası (2)	Ö14,Ö26
	Zihin Haritası (2)	Ö14,Ö25
	Şiir Yazma (6)	Ö4,Ö7,Ö9,Ö12,Ö19,Ö23
	Anlatım ve Soru Cevap (4)	Ö18,Ö22,Ö26,Ö30
Grupla Yazma (2)	Ö29,Ö30	
Örnek Olay (2)	Ö3,Ö27	

<i>Hikaye Küpleri (1)</i>	<i>Ö23</i>
<i>Günlük yazma (6)</i>	<i>Ö1,Ö2,Ö14,Ö15,Ö18,Ö25,</i>
<i>Karakter Geliştirme (4)</i>	<i>Ö3,Ö21,Ö25,Ö28</i>
<i>Mektup yazma (4)</i>	<i>Ö4,Ö25,Ö27,Ö29</i>

Tablo 7'ye göre öğrencilerin yaratıcı yazmaya teşvik edilme biçimi, öğretmen olarak roller ve kullanılan yöntem ve teknikler olarak 3 kategoriye ayrılmıştır. Öğrencileri yaratıcı yazmaya teşvik etme biçimi on alt kategoriye, öğretmen olarak üstlenilen roller dört alt kategoriye ve kullanılan yöntem ve teknikler on beş alt kategoriye ayrılmıştır. Bu konudaki öğretmen görüşleri şu şekildedir.

Öğretmenlerin sınıfta öğrencilerini yaratıcı yazmaya teşvik etme biçimi; tanıdık hikaye kahramanları (n=1), kuklalar ile drama (n=4), örnek olay ile dikkat çekme (n=4), güdüleyerek (n=9), farklı örnek gösterme (n=2), yarışmalara katılma (n=2), kitap okuma ve sorular sorma (n=4), resim anlatma (n=2), ilgi alanlarına yönelik etkinlikler düzenleme (n=2), grup çalışmaları (n=1) alt kategorileri ön plana çıkmaktadır. Ö1 “ Yazılarında bildik yazı kullanmalarını istiyorum. Tanıdık kahramanlar seçiyorum hikayeye. Güncel konulardan kesitler koymalarını istiyorum. Kahramanı kendinin olmasını istiyorum. Yani hikayenin kahramanı yazan kişi olmasını istiyorum.” ifadesiyle tanıdık hikaye kahramanları kullandığını; Ö2 “ Kendilerinin yaptıkları kuklaları tamamen doğaçlama bir şekilde tahtaya çıkıp bu kuklalarla ilgili diyalog geliştirme şeklinde de olabiliyor. Onu konuşturma herhangi bir konuda konuşturma şeklinde olabiliyor. İşte veya iki kişinin tahtada tamamen doğal doğaçlama olarak kuklaları konuşturması şeklinde de olabiliyor. Bu şekilde öğrencilerimizi derste cesaretlendirerek alkışlatarak sınıf içinde bunu teşvik ediyoruz.” ifadesiyle ve Ö10 “ ...kendi oyuncaklarını sınıfa getirip onları kişileştirmeleri, konuşturmalarını istiyorum. Kendilerine değişik roller veriyorum. Anne rolü, baba rolü gibi işte aile içerisinde ya da arkadaşlarının kendi aralarında birbirleriyle değişmelerini istiyorum. Bu şekilde sahnelemeler yapıyorlar ya da bir resim verip onu anlatmalarını istiyorum.” ifadesiyle kuklalar ile drama çalışmaları yaptıklarını; Ö3 “Yaratıcı yazmaya teşvik konusunda öğretmen olarak rolüm; zaman zaman örnek olaylarla, öykü, fıkra ya da bir atasözü ile dikkat çekmek ve merak uyandırmak ile başlayıp fikirlerini geliştirme ve zenginleştirme noktasında rehberlik etmek şeklinde oluyor. Ya da onları şaşırtarak (Örneğin; çok iyi bildikleri bir masalın sonunu, olay akışını ya da karakterlerini değiştirip yeni bir son yaratmalarını isteyerek) yaratıcılıklarını ortaya çıkarmaya ve desteklemeye çalışıyorum. “ ifadesiyle ve Ö17 “ ...anlattığım hikayelerle, masallarla işte çocuklarda bir böyle merak duygusu da gelişiyor diye düşünüyorum. Yarım bırakılan hikayeler, farklı düşünmeye yönlendiren sorular, farklı masal ve hikayeler anlatırım

elimden geldiğince bunları yapmaya çalışıyorum. Masal ve hikayelerle o merak duygusu da biraz onları motive ediyor. Hem okumaya, hem yazmaya hani öğretmenin bizde okuyalım, biz de yazalım gibi böyle dönüşler alıyorum. Tabi ki bizim faydamız çoktur bu konuda diye düşünüyorum. Yani çocukları güdülemek için.” ifadesiyle örnek olaylarla dikkat çektiklerini; Ö6 “Daha çok onları yapabilecekleri konusunda güdüliyorum.” ifadesiyle ve Ö23 “Yazılan her yazıyı mutlaka arkadaşlarıyla paylaşmaları noktasında yüreklendiriyorum. Hayal güçlerini ortaya çıkarmaları için sınırsız düşünebilirsiniz diyorum. Çocuklar bu tarz yazma çalışmaları yaparken çok eğleniyorlar Bu eğlence onların derse olan ilgisini daha da arttırdığını düşünüyorum. Öz güven gelişimine katkı sağlıyor.” ifadesiyle öğrencileri güdülediklerini; Ö6 “Yazılan farklı örnekleri gösteriyorum. Sınıfta yarışmalar düzenliyoruz” ifadesiyle ve Ö10 “Öğrencileri teşvik etmek için önce tabi ki örnek yazılar okutuyorum. onlara karikatür ya da çizgi romanlar bu konuda faydalı oluyor.” ifadesiyle farklı örnek gösterdiklerini; Ö6 “Sınıfta yarışmalar düzenliyoruz. Okudukları bir kitabı birlikte tartışıyorlar. Herhangi bir bölümünde sen olsan nasıl yazardın diye sorular soruyoruz. Herkes aynı hikayeyi farklı sonlar farklı bölümler katıyor.” ifadesiyle ve Ö27 “Öğrenciler ödüllendirilmekten çok hoşlanıyorlar. O yüzden yaratıcı yazma ile ilgili yarışmalara katılmaları konusunda teşvik ediyorum. Bu konu ile ilgili uygun projelere katılıyoruz. Daha önce bu çalışmalara katılmış, ödül almış öğrencileri sınıfa çağırıp deneyimlerini paylaşmalarını istiyorum. Bu sayede diğer öğrencilerimi de cesaretlendirmiş oluyorum.” ifadesiyle yarışmalara katılmayı; Ö6 “Okudukları bir kitabı birlikte tartışıyorlar. Herhangi bir bölümünde sen olsan nasıl yazardın diye sorular soruyoruz. Herkes aynı hikayeyi farklı sonlar farklı bölümler katıyor.” ifadesiyle ve Ö8 “Sınıfta okuma çalışmaları yapıp üzerinde konuşuyoruz okuduğumuz metinler hakkında bazen. Bazı anahtar kelimeler belirleyerek bunlarla ilgili küçük hikaye yazma çalışmaları yapıyoruz. İlk etapta tabi ki bunları çok kısa tutuyoruz ama öğrenciler alıştıkça bunların biraz daha uzun olmasını istiyoruz. Çocuklarla drama çalışmaları yapıyoruz veya çocukların günlük olaylarla ilgili konularda konuşmalar yapıyoruz. Kendi düşüncelerini ifade etme, yetenekleri geliştiriyor. Topluluk önünde konuşma yetenekleri geliştiriyor, düşünme becerileri geliştiriyor, yeni kelimeler öğreniyorlar çocuklar bu şekilde.” ifadesiyle ve Ö29 “Yaratıcı yazmada öğretmen olarak ilk yol gösterici ben oluyorum. İlk ışığı ben yakıyorum zihinlerinde. Değişik tarzda sorular sorarak, grup içi yazma çalışmaları yaptırarak destekliyorum. Grup çalışmasında yaratıcı yazmayı desteklediğini düşünüyorum. Yazılarını görsel unsur ile desteklemek de hem yazma isteğini arttırıyor hem de öğrencilerim yazarken daha mutlu oluyor.” ifadesiyle kitap okuma ve sorular sormayı; Ö10 “.. onlara karikatür ya da çizgi romanlar ya da bir resim verip onu anlatmalarını istiyorum.” ifadesiyle ve Ö18 “Basitten uzuna doğru bir yazma yöntemi

kullanmak öğrencilerin de kolayca olaya dahil olmasında fayda sağlıyor. Görsellerle çalışmaya başladığım için zaten heyecanla ve zevkle çalışmaya dahil oluyorlar. İlerleyen kısımlarda yazdıkları metinleri sınıfta okumaları da aynı şekilde motivasyonlarını sağlıyor.” ifadesiyle resim anlatmayı; Ö11 “Öğrencilerde mevcut olan fakat kendisinin farkında olmadığı sanatsal yönünü, ilgi alanlarını ve tutkularını fark etmelerini sağlayıcı etkinlikler yaparak onlara pozitif ve yaratıcı öğrenme ortamları hazırlıyorum.” ifadesiyle ve Ö28 “Yazma konusunda öncelikle ilgilerinden yola çıkmaları için onları teşvik ederdim, daha doğrusu hangi konuyla ilgileniyorlarsa neyi merak ediyorlarsa onun hakkında bir şeyler yazmaları için onları teşvik ederdim. Konu bulamayanların bu şekilde konu bulmasına yardımcı olmaya çalışırdım. Sıkıcı algılanmaması adına çeşitli etkinlikler düzenleyerek onlarda bir yaratıcı yazma hevesi oluştururdum. Gerçekten düşüncelerini aktarmaları adına yazıları hakkında konuşur ve ellerinden geldiğince yüzeysel değil de yazılarını detaylandırmalarını isterdim.” ifadesiyle ilgi alanlarına yönelik etkinlikler düzenlediklerini; Ö29 “Yaratıcı yazmada öğretmen olarak ilk yol gösterici ben oluyorum. İlk ışığı ben yakıyorum zihinlerinde. Değişik tarzda sorular sorarak, grup içi yazma çalışmaları yaptırarak destekliyorum. Grup çalışmasında yaratıcı yazmayı desteklediğini düşünüyorum. Yazılarını görsel unsur ile desteklemek de hem yazma isteğini arttırıyor hem de öğrencilerim yazarken daha mutlu oluyor.” ifadesiyle grup çalışmaları yaptıklarını belirtmişlerdir.

Yaratıcı yazma çalışmalarında öğretmenin rolü; rehber (n=10), model (n=1), teşvik edici (n=5), cesaretlendirici (n=3) olarak alt kategorilere ayrılmıştır. Ö3 “ Yaratıcı yazmaya teşvik konusunda öğretmen olarak rolüm; zaman zaman örnek olaylarla, öykü, fıkra ya da bir atasözü ile dikkat çekmek ve merak uyandırmak ile başlayıp fikirlerini geliştirme ve zenginleştirme noktasında rehberlik etmek şeklinde oluyor. Ya da onları şaşırtarak (Örneğin; çok iyi bildikleri bir masalın sonunu, olay akışını ya da karakterlerini değiştirip yeni bir son yaratmalarını isteyerek) yaratıcılıklarını ortaya çıkarmaya ve desteklemeye çalışıyorum.” ifadesiyle ve Ö9 “Benim rolüm daha çok yol gösterici, rehberlik yapma nasıl uygulayacaklarını, nasıl yapacaklarını tıkanıklıkları yerde nasıl farklılaşabileceklerini gösteriyorum. Bak hani illa burada olmasına gerek yok, böyle bir ortamda da olabilir. Yani illa hani genellikle resim çizerken çocuklar belli kalıplarda ağaç yeşildir, bulut mavidir şeklinde boyarlar, bunu da yazmaya aktarıyorlar. Hani bir olay olduysa o kalıp üzerinde mesela boş bir kağıt gördü diyorum işte yazıyı okuyamadı diyor şu ankiler. Ama diyorum hani burda şöyle olsa farklı bir olaydan yaklaşırım ama olabilir diyor, onların ilgisini çekiyor.” ifadesiyle rehber rolünde; Ö15 “Bunu daha çok model olmasını sağlıyorum. Kendi yazdığım bir şiir üzerinden

destekliyorum.” ifadesiyle model olma ; Ö19 “ *Sevdikleri ve beğendikleri konular ve durumları kullanarak öykü ve şiir ağırlıklı bir yazma yöntemine teşvik ediyorum. Örneğin; beslenme saatinde yedikleri ve sevdikleri bir meyve ile konuşarak drama yapıyorum ve onların da bu diyalogu yazmayla devam ettirmelerini sağlayarak yaratıcı yazmaya teşvik ediyorum.*” ifadesiyle ve Ö28 “ *..çok bir deneyimim, çok bir çalışmam yok ama eğer ki düşünürsem ve yapmak istersem şu şekilde yapardım. Yazma konusunda öncelikle ilgilerinden yola çıkmaları için onları teşvik ederdim, daha doğrusu hangi konuyla ilgileniyorlarsa neyi merak ediyorlarsa onun hakkında bir şeyler yazmaları için onları teşvik ederdim. Konu bulamayanların bu şekilde konu bulmasına yardımcı olmaya çalışırdım. Sıkıcı algılanmaması adına çeşitli etkinlikler düzenleyerek onlarda bir yaratıcı yazma hevesi oluştururdum. Gerçekten düşüncelerini aktarmaları adına yazıları hakkında konuşur ve ellerinden geldiğince yüzeysel değil de yazılarını detaylandırmalarını isterdim.*” ifadesiyle teşvik edici; Ö16 “ *Cesaretlendiriyorum. Konu hakkında (yazacakları) önce fikirlerini alıyorum. Konuya ne kadar hakimler? Bilip ona göre yönlendirme yapıyorum.*” ifadesiyle ve Ö17 “ *..Masal ve hikayelerle o merak duygusu da biraz onları motive ediyor. Hem okumaya, hem yazmaya hani öğretmenim bizde okuyalım, biz de yazalım gibi böyle dönüşler alıyorum. Tabi ki bizim faydamız çoktur bu konuda diye düşünüyorum. Yani çocukları güdülemek için.*” ifadesiyle cesaretlendirici rolde olduklarını belirtmişlerdir.

Yaratıcı yazma çalışmalarında *kullanılan yöntem ve teknikler*; drama, diyalog ve doğaçlama (n=5), resim yorumlama (n=4), akrostiş (n=2), anahtar sözcükler (n=5), afiş (n=1), hikaye tamamlama (n=8), balık kılıcı tekniği (n=1), beyin fırtınası (n=2), zihin haritası (n=2), şiir yazma (n=6), anlatım ve soru cevap (n=4), grupta yazma (n=2), örnek olay (n=2), hikaye küpleri (n=1), günlük yazma (n=6), karakter geliştirme (n=4), mektup yazma (n=1) olarak alt kategorilere ayrılmıştır. Ö2 “ *...öğrencilerimle yaratıcı yazma konusunda yaptığımız öğrencilerimizi etkinliklerimiz genellikle, fazlaca anahtar kelimelerle öykü yazma şeklinde oluyor ya da herhangi bir hikâyenin başını ya da sonunu değiştirerek ya da olumlu ya da olumsuz bir şekilde değiştirerek yazmalarını söylemekle oluyor. Ayrıca günlük tutma şeklinde de olabiliyor genellikle bunu tatilde veriyoruz. Sonra mesela kendilerinin yaptıkları kuklaları tamamen doğaçlama bir şekilde tahtaya çıkıp bu kuklalarla ilgili diyalog geliştirme şeklinde de olabiliyor.*” ifadesiyle ve Ö8 “ *Sınıfta okuma çalışmaları yapıp üzerinde konuşuyoruz okuduğumuz metinler hakkında bazen. Bazı anahtar kelimeler belirleyerek bunlarla ilgili küçük hikaye yazma çalışmaları yapıyoruz. İlk etapta tabi ki bunları çok kısa tutuyoruz ama öğrenciler alıştıkça bunların biraz daha uzun olmasını istiyoruz. Çocuklarla drama çalışmaları*

yapıyoruz veya çocukların günlük olaylarla ilgili konularda konuşmalar yapıyoruz. Kendi düşüncelerini ifade etme, yetenekleri gelişiyor. Topluluk önünde konuşma yetenekleri gelişiyor, düşünme becerileri gelişiyor, yeni kelimeler öğreniyorlar çocuklar bu şekilde.” ifadesiyle drama, diyalog ve doğaçlama çalışmaları yaptıklarını; Ö10 “Kendilerine değişik roller veriyorum. Anne rolü, baba rolü gibi işte aile içerisinde ya da arkadaşlarının kendi aralarında birbirleriyle değişmelerini istiyorum. Bu şekilde sahnelemeler yapıyorlar ya da bir resim verip onu anlatmalarını istiyorum.” ifadesiyle ve Ö18 “Verilen bir görsel hakkında cümleler yazma ile başlıyorum çalışmalara. Düz cümleleri soru cümleleri takip ediyor. Hatta görselin ve zamanın uygunluğuna göre bu cümle çalışmalarını ünlem cümlesi, olumlu – olumsuz cümle, devrik – kurallı cümle gibi farklı cümle türlerini de kullanmaya dikkat ediyorum. Cümle çalışmalarından sonra kısa paragraflar ile bir sonraki yazma aşamasına geçiyorum. Belli bir seviyeye geldikten sonra yazma çalışmalarında hikaye ve masal yazma çalışmalarına başlıyorum. Yine bu yazılan metinler ile ilgili soru cevap gibi etkinlikler de yapıyorum. Kısıtlı zamanlarda ise verilen birkaç kelimeyi kendi yazdıkları metinde kullanmalarını istiyorum. Bir başka çalışmamız da şöyle: hikâyenin yer, kahraman gibi bir iki ögesini ortak belirleyip olayları kendilerinin yazmasını istiyorum.” ifadesiyle resim yorumlama yaptıklarını; Ö4 “Konu belirleme duruma göre değişiklik gösteriyor. Bazen ben bazen de öğrenciler kendileri konu belirleyerek çalışmalarını yapıyor. Belirli gün ve haftalarda konuyla ilgili akrostiş ya da şiir yazma çalışmaları yapıyoruz.” ifadesiyle ve Ö23 “... akrostiş, yazma konusu belli bir şiir yazma, 5 kelime verip hikâye yazma çalışmaları, hikayeyi yarım bırakıp devamını kendilerinin getirmesi.” ifadesiyle akrostiş çalışmaları yaptıklarını; Ö12 “Anahtar kelimeler ile onların düşünmelerini sağlıyorum. Yarım kalan hikayeleri tamamlatarak onların meraklı hallerini ortaya çıkarıyorum. Gerisi öğrencilerime kalıyor. Onların yaratıcı yönleri ortaya çıkmış oluyor. Noktalama işaretleri, işte harflerin uygun yerlerde ve ölçülerde kullanılması, yazım hatalarını düzeltilmesi, telaffuzların dikkatli yapılmasına dikkat ediyorum. Bu konuda uyarılar yapıyorum.” ifadesiyle ve Ö13 “Daha çok anahtar sözcükler vererek bunların etrafında bir öykü kurgulamalarını istiyorum. Bazen de bir konu vererek bu konu hakkındaki duygu ve düşüncelerini yazmalarını istiyorum.” ifadesiyle anahtar sözcükler vererek çalışma yaptıklarını; Ö4 “Belirli gün ve haftalarda konuyla ilgili akrostiş ya da şiir yazma çalışmaları yapıyoruz. Afişler hazırlıyoruz.” ifadesiyle afiş hazırladıklarını; Ö9 “Daha çok hani sınıf seviyesine uygun hikâye tamamlama, şiir yazma şeklinde yapıyoruz etkinliği. Hikaye tamamlama etkinliğini daha çok seviyorlar. Sınıf seviyesinden dolayı yazım imla becerileri de gelişiyor. Kendi yazdıklarını evde de okudukları için daha çok hoşlarına gidiyor.” ifadesiyle ve Ö11 “Sınıf içinde yaratıcı yazma etkinlikleri olarak daha çok hikaye tamamlama

çalışmaları, bir konuda duygu ve düşüncelerini aktarma çalışmaları, verilen bir konuda tasarım yapma çalışmaları olarak yapmaktayız.” ifadesiyle hikaye tamamlama çalışmaları yaptıklarını; Ö14 “Balık kılçığı, beyin fırtınası, zihin haritası gibi teknikler kullanmaya dikkat ediyorum. Zihinde fikir ya da resim yaratma tekniği kullanmaya çalışıyorum. Örneğin beyin fırtınası tekniğini kullanırken eleştirilmemesine dikkat ediyorum. Fikirlerin olağanüstü olmasına karşı olumsuz bir tepki verilmemesine dikkat ediyoruz. Ortaya atılan fikirlerin toplanıp kitap haline getirmek oldukça teşvik edici bir durum olarak karşımıza çıktığını gözlemliyoruz.” ifadesiyle balık kılçığı tekniğini kullandığını; Ö26 “Yaratıcı yazmada şöyle yapıyorum, önce o sınıfta konuyla ilgili bir beyin fırtınası yapıyoruz. Konu nedir yani konuyu kavramaya çalışıyoruz. O konuyu konuşuyoruz işte kelimeler soruyorum çocuklara o konuyu veriyorum işte herkes bir kelime söylüyor. Konuyla ilgili o kelimeleri tahtaya yazıyoruz. Yani konuyla ilgili bir kavram haritası oluşturuyoruz. Sonra bu konuyla ilgili olaylar buluyoruz işte ne olabilir, ne oluşturabiliriz, onları yazıyoruz. Ne olabilir mesela konumuz su kaynaklarını korumak olsun. Bunu söylerim çocuklara su kaynaklarını koruma deyince aklınıza hangi kelimeler gelir çocuklar. İşte onlarda, işte suyumuz su kapatacağız işte çeşme açık bakmayacağız. Yani söylediklerini yazarız ve bunun etrafında bir olay oluştururuz. Daha sonra yazmaya geçerim. Yani çocukları önce bir desteklemem gerekiyor o konuyla ilgili.” ifadesiyle beyin fırtınası tekniğini kullandığını; Ö14 “...zihin haritası gibi teknikler kullanmaya dikkat ediyorum. Zihinde fikir ya da resim yaratma tekniği kullanmaya çalışıyorum.” ifadesiyle zihin haritası tekniği kullandığını; Ö9 “Daha çok hani sınıf seviyesine uygun hikaye tamamlama, şiir yazma şeklinde yapıyoruz etkinliği.” ifadesiyle ve Ö23 “Hikaye küpleri, akrostiş, yazma konusu belli bir şiir yazma, 5 kelime verip hikaye yazma çalışmaları, hikayeyi yarım bırakıp devamını kendilerinin getirmesi.” ifadesiyle şiir yazma çalışmaları yaptıklarını; Ö18 “ Verilen bir görsel hakkında cümleler yazma ile başlıyorum çalışmalara. Düz cümleleri soru cümleleri takip ediyor. Hatta görselin ve zamanın uygunluğuna göre bu cümle çalışmalarını ünlem cümlesi, olumlu – olumu cümle, devrik – kurallı cümle gibi farklı cümle türlerini de kullanmaya dikkat ediyorum. Cümle çalışmalarından sonra kısa paragraflar ile bir sonraki yazma aşamasına geçiyorum. Belli bir seviyeye geldikten sonra yazma çalışmalarında hikaye ve masal yazma çalışmalarına başlıyorum. Yine bu yazılan metinler ile ilgili soru cevap gibi etkinlikler de yapıyorum.” ifadesiyle ve Ö30 “Serbest yazma yöntemi, küme çalışmaları, inceleme yöntemi, soru cevap yöntemi gibi yöntemler kullanıyorum. “ ifadesiyle anlatım ve soru cevap yöntemi kullandıklarını; Ö29 “ Değişik tarzda sorular sorarak, grup içi yazma çalışmaları yaptırarak destekliyorum. Grup çalışmasında yaratıcı yazmayı desteklediğini düşünüyorum. Yazılarını görsel unsur ile desteklemek de hem yazma isteğini artırıyor hem de öğrencilerim

yazarken daha mutlu oluyor.” ifadesiyle ve Ö30 “*Yaratıcı yazma çalışmalarında daha çok soru sorarak konularla ilgili düşüncelerini rahatça yazma imkanı veriyorum. Örneğin “Sen olsan ne yapardın?” gibi onların düşüncelerini ortaya çıkartmalarına yardımcı olacak yöntemler kullanıyorum. Serbest yazma yöntemi, küme çalışmaları, inceleme yöntemi, soru cevap yöntemi gibi yöntemler kullanıyorum.*” ifadesiyle grupta yazma çalışmaları yaptıklarını; Ö3 “*.. zaman zaman örnek olaylarla, öykü, fıkra ya da bir atasözü ile dikkat çekmek ve merak uyandırmak ile başlayıp fikirlerini geliştirme ve zenginleştirme noktasında rehberlik etmek şeklinde oluyor.*” ifadesiyle ve Ö27 “*Ben bu yıl birinci sınıf öğretmeniyim ve birinci sınıftan itibaren çocuklarda özgüven duygularının gelişmesi ve çekinmeden yazılarını yazabilmeleri, paylaşabilmeleri ve birçok hata yaptıklarında o hataların koşulsuz şartsız, yargılanmadan kızılmadan düzeltebileceğini göstermek için ilk dönemlerden başladım bu çalışmaya. Önce aslında dillendirerek hani yazmayı bilmedikleri için okumayı yazmayı bilmedikleri için basit basit hani birkaç cümlelik olay anlatımlarından başladım. Siz olsaydınız, bu olaylar nasıl anlatılır? der gibi. Daha sonra bu anlatımları ilk başta öğrendiğimiz kelimeler ve heceleri kullanarak öğrendiğimiz hecelerden kelimeler oluşturarak önce yaratıcı cümleler kurmalarını istedim. Sonra tam okumaya geçmeden bile öğrendiğimiz kelimelerle neler yazabileceğimizi göstermek için öğrencilerde öğrendiğimiz kelimelerle ilgili yazı çalışmaları yaptırдыm. Özellikle öğrendiğimiz kelimelerle ilgili yazı çalışmalarında çocukların gerçekten isteyince kısıtlı kelimelerle bile neler yazabileceklerini gördüm.*” ifadesiyle örnek olay yöntemini kullandıklarını; Ö23 “*Ben sınıfımda hikaye küpleri kullanmaktayım. Hikaye küplerinin üstlerinde çeşitli figürler resimler bulunmakta. Sınıf seviyesine göre 5 tane gelişigüzel küp seçerek çocukların bu 5 figürü çekme sırasına uygun şekilde bir hikaye oluşturmalarını, yazmalarını isterim. Bazen bir şiir olduklarını hayal edip konu ile alakalı bir şiir, dörtlük, ya da akrostiş yapmalarını isterim. Bazı derslerde birbirinden bağımız 5 kelime seçer ve bunlardan bir masal yazmalarını isterim.*” ifadesiyle hikaye küpleri kullandığını; Ö1 “*Eksik bırakılmış hikaye tamamlattırım. Anılarını yazdırırım, günlük yazdırırım, unsurları verilmiş hikaye yazdırırım. Hikayenin kahramanını hayvanlardan seçerek yazdırırım. Kahramanı kendisi olan hikaye yazdırırım. Çok bilinen hikayelerdeki kahramanların özelliklerini değiştirerek yazdırırım. Çok bilinen hikayelerdeki kahramanlardan birinin yerine çocuğun kendini geçirerek hikaye oluşturmalarını sağlarım.*” ifadesiyle ve Ö14 “*Öğrencilere yaratıcı yazma açısından farklı türde olmasına dikkat ediyorum. Günlük tutma, öykü yazma, bu yazılarda kelime dağarcığında genişletilip genişletilmediğine göre değerlendirme çalışması yapıyorum. Günlük tutarken özel hayatın gizliliği hakkını ön planda tutarak günlükte duygu düşüncelerin olduğu gibi aktarılmasının önemine vurgu yapıyorum. Hikaye çalışmalarında*

düşüncenin ve özgün çalışmanın önemine vurgu yaparak düşünme fırsatı verme, ortamın yazmaya uygun hale getirme gibi fiziki ortam hazırlıyorum. Bu çalışmalarını yaparken geri bildirimini ihmal etmiyorum. Deneyimlerin önemli olduğunu altını çiziyorum. Çalışmalar esnasında yeni kelimeler kullanılmasını teşvik ediyorum.” ifadesiyle günlük tutma çalışmalarını yaptıklarını; Ö21 “ İstedikleri üç kelime ile kendi hikayelerini oluşturup, resim ile tamamlarlar. Bilinen hikayelerin değiştirmek istedikleri bölümleri, karakterleri değiştirerek yeniden yazarlar.” ifadesiyle ve Ö25 “ Günümüzde eğitim anlayışı geleneksel eğitim anlayışından farklılaşmış durumdadır. Öğretmen rehber olarak görülmekte ve sadece bilgiyi öğretmekle sorumlu görülmemektedir. Eleştiren, sorgulayan, problem çözebilen, yaratıcı bireyler ortaya çıkarmak bugünün eğitim anlayışını oluşturmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin heveslerini kırmadan, onlara özgürce yazabilecekleri bir ortam oluşturarak onları teşvik etmeye çalışırım. Günlük tutturma, geleceğe mektup, şiir yazma, zihin haritaları oluşturma, karakter geliştirme gibi teknikler kullandım. Yazma eyleminin yazdıkça gelişen bir olgu olduğunu düşünürsek bu tekniklerin de zaman içinde olumlu yansımaları olduğunu söyleyebilirim.” ifadesiyle karakter geliştirme tekniğini kullandıklarını; Ö25 “Öğrencilere kendi yaşımı baz alarak 15 yıl sonraki kendilerine mektup yazmalarını istemiştin. Çok güzel şeyler ortaya çıkmıştı. Bu süreçte kesinlikle öğrencilere müdahale etmedim. Ve ortaya çıkan ürünleri sınıfla paylaştık. Fakat bunu yaparken isim paylaşmadık bu da öğrencilerin özgüvenini arttırdı.” ifadesiyle ve Ö27 “ Çocuklara, ailelerine mektuplar yazdırdım. Ailelerine mektupları çekinmeden yazabileceklerini düşünürken, aynı zamanda çocuklara, resmi kurumlara yazılar yazdırdım. Kişilere, resmi kurumlarda çalışan kişilere özel mektuplar yazdırdım ve bu mektupların dönütleri çok güzel oldu. En çok ilgiyi bu mektuplar gördü sınıfımızda. Çünkü hemen bize resmi kurumlarda çalışan insanlarımız tarafından hemen geri dönütler geldi. Hemen bizi makamlarına davet ettiler. Bize geziler düzenlediler. Kaymakamımız 23 Nisan gösterimize katılma isteğimizi geri çevirmedi. Belediyemiz aynı şekilde tur isteğimizi geri çevirmedi ve birçok kurumdan bu şekilde Milli Eğitim müdürümüz aynı şekilde mektubumuza acaba verdi. Daha sayamayacağım bir çok kurum ve kuruluştan, kişilerden mektuplarımıza olumlu yanıtlar geldi. Bu benim öğrencilerimi cesaretlendirdi. Özellikle bunu gördükten sonra öğrenciler dertlerini anlatabilecekleri yazılar yazdıkları zaman karşıdan gelecek olumlu etkileri görme öğrencilerimde çok güzel dönüşlere, heyecanlara neden oldu. Bunu tüm herkesi tavsiye ederim. Daha sonra biz dilimizin zenginlikleri adlı projeye katıldık, katıldık devam ediyoruz. Aynı zamanda öğrencilerim Endülüs Okuma Projesine katıldık öğrencilerimizle beraber. Bu projede de mesela sen yazarsın isimli tamamen yaratıcı yazmaya yönelik bir yarışma var. Öğrencilerimin cesaretlendirerek ona da katılmalarını istedim. Bu süreçlere hazırlarken önce

imrendirme özendirme, sonra cesaretlendirme yapabilirsiniz. Ben yapabilirim demelerini sağladım. Daha sonra yazılarda olması gereken ayrıntıları dikkat etmesi gereken hususları şartları sundum öğrencilerime.” ifadesiyle mektup yazma çalışmaları gibi yöntem ve teknikleri kullandıkları verilerin analizinde ortaya çıkmıştır.

4.6. Yaratıcı Yazma Çalışmalarının Değerlendirilmesine ve Karşılaşılan Zorluklara İlişkin Bulgular

Araştırmada öğretmenlere, “Öğrencilerin yaratıcı yazma çalışmalarını değerlendirme aşamasında nasıl bir yol izliyorsunuz? Bir değerlendirme örneği paylaşınız. Bu süreçte karşılaştığınız zorlukları ve deneyimlerinizi anlatınız.” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerinden Tablo 8 ve Tablo 9’deki bulgular oluşturulmuştur.

Tablo 8. Yaratıcı Yazma Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Kategoriler	Alt Kategoriler	Katılımcılar
<i>Yaratıcı Yazma Çalışmalarının Değerlendirilmesi</i>	<i>Yazarken</i>	<i>Ö1,Ö13</i>
	<i>Düşündüklerini Anlattırma (2)</i>	
	<i>Hayal Gücü Kullanılması (7)</i>	<i>Ö1,Ö2,Ö7,Ö10,Ö11,Ö12,Ö22</i>
	<i>Yazım İmla Noktalama (13)</i>	<i>Ö1,Ö3,Ö4,Ö9,Ö11,Ö13,Ö14,Ö18,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö27,</i>
	<i>Deyim ve Atasözü Kullanımı (4)</i>	<i>Ö1,Ö3,Ö7,Ö12</i>
	<i>Etkileyicilik (1)</i>	<i>Ö10</i>
	<i>Olayları Betimleme (1)</i>	<i>Ö2</i>
	<i>Kelimeleri Anlamlarına Uygun Kullanma (5)</i>	<i>Ö3,Ö7,Ö8,Ö12,Ö16</i>
	<i>Görsel ile İçerik Uyumu (1)</i>	<i>Ö14</i>
	<i>Anahtar Kelime Kullanımı (1)</i>	<i>Ö26</i>
	<i>Eş Anlam, Zıt Anlam, Eş Sesli Kelime Kullanımı (3)</i>	<i>Ö3,Ö7,Ö12</i>
	<i>Anlatımın Akıcılık ve Özgünlüğü (6)</i>	<i>Ö3,Ö7,Ö15,Ö19,Ö24,Ö27</i>
	<i>Hikaye Unsurları Varlığı (3)</i>	<i>Ö8,Ö14,Ö27</i>
	<i>Benzetme Kullanımı(1)</i>	<i>Ö10</i>
	<i>Uygun Başlık Kullanımı (1)</i>	<i>Ö10</i>
	<i>Giriş, Gelişme ve Sonuç Kullanımı (4)</i>	<i>Ö14,Ö16,Ö24,Ö27</i>
	<i>Konu Bütünlüğü (5)</i>	<i>Ö14,Ö15,Ö21,Ö23,Ö26</i>

<i>Bireysel Gelişimin Değerlendirilmesi (2)</i>	Ö18,Ö25
<i>Akran Değerlendirme (1)</i>	Ö21
<i>Alkışlatma (1)</i>	Ö20
<i>Yazılanları Sınıfa Okutma (2)</i>	Ö22,Ö23
<i>Yazma İstek ve Çabası (1)</i>	Ö5
<i>Değerlendirme Yapmadım (2)</i>	Ö17,Ö28
<i>Ölçek Kullanmıyorum (4)</i>	Ö5,Ö9,Ö11,Ö22

Tablo 8'e göre yaratıcı yazma çalışmalarının değerlendirilmesi yapılırken öğretmenlerin göz önünde bulundurduğu kriterler sıralanmış olup yirmi üç alt kategori oluşturulmuştur. Öğretmenlerin en fazla yazım ve imla kurallarına dikkat ettiği belirlenmiştir. Daha sonra yazılarında hayal gücünü kullanıp kullanmadığına, anlatımın akıcılık ve özgünlüğüne, konu bütünlüğünün sağlanıp sağlanmadığına bakıldığı belirtilmiştir. Aşağıda öğretmenlerin görüşlerine yer verilmiştir.

Yaratıcı yazma çalışmalarının değerlendirilmesinde; yazarken düşündüklerini anlatırma (n=2), hayal gücü kullanılması (n=7), yazım imla noktalama (n=13), deyim ve atasözü kullanımı (n=4), etkileycilik (n=1), olayları betimleme (n=1), kelimeleri anlamlarına uygun kullanma (n=5), görsel ile içerik uyumu (n=1), anahtar kelime kullanımı (n=1), eş anlam, zıt anlam, eş sesli kelime kullanımı (n=3), anlatımın akıcılık ve özgünlüğü (n=6), hikaye unsurları varlığı (n=3), benzetme kullanımı(n=1), uygun başlık kullanımı (n=1), giriş, gelişme ve sonuç kullanımı (n=4),konu bütünlüğü (n=5), bireysel gelişimin değerlendirilmesi (n=2), akran değerlendirme (n=1), alkışlatma (n=1), yazılanları sınıfa okutma (n=2), yazma istek ve çabası (n=1), değerlendirme yapmadım n=(2), ölçek kullanmıyorum (n=4) alt kategorileri oluşturulmuştur. Ö1 “*Hikaye yazarken ne düşündüğünü anlatmasını isterim. Eksik bir hikayeyi tamamlattırım. Unsuruları verilen hikaye yazdırırım. Bunları değerlendirirken ise ana temaya uygun, kendine has düşünceler genişletmiş mi? Cümleleri düzgün mü? Deyim ve atasözü kullanmış mı? Sorularını sorarım.*” ifadesiyle ve Ö13 “*Öncelikle cümle yapıları ve yazım yanlışları üzerinde duruyorum. Daha sonra kurguladıkları öykü üzerinde konuşuyoruz.*” ifadesiyle yazarken düşündüklerini anlatmalarını; Ö2 “*İşte günlük tutma biraz önce söylediğimiz etkinliklerde değerlendirmemiz tamamen yaptıkları bu etkinliklerin doğaçlama olması, kendilerini özgün olması tamamen hayal güçlerinden yararlanarak yazmış olmaları şeklinde oluyor. Bunlara dikkat ediyoruz.*” ifadesiyle ve Ö12 “*Bir değerlendirme örneğimiz*

var, bir ölçek hazırlıyoruz. O ölçeklerde işte yaratıcılık da ne kadar kendine ait özgürlük var, hayal gücünü nasıl kullanmış, öğrenci yeni kelimeler kullanmış mı, düşüncelerini aktarabilmiş mi, hikayesinde atasözleri ve deyimler kullanmış mı, eş anlam zıt anlam kullanmış mı, eskisi kelimelerin kullanımlarının doğru olup olmaması, bunlarla ilgili bir ölçek hazırlıyoruz. Az orta iyi çok iyi puanlama vererek değerlendirmeyi gerçekleştiriyorum.” ifadesiyle hayal gücü kullanılmasını; Ö18 “ Yazdıklarının anlaşılır olması, imla ve noktalamaya dikkat etmesi, harf kullanımı gibi seviyesine uygun kuralları uygulamaya dönebiliyor olmasını değerlendirme kriteri olarak kullanıyorum. Her öğrenci kendi gelişiminde değerlendirilmelidir. Öğrencinin bireysel olarak kat ettiği yolu değerlendirme olarak ele alıyorum.” ifadesiyle ve Ö27 “Yazımda bir konu belirlenmiş mi, metin bir planlama yapılarak yazılmış mı, yazılarda yer, zaman, kahramanlar, konu özgün mü, alıntılar var mı, okuyan kişi tarafından anlaşılıyor mu, yazı bitiminde okuyucu bir sonuca ulaşabiliyor mu, yazım ve noktalama kurallarına uygun yazılmış mı bunlara dikkat ediyorum. Proje yarışmamızın bir değerlendirme ölçeğini paylaşayım.” ifadesiyle yazım imla ve noktalama kurallarına uymayı; Ö3 “Değerlendirme aşamasında; kelimeleri anlamına uygun kullanma, atasözü ve deyimlerle metnin içeriğini ilişkilendirme, eş anlamlı, zıt anlamlı ve eş sesli sözcükleri anlamına uygun kullanabilme, büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanabilme, anlatıma akıcılık ve özgünlük katabilme gibi kriterlere uygun olup olmadığı şeklinde değerlendiriyorum.” ifadesiyle deyim ve atasözü kullanımı; Ö10 “Değerlendirme aşamasında öncelikle yazıların içeriklerinde çocukların buna katmış olduğu yenilikler var mı yok mu ona bakıyorum. Bu çocuklar ifade becerini kullanabilmiş mi? Düşüncelerini doğru bir şekilde ifade edebilmişler mi? Anlattığı duygu ve düşünceleri karşı tarafa etkileyici bir şekilde geçirebiliyorlar mı? Buna bakıyorum. Onlara bakıyorum.” ifadesiyle etkileyciliğe; Ö2 “...duygu ve düşüncelerini işin içine katmış mı? Ne kadar katmış bunlara dikkat ediyoruz sonra olayları betimleme şekilleri bunlara da dikkat ediyorum.” ifadesiyle betimlemeye; Ö16 “Konuya hâkim mi? Giriş, gelişme, sonuç (hikaye veya normal bir yazı) var mı? Cümleleri, kelimeleri yerli yerinde kullanmış mı? Okununca keyif aldım mı? Bana bir şey kattı mı? Özgün mü? Noktalama işaretleri, imla kurallarına uygun mu? Bu kriterlere dikkat ederek değerlendiriyorum. Gerekli düzeltmeleri öğrenciyle beraber yapıyoruz. Eksiklerini kendisine bulduruyorum..” ifadesiyle ve Ö8 “Şöyle bir yol izliyorum mesela. Verilen kelimelerle metin yazma çalışmalarında verilen kelimeler anlamlarına uygun kullanıldı mı? Bu yazılan metnin konusu var mı? Metnin kahramanları var mı? Metinde bir konu bütünlüğü var mı? Öğrencilerin kurmuş oldukları cümleler anlaşılır mı? diye bir sorular veriyoruz. Çocuklar bunun karşısında Evet, Hayır veya Orta işaretliyor. Buna göre bir değerlendirme yapıyoruz.” ifadesiyle kelimeleri anlamlarına uygun kullanmalarına;

Ö14 “Değerlendirme sürecinde noktalama işaretlerine dikkat etmiş mi? Görsellerle içerik uygun mu?” ifadesiyle görsel ile içerik uyumuna; Ö26 “Mesela şiir yazma çalışmaları var. Onu önce tabii şiir nasıl yazılır onları öğretiyorsun. Şiir yazma basamakları var, onları gösteriyorsun. İşte bir yazma basamaklarını açıklıyorsun. Örnek yapıyoruz. Daha sonra örnek de yaptıktan sonra bir konu veriyorsun, ondan sonra çalışıyorsun hemen geçemiyorsun zaten hadi şiiri yazalım olmuyor. Yaptırdım bu yıl afiş çalışması yaptık. Mesela onda da basamaklar var yine ne yapacağız göstermem gerekiyor. Yani o basamakları öğretmemiz gerekiyor. Bir örnek göstermemiz gerekiyor. Daha sonra sen başka bir çalışma yaptırabiliyorsun. Mesela şiir diyelim işte nasıl yazıyoruz? Çalışma basamaklarını belirliyoruz, onları yazıyoruz. Örneğin orman olsun konu şiir yazma konumuz orman olsun. Şimdi değerlendirme aşamasında neye bakarım ben konu içinde yazmış mı, yani konunun dışına çıkmadan yazmış mı? Anahtar kelimeler kullandığı kelimeler yine konu içinde mi? Bir ana duygusu var mı şiirin, yazdığı şiirin? Ana yani ana fikir pardon ana duygusu var bana bakarız bir de konunun dışına çıkmadan yazmış mı? Bunları değerlendirme aşamasında bakıyoruz. Konu bütünlüğü var mı? Bunlara dikkat ediyoruz. Bir de dizeler arasında uyum var mı? Şiirde ona bakarım. Dizeler arası uyumlu mu ona bakarım değerlendirirken.” ifadesiyle anahtar kelimeler kullanımına; Ö7 “ Kelimeleri anlamlarına uygun kullanıp kullanmadığına, özgün oluşuna bakıyorum. Hikayelerinde eş anlamlı, zıt anlamlı kelimeleri kullanıp kullanmadığına, atasözü deyimleri anlamları ile kullanıp kullanmadığına bakıyorum ve hayal gücüne bakıyorum. Evet sonra da buna göre bir ölçek hazırlıyorum.” ifadesiyle eş anlam zıt anlam ve eş sesli kelime kullanımına; Ö27 “Yazımda bir konu belirlenmiş mi, metin bir planlama yapılarak yazılmış mı, yazılarda yer, zaman, kahramanlar, konu özgün mü, alıntılar var mı, okuyan kişi tarafından anlaşılıyor mu, yazı bitiminde okuyucu bir sonuca ulaşabiliyor mu, yazım ve noktalama kurallarına uygun yazılmış mı bunlara dikkat ediyorum.” ifadesiyle ve Ö24 “ Hikaye tamamlama etkinliklerinde öğrencinin hikayenin giriş kısmıyla bağlantı kurup, gelişme ve sonuç kısmında ne kadar farklı olabileceği üzerinde duruyorum. Hikayenin giriş kısmının verilmesi öğrencinin hikayeye farklı açılardan bakmasını engelliyor. Genel olarak yaratıcı olmaktan çok klasik ve aynı tarzda ürünler ortaya çıkıyor. “ ifadesiyle anlatımın akıcılık ve özgünlüğüne; Ö8 “Verilen kelimelerle metin yazma çalışmalarında verilen kelimeler anlamlarına uygun kullanıldı mı? Bu yazılan metnin konusu var mı? Metnin kahramanları var mı? Metinde bir konu bütünlüğü var mı?” ifadesiyle ve Ö14 “Konu bütünlüğü sağlanmış mı? Olay, yer, zaman ve kahramanlar unsurları yer almış mı? Bu kriterlere göre çalışmaları değerlendiriyorum.” ifadesiyle hikaye unsurları varlığı; Ö10 “Değerlendirme aşamasında öncelikle yazıların içeriklerinde çocukların buna katmış olduğu yenilikler var mı yok mu ona

bakıyorum. Bu çocuklar ifade becerini kullanabilmiş mi? Düşüncelerini doğru bir şekilde ifade edebilmişler mi? Benzetmeleri özgün mü doğru benzetmeler yapabilmişler mi? Anlattığı duygu ve düşünceleri karşı tarafa etkileyici bir şekilde geçirebiliyorlar mı? Buna bakıyorum. Yazmış oldukları yazılara uygun bir başlık kullanmışlar mı, kullanmamışlar mı? Onlara bakıyorum.” ifadesiyle benzetme ve uygun başlık kullanımı; Ö16 “*Konuya hakim mi? Giriş, gelişme, sonuç (hikaye veya normal bir yazı) var mı? Cümleleri, kelimeleri yerli yerinde kullanmış mı? Okununca keyif aldım mı? Bana bir şey kattı mı? Özgün mü? Noktalama işaretleri, imla kurallarına uygun mu? Bu kriterlere dikkat ederek değerlendiriyorum. Gerekli düzeltmeleri öğrenciyle beraber yapıyoruz. Eksiklerini kendisine bulduruyorum. Bu süreçte genelde bir cümlelik fikirler oluyor. Veya cümle bile kurmuyor. Öğretmen görsün karaladığımı, yazı bile okunmuyor. Sadece yazmak için yazılmış, konuyla alakası olmayan yazılar yazılıyor.”* ifadesiyle ve Ö14 “*Giriş gelişme sonuç bölümü var mı?*” ifadesiyle giriş gelişme ve sonuç bölümü varlığına; Ö23 “*Yüksek sesle okuma yaptırıyorum, sınıfta en beğenilenleri panoya asıyoruz. Konu bütünlüğüne ulaşmış mı bakıyoruz. Tabi sınıf seviyesine göre yazım imla kurallarına uymuş mu kontrol ediyorum.”* ifadesiyle ve Ö26 “*Örneğin orman olsun konu şiir yazma konumuz orman olsun. Şimdi değerlendirme aşamasında neye bakarım ben konu içinde yazmış mı, yani konunun dışına çıkmadan yazmış mı? Anahtar kelimeler kullandığı kelimeler yine konu içinde mi? Bir ana duygusu var mı şiirin, yazdığı şiirin? Ana yani ana fikir pardon ana duygusu var bana bakarız bir de konunun dışına çıkmadan yazmış mı? Bunları değerlendirme aşamasında bakıyoruz. Konu bütünlüğü var mı? Bunlara dikkat ediyoruz. Bir de dizeler arasında uyum var mı? Şiirde ona bakarım. Dizeler arası uyumlu mu ona bakarım değerlendirirken.”* ifadesiyle konu bütünlüğünü sağlama durumuna; Ö25 “*Değerlendirme süreci de yazı türlerine göre değişiklik göstermektedir. Ürün temelli yazma çalışmalarında teknik ölçütler ön planda tutulmaktadır. Bununla birlikte yaratıcı yazma çalışmalarında bu durumdan bahsetmek söz konusu değildir. Bu durumda yaratıcı yazma çalışmalarını değerlendirmeyi zor kılmaktadır. Bu ürünlerin değerlendirilmesinde bireysel farklılıklar göz önünde tutulmalı, öğrenci değil ortaya çıkan ürün değerlendirilmelidir.”* ifadesiyle ve Ö18 “*Amaç belirli bir yazıyı elde etmek değildir. Öğrencinin bireysel gelişimini sağlamak, kendini ifade etmesi, cümle kurmada gelişim göstermesidir.”* ifadesiyle bireysel gelişimin değerlendirilmesine; Ö21 “*Yazma çalışmalarını sınıfa sesli okumalarını istiyorum. Yazılarında olay sırasına dikkat edilip edilmediğini sınıf arkadaşlarına sorarak doğruluğunu değerlendiriyoruz. Yazılarda bütünlüğe dikkat ederim. Yazım kurallarına uygun yazılıp yazılmadığını kontrol ederim.”* ifadesiyle akran değerlendirmesine; Ö20 “*Defterleri toplar ve imla hatalarını düzeltirim. Sonra çocuğu çağırır yüksek sesle sınıfa okumasını isterim. Tebrik*

eder ve daha güzel yazması için teşvik ederim. Sınıfa alkışlatırım.” ifadesiyle sınıfta alkışlatarak; Ö22 “Değerlendirirken tabii ki yazı olduğu için yazı güzelliğine bakıyorum, imla kurallarına bakıyorum. Kullanırken yazılarında yaratıcı öğeler kullanıp kullanmamış mı? Bir hikayeden alıntı etkilenmiş mi, etkilenmemiş mi? Şimdi çocuklar çok hikaye de okuyorlar, televizyonda izliyorlar. Hani bir yerden etkilenmişler mi yoksa kendine özgü fikirleri mi? Bir ölçek kullanmıyorum. Sadece yazdıkları yazıları sınıf ortamında okutuyorum. Çocukların özgüvenleri gelsin başkaları ile paylaşsın diye.” ifadesiyle ve Ö23 “Yüksek sesle okuma yaptırıyorum, sınıfça en beğenilenleri panoya asıyoruz.” ifadesiyle yazılanları sınıfta okuttuklarını; Ö5 “Yazılı bir ölçüt kullanmakla birlikte onların yazma isteği, ne kadar çaba gösterdiği ve yazdığı yazıyı değerlendiriyoruz.” ifadesiyle yazma istek ve çabasını; Ö17 “Özellikle böyle bir değerlendirme çalışması yapmadım. Sadece işte bu sınıfta yaptığımız etkinlikler sürecinde işte çocukların yazmalarını, o yazılarını okurken işte Türkçeyi kullanma durumlarına, işte yazın imla gibi o tarz değerlendirme yaptım. Yani klasik bir derste yaptığımız değerlendirmelerdi bunlar ama yaratıcı yazmayla ilgili özel bir değerlendirme yaptığımı söyleyemeyeceğim.” ifadesiyle ve Ö28 “Dediğim gibi en başta çalışma sürem oldukça kısaydı. Bu süreçte herhangi bir yaratıcı yazma çalışması yaptırmadığım için maalesef şu an herhangi bir değerlendirmem yok onun için.” ifadesiyle değerlendirme yapmadığını; Ö9 “Yani kullandığım belli bir ölçek yok. Uyguladığım etkinliğe göre etkinliğin içeriğine göre değerlendirme kriterleri değişiyor. Daha çok işte hani konunun bütünlüğünde kalabilmişler mi? Yazım ister istemez yazım kurallarına imla kurallarına bakıyoruz. Özellikle birinci sınıf oldukları için bunun gelişmesine katkısı var mı? Düşüncesini ifade edebilmiş mi? Hani bir özellikle birisi olduğu için bunun gelişmesine de katkısı var mı? Farklı bir olaya ilerleyebilmiş mi? Olay buna bakıyorum. Başka baktığım kriterlerde dediğim gibi etkinliğin içeriğine göre değişebiliyor.” ifadesiyle ve Ö11 “Bir değerlendirme ölçeği kullanmıyoruz biz sınıf içerisinde işin açıkçası. Ama öğrencilerin yaratıcı yazma çalışmalarını değerlendirirken konu bütünlüğüne, yazı durumuna, yazının gerçeğe yakınlığına, somut ve soyut düşünme becerileri gibi kriterlere bakıyoruz. Daha çok öğrencinin seviyesine uygun kısa öykü yazma becerilerinin geliştirilmesi göz önünde bulunduruluyor.” ifadesiyle ölçek kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 9. Yaratıcı Yazma Çalışmalarının Değerlendirilmesinde Karşılaşılan Zorluklar

Kategoriler	Alt Kategoriler	Katılımcılar
	Kelime Dağarcığı Azlığı (1)	Ö2,Ö19
	Kendini İfade Etmede	Ö2,Ö19
	Zorlanma (2)	
	Yazı Yazmayı Sevmeme(4)	Ö2,Ö15,Ö16,Ö21

<i>Yaratıcı Yazma Çalışmalarının Değerlendirilmesinde Karşılaşılan Zorluklar</i>	<i>Kısa Yazılar Yazma(2)</i>	<i>Ö2,Ö21</i>
	<i>Zaman(2)</i>	<i>Ö4,Ö8</i>
	<i>Yazılanları Okuma ve Anlamada Zorluk(1)</i>	<i>Ö4</i>
	<i>Konu Bütünlüğü</i>	<i>Ö8,Ö21</i>
	<i>Sağlayamama (2)</i>	
	<i>Sınıf Seviyesinden Dolayı Ne Yapacağını Bilememe (1)</i>	<i>Ö9</i>
	<i>Bireysel Değerlendirme Yapmanın Zorluğu(1)</i>	<i>Ö18</i>
	<i>Güzel Yazamadığı İçin Üzülen Öğrenciler(1)</i>	<i>Ö20</i>
	<i>Sınıf Mevcudu Fazlalığı(2)</i>	<i>Ö8,Ö23,Ö28,Ö29</i>

Tablo 9'a göre ise yaratıcı yazma çalışmalarında *karşılaşılan zorluklar* on bir alt kategori altında toplanmış olup öğretmenlerin çoğu öğrencilerin yazı yazmayı sevmemesinden kaynaklı zorluk yaşadıklarını belirtmişlerdir. Aşağıda öğretmenlerin görüşlerine yer verilmiştir.

Yaratıcı yazma çalışmalarının değerlendirilmesinde *karşılaşılan zorluklar*; kelime dağarcığı azlığı (n=1), kendini ifade etmede zorlanma (n=2), yazı yazmayı sevmeme (n=4), kısa yazılar yazma (n=2), zaman (n=2), yazılanları okuma ve anlamada zorluk (n=1), konu bütünlüğü sağlayamama (n=2), sınıf seviyesinden dolayı ne yapacağını bilememe (n=1), bireysel değerlendirme yapmanın zorluğu (n=1), güzel yazamadığı için üzülen öğrenciler (n=1), sınıf mevcudu fazlalığı (n=2) olarak on alt kategoriye ayrılmıştır. Ö2 “ *Bu konuda en çok karşılaştığımız zorluklar, öğrencilerimizin genellikle kelime dağarcıklarının çok fazla olmaması veya işte kendilerini ifade etmede biraz zorlanmaları, yazı yazmayı çok sevmeme, kısa yazmayı tercih etmeleri sayılabilir.*” ifadesiyle ve Ö19 “ *Bu süreçte en büyük karşılaştığım sorun, çocukların yeteri kadar kitap okumamaları, kitap okumaya çok geç yaşta maruz kalmaları, teknoloji bağımlılığı ve bundan ötürü kelime dağarcıklarının çok yetersiz olması. Örneğin; bisiklet sürmek ile ilgili bir yazı istemiştim. Şu şekilde bir yazı yazılmıştı. Bisiklet sürmeyi çok severim. Bisiklet çok iyidir. Bisikleti severiz. İyi ki var. Benim bisikletim var. Bisiklet sürerim her zaman. Parkta bisiklet sürerim. Bisiklet sürülür her yerde. O yüzden bisikleti severim. Burada aynı ifadeler betimleme ve farklı duygu aktarımlarından yoksun devam ediyor.*” kelime dağarcığı azlığını; Ö19 “*Karşılaştığım güçlükler teknoloji bağımlılığı ve öğrencilerin çok fazla kitap okumaması ve dolayısıyla kendilerini yetersiz ifade etmeleridir.*” ifadesiyle kendilerini ifade etmede zorlanmayı; Ö16 “*Bu süreçte genelde bir cümlelik fikirler oluyor. Veya cümle bile kurmuyor. Öğretmen görsün karaladığımı, yazı bile okunmuyor. Sadece yazmak için yazılmış, konuyla alakası olmayan yazılar yazılıyor.*” ifadesiyle ve Ö21” *Yazıyı yazmayı sevmeyen öğrencilerim var. Bazı öğrenciler ‘‘aklıma bir şey*

gelmiyor'' diyerek yazmamayı tercih ediyorlar.'' ifadesiyle yazı yazmayı sevmediklerini; Ö21 ''İlkokul öğrencilerinde yazma çalışmaları yapılırken en çok yapılan hata yazılarda akıcılık olmaması. Yazıya nereden başlayacaklarını bilememek ve bitirirken yazıyı yarıda bırakmaktalar. Sadece bir görev olarak görüp de hızlıca birkaç cümle yazarak bitirmekteler.'' ifadesiyle kısa yazılar yazmayı; Ö8 '' Her öğrenciye sınıfla zaman ayırmak konusunu problem yaşıyorum. Çünkü sınıf mevcudumuz kalabalık.'' ifadesiyle zamanı; Ö4 ''Tabi ki her öğrenci aynı değil. Bazen kavramalarında bazen yazdıklarını okuma ve anlamada zorluklarla karşılaşılıyor. Bazen de zaman konusunda sıkıntılar oluyor. '' ifadesiyle öğrencilerin yazıları okuma ve anlamada zorluk yaşadıklarını; Ö8 ''Konu bütünlüğü yakalamakta bazı öğrenciler zorlanıyorlar. Verilen kelimeleri hepsini uygun bir olay örüntüsüne kullanmada bağlantı kurmada zorlanabiliyorlar.'' ifadesiyle konu bütünlüğü sağlayamamayı; Ö9 ''Sınıf seviyesinden dolayı en büyük sorun ne yapacaklarını şu an bilmemeleri tam olarak. Bunda sıkıntı çekiyorum şu an.'' ifadesiyle sınıf seviyesinden dolayı ne yapacaklarını bilememe; Ö18 ''Her öğrenci kendi gelişiminde değerlendirilmelidir. Öğrencinin bireysel olarak kat ettiği yolu değerlendirme olarak ele alıyorum. Zorluk olarak sadece bunu söyleyebilirim. Bir de farklı seviyelerdeki öğrencilerin gelişimi de farklı olduğu için takip ederken daha titiz davranmak gerektiğini düşünüyorum.'' ifadesiyle bireysel değerlendirme yapmanın zorluğunu; Ö20 ''Bazen çabalmasına rağmen yazamayan, çok hata yapan çocuklar olabilir. Onları kırmadan 'Nasıl daha güzel olabildi?' diye sorarak daha güzel yazabileceklerini söylerim. Onları da mutlaka alkışlatırım. Çok beğendiğim yazıları sınıf panosunda sergilerim. Bu süreçte yazısı güzel olmadığı için üzülen çocuklar olabiliyor.'' ifadesiyle güzel yazamadığı için üzülen çocukları; Ö23 ''Sınıf mevcudunun fazla olması bu süreci değerlendirmede sorunlara sebep oluyor.'' ifadesiyle ve Ö29 ''Yazmayı değerlendirmek zor bir süreç. Özellikle bunu değerlendirmek için her bir yazıları tek tek okumak gerekli. Kalabalık sınıflarda dikkatli okumak uzun ve zaman alan bir süreçtir.'' ifadesiyle sınıf mevcudu fazlalığını belirtmişlerdir.

4.7. Yaratıcı Yazma Çalışmalarında Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Bulgular

Araştırmada öğretmenlere, ''Yaratıcı yazma çalışmalarında karşılaştığınız güçlükler nelerdir? Bu güçlüklerin üstesinden gelmek için neler yapıyorsunuz? Örneklerle anlatınız.'' sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerinden Tablo 10 ve Tablo 11'deki bulgular oluşturulmuştur.

Tablo 10. Yaratıcı Yazma Çalışmalarında Karşılaşılan Güçlükler

Kategoriler	Alt Kategoriler	Katılımcılar
Yaratıcı Yazma Çalışmalarında Karşılaşılan Güçlükler	<i>Okuduklarının Etkisinde Kalma (5)</i>	Ö1,Ö5,Ö9,Ö14,Ö27
	<i>Dar Bir Çerçeve</i> <i>Düşünme(2)</i>	Ö1,Ö22
	<i>Kendini İfade Etmede</i> <i>Güçlük(7)</i>	Ö2,Ö4,Ö6,Ö8,Ö11,Ö15,Ö19
	<i>Motivasyon Sorunu (4)</i>	Ö2,Ö3,Ö4,Ö5
	<i>Kelime Dağarcığı Azlığı (3)</i>	Ö2,Ö5,Ö15
	<i>Zaman Sıkıntısı (6)</i>	Ö3,Ö4,Ö7,Ö12,Ö13,Ö17
	<i>Yaratıcılık Becerisi Yeterli Olmayanlarda İsteksizlik (5)</i>	Ö3,Ö7,Ö12,Ö23,Ö29
	<i>Yazım ve Noktalama Kurallarına Dikkat Etmeme (4)</i>	Ö4,Ö9,Ö18,Ö21
	<i>Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Dil Sorunu (1)</i>	Ö9
	<i>Öğrencinin Yanlış Yapma Korkusu (2)</i>	Ö9,Ö25,
	<i>Düzenli Cümle Kuramama (1)</i>	Ö20
	<i>Sınıfın Kalabalık Oluşu (1)</i>	Ö25
	<i>Okuma Alışkanlığı (2)</i>	Ö24,Ö26
	<i>Bireysel Farklılıklar (1)</i>	Ö12
	<i>Güçlük Çekmiyoruz(1)</i>	Ö10

Tablo 10' a göre yaratıcı yazma çalışmaları sırasında karşılaşılan güçlükler on üç alt kategori altında toplanmış olup öğretmenlerin çoğu öğrencilerin kendilerini ifade etmede güçlük yaşadığını ve zaman sıkıntısı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu temaya ilişkin öğretmen görüşleri aşağıdaki şekildedir.

Yaratıcı yazma çalışmalarında karşılaşılan güçlükleri; okuduklarının etkisinde kalma (n=5), dar bir çerçevede düşünme (n=2), kendini ifade etmede güçlük (n=7), motivasyon sorunu (n=4), kelime dağarcığı azlığı (n=3), zaman sıkıntısı (n=6), yaratıcılık becerisi yeterli olmayanlarda isteksizlik (n=5), yazım ve noktalama kurallarına dikkat etmeme (n=4), yabancı uyruklu öğrencilerin dil sorunu (n=1), öğrencinin yanlış yapma korkusu (n=2), düzenli cümle kuramama (n=1), sınıfın kalabalık oluşu (n=1), okuma alışkanlığı (n=2), güçlük çekmiyoruz (n=1) alt kategorilerine ayrılmıştır. Ö27 “ *Yaratıcı yazma çalışmalarında küçük yaş grubu öğrencilerle çalıştığımız için, onların tamamen kendilerine özgü çalışmalar yapabilmeleri için, hani okudukları hikayelerden, dinledikleri masallardan, öğrendikleri tekerlemelerden esinlenmeyip tamamen kendilerine özgün çalışmalar yapmaları için bir çok anlatımlarda*

bulunuyoruz. Ama küçük yaş grubu olduğu için çocuklar illaki esinleniyorlar. Bazen çok sevdikleri hikâyeden alıntılar yapmadan veya çok sevdikleri kahramanları tekrar kendi yazılarında canlandırmadan çalışmalar yapmakta zorlanıyorlar.” ifadesiyle ve Ö1 “*Duyduklarının ve okuduklarının etkisinde kalıyorlar.*” ifadesiyle okuduklarının etkisinde kaldıklarını; Ö22 “*Yaratıcı yazma çalışmalarında karşılaştığım güçlükler, öğrencilerin yaşadığı çevre ve aile öğrencilerin yaratıcılığını etkilediğini düşünüyorum. Tabii ki benim yaşadığım yer biraz küçük bir yer olduğu için aile ortamı da tabii ki okuyan yazan bir aile olmadığı için çocukları belli televizyon karşısında ya da kendi başlarına bıraktıkları için tabii ki yeteri kadar hayal güçleri, yaratıcılıkları yok. Belli bir kalıbın dışına çıkamıyorlar.*” ifadesiyle ve Ö1 “*Dar bir çerçevede düşünüyorlar.*” ifadesiyle öğrencilerin dar bir çerçevede düşündüklerini; Ö19 “*Karşılaştığım güçlükler teknoloji bağımlılığı ve öğrencilerin çok fazla kitap okumaması ve dolayısıyla kendilerini yetersiz ifade etmeleridir.*” ifadesiyle ve Ö8 “*Bu yaratıcı yazma çalışmalarında bazı öğrenciler gerçekten oldukça zorlanıyorlar. Bu çocuklar düşündüklerini ifade etmekte çok zorlanıyorlar. Yani düşünmüş olsalar bile bunu dile getirmekte zorlanabiliyorlar. Bazı öğrenciler bildiklerini anlatmada zorlanıyorlar. Yani cümle kurmada zorlanan öğrencilerde sıkıntı oluyor. Böyle olunca da çocuklar bir şey yazamıyor, yazmak istemiyorlar.*” ifadesiyle ve Ö11 “*Öğrenci yazıyla ilgili hususlarda özellikle dil bilgisi noktalama işaretlerine daha az dikkat gösteriyor ve biz de bu konuda öğrenciler üzerinde çok baskı kurmuyoruz. Çünkü o zaman öğrenciyi yazıdan uzaklaştırıyoruz. Hayal gücünü kullanırken zaman zaman konudan uzaklaşmakta ve gerçek dışı unsurlara yönelmektedir. Bu olumsuz bir şey değil ama yine de çok fazla şey. Yazı dışına çıkmasını istemiyoruz. Yazı çalışmalarında internet ve cep telefonu dilinden olumsuz etkilendiklerini de gözlemliyoruz.*” ifadesiyle öğrencilerin kendilerini ifade etmelerinde güçlük yaşadıklarını; Ö2 “*Genellikle işte bazı öğrencilerimizin kendilerini ifade etmede yetersizlikleri oluyor. Sonra motivasyon sorunları, belki biraz utanmaları. Topluluk karşısında konuşmak açısından diyorum. Ayrıca öğrencilerimiz genellikle uzun yazmayı çok sevmiyorlar ve kelime dağarcıkları azlığı. İşte ben ikinci sınıf okutuyorum. Bazılarının biraz daha sınırlı olması diyebiliriz.*” ifadesiyle ve Ö4 “*Kavrama, konsantrasyon, zaman, yazım ve noktalama, ifade edebilme gibi güçlükler karşımıza çıkıyor.*” ifadesiyle öğrencilerde motivasyon sorunu olduğunu; Ö5 “*Çocuğun sürekli aynı şeyleri yazması monotonluk, arkadaşının fikirlerini kendi düşüncesiymiş gibi yazması, birkaç kelimenin ötesine çıkamaması, genel cümle kalıplarını kullanması, yazmak istememesi.*” ifadesiyle ve Ö15 “*Kullanacağı kelimeyi bulmakta zorlanması. Bunun sebebi de kelime dağarcığının zayıf olması.*” ifadesiyle kelime dağarcığı azlığını; Ö7 “*Malum sınıftaki sürelerimiz belirli kırk dakika. Bu çalışmayı sınıf içerisinde yapmak uzun zaman alıyor, çok*

uğraştırıyor. Bazen öğrenciler arasında fikir uyuşmazlıkları yaşanabiliyor. Bazı tekniklerde öğrencilerin bireysel farklılıkları nedeniyle zorlukları olabiliyor.” ifadesiyle ve Ö13 “Zaman konusu yetersiz sınıf içinde yapılan çalışmalarda. Ev çalışması olarak verdiğimizde de aileden yardım alıyorlar. Çocuğun kendi duygu ve düşüncelerine ailenin içindekiler de karışıyor.” ifadesiyle ve Ö17 “Çocuklar genellikle böyle şimdi ben birleştirilmiş sınıf okutuyorum, onu da ayrı bir şekilde belirteyim. Zaman darlığından dolayı da bazen cevapları hazır vermem gerekebiliyor çocuklara. Çünkü belli bir grup zorlanıyor sorulara cevap vermekte, sözel derslerde Türkçede örneğin bir metin işliyoruz çocuklar biraz böyle hazır cevaba da alışıyorlar gibi. Hani yaratıcı yazma noktasında değil de sadece böyle normal bir metin sorusuna cevap verirken bile cümle kurmakta, o soruya cevap vermekte biraz zorlanıyorlar. Yaşadığımız güçlük bu olabilir. Yani çocukların biraz güdülenişi mi az oluyor deyim yani hani öğretmen yapsın, öğretmen cevaplasın. Ya da birisi söylesin ben yazayım oluyor. Benim sınıfımda gözlemlediğim bu.” ifadesiyle zaman sorununu; Ö3 “Yaratıcı yazma çalışmalarının güçlükleri; düşünme, yazma ve yazdığını paylaşma aşamalarından oluşan bir süreç olduğu için çok zaman alıyor. Tam anlamıyla nesnel değerlendirme yapabilmek zor oluyor. Süreç uzadıkça çocukların ilgisi dağılabiliyor. Yaratıcılık konusunda yeterli olmayan çocuklarda isteksizliğe yol açabiliyor.” ifadesiyle ve Ö23 “Bazı çocuklar bakarak yazma çalışması yapmak istiyorlar. Kendilerinin hayal güçlerine dayalı bir yazı yazmaları istendiğinde çok istekli olamıyorlar. Çok kısa cümleler yazarak hemen bitirmek istiyorlar.” ifadesiyle ve Ö29 “Öğrenciler yazmak istemiyor. Hayal kurması, düşünceleri kağıda dökmek zor bir iş olduğu için yazmayı istemiyor ya da yazsa da iki üç cümle yazıp yazıyı bitiriyor, uğraşmak istemiyorlar.” ifadesiyle yaratıcılık becerisi yeterli olmayanlarda isteksizliği; Ö9 “Yazmayı yeni öğrendikleri için de imla yazım yanlışları, anlatım eksiklikleri fazlasıyla oluyor.” ifadesiyle ve Ö18 “Öğrencilerin yazım kurallarına dikkat etmemesi, bildiği kuralları uygulamaya dökmemesi, yazı bozuklukları gibi sorunlarla sıklıkla karşılaşıyorum.” ifadesiyle ve Ö21 “Kompozisyon çalışması üzerinden örnek vereyim. Kompozisyon çalışmalarında öğrencilerimin en çok yaptıkları yanlışlar noktalama işaretleri ve paragraf yapmamak ve büyük harflerin yazımıdır.” ifadesiyle yazım ve noktalama kurallarına dikkat etmemeyi; Ö9 “Şu an en büyük çektiğim zorluk, yabancı uyruklu öğrenciler, özellikle Türkçe bilmeyenler. Onlar hiçbir şey yapmıyorlar ya da yazmada çok sorun yaşıyorlar. Dediğim gibi en çok karşılaştığım sorun şu an yabancı uyruklu öğrencilerin anlaşılamama, anlatamama onların kendilerini anlatamaması, ortak yol bulamamamız.” ifadesiyle yabancı uyruklu öğrencilerin dil sorununu; Ö9 “Öğrencilerin kendilerinden emin olamadıkları hani ne olduğunu ne yapacaklarını bilmedikleri için acaba doğru mu yapıyorum? Hani doğru yapmak zorunda değilsin, yaptığın yanlış da olabilir. Önemli olan denemen diyorum. Şu an bu davranışı

kazandırmaya çalışıyoruz. Kendilerinden emin olmadıkları için arkadaşlarının yazdığı hikayelerin devamını kullanmaları, kendilerini geliştirmelerine engel oluyor.” ifadesiyle ve Ö25 “Yöntem ve teknik bilgilerin eksik olması bazen güçlükler doğurabilir. Ya da teorik olarak bilinen tekniklerin uygulanması hususunda tecrübe eksikliğine bağlı güçlükler meydana gelebilir” ifadesiyle öğrencinin yanlış yapma korkusunu; Ö20 “Yaratıcı yazma çalışmalarında en çok karşılaştığım güçlük, çocukların düzgün cümle kuramamaları ve evde konuşulan şekliyle kelimeleri telaffuz etmeleri.” ifadesiyle düzgün cümle kuramamayı; Ö25 “Yine fiziki imkanların kısıtlı olması, ya da sınıf sayılarının kalabalık olması bazı güçlüklerdendir.” ifadesiyle sınıfın kalabalık oluşunu; Ö24 “Bu çalışmalarda öğrencilerin hayal gücü önemli. Maalesef okuma alışkanlığı düşük öğrencilerde hayal gücü ve yaratıcılıkta düşük.” ifadesiyle ve Ö26 “Çocuklar çok kitap okumadığı için yaratıcı olamıyorlar.” ifadesiyle okuma alışkanlığını; Ö12” Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklardan dolayı sorunlar olabiliyor. Yazıların kontrol edilebilmesi uzun zaman alıyor. Bir de yazıların paylaşılması kendi aralarında uzun zaman almaktadır.” ifadesiyle bireysel farklılıkları; Ö10 “Yaratıcı yazma konusunda çok istekliler, çok hoşlarına gidiyor. Yani çok fazla güçlük çektiğimi söyleyemem.” ifadesiyle yaratıcı yazma çalışmalarında güçlük çekmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 11. Yaratıcı Yazma Çalışmalarında Yaşanan Güçlüklerin Üstesinden Gelmek İçin Yapılanlar

Kategoriler	Alt Kategoriler	Katılımcılar
Güçlüklerin Üstesinden Gelmek İçin Yapılanlar	Öğrenciyi Yazıya Dahil Etme (2)	Ö1,Ö6
	Hayal ve Rüya Unsurlarını Kullanma (1)	Ö1
	Masal Kahramanları Kullanma (1)	Ö1
	Konuyu Tekrar Anlatma (1)	Ö4
	Örnekler Gösterme (2)	Ö4,Ö27
	Eğitim Alma (1)	Ö25
	Yazım ve Noktalama Kurallarını Hatırlatma (2)	Ö4,Ö18
	Resim Yaptırma (1)	Ö26
	İlgi Çekici Etkinliklerle Yazmayı Sevdirmek (1)	Ö5
	Cesaretlendirmek (4)	Ö5,Ö9,Ö13,Ö27
	Kelime Kutusu Oluşturma (2)	Ö6,Ö15
	Hikayeyi Kaldığı Yerden Devam Ettirme (2)	Ö6,Ö24
	Kitap okuma (6)	Ö8,Ö19,Ö20,Ö22,Ö24,Ö26

<i>Film, Animasyon, Kitap Tavsiyesinde Bulunma (1)</i>	<i>Ö10</i>
<i>Zaman Verme (1)</i>	<i>Ö14</i>
<i>Öğrenciyle Beraber Yazıyı Değerlendirme (3)</i>	<i>Ö16,Ö18,Ö21</i>
<i>Pekiştireç Verme (1)</i>	<i>Ö23</i>
<i>Çok Etkinlik Yapma (1)</i>	<i>Ö29</i>

Tablo 11’de yaratıcı yazma çalışmaları sırasında karşılaşılan zorlukların üstesinden gelmek için öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda on sekiz alt kategori oluşturulmuştur. Öğretmenlerin çoğunluğu yaratıcı yazma çalışmalarındaki güçlükleri yenmek için sınıfta hikaye okuma ve inceleme çalışmaları yaparak öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeye çalışmaktadırlar. Bu konuda öğretmen görüşleri aşağıdaki şekildedir.

Yaratıcı yazma çalışmalarında yaşanan *güçlüklerin üstesinden gelmek için yapılanlar*; öğrenciyi yazıya dahil etme (n=2), hayal ve rüya unsurlarını kullanma (n=1), masal kahramanları kullanma (n=1), konuyu tekrar anlatma (n=1), örnekler gösterme (n=2), eğitim alma (n=1), yazım ve noktalama kurallarını hatırlatma (n=2), resim yaptırma (n=1), ilgi çekici etkinliklerle yazmayı sevdirmek (n=1), cesaretlendirmek (n=4), kelime kutusu oluşturma (n=2), hikayeyi kaldığı yerden devam ettirme (n=2), kitap okuma (n=6), film, animasyon, kitap tavsiyesinde bulunma (n=1), zaman verme (n=1), öğrenciyle beraber yazıyı değerlendirme (n=3), pekiştireç verme (n=1), çok etkinlik yapma (n=1) olarak on seki alt kategori oluşturulmuştur. Ö1 “*Kendilerini katmalarını isterim.*” ifadesiyle ve Ö6 “*Onları da olaya dahil etmek için günlük yaşamdan hikayelerle anlatmalarını istiyorum. Yazsa da üç dört cümlede kalıyor yazdıkları.*” ifadesiyle öğrenciyi yazıya dahil ettiklerini; Ö1 “*Hikayenin içine kendini katmasını isterim ki, yazarlığın zaten temel esaslarından biri de rüya ve hayal unsurlarını kullanmalarını isterim.*” ifadesiyle hayal ve rüya unsurlarını kullanmayı; Ö1 “*Masal kahramanlarını kullanmalarını isterim. Bilindik kahramanları kullanmalarını isterim.*” ifadesiyle masal kahramanı kullanmalarını istediklerini; Ö4 “*Konuyu tekrar tekrar anlatma, örnekler yazma ve gösterme, örnekleri inceleme gibi farklı yollarla çalışmalara devam ediyoruz. Örneğin hikaye yazma çalışması yaparken hikayenin yazımına yardımcı olacak öğeler veriyoruz. Yazım ve noktalama kurallarını hatırlatıyoruz.*” ifadesiyle konuyu tekrar anlattıklarını; Ö27 “*Yaratıcı yazma çalışmalarında küçük yaş grubu öğrencilerle çalıştığımız için, onların tamamen kendilerine özgü çalışmalar yapabilmeleri için, hani okudukları hikayelerden, dinledikleri masallardan, öğrendikleri tekerlemelerden esinlenmeyip tamamen kendilerine özgün çalışmalar yapmaları için bir çok anlatımlarda bulunuyoruz. Ama küçük yaş grubu olduğu için çocuklar illaki esinleniyorlar. Bazen çok sevdikleri hikayeden*

alıntılar yapmadan veya çok sevdikleri kahramanları tekrar kendi yazılarında canlandırmadan çalışmalar yapmakta zorlanıyorlar. Onun için birçok örnek çalışmalar yapıldıktan sonra hani sınıfta güzel örnekleri gösterdikten sonra ancak verimli çalışmalara ulaşabiliyoruz. Bunun için birçok örneklendirme yapmak zorunda kalıyoruz. Çocuklar ve başka cümleleri almakla hani bir başka kahramanı canlandırmak onu tekrar dillendirmekle güzel olduğunu düşüncesine kapılıyorlar. Onun için bunu yenmek için de güzel örnekler çoğaltıp sınıfta onları okumaya çalışıyoruz. Cesaretlendirmek önemli. Çocukları cesaretlendirmek için de böyle kendi yaş grubu, özellikle kendi yaş grubu öğrencilerin yazdıkları yazılardan esinlenip onların değerlendirmelerini sunuyoruz. Örneklendirme çok önemli. Onun için bu sorunu da hani başarıya ulaşmış, kendi yaş grubunda bir çocukların hikayelerini, yazılarını okutarak gidermeye çalışıyorum. Aynı zamanda sorunu çözmek için de hani birçok yarışmada gözlerinde büyütüyorlar. Birçok yarışmada yapılan dereceye giren öğrencilerin yazılarını okutarak hani ben de yazabilirim, ben de başarabilirim, ben de bunu düşünebilirim. Şöyle olsaydı bence şöyle olsaydı daha güzel olurdu gibi kendi iç seslerini dinleyerek cesaret kazanmalarını sağlayarak bu sorunları çözmeye çalışıyoruz.” ifadesiyle örnekler gösterdiklerini; Ö25 “Teknik ve yöntemsel olarak bilgi eksikliğimi gidermek için çeşitli eğitimlere başvurduğum.” ifadesiyle eğitim aldığı; Ö18 “Yazı bozuklukları için gerek olursa güzel yazı defterini yeniden kullanmakta fayda gördüğüm oldu. Öğrenciden az ama yavaş yavaş devam etmesini isterim. Yazdığını kendi okuyana kadar dikkatlice tekrar tekrar yazmasını isterim. Bu basit çakışmalar yazı bozukluğunda fayda gördüğüm çalışmalardır. Kurallarla ilgili konularda da şu şekilde çalışmalar yapıyorum: öncelikle söz konusu kuralları tekrardan anlatıyorum. Örnek cümleler üzerinde çalışıyoruz. Öğrencilerden örnekler istiyorum. Konudan çok uzaklaşmadan verilen kuralla ilgili kısa metinler yazmalarını istiyorum. Zamanla kurallar daha çok yerine oturuyor. Kısam metin çalışmalarında eksiklerini ya da yanlışlarını kendilerinin bulmasını istiyorum. Bu yöntem daha verimli sonuçlar ortaya çıkarıyor. Uzun vadede iyi sonuçlar alıyoruz.” ifadesiyle yazım ve noktalama kurallarını hatırlattıklarını; Ö26 “Hikaye seti alıp kitap okutturuyorum. O hikayeleri sınıfta tartışıyoruz, konuşuyoruz. Okuma alışkanlığı önemli çünkü yaratıcı yazmada. Okuma alışkanlığı kazandırmaya çalışıyorum. Yani o hikayeyi mesela verip geçmiyorum. İşte değerlendirme sınavı yapmadan önce hikayeyi tartışıyoruz. Ne olmuş, olay ne, konu ne, işte sorun ne, çözüm ne? Hikaye tartıştıktan sonra sorular çıkarıyoruz, cevaplıyoruz konusunu buluyoruz, olayını buluyoruz. Daha sonra değerlendirme yapıyorum. Yani amacım çocukları okumaya teşvik etmek, okuma alışkanlığını kazanan çocuklar zaten yaratıcı yazma, yaratıcı yazmada başarılı oluyor. Resim çalışmalarına da önem veriyoruz. Resim yaparken ben onların hayal gücünü destekliyorum, sınır koymuyorum. İşte müdahale etmiyorum. İşte hangi niye o

rengi kullandın, niye o ağaç yeşil olur, siyah olmaz gibi müdahalelerde bulunmuyorum veya ağaca bir insan kafası yaptıysa onu destekliyorum yani hayal güçlerini destekliyorum. Bu şekilde yardımcı oluyorum çocuklara.” ifadesiyle resim yaptırdığını; Ö5 “Yazmayı cazip hale getirmek, dikkatini çekmeye çalışmak, cesaretlendirmek kendi düşüncelerinin daha değerli olduğunu hissettirmek.” ifadesiyle ilgi çekici etkinliklerle yazmayı sevdiğini; Ö9 “...doğru yapmak zorunda değilsin, yaptığın yanlış da olabilir. Önemli olan denemen diyorum. Şu an bu davranışı kazandırmaya çalışıyoruz.” ifadesiyle ve Ö13 “Ama ne yazarlarsa yazsınlar, kendi düşüncelerinin benim için daha değerli olduğunu hissettirmeye çalışıyorum. Bu yönde yazmalarını istiyorum.” ifadesiyle öğrencileri cesaretlendirdiklerini; Ö15 “Bu güçlüğü kelime kutusu yaparak, kelime haznesini artırmaya çalışıyorum. Öğrendiği her yeni kelimeyi cümlede kullanmasını istiyorum.” ifadesiyle ve Ö6 “Kelime kuraları çekiyoruz, hangi kelimeler gelirse onlardan bir hikâye oluşturmasını istiyoruz.” ifadesiyle kelime kutusu oluşturduklarını; Ö6 “Bir hikâyeyi en can alıcı noktasında bırakıp devam etmesini istiyorum.” ifadesiyle ve Ö24 “Sınıf ile beraber sözlü bir hikâye anlatıyoruz. Ben başlıyorum ve her öğrenci sırayla hikâyeye devam ediyor. Burada çok farklı olaylar ve farklı hikâyeler ortaya çıkıyor. Bu sayede öğrenci hayal gücü ile atı uçurup, balığı yürütebileceğini anlıyor.” ifadesiyle hikâyeyi kaldığı yerden devam ettirdiklerini; Ö8 “Daha çok hikâye okumaya ağırlık veriyorum. Okuduğunuz hikâyeler üzerinde konuşuyoruz. Herkes kendi fikrini anlatıyor. Hikâyeler üzerinde sorular soruyoruz. Mesela hikâyenin kahramanlarına mesela sen olsan ne yapardın? gibi sorular yönelterek farklı bakış açılarını bulmaya çalışıyoruz.” ifadesiyle ve Ö22 “Ben daha çok çocuklara işte kitap okumaların teşvik ediyorum. Farklı kitaplar hani bilindik kitaplar klasikler değil de. Çocukların daha çok hani araştırmacı ya da soruşturabilecekleri, konuşabilecekleri, dikkatini çekebilecekleri kitapları tavsiye ediyorum. Tabi yine konuşurken onların konuşmasını sağlıyorum, ilgileniyorum, söylediklerini önemsiyorum. Kendini rahatça ifade etmelerini sağlıyorum. Bu şekilde üstesinden gelmeye çalışıyorum.” ifadesiyle kitap okumalarını; Ö10 “Yazmak istemeyen ya da işte hayal dünyası çok fazla gelişmemiş öğrencilere çizgi film, animasyon, doğa üstü ya da olağanüstü maceralı konu olan film ya da kitaplar tavsiye ediyorum. Bu şekilde de onların eksiklerini tamamlamaya çalışıyorum.” ifadesiyle film, animasyon ve kitap tavsiyesinde bulunduğunu; Ö14 “Bunların üstesinden gelmek için yeteri kadar zaman veriyorum. Belli bir zaman aralığı olmasına dikkat ediyorum.” ifadesiyle zaman verdiğini; Ö21 “Yanlışlıkları tek tek gösteriyorum. Düzeltmelerini sağlıyorum. Çok fazla yanlış varsa tekrar yazdırıyorum. Yine mutlaka kontrol ediyorum.” ifadesiyle ve Ö16 “Bunun için yazı okunduktan sonra öğrencimizle beraber yanlışları bulup düzeltiyoruz.” ifadesiyle öğrenciyle beraber değerlendirdiğini; Ö23 “En az 10 cümle yazmalarını istiyorum. Sonunda

küçük bir pekiştireç vereceğimi söylüyorum. Her yazılan yazıyı alkışlatıyoruz.” ifadesiyle pekiştireç verdiği; Ö29 “Üstesinden gelmek için bu gibi etkinlikleri daha fazla yapıp 2-3 cümleyle başladığı yazılarının zaman içinde daha da artmasını sağlamak oluyor.” ifadesiyle çok etkinlik yaptığını belirtmişlerdir.

4.8. Mevcut İlkokul Türkçe Öğretim Programının Yaratıcı Yazma Açısından Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Araştırmada öğretmenlere, “Mevcut İlkokul Türkçe Öğretim Programı’nın yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesine katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz? Açıklayınız.” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerinden Tablo 12’deki bulgular oluşturulmuştur.

Tablo 12. Mevcut Türkçe Öğretim Programının Yaratıcı Yazma Açısından Değerlendirilmesi

Kategoriler	Alt Kategoriler (f)	Katılımcılar
<i>Yetersiz</i>	<i>Dikkat Çekici Değil (4)</i>	Ö5,Ö19,Ö23,Ö26
	<i>Etkinlikler Az (8)</i>	Ö6,Ö9,Ö10,Ö15,Ö16,Ö17,Ö22,29
	<i>Okuma Metinleri Uzun (2)</i>	Ö8,Ö20
	<i>Okuma Metinlerindeki Kelimeler Ağır (1)</i>	Ö8
	<i>Zaman Az (5)</i>	Ö5,Ö13,Ö14,Ö18,Ö27
<i>Yeterli</i>	<i>Öykü Tamamlama, Hikaye Unsurlarına Göre Yazma, Anahtar Sözcüklerle Yazma</i>	Ö3,Ö21,Ö24
	<i>Faydalı (3)</i>	
	<i>Akıcı Bir Dille Yazmayı Geliştiriyor (2)</i>	Ö4,Ö7
	<i>Kendilerini İfade Etmelerini Sağlıyor (2)</i>	Ö4,Ö11
	<i>Türkçeyi Doğru ve Etkin Kullanmayı Sağlıyor (2)</i>	Ö7,Ö12
<i>Öneriler</i>	<i>Kitaba Yazar Düşüncesi Bölümü (1)</i>	Ö1
	<i>Etkinliklere Zaman Ayırma(1)</i>	Ö2
	<i>Kitaptaki Etkinliklerin İlgi Çekici Olması (4)</i>	Ö6,Ö9,Ö19,Ö28
	<i>Yarışma Düzenlenmesi (1)</i>	Ö15
	<i>Programın Yeniden Hazırlanması (1)</i>	Ö30
	<i>Ünite Sonunda Yaratıcı Yazma Çalışmalarına Yer Verilmesi (1)</i>	Ö14

Tablo 12'ye göre mevcut İlkokul Türkçe Öğretim Programı yaratıcı yazma açısından iki kategoriye ayrılmış olup bu kategoriler de *yetersiz*, *yeterli* ve *öneriler* olarak üç alt kategoriye ayrılmıştır. Öğretmenlerin çoğu Türkçe öğretim programını yaratıcı yazma açısından yetersiz bulmaktadır. Bu temaya ilişkin öğretmen görüşleri aşağıdaki şekildedir.

Mevcut Türkçe öğretim programı açısından *yetersiz*; dikkat çekici değil (n=4), etkinlikler az (n=8), okuma metinleri uzun (n=2), okuma metinlerindeki kelimeler ağır (n=1), zaman az (n=5) olarak beş alt kategoriye ayrılmıştır. Ö23 “*Aslında kitap etkinliklerinde yaratıcı yazma çalışmalarına örnekler var ancak yeterli bulmuyorum. Daha etkili dikkat çekici etkinliklerin olması gerekiyor. İnternet çağında yaşıyoruz. Belki interaktif çalışmalarının akıllı tahtalara entegre edilmesi Çeşitli uygulamaların geliştirilmesi öğrencilerin yaratıcı yazmalarını daha da geliştirecektir.*” ifadesiyle ve Ö26 “*Bu yıl ikinci sınıf okutuyorum. Metinler çok öğrenci seviyelerine uyanlar var, güzel olanlar var ama çok uymayan da var. Yani ilgisini çekmiyor, ya çok uzun ya hiç öğrencilerin ilgilenmediği bir konu oluyor. O yüzden pek de bir katkısı yok. Yani konular öğrencilerin ilgisini çekse, çok uzun olmasa yaratıcı yazmalarına bence daha katkılı olur. Yani metinler, şiirler öğrencilerin ilgisini çekebilecek şekilde olursa, bir de çok uzun olmazsa bence yaratıcı yazmasına geliştirir. Ama Türkçe programımızda bunlara çok dikkat edilmiyor. Yani uyan metinler de var, uymayan da çok. Uyan şiir var, uymayan çok öyle.*” ifadesiyle dikkat çekici olmadığını; Ö17 “*...her yıl kaynakta değişebiliyor köyde işte ama özellikle Türkçe kitaplarını da incelediğimizde çünkü en çok sonuçta dil için kullandığımız kitap Türkçe daha çok bilgi basamağında düşünüyorum. Yani sadece işte sizin istediniz bu hikaye ya da şiire nasıl bir başlık yazdınız gibinin dışında pek fazla yok ya da işte geçen bir etkinliğimiz vardı, işte çevreyi korumak için neler yapardınız? Gibi yani çok da yaratıcılığı ya da çocuğu farklı düşünmeye yönlendirecek etkiler yok diye düşünüyorum benim gözümde.*” ifadesiyle ve Ö22 “*Yeterli bulmuyorum. Etkinlikler daha çok ezbere dayalı. Ezberledikleri şeyleri yapmaları hususunda. Hani yaratacaklarını geliştirecek hiçbir etkinlik yok, belki bir tane iki tane çıkar. Ama genel olarak daha çok ezbere dayalı konular, etkinlikler, yöntem ve teknikler kullanılıyor diye düşünüyorum birinci sınıf olarak.*” ifadesiyle etkinliklerin az olduğunu; Ö8 “*Biraz yetersiz buluyorum. Şöyle ki biz ikinci sınıf ben ikinci sınıf öğretmeniyim. Hani ikinci sınıf seviyesindeki çocuklara göre metinleri çok uzun. Öyle olunca çocuklar biraz zorlandıklarını düşünüyorum ve yetersiz buluyorum. Daha hani çocukların seviyelerine uygun olabilir. Metinler biraz daha kısa tutulabilir diye düşünüyorum.*” ifadesiyle ve Ö20 “*Mevcut devlet kitaplarında okuma metinleri oldukça uzun. Yeni okumaya geçmiş bir çocuk parçanın tümünü okuyup anlayamıyor. Etkinliklerden bazıları*

hiç çocukların seviyesine uymuyor.” ifadesiyle okuma metinlerinin uzun olduğunu; Ö8 “... ve kelimeleri çok ağır buluyorum. Yani günlük hayatta kullanmadıkları kelimeler çok fazla.” ifadesiyle okuma metinlerindeki kelimelerin ağır olduğunu; Ö18 “Yazma çalışmalarına daha fazla zaman ayrılması bence daha verimli olabilirdi. Metin çalışmalarında yer alan yazma çalışmaları amacına uygun olarak kullanıldığında verimli olacağını düşünüyorum. Ama konu seçiminde biraz daha öğrenciye uygun olmalı ya da konu seçiminde öğretmene esneklik verilmelidir. Çünkü programa dahil olan öğrencilerin arasında seviye farkları vardır. Bir kesim için kolay olabilecek bir konu başka öğrencilerin çalışmasına uygun olmayabiliyor.” ifadesiyle ve Ö27 “Açıkçası yetersiz görüyorum. Bu ilkokul çağında özellikle birinci sınıftan itibaren başlayarak çocuklarda yaratıcı yazma ve özgün düşünme, hayal güçlerini zenginleştirici etkinliklerin ders kitaplarında daha az olduğunu düşünüyorum. Özellikle bilgi verme konusunda daha çok etkinlik bilgiye ulaşılması konusunda daha çok etkinlikler görüyoruz. Çok kalıplaşmış sorular oluyor okuma metinlerinin sonunda. İşte başlık ne bulurdunuz? Şuradan sonra nasıl olurdu? Gibi. Ama tamamen çocuğun kendinin bir şeyler başlatıp devam ettirmesine yönelik çalışmalar çok az, hiç denebilecek kadar az. Hani kalıplaşmış sorular çocukları sınırlandırıyor. Bu nedenle daha çok çocukların tamamen kendilerinin başlayıp kendilerinin bitirdikleri yazı çalışmalarının olması bence daha uygun olur. Bunun için de müfredatta gerekli düzenlemelerin yapılması da çok iyi olur. Gerekli bunun için gerekli zaman planlamada gerekli zamanın verilmesi gerekir. Ayrıca çocuklarda bu tür etkinlikler çoğaltılarak örnek çalışmaların daha çok çocuklara yansıtılması önemli bence. Bu tür çalışmalar yapılabilir.” ifadesiyle zamanın azlığını belirtmişlerdir.

Mevcut Türkçe öğretim programı yaratıcı yazma açısından yeterli; öykü tamamlama, hikaye unsurlarına göre yazma, anahtar sözcüklerle yazma faydalı (n=3), akıcı bir dille yazmayı geliştiriyor (n=2), kendilerini ifade etmelerini sağlıyor (n=2), Türkçeyi doğru ve etkin kullanmayı sağlıyor (n=2) olarak dört alt kategoriye ayrılmıştır. Ö3” *Türkçe öğretim programında yer alan öykü tamamlama, verilen hikaye unsurlarına yönelik hikaye yazma ve anahtar sözcüklerle yazma etkinlikleri yaratıcı yazma becerilerine katkı sağlamaktadır. Çünkü bu tür etkinlikler hem yaratıcı düşünmeyi, hayal gücünü kullanmayı desteklemekte, hem de Türkçemizi doğru, etkili ve güzel kullanma konusunda ilerlemelerini sağlamaktadır.”* ifadesiyle ve Ö21 “*Türkçe programı içerisinde yer alan hikaye edici ve bilgilendirici metinler yazmalarına yönelik kazanımlar yaratıcı yazma becerilerini geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Kullanılan kaynaklarda bu becerilere yönelik çok fazla etkinlik bulunmamaktadır.”* ifadesiyle ve Ö24 “*Programda, özellikle ders kitaplarında bu becerilerin*

gelişmesi için fazlasıyla etkinlikler bulunuyor. Mesela ‘‘astronot ve uzay’’ konulu bir metninin etkinliği olarak uzayda ilk gününüzü anlatın etkinliği vardı. Çocuklar uzayda top oynadı, havada uyudu, dünyayı seyrederek kahve içti.’’ ifadesiyle öykü tamamlama, hikaye unsurlarına göre yazma, anahtar sözcüklerle yazma faydalı olduğunu; Ö4 ‘‘ Öğrencilerin akıcı bir dille konuşma ve yazma becerilerini geliştiriyor. Noktalama ve yazım kurallarına uygun yazmalarını sağlıyor. ‘‘ ifadesiyle akıcı bir dille yazmayı geliştirdiğini; Ö4 ‘‘Öğrencilerin kendilerini ifade etmesine olanak sağlıyor.’’ ifadesiyle ve Ö11’’ İlkokul Türkçe öğretim programının öğrencilerin kendi yaşantı ve tecrübelerini, algılarını, hayal güçlerini, yaratıcılıklarını yansıtılabileceklerini, dilini ustaca ve etkili kullanabilecekleri kazanımlara sahip olduğunu görüyorum.’’ ifadesiyle kendilerini ifade etmelerini sağladığını; Ö7 ‘‘Türkçemizi doğru etkin ve kelimeleri anlamına uygun kullanmayı öğreniyorlar. Noktalama işaretlerine uygun bir şekilde yazmayı akıcı bir dille konuşup sıkıcı olmayan bir anlatım kazanmalarını sağlıyor. Sınırlamadan öğrencileri yazı yazdırmaya teşvik ediyor.’’ ifadesiyle ve Ö12 ‘‘Türkçe’mizi doğru, kelimeleri anlamına uygun kullanmayı öğreniyorlar. Harflerin kurallara uygun yazılmasını ve noktalama işaretlerine dikkat ederek yazmayı öğreniyorlar.’’ ifadesiyle Türkçeyi doğru ve etkin kullanmayı sağladığını belirtmişlerdir.

Mevcut Türkçe öğretim programına öneriler; kitaba yazar düşüncesi bölümü (n=1), etkinliklere daha fazla zaman ayırmayı (n=1), kitaptaki etkinliklerin ilgi çekici olması (n=4), yarışma düzenlenmesi (n=1), programın yeniden hazırlanması (n=1), ünite sonunda yaratıcı yazma çalışmalarına yer verilmesi (n=1) olarak beş alt kategoriye ayrılmıştır. Ö1 ‘‘Türkçe kitaplarının özellikle o konuda eksikleri olduğunu düşünüyorum. Başka konularda da eksiki var ama bu alanda yazar burada ne düşünmüş olabilir ya da yazar düşüncesi diye bir bölüm eklenebilir. Metinlerin içine metinlerden sonra işlerken böylece çocuklar yazarın ne düşündüğünü anlamaya çalışırlar ve bu alanda Türkçe programının daha faydalı olacağını düşünüyorum.’’ ifadesiyle kitaba yazar düşüncesi bölümü eklenebileceği; Ö2 ‘‘Aslında çok güzel bir şey çocuklarımızın yaratıcı bir şekilde yazmaları, fakat genellikle çocuklar daha çok test odaklı oldukları için çok uzun yazmalardan kaçınıyorlar. İşte bizim de bu konuda yaptığımız bu tür etkinliklere daha fazla zaman ayırarak bunu desteklememiz gerekiyor.’’ ifadesiyle etkinliklere daha fazla zaman ayırmayı; Ö6 ‘‘Çok fazla yaratıcılığı geliştirmek için tasarlandığını düşünmüyorum. Kitaplarda bu konuda uyarıcı eksiklikleri var, yetersiz. Şu an ezbere dayalı bir çalışma yürütüldüğü için yeterli imkan sağlanamıyor.’’ ifadesiyle ve Ö9 ‘‘Şu an çok yani bunları bilmeyen öğretmenler için aslında bilmeden uyguladıkları etkinlikler oluyor çocuklara faydası var. Ama hani bu etkinlikleri uygulayan bir öğretmen içinde kitaptaki

etkinliklerin sayısı çok az, yeterli değil. Daha fazla etkinlik olabilir.” ifadesiyle Ö19 “Yetersiz ve sığ buluyorum özellikle resim ağırlıklı ve daha canlı, karikatür vs. içerikli görsel yönden çocukları tatmin edici ve ilgilerini çekici yöntemlerle geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.” ifadesiyle ve Ö28 “Ders kitaplarında yaratıcı yazmanın teşviğine dair etkinlikler yer alıyor aslında ama bunları dediğim gibi sınıf içerisinde veya evde öğrencinin bunları yapması gereken etkinlikler oluyor ve bunu öğretmen belirli bir yere kadar kontrol edebiliyor sadece bu gerçekten yaratıcı yazma mı değil mi. Bu nedenle de aslında biraz daha sınırlı kaldıklarını düşünüyorum. Programda yaratıcı yazma yeteneğinin geliştirilmesi isteniyorsa bunun için extra farklı etkinlikler planlanabileceğini düşünüyorum.” ifadesiyle kitaptaki etkinliklerin ilgi çekici olması; Ö15 “Bu konuda daha çok zengin kazanımların olması gerekiyor. Özellikle birinci sınıftaki öğrencilerin heveslenmesi için pekiştirici ve yarışmaların sağlanması gerekiyor.” ifadesiyle yarışma düzenlenmesini; Ö30 “Türkçe öğretim programı hazırlanırken elbette yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeye yönelik uygulamalar ve etkinlikler kazanımlar mevcut. Mutlaka bu Türkçe öğretiminde yaratıcı yazmaya katkı sağlıyordur. Ama yeniden gözden geçirilerek, yaratıcı yazmaya önem verilerek bir öğretim programı hazırlanmalı diye düşünüyorum.” ifadesiyle programın yeniden hazırlanması gerektiğini; Ö14 “Öğretim programında verilen zamanın kısıtlı olduğunu düşünüyorum. Bu tür çalışmanın özellikle ünite sonunda verilmesi bu çalışmaya daha da katkı sağlayacaktır. Zaman aralığı da verilmiş olacaktır. Etkinlikler arasında verilmesi hedefe ulaşmada zorluk çıkarıyor. Amacına çalışma ulaşmamış oluyor.” ifadesiyle ünite sonunda yaratıcı yazma çalışmalarına yer verilmesini belirtmişlerdir.

4.9. Yaratıcı Yazıların Sınıf İçinde ve Dışında Paylaşılmasının Önemine ve Etkisine İlişkin Bulgular

Araştırmada öğretmenlere, “Öğrencilerinizin yaratıcı yazılarını sınıf içinde veya dışında paylaşmalarının önemi ve etkisi hakkında düşüncelerinizi açıklayınız?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerinden Tablo 13’teki bulgular oluşturulmuştur.

Tablo 13. Yaratıcı Yazıların Paylaşılması

Kategoriler	Alt Kategoriler (f)	Katılımcılar
	Öğrencinin Hoşuna Gidiyor (8)	Ö1, Ö4, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö20, Ö23
	Öğrenciyi Cesaretlendiriyor(4)	Ö2, Ö8, Ö9, Ö27
	İlgi ve Motivasyon Sağlıyor(12)	Ö3, Ö6, Ö8, Ö9, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö22, Ö23, Ö29, Ö30

<i>Yaratıcı Yazıların Paylaşılması</i>	<i>Özgüvenlerini Geliştiriyor (13)</i>	<i>Ö5,Ö6,Ö8,Ö9,Ö11,Ö15,Ö16,Ö18,Ö21,Ö22,Ö24,Ö26,Ö29</i>
	<i>Olumsuz Eleştiriler Kötü Etkiliyor (2)</i>	<i>Ö3,Ö17,Ö28</i>
	<i>Bakış Açısını Genişletiyor (5)</i>	<i>Ö5,Ö7,Ö12,Ö24,Ö26</i>
	<i>Birbirlerine Örnek Oluyor(4)</i>	<i>Ö4,Ö8,Ö14,Ö20</i>
	<i>Kendini İfade Etme Becerisi Gelişiyor(2)</i>	<i>Ö8,Ö13</i>
	<i>Çözüm Odaklı Olmayı Öğretiyor(1)</i>	<i>Ö26</i>
	<i>Muhakeme Yeteneği Gelişiyor (1)</i>	<i>Ö8</i>

Tablo 13'e göre yaratıcı yazıların sınıf içinde ve dışında paylaşılması ile ilgili dokuz alt kategori oluşturulmuştur. Öğretmenlerin çoğu bu yazıların paylaşılmasının öğrencinin yaratıcı yazmaya karşı ilgi ve motivasyon artışı sağladığını, özgüvenlerinin geliştiğini, bakış açılarının geliştiğini ve yazıların beğenilmesinin çok hoşlarına gittiğini belirtmişlerdir. Bu temayla ilgili öğretmen görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

Yaratıcı yazıların paylaşılması; öğrencinin hoşuna gidiyor (n=8), öğrenciyi cesaretlendiriyor (n=4), ilgi ve motivasyon sağlıyor (n=12), özgüvenlerini geliştiriyor (n=13), olumsuz eleştiriler kötü etkiliyor (n=2), bakış açısını genişletiyor (n=5), birbirlerine örnek oluyor (n=4), kendini ifade etme becerisi gelişiyor (n=2), çözüm odaklı olmayı öğretiyor (n=1), muhakeme yeteneği gelişiyor (n=1) olarak dokuz alt kategoriye ayrılmıştır. Yaratıcı yazıların paylaşılmasını Ö9 "Sınıf içinde ve sınıf dışında ailelerinin okumaları, bir şeyi başarabilmeleri, kendilerine özgüvenlerini çok fazla arttırıyor. Özellikle farklı bir şey yapıp arkadaşları da bunu çok beğendiyse bir dahakine daha da farklı, daha da hayal güçlerini kullandırıcı şeyler yazıyorlar. Olumlu pekiştireçler geri dönüyor yani. Paylaşmanın önemi çok fazla bu etkinliklerde. Öğrenci takdir edildiğini, beğenildiğini, bir şeyi başardığını hissediyor ve bu onu daha çok teşvik ediyor." ifadesiyle ve Ö10 "Sabah geldikleri zaman ilk iş okuyabilir miyim hevesiyle geliyorlar ve sınıf içinde yazılarını paylaşmak için can atıyorlar. Yazmış olduklarını, arkadaşlarına, ailelerine hatta kendilerine bile okuduklarında şaşkına çevirdiği anlar oluyor kendileri neler yazılmış bu şekilde diye. Onun için çok eğlenceli ve istekli zaman geçiriyorlar." ifadesiyle öğrencinin hoşuna gittiğini; Ö2 "Bu çok önemli bir konu. Gerçekten özellikle yazdıklarını mutlaka sınıf içinde paylaşmalarını sağlıyorum. Çok fazla eleştiri yapmadan veya eleştirisiz bir şekilde sınıfta alkışlamalarını sağlıyorum arkadaşlarının. Böylece çocuklarımızı cesaretlendirmiş oluyoruz. Ayrıca yazıları mutlaka annelerine, babalarına okumalarını da

öğütlüyorum. Onlarla da iletişime geçerek çocuklarımızı cesaretlendiriyoruz.” ifadesiyle ve Ö27 “Yaratıcı yazma çalışmalarının sınıf içinde ve sınıf dışında paylaşımlarını önemsiyorum. Çünkü öğrenciler kendi yaş grubu diğer öğrencilerin paylaşımlarını gördüklerinde bunların nasıl karşılandığını, nasıl ödüllendirildiğini, o öğrencilerin nasıl onore edildiğini gördüklerinde hem bir özenti oluyor hem de o çocuklarda bir cesaretlenme oluyor. O yüzden aynı yaş grubu çocukların özellikle kendi gibi, kendinin tanıdığı, özellikle kendilerinin tanıdığı bir arkadaşının paylaşımlarını dinlemek, onu görmek, onun dinlenildiğini görmek, onun ödüllendirildiğini görmek, onore edildiğini görmek, bu öğrencilerimizi cesaretlendiriyor ve bir imrenme özenmeyle başlayan öğrencilerim bile oluyor. Mesela küçük ödüller ben sınıfta gördüğüm mesela buna yönelik öğretmenin yaptığı küçük ödüllendirmeler bile hiçbir konuyu düşünmeyen bir öğrencinin bile hani öğretmenin gözüne girme veya hani böyle bir beğenilme duygusunu ortaya çıkarıyor. O yüzden paylaşımlar çok değerli, önemli diğer öğrencileri de teşvik ediyor ve bu yaratıcı yazma çalışmalarında katılan öğrenci sayısını kesinlikle artırıyor.” ifadesiyle öğrenciyi cesaretlendirdiğini; Ö29 “Yazdıkları paylaştıkça kendine olan güvenleri artıyor. Mutlu oluyorlar. Bu da onların yazma isteklerini daha da arttırıyor. Kendi yazdığını sınıf içerisinde okuması, yazdığının bir panoda sergilenmesi onların motivasyon duygusunu arttırıyor.” ifadesiyle ve Ö30 “Öğrenciler bu çalışmalarını paylaşmaya oldukça hevesli oluyorlar ve bundan mutluluk duyuyorlar. Düşüncelerini ve hayallerini paylaşmak onları daha da motive ediyor. Önemsendiklerini fark ediyorlar. Değer gördüklerini fark ediyorlar ve daha sonraki çalışmalarda daha istekli ve özenli oluyorlar.” ifadesiyle ilgi ve motivasyon sağladığını; Ö16 “Paylaşmak, mutluluktur sloganıyla, paylaşınca öğrencinin özgüveni artıyor. Düşüncelerini sesli olarak duyurduğu ve güzel çalışmalar sunduğu, takdir beğeni aldığında daha da yazma isteği açığa çıkıyor.” ifadesiyle ve Ö21 “Dönem başında öğrenciler yazdıkları hikayeleri, yazıları paylaşma konusunda çekimser davranıyorlardı. Zamanla benim teşviklerimle okumaya daha sıcak baktılar ve şu anda rahatça yazılarını arkadaşlarıyla paylaşıyorlar. Bu paylaşımlar öğrencilerin daha özgüvenli bireyler olmasına olumlu katkılar sağladı. Artık öğrenciler kendilerinden emin bir şekilde yazdıklarını okuyorlar.” ifadesiyle özgüven gelişimini; Ö3 “Yaratıcı yazma etkinliğinin sonunda yazdıklarımızı sınıf içinde paylaştığımızda iki tür etki ile karşılaştım. Birincisi hayal gücünü ve özgün düşünciyi kullanmada başarılı olan öğrencilerin yazıları merak, şaşkınlık ve ilgi uyandırdı. Bu tepkiler öğrencinin yaratıcı düşünme ve yazmaya olan ilgisini, motivasyonunu arttırdı. İkincisi bir sınıf içinde ortaya çıkan farklı bakış açıları zaman zaman eleştirel yaklaşımlara sebep oldu, bu da tepki alan öğrencinin isteksizleşmesine sebep oldu.” ifadesiyle ve Ö17 “Yani bence onun olumlu ve olumsuz etkiler olabilir. Yani çocuğun mizacına bağlı olarak yani o işte ben bunu

yazdım, böyle güzel dedi. Şimdi motive olabilir. Başkaları bunu gördüğü zaman okuduğu zaman dinlediği zaman motive de olabilir ama. İşte arkadaşları bu yaş grubuna göre değişirler ama. Hani bu anlaşamama olayı, Hani farklılığı o yaratıcılığı, arkadaşları anlamazsa motivasyonu belki düşebilir ama olumsuz anlamda daha az bence yani olumlu etkisi daha çoktur diye düşünüyorum paylaşmanın.” ifadesiyle ve Ö28 “Öğrenciler fikirlerini paylaştıklarında aldıkları tepkiler çok önemli oluyor. Çünkü bu tepkilere göre ya devam ediyorlar yapmaya ya da bir hayal kırıklığı yaşayarak pes ediyorlar. Arkadaşlarının dalga geçmesi olsun veya büyüklerin onların fikirlerine verecekleri tepkiler olsun onların gelecekteki davranışlarını büyük ölçüde etkiliyor. Bu nedenle de fikirlerini onları anlayabilecekleri ortamlarda paylaşımlarının daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum.” ifadesiyle olumsuz eleştirilerin öğrencileri kötü etkilediğini; Ö24 “Öğrencilerin yazılarını paylaşımları öncelikle özgüvenlerini artırmaları açısından çok önemli. Bunun yanında paylaşımlar öğrencilere farklı bakış açıları kazandırıyor. Hiç düşünmedikleri şekilde düşünen yazan arkadaşları sayesinde hayalleri zenginleşiyor.” ifadesiyle ve Ö12 “Birbirlerine karşı saygılı olmayı öğreniyorlar. En başta birbirlerinin farklı bakış açılarını öğreniyorlar. Eleştirel yaklaşımlar da var ama bu da bir saygı çerçevesi içerisinde.” ifadesiyle öğrencilerin bakış açılarını genişlettiğini; Ö14 “Yaratıcı yazılar için pekiştireç verilmesi diğer öğrenciler için ve kendisi için bundan sonraki çalışmalara teşvik olarak katkısı oluyor. Çalışmaların kitap haline ya da dergi haline getirilmesi, yapılan çalışmanın önemini ve özgünlüğün olmasına bir kat daha katkı sağlıyor. Örnek çalışmalar okulda tüm öğrencilerin önünde sunulması diğer öğrenciler için örnek teşkil ediyor.” ifadesiyle ve Ö20 “Bence her güzel şey ödüllendirilmelidir. Güzel bir yazıyı panoda sergilemek hem öğrenciyi mutlu ediyor, yeni çalışmalarını için teşvik ediyor hem de diğer öğrenciler de heveslenip yazmaya çalışıyorlar.” ifadesiyle birbirlerine örnek olduklarını; Ö8 “Paylaştıkları zaman çocuklar kendi eksiklerini fark edebiliyorlar. Yazılarında yazı çalışmalarında da arkadaşları da okuyorlar. Kendileri de okuyorlar. Hangisinin daha güzel bir anlatım olduğunu, hangisinin anlatımının yetersiz olduğunu fark etmelerini sağlıyoruz böylelikle. Arkadaşlarının çalışmalarından olumlu etkileniyorlar kendilerine güvenlerinin arttığını düşünüyorum. Bazı öğrencilerin veya bazı öğrenciler için de motive etkisi olduğunu düşünüyorum. Kendilerini ifade etme yetenekleri gelişiyor. Topluluk önünde konuşma becerilerinin geliştiğini düşünüyorum.” ifadesiyle ve Ö13 “Duygu ve düşüncelerini daha özgürce ifade edebiliyorlar. Hayal güçlerini geliştiriyor, kendilerini ifade etme becerileri gelişiyor, daha düzgün cümleler kurmalarına yardımcı oluyor.” ifadesiyle kendilerini ifade etme becerilerinin geliştiğini; Ö26 “Paylaşmak şöyle, onların özgüvenlerini geliştiriyor, kendine özgüveni geliyor. Olaylara bakış açısı değişiyor. Yani bir olaya tek pencereden

bakmamayı öğreniyor. Çözüm odaklı olmayı öğretiyor diyebiliriz.” ifadesiyle çözüm odaklı olmayı öğrettiğini; Ö8 “*Fikir alışverişinde bulunarak muhakeme yeteneklerinin geliştiğini düşünüyorum.*” ifadesiyle muhakeme yeteneğinin geliştiğini belirtmişlerdir.

4.10. Okuma Alışkanlığı ve Okuduğunu Anlama Düzeyi ile Yaratıcı Yazma Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular

Araştırmada öğretmenlere, “Öğrencilerinizde okuma alışkanlığı ve anlama düzeyleri ile yaratıcı yazma arasında bir ilişki gözlemliyor musunuz? Nedenleriyle anlatınız.” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerinden Tablo 14’teki bulgular oluşturulmuştur.

Tablo 14. Okuma Alışkanlığı ve Anlama Düzeyi ile Yaratıcı Yazma Arasındaki İlişki

Kategoriler	Alt Kategoriler (f)	Katılımcılar
Evet Var	<i>Akılcı Bir Dil Kullanma (3)</i>	Ö4,Ö7,Ö12
	<i>Atasözü ve Deyim Kullanma (2)</i>	Ö7,Ö12
	<i>Farklı ve Özgün Kelime Kullanma (5)</i>	Ö7,Ö12,Ö16,Ö18,Ö19
	<i>Eş anlam, Zıt anlam ve Eş Sesli Kelime Kullanma (1)</i>	Ö12
	<i>Kendini Güzel İfade Etme (6)</i>	Ö2,Ö17,Ö18,Ö23,Ö24,Ö28
	<i>Kelime Dağarcığı Geniş (10)</i>	Ö2,Ö7,Ö8,Ö14,Ö15,Ö19,Ö23,Ö26,Ö27,Ö29
	<i>Hayal Gücü Gelişmiş (9)</i>	Ö2,Ö5,Ö6,Ö7,Ö15,Ö22,Ö26,Ö29,Ö30
	<i>Olay Örgüsünü İyi Kurma (4)</i>	Ö3,Ö13,Ö18,Ö23
	<i>Düşünme ve Anlama Kabiliyeti Gelişimi (4)</i>	Ö10,Ö20,Ö21,Ö28
	<i>Yazım ve Noktalama Yanlışlarında Azalma (1)</i>	Ö14
Hayır Yok	<i>Nitelikli Yazılar Yazma (2)</i>	Ö23,Ö29
		Ö9

Tablo 14’e göre öğrencilerin okuma alışkanlığı ve anlama düzeyleri ile yaratıcı yazma arasındaki ilişki iki kategori altında toplanmıştır. Okuma alışkanlığı ve anlama düzeyi ile yaratıcı yazma arasında ilişkinin varlığı on bir alt kategori altında toplanmıştır. Öğretmenlerin tamamına yakını yaratıcı yazma çalışmalarının okuma ve anlama ile ilişkili olduğunu, bu durumun en çok öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirdiğinin ve hayal gücünü geliştirdiğini belirtmişlerdir. Bu temaya ilişkin öğretmen görüşlerinden oluşan doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

Okuma alışkanlığı ve anlama düzeyi ile yaratıcı yazma arasında *ilişkinin varlığı*; akıcı bir dil kullanma (n=3), atasözü ve deyim kullanma (n=2), farklı ve özgün kelime kullanma (n=5), eş anlam, zıt anlam ve eş sesli kelime kullanma (n=1), kendini güzel ifade etme (n=6), kelime dağarcığı geniş (n=10), hayal gücü gelişmiş (n=9), olay örgüsünü iyi kurma (n=4), düşünme ve anlama kabiliyeti gelişimi (n=4), yazım ve noktalama yanlışlarında azalma (n=1), nitelikli yazılar yazma (n=2) olarak on bir alt kategoriye ayrılmıştır. Öğrencilerin okuma alışkanlığı ve anlama düzeyleri ile yaratıcı yazma arasındaki ilişkiyi Ö4 “Okuma alışkanlığı kazanmış olan öğrencilerin konuşmalarında, anlamalarında, problem çözümlerinde, olaylara yaklaşımlarında farklılıklar oluyor. Daha bilinçli yaklaşımları oluyor, akıcı okuyor, akıcı konuşuyor, çalışmalarda hızlı düşünüp karar verebiliyorlar.” ifadesiyle ve Ö7 “Akıcı ve daha farklı kelimelerle cümleler oluşturuyorlar. Hayal güçleri daha geniş ve dış dünyayla ilgili her konuda fikir sahibi oluyorlar. Bir soru sorduğum zaman farklı kelimeleri kullanarak bunları açıklayabiliyorlar.” ifadesiyle akıcı bir dil kullandıklarını; Ö7 “Okuma alışkanlığı kazanmış çok kitap okuyan öğrencilerin kelime dağarcığı gelişmiş oluyor. Kelimeleri anlamına uygun bir şekilde kullanabiliyor ve atasözlerini daha çok kullanabiliyorlar.” ifadesiyle ve Ö12 “Okuma alışkanlığı kazanan öğrencilerin kelimeleri daha düzenli ve özenli seçmektedir. Atasözleri ve deyimleri yazılarında kullanıyorlar. Akıcı bir dil ve farklı kelimelerle cümleler oluşturuyorlar. Etrafında olup bitenleri daha iyi gözlemleyerek yazıya dökmektedirler.” ifadesiyle atasözü ve deyim kullandıklarını; Ö19 “Kesinlikle birbiriyle paralel ilişki var. Her Kitap kelime dağarcıklarını arttırır, duygularını düşüncelerini farklı ve gerekli kelimelerle ifade etmeye yardımcı olur ve yaratıcı yazmanın da geliştirilmesini sağlar.” ifadesiyle ve Ö16 “Tabii ki okuyan insanın hayal gücü, kelime kapasitesi, o kelimeleri, cümleleri yerli yerinde kullanması daha kuvvetlidir. Çok okuyan her zaman öndedir.” ifadesiyle farklı ve özgün kelime kullandıklarını; Ö12 “Eş anlam, zıt anlamlı kelimeleri kullanıyorlar.” ifadesiyle eş anlam, zıt anlam ve eş sesli kelimeleri kullandıklarını; Ö18 “Kesinlikle bir ilişki var. Okumayı seven öğrenci her zaman yeni hikayelere açıktır. Yeni maceraya çıkmak gibi bir şey. Okuma alışkanlığı olan öğrencilerin yazmaya karşı daha hevesli oldukları da çok belirgin bir durumdur. Kitap okumak hem beyin gelişimi hem de dil gelişimi için faydalıdır. Bu bilimsel gerçek ile yola çıkarsak dil gelişimi sürekli artan bir öğrenci de yazma çalışmalarında daha başarılı olacaktır. Kendini kolayca ifade edecektir. Olayların farklı yerlere gitmesini sağlayacaktır. Değişik fikirler ve olay örgüleri kurgulayacaktır. Tüm bunların okuma ile doğrudan bağlantısı vardır.” ifadesiyle ve Ö24 “Okumayı seven, düzenli okuyan çocuğun anlama, cümle kurma ve kendini ifade yeteneği daha fazla oluyor. Bu öğrenciler, yaratıcı yazma etkinliklerinde zorlanmazken okuma ve anlama düzeyi daha düşük olan öğrenciler bu

etkinlikleri yapmak istemiyor. Aklıma bir şey gelmiyor diye şikayet ediyorlar. Bu öğrencinin kelime dağarcığı kitap okuma ile kazandığı anlatım yeteneğinin bir sonucu.” ifadesiyle kendilerini güzel ifade ettiklerini; Ö14 “Öğrencilerde kitap okuma alışkanlığı olanlar daha da bu çalışmaya katkı sağlıyor. Ne kadar çok kitap okunmuşsa yaratıcı yazma çalışması o kadar uzun ve özgün oluyor. Bunun en büyük nedenlerinden bir tanesi de kelime dağarcığının zenginleşmesinden kaynaklanıyor.” ifadesiyle ve Ö27 “Evet, yaratıcı yazma çalışmaları ve okuma anlama ve okuma alışkanlıklarını geliştirme konusunda olumlu bir etki olduğunu düşünüyorum. Çünkü bu tür çalışmalara yaratıcı yazma çalışmalarına katılmak isteyen öğrenciler buna teşvik edilen öğrencilerde bir merak duygusu uyanıyor. Yani daha çok yazı okumak istiyorlar. Daha çok çalışmalar görmek istiyorlar. Daha çok örnekleri okumak istedikleri için okuma alışkanlıklarının daha arttığını görüyorum. Bu sayede de okuma alışkanlığı artan öğrenciler okuduklarını anlamak için daha çok çaba sarf ediyorlar. Yani okuduklarını anlamak için de bilmediği kelimelerin anlamlarını özellikle bilmedikleri kelimelerin anlamlarını öğrenmeye yönelik çalışmalara da yoğunlaşıyorlar. Bu sayede kelime hazneleri de zenginleşiyor. O yüzden okuma alışkanlığı gelişiyor. Bilmediği kelimeleri öğrenmeye çabalarken kelime hazneleri gelişiyor. Bu sayede okuduklarını anlama, yetenekleri ve hızları da gelişiyor. Bu yüzden yaratıcı çalışmaya teşvik edilen öğrencilerin hem okuma alışkanlıkları hem de okuduklarını daha rahat, daha güzel anlayıp yorumlayabilme becerileri gelişiyor.” ifadesiyle kelime dağarcığının geliştiğini; Ö22 “Ee tabi ki öğrenciler kitap okudukça yaratıcı yazma becerileri artıyor. Kitaplar öğrencilerin hayal gücünü geliştiriyor. Kitaplar öğrencinin hayal gücünü geliştiriyor. Tabii farklı bakış açılarını sunuyor. Bu şekilde baktığında o pencereden bakmalarını sağlıyor. Faydalı buluyorum.” ifadesiyle ve Ö30 “Yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmalarında ve okuduklarını anlama düzeyinde elbette katkısı oldukça fazla. Çünkü yaratıcı yazma çalışmaları daha çok öğrencinin bireysel düşüncelerini ve hayal gücünü ortaya çıkarmasına imkan sağlıyor. Bu da öğrencinin bu alışkanlığı isteyerek kazanmasına yardımcı oluyor. Düşüncelerini paylaşmak öğrencileri mutlu ve istekli hale getiriyor.” ifadesiyle hayal gücünü geliştirdiğini; Ö3 “Okuma alışkanlığı kazanmış ve bu alışkanlığı içselleştirmiş olan öğrencilerde okuduğunu anlama, okuduğu ile ilgili sorulara cevap verme yeterlilikleri gözle görülür derecede artıyor. Sınıf içinde yapılan hazırlıklı ve hazırlıksız konuşmalarda, tartışma ve münazara etkinliklerinde dili daha etkili kullandıkları ve gerektiğinde yazma konusunda da daha başarılı oldukları görülüyor. Çok fazla kitap okuyan çocuklar yaratıcı yazma çalışmalarında da karakterleri belirtmede ve olay örgüsünü oluşturmada daha hızlı ve nitelikli sonuçlar ortaya koyuyor.” ifadesiyle ve Ö13 “Evet tabi ki yazma ve okuma arasında büyük

bir ilişki var. Okuyan ve okuduğunu anlayan öğrencilerin daha düzgün cümleler kurduğunu gözlemliyorum. Kurguladıkları öyküyü daha güzel anlatabiliyorlar. Daha anlamlı öyküler oluşturabiliyorlar.” ifadesiyle olay örgüsünü iyi kurguladıklarını; Ö28 “*Daha sık ve daha çeşitli okumalar yapan çocukların daha özgün fikirler ortaya koyduğunu fark ediyorum. İletişim becerileri bu tür öğrencilerin daha gelişmiş oluyor ve kendini daha iyi ifade ediyorlar. Karşılarındaki kişiyi de kolayca anlayabiliyorlar. Bu öğrencilerin yaratıcı yazma konusunda daha az problem yaşayacağını, kendi düşüncelerini düzenleyip karşılarındaki kişiye anlamlı şekilde ifade edebileceğini düşünüyorum. Ayrıca okuduklarındaki unsurları beyinlerinde depolayıp yazma esnasında bunları etkili bir şekilde işleyebileceklerini düşünüyorum.”* ifadesiyle ve Ö10 “*Mutlaka faydası oluyor. Düşündüğünü kağıda aktarabilmek ve bunu doğru bir biçimde yapmak, gelişimleri açısından, okuma hızları ve düşünce kabiliyetlerinin artması ve ilgilerinin depreşmesi bakımından onlara yarar sağlıyor.”* ifadesiyle düşünme ve anlama kabiliyetinin geliştiğini; Ö14 “*Kitap okuma alışkanlığı olmayan öğrenci de yazım yanlışları ve noktalama işaretleri çok sık görülürken, kitap okuyan öğrencide bunlar gözlemlenmiyor.”* ifadesiyle yazım ve noktalama yanlışlarının azaldığını; Ö23 “*Okuma alışkanlığı olan çocukların bu tarz yaratıcı yazma çalışmaları yaparken daha çok keyif aldıklarını ve daha nitelikli ürünlerin ortaya çıktığını gözlemliyorum. Kelime dağarcığı zengin olan çocuklar kendilerini yazılı ve sözlü daha güzel ifade etmektedirler. Bu da yaratıcı yazma çalışmalarına olumlu katkı sağlamaktadır. Zengin kitaplığı olan çocuklar olaylar ve kelimeler arasında daha güzel kurgular yapabilmektedirler.”* ifadesiyle ve Ö29 “*Okuyan çocuk, daha iyi yaratıcı yazar. Çünkü çocuğun hayal gücü gelişir, kelime dağarcığı zenginleşir. Cümleler arasındaki bağ kurma, bir bütün halinde yazma, anlamlı yazma, farklı bakış açısıyla yazma hepsini olumlu yönde etkileyerek daha doğru ve düzgün bir biçimde yazmasını sağlar.”* ifadesiyle nitelikli yazılar yazdıklarını belirtmişlerdir.

Okuma alışkanlığı ve anlama düzeyi ile yaratıcı yazma arasında ilişkinin olmadığını Ö9 “*Okuma alışkanlığıyla ilgili pek bir bağlantısı yok ama anlamayla ilgili var. Çünkü hani ne istediğimi anlamadıkları zaman etkinlik farklı bir yolda ilerliyor. Gerçekleştirilemiyor diyeyim. Anladıkları zaman okumalarındaki etken yok. Hayal güçlerini kullanacakları için etkinliği zaten yapıyorlar ve geliştiriyorlar. Anlatılanı ya da yapılan örnekleme anlamadıklarında bu durum kendi yaptıkları etkinliğe de yansıyor. Anlamadıklarında tekdüze, normal ya da arkadaşlarından gördükleri etkinlikleri tekrarlıyorlar.”* ifadesiyle belirtmiştir.

4.11. Öğretmenlerin Sınıfta Uyguladıkları Yaratıcı Yazma Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Araştırmada öğretmenlere, “Sınıfta uyguladığınız yaratıcı yazma örneklerinden paylaşabilir misiniz? Başlangıçta yazma konusu belirlerken ve süreç içerisinde neler yaptığınızı kısaca anlatabilir misiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerinden Tablo 15’teki bulgular oluşturulmuştur.

Tablo 15. Sınıfta Uygulanan Yaratıcı Yazma Çalışmaları

Kategoriler	Alt Kategoriler	Katılımcılar
<i>Sınıfta Uygulanan Yaratıcı Yazma Çalışmaları</i>	<i>Eksik Bırakılan Hikaye Tamamlama (7)</i>	<i>Ö1,Ö2,Ö6,Ö12,Ö21,Ö22,Ö23</i>
	<i>Anı, Günlük Yazdırma (2)</i>	<i>Ö1,Ö2</i>
	<i>Hikaye Unsurları Verilerek Yazdırma (3)</i>	<i>Ö1,Ö4,Ö29</i>
	<i>Anahtar Kelimelerle Yazdırma (8)</i>	<i>Ö2,Ö3,Ö6,Ö7,Ö9,Ö12,Ö13,Ö21</i>
	<i>Kukla ile Diyalog Oluşturma (1)</i>	<i>Ö2</i>
	<i>Akrostiş Yazdırma (1)</i>	<i>Ö4</i>
	<i>Şiir Yazdırma (6)</i>	<i>Ö4,Ö7,Ö9,Ö25,Ö26,Ö29</i>
	<i>Görseller Verilerek Yazdırma (5)</i>	<i>Ö5,Ö7,Ö15,Ö18,Ö22</i>
	<i>Örnek Olay Verilerek Yazdırma (4)</i>	<i>Ö7,Ö8,Ö22,Ö27</i>
	<i>Belirli Gün ve Haftalarla İlgili Yazdırma (3)</i>	<i>Ö4,Ö8,Ö17</i>
	<i>Derslerdeki Konularla İlgili Yazdırma (2)</i>	<i>Ö8,Ö24</i>
	<i>İlginç Bir Konu Verilerek Yazdırma (7)</i>	<i>Ö10,Ö11,Ö19,Ö17,Ö20,Ö23,Ö24</i>
	<i>Hikaye Kartları/Küpleri İle Yazdırma (2)</i>	<i>Ö21,Ö23</i>
	<i>Atasözü ve Deyimlerle İlgili Yazdırma (2)</i>	<i>Ö21,Ö27</i>
	<i>Mektup Yazdırma (2)</i>	<i>Ö25,Ö27</i>
	<i>Okuma Çemberi Yapılarak Yazdırma (1)</i>	<i>Ö29</i>
	<i>Aşamalı Olarak Yazdırma (1)</i>	<i>Ö18</i>
	<i>Etkinlik Yapmıyoruz (2)</i>	<i>Ö15,Ö28</i>

Tablo 15’e göre öğretmenlerin *sınıfta uyguladıkları yaratıcı yazma çalışmaları* 17 alt kategori altında belirtilmiştir. Öğretmenlerin çoğu anahtar kelimelerle hikaye yazdırma, eksik bırakılan hikaye tamamlama ve ilginç bir konu verip hikaye yazdırma çalışmaları yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu temaya ilişkin öğretmen görüşlerinden oluşan doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Sınıfta uygulanan yaratıcı yazma çalışmaları; eksik bırakılan hikaye tamamlama (n=7), anı, günlük yazdırma (n=2), hikaye unsurları verilerek yazdırma (n=3), anahtar kelimelerle yazdırma (n=8), kukla ile diyalog oluşturma (n=1), akrostiş yazdırma (n=1), şiir yazdırma (n=6), görseller verilerek yazdırma (n=5), örnek olay verilerek yazdırma (n=4), belirli gün ve haftalarla ilgili yazdırma (n=3), derslerdeki konularla ilgili yazdırma (n=2), ilginç bir konu verilerek yazdırma (n=7), hikaye kartları/küpleri ile yazdırma (n=2), atasözü ve deyimlerle ilgili yazdırma (n=2), mektup yazdırma (n=2), okuma çemberi yapılarak yazdırma (n=1), aşamalı olarak yazdırma (n=1), etkinlik yapmıyoruz (n=2) olarak on yedi alt kategori altında toplanmıştır. Sınıfta yapılan yaratıcı yazma çalışmalarına Ö12 “Bir yazı çalışması mesela anahtar kelimelerim çalışması. Madalya, kelebek, yağmur, otobüs, kulübe, ahşap kutu vb. anahtar kelimelerimizi çıkarıyoruz, tahtaya yapıştırıyoruz çocukların görebileceği şekilde. Onlar seçtikleri anahtar kelimelerden hikayeler yazıyorlar. Kendi hayal güçlerini kullanarak kelime dağarcığını kullanarak. Diğer bir çalışmamız da yine anahtar kelimeler veriyoruz. Orman, toprak, doğa, yağmur vb. Bu anahtar kelimelerle ilgili en az 2 kıtalık şiirler yazmalarını istiyoruz. Diğerindeyse bir metin verdik hayvan sevgisi ile ilgili. Yarım kalmış bir hikaye bu hikâyeyi siz olsaydınız nasıl tamamlardınız? Diyerek cümleleri tamamlatıyoruz. Etkinliğin ilkinde zorlansalar da diğerlerinde çok başarılı bir süreç oldu.” ifadesiyle Ö23 “Bazen bir hikâyeye okuyorum ya da yarım bırakılmış bir hikâyeye örneği dağıtıyorum ve bunu tamamlamalarını istiyorum. Konu belirlerken Türkçe metinlerde geçen kelimelerden seçebiliyorum. Rastgele olabiliyor. Bazen de çocuklar kendileri hikâyeye küplerinden kendileri seçebiliyorlar.” ifadesiyle eksik bırakılan hikâyeye tamamlama çalışması yaptıklarını; Ö1 “Eksik bırakılmış hikâyeye tamamlattım. Anılarını yazdırırım, günlük yazdırırım, unsurları verilmiş hikaye yazdırırım. Hikayenin kahramanını hayvanlardan seçerek yazdırırım. Kahramanı kendisi olan hikaye yazdırırım. Çok bilinen hikayelerdeki kahramanların özelliklerini değiştirerek yazdırırım. Çok bilinen hikayelerdeki kahramanlardan birinin yerine çocuğun kendini geçirerek hikâyeye oluşturmasını sağlarım.” ifadesiyle ve Ö2 “Öykü tamamlama anahtar kelimelerle öykü yazma veya öyküyü okuyorum öykünün sonunu olumlu ya da olumsuz bir şekilde değiştirme yani bu hikâyeyi siz yazsaydınız işte hikâyenin sonunu nasıl olmasını isterdiniz? Şeklinde. Ayrıca Dediğim gibi tatillerde de günlük tutma şeklinde veriyoruz” ifadesiyle anı, günlük yazma çalışması yaptıklarını; Ö4 “İlkbahar konulu şiir yazma çalışması yaptık konuyla ilgili görseller hazırlandı. Sorumluluk konusu ve kahramanlar verilerek konuyla ilgili hikâyeye yazma çalışması yaptık.” ifadesiyle ve Ö29 “Mâni yazdırma yaptık. İlk hafta düzenli mani okudular. Daha sonra kendi manilerini yazmalarını istedim. İlk kitabım etkinliğinde, kitabın resmini kesip, boyayıp, içine kendi duygularını yazmalarını istedim. Yer,

konu, zaman, kahraman verip resim çizerek basit bir kitap yazmasını istedim.” ifadesiyle hikâyeye unsurları verilerek yazma çalışmaları yaptıklarını; Ö3 “Anahtar kelimeler verilerek, görseller verilerek, metnin giriş bölümü verilerek (metin tamamlama şeklinde) yaratıcı yazma çalışmaları yaptık. Yazma konusu verilirken; eğer anahtar sözcüklerle çalışılacaksa özellikle birbiriyle yakın anlamlı sözcükler seçmekten kaçındım. Çağrışımın özgünlüğü ve yaratıcılığı kısıtlayacağını düşünerek anlam bakımından ilgisi olmayan sözcükleri tercih ettim. Böylece çok daha merak uyandırıcı ve ilgi çekici metinler ortaya çıktı. Görseller ile çalışılacaksa görsel ile ilgili açıklama yapmaktan kaçındım. Kendi gözlemleri ve değerlendirmeleri ile yazılarını oluşturdular. Sadece olağanüstü öğeler, abartılı ve duygusal anlatım, soyut unsurlar kullanma konusunda özgür olduklarını vurguladım. Metnin giriş bölümünü vererek metin tamamlama yaptığımızda yine yaratıcılıklarının, hayal güçlerinin ön planda olacağını, fakat olay örgüsünden, karakterden kopmadan metni oluşturmaları gerektiğini hatırlattım.” ifadesiyle ve Ö9 “Öncelikle ilgilerini çekiyorum. İlgilerini çekecek konuları bulmaya yönelik sorular yöneltiyorum. Bu ilgilerini çektikten sonra sizinle şimdi hani daha çok bir görev, ödev olarak değil de bir oyun oynayacağız şeklinde olaya giriyorum. O zaten dikkatlerini fazlasıyla çekiyor. Ondan sonra işte neyle ilgili yapacağız? Ben diyorum işte. Şimdi mesela bir şiir başlatacağım, siz şiiri devam ettireceksiniz ya da diyorum işte ben bulmacalı bir hikaye yazacağız. Bulmacada hikayeni mesela ben gizli görevleri olan kelimeler vereceğim 3 tane, 4 tane bu gizli görevleri olan kelimeler hikayenin içinde geçecek şekilde daha çok oyunlaştırarak yapıyoruz. Güzel örnekler de alıyoruz.” ifadesiyle anahtar kelimelerle yazma çalışmaları yaptıklarını; Ö2 “Kukla konuşurma işte karşılıklı iki kişinin tamamen doğaçlama olarak işte diyalog şeklinde konuşmaları diyebiliriz.” ifadesiyle kukla ile diyalog oluşturma çalışmaları yaptıklarını; Ö4 “Çanakkale ile ilgili akrostiş çalışması yaptık. Çanakkale kelimesinin baş harfleri kullanılarak yine konu ile ilgili cümleler yazdık.” ifadesiyle akrostiş çalışmaları yaptıklarını; Ö7 “Anahtar kelimelerim, bayram, akraba ziyaret, şeker, tatil. Bu kelimeleri kullanarak bir hikaye oluşturmalarını istedim. Hikaye oluşturma çalışması yaptık. Ördek dere yüzme kardeş siyah bu kelimeleri kullanarak bir şiir yazma etkinliği yaptık. Bazen de kelimeler yerine görseller verip yine aynı etkinlikler yapıldı. Bir problem ve onu çözüme ulaştıracak düşüncelerini anlattılar. Yaşanılan bir olayı durum karşısında yaşadığı duyguları ve düşüncelerini anlattılar. Bu etkinlikleri yaparken ilk başta tabii biraz zorlandılar ama sonraki süreçte alıştıkça ve yaptıkça daha hızlı ve kendi düşüncelerini yazdıkları kendi düşünceleriyle yazdıkları Metin ve şiirleri oluşturma konusunu çok daha rahat yapabildiler.” ifadesiyle ve Ö26 “Biz bu yıl sevdiğimiz bir hayvanla ilgili bir şiir yazdık. Bunu şiir yazma basamakları var ona uyduk. Öncesinde konuyu belirledik. Konu sevdiğiniz bir hayvan dedik. Sonra kelimeler belirledik. Bize gerekli

olan işte konuyu belirledik. Kelimeleri belirledik. Anahtar kelimeler belirledik. Daha sonra bir ana duygu belirledik ve olayı belirledik. Daha sonra şiir yazdık. Yani şiir yazma basamaklarını uygulayarak hayvan konulu bir şiir yazdık.” ifadesiyle şiir yazdırma çalışmaları yaptıklarını; Ö22 “Daha çok çocuklara şimdi gene ben birinci sınıf diyeceğim hani ilk önce konuyu anlatıyorum başlıyorum bir hikâye olabilir. Sonra kendilerinin tamamlamalarını sağlıyorum. Veya bir görseller seçiyorum, o görsellerle Tabii ki çocukların çevresinden konuşabilecekleri görseller seçip onlarla ilgili cümleler, hikayeler yazmalarını, ya da bir olay başından geçen bir olay veriyorum ya da yaşadığım ya da yaşamadığım bir olayı. Onu, o olayın işte sorun olarak belirliyorum. Onların nasıl çözmeye çalışırım, nasıl üstesinden gelirim çocuklara soruyorum ya da en sonu söyleyemezlerse belki ben kendim hani farklı seçenekler sunuyorum. Bunu nasıl düşünelim. Hangisiyle sorunun çözelim şeklinde. O şekilde rehberlik ediyorum çokça çalışmalarımızda.” ifadesiyle ve Ö5 “Resimleri kullanarak ya da kelimelerin içinde geçtiği bir hikâye yazmak ister misin?” gibi soru sorarak konularımızı dikkatlerini çeken resimlerden ve kelimelerden seçiyoruz. Yazabilecekleri kadar süre veriyoruz. Destekliyoruz.” ifadesiyle görseller verilerek yazdırma çalışmaları yaptıklarını; Ö8 “Yazma çalışmalarına başlamadan önce bazı yaratıcı yazma çalışma örnekleri üzerinde çalışmalar yapıyoruz. Mesela metni okuyoruz. Bu metnin üzerinden metnin konusu nedir? Konu başlığı nedir? Anlamını bilmediğimiz kelimeler kahramanları ana fikri nedir? Konu ile başlık arasında bir ilişki var mı? Sence bu hikayenin yazılış amacı nedir? Bu hikayeyi daha neler eklenebilirdi? gibi hikayenin üzerinde böyle bir çalışma yapıyoruz. Ondan sonra da çocuklar fikirlerini beyan ediyorlar. Yaşadığımız karşılaştığımız herhangi bir sorun veya bir davranışla ilgili bir durum da olabiliyor. Konusu veya belirli gün ve haftalarla ilgili konularda da olabiliyor” ifadesiyle ve Ö27 “Ben bu yıl birinci sınıf öğretmeniyim ve birinci sınıftan itibaren çocuklarda özgüven duygularının gelişmesi ve çekinmeden yazılarını yazabilmeleri, paylaşabilmeleri ve birçok hata yaptıklarında o hataların koşulsuz şartsız, yargılanmadan kızılmadan düzeltebileceğini göstermek için ilk dönemlerden başladım bu çalışmaya. Önce aslında dillendirerek hani yazmayı bilmedikleri için okumayı yazmayı bilmedikleri için basit basit hani birkaç cümlelik olay anlatımlarından başladım. Siz olsaydınız, bu olaylar nasıl anlatılır? der gibi. Daha sonra bu anlatımları daha sonra ilk baş çalışmamız öğrendiğimiz kelimeler ve heceleri kullanarak öğrendiğimiz hecelerden kelimeler oluşturarak önce yaratıcı cümleler kurmalarını istedim. Sonra tam okumaya geçmeden bile öğrendiğimiz kelimelerle neler yazabileceğimizi göstermek için öğrencilerde öğrendiğimiz kelimelerle ilgili yazı çalışmaları yaptırдыm. Özellikle öğrendiğimiz kelimelerle ilgili yazı çalışmalarında çocukların gerçekten isteyince kısıtlı kelimelerle bile neler yazabileceklerini gördüm. Bu konudaki örneği sizinle paylaşacağım.

Daha sonra çocuklara özellikle yarışmalara girmeleri konusunda cesaretlendirmek istedim. Bu tür yarışmalara soktum. Daha sonra biz dilimizin zenginlikleri adlı projeye katıldık, katıldık devam ediyoruz. Aynı zamanda öğrencilerim Endülüs Okuma Projesine katıldık öğrencilerimizle beraber. Bu projede de mesela sen yazarsın isimli tamamen yaratıcı yazmaya yönelik bir yarışma var. Öğrencilerimin cesaretlendirerek ona da katılmalarını istedim. Bu süreçlere hazırlarken önce imrendirme özendirme, sonra cesaretlendirme yapabilirsiniz. Ben yapabilirim demelerini sağladım. Daha sonra yazılarda olması gereken ayrıntıları dikkat etmesi gereken hususları şartları sundum öğrencilerime. Daha sonra öğrencilerime bunlara dikkate alarak yazılar yazdılar. Sizlerle yazılan mektupların bir çıktısını aldılarsa paylaşabilirim ama içeriklerini paylaşabilirim. Ayrıca dilimizin zenginlikleri isimli şeyde yaptığımız çalışmaları paylaşabilirim sizlerle, bir de atasözü yarışmasına katılan öğrencilerimin yazdıkları atasözlerini masallaştırma, sen yazarsın isimli yarışmaya yazdıkları hikayeleri paylaşabilirim ve bunlar öğrencilerimin gerçekten birinci sınıfta bu kadar başarı elde eden öğrencilerimin ileriki sınıflarda da devam ettireceklerini düşünüyorum. Tabi ki onlara dört yıl boyunca rehberlik edeceğim ve bu konuda elimden gelen yardımları bulunacağım ki, okuyan bir nesil, düşünen bir nesil, yorumlayan bir nesil, okuduğunu anlayan bir nesil, karşısındakilerin duygu ve düşüncelerine saygı duyan, dinleyen bir nesil ve düşüncelerini kaleme dökabilen, yazabilen bir nesil yetiştirmek için elimizden gelen her şeyi yapacağız. Bu konuda tüm öğretmen arkadaşlarına kolaylıklar diliyorum.” ifadesiyle örnek olay verilerek yazdırma çalışması yaptıklarını; Ö17 “Evet, yani dediğim gibi sen demeden önce böyle bir hani yaratıcı yazma yapıyorum diye değil ama böyle özel günlerimizde mesela işte milli günler olabilir ya da böyle belirli gün ve haftalarda böyle özel günlerimiz var biliyorsun o konularda bazen işte konuyu verip işte böyle kısa bir masal ya da olay anlatıp bunun üzerine yani bir şeyler yazmayı onu işte hikayeleştirerek istediğim oluyor ama dediğim gibi bu etkileri hani yaratıcı yazma yapıyorum diye bir farkındalık içinde yapmadım. Ama böyle özel günlerde yani o günün farkındalığını kazanmaları için. Bazı böyle yazma çalışmaları yaptığım olmuştur.” ifadesiyle belirli gün ve haftalarla ilgili yazma çalışmaları yaptıklarını; Ö8 “... veya derslerimize işlediğimiz konularla ilgili bir konu üzerinde de yazma çalışmasının konularını belirleyebiliyoruz.” ifadesiyle ve Ö24 “Yazma konusunu temalara paralel olacak şekilde belirliyorum. Süreç içinde sorular sorarak öğrenci yorumlarını alarak farklı bakış açılarını örnek veriyorum.” ifadesiyle derslerde işledikleri konularla ilgili yaratıcı yazma çalışmaları yaptıklarını; Ö19 “En sevdiğiniz yiyecek nedir? Bu yiyeceğin canlı olduğunu hayal edin, size ne söylerdi? Bir atıştırma molası verin. Atıştırma molalarınızı yerken o yemeğin tadını tam olarak yazın. Kendi süper kahramanınızı tarif edin. Görünüşlerini, özel yeteneklerini ve

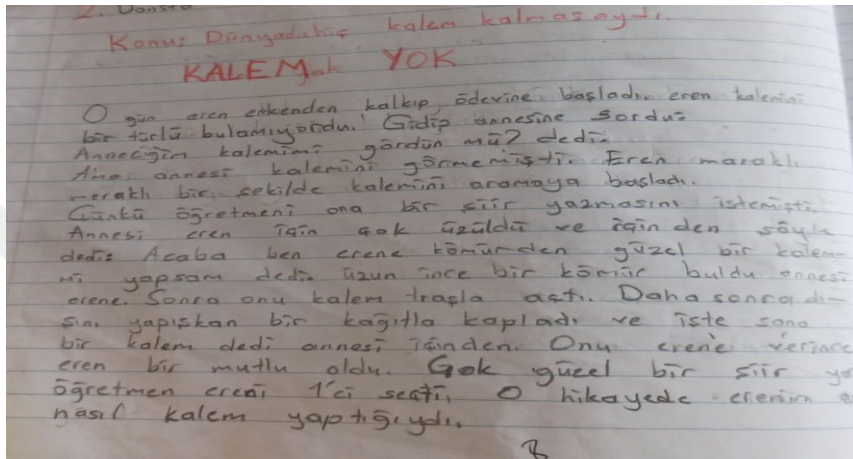
süper kahraman isimlerini düşünün. Gizli bir kimlikleri olacak mı? Bir numaralı düşmanları kim? Bu şekilde ilginç konular seçiyorum ve süreci o şekilde sürdürüyorum.” ifadesiyle ve Ö11 “Bu çalışmalarda da şimdi yazma konusu öğrenci seviyesine uygun olarak belirleniyor. Her şeyden önce yazıya başlamadan önce konuyla ilgili düşünce aktarma çalışmaları yapıyoruz. Öğrencilerden gelen değişik bilgi, görüş ve fikirler herkes tarafından dinleniyor. Tarafımdan öğrenciler konunun dışında olabilecek düşüncelere yönlendiriliyor. Bu da öğrencilere farklı düşünmeye yönetmektedir.” ifadesiyle ilginç bir konu belirleyerek yaratıcı yazma çalışmaları yaptıklarını; Ö21 “Hikâye kartları ile yazı çalışmaları yapılır. Metnin bölümleri eksik bir şekilde öğrencilere hikaye veya masal verilir. Eksik olan kısmın tamamlanması istenir. İstedikleri üç kelime ile kendi hikayelerini oluşturup, resim ile tamamlarlar. Bilinen hikayelerin değiştirmek istedikleri bölümleri, karakterleri değiştirerek yeniden yazarlar. Yazma konusu belirlenirken öğrencilerin ilgisini çeken konular üzerinde çalışmalar yapmaları sağlanır. Metnin unsurları, bölümleri hakkında bilgiler vererek ön hazırlığı yapılır. Örnek metinler ile daha anlaşılır olması sağlanır. Çalışmalarda kullanılan kartların çocukların seviyesine uygun olmasına dikkat edilir.” ifadesiyle ve Ö23 “1. sınıfta henüz okuma yazma bilmiyorken genelde 4 ya da 5 kelime veriyorum ve bir süre düşünmelerini istiyorum. Kurguladıkları hikayeleri sınıfta anlatmalarını istiyorum. 2. sınıfta okuma ve yazma becerisi gelişince hikaye küpleri ile rastgele figürler seçip bunlarla ilgili hikayeler yazmalarını istiyorum. Kullandıkları cümle sayısını en az 10 cümle olacak şekilde belirliyorum. Çünkü bazen konu bütünlüğü olmadan bazı çocuklar 2 cümlede bitirmek istiyorlar. Onların daha nitelikli yazılar yazmaları için böylelikle düşünmeye sevk ediyorum.” ifadesiyle hikâye kartları/küpleri ile yaratıcı yazma çalışmaları yaptıklarını; Ö21 “Atasözü ve deyimler kartları ile anlamlarına uygun hikayeler yazılır.” ifadesiyle atasözü ve deyimlerle ilgili yaratıcı yazma çalışmaları yaptıklarını; Ö25 “Öğrencilere kendi yaşımı baz alarak 15 yıl sonraki kendilerine mektup yazmalarını istemiştin. Çok güzel şeyler ortaya çıkmıştı. Bu süreçte kesinlikle öğrencilere müdahale etmedim. Ve ortaya çıkan ürünleri sınıfla paylaştık. Fakat bunu yaparken isim paylaşmadık bu da öğrencilerin özgüvenini arttırdı. Sınıfça şiir yazma etkinliği yapmıştık. Sınıfı üç gruba ayırdım ve ilk sırada olan öğrencinin yazdığı ilk satıra daha sonra gelen öğrenciler sırasıyla kendinden önceki dizelere uygun şeyler yazdı. Eğlenceli bir etkinlik olmuştu.” ifadesiyle ve Ö27 “Daha sonra ilk okumayı öğrendikten sonra bu bizim için çok önemliydi. Çocuklara, ailelerine mektuplar yazdırdım. Ailelerine mektupları çekinmeden yazabileceklerini düşünürken, aynı zamanda çocuklara, resmi kurumlara yazılar yazdırdım. Kişilere, resmi kurumlarda çalışan kişilere özel mektuplar yazdırdım ve bu mektupların dönütleri çok güzel oldu. En çok ilgiyi bu mektuplar gördü sınıfımızda. Çünkü hemen bize resmi kurumlarda çalışan insanlarımız tarafından hemen

geri dönütler geldi. Hemen bizi makamlarına davet ettiler. Bize geziler düzenlediler. Kaymakamımız 23 Nisan gösterimize katılma isteğimizi geri çevirmedi. Belediyemiz aynı şekilde tur isteğimizi geri çevirmedi ve birçok kurumdan bu şekilde Milli Eğitim müdürümüz aynı şekilde mektubumuza acaba verdi. Daha sayamayacağım birçok kurum ve kuruluştan, kişilerden mektuplarımıza olumlu yanıtlar geldi. Bu benim öğrencilerimi cesaretlendirdi. Özellikle bunu gördükten sonra öğrenciler dertlerini anlatabilecekleri yazılar yazdıkları zaman karşıdan gelecek olumlu etkileri görme öğrencilerimde çok güzel dönüşlere, heyecanlara neden oldu. Bunu tüm herkesi tavsiye ederim.” ifadesiyle mektup yazma çalışmaları yaptıklarını; Ö29 “Sınıf içerisinde ortak belirlenen hikâye kitabının hepsini okuyup okuma çemberi etkinliği yaptık. Önden hepsinin görevlerini veriyorum. Kimi grup başkanı, kimi tartışma yönetici, kimi sözcü kitap ile ilgili. Kapak yapmasını, kitap ile ilgili slogan ya da şiir yazması, kitabın yazarına mektup yazması, okuduğu kitaptan kendine ne çıkardı. Kitabın neresi ile bağ kurdu. Ya da en çok hangi bölümden etkilendi. Neden? Gibi sorulara cevap vermelerini grup çalışması şeklinde yaptırırım.” ifadesiyle okuma çemberi ile yaratıcı yazma çalışmaları yaptıklarını; Ö18 “Öncelikle görsel okuma, sözlü anlatım gibi daha kolay çalışmalardan başlıyorum. Devamında cümle çalışmaları yapıyorum ve öğrencileri kurallarla ilgili cümleler kurmalarını istiyorum. Sonraki aşamada kısa metin çalışmalarına başlıyorum. Bazı metinlerde amacım kuralların yerinde kullanılması oluyor. Bu çalışmalarda metin içindeki hatalarını kendilerinin bulmasını istiyorum. Gerekirse aynı metni tekrar tekrar yazmalarını istiyorum. Bir başka çalışma olarak hatalarla dolu bir metin verip yanlışları düzeltmelerini istiyorum. Bu çalışmada da eksik hataları bulana kadar metni iki veya üç kez yazmalarını istediğim okuyor. Metinleri kısa tuttuğum için sıkılma ya da konudan uzaklaşma gibi sorunlar yaşamıyoruz. İlerleyen aşamalarda yeni bir metin üretmelerini ve bu metni paylaşımlarını istiyorum. Yazma çalışması uzun bir süreçtir. Her bir aşaması için yeteri kadar çalışma yapmadan ve sınıfın çoğunluğunda istediğim seviyeye gelmeden bir sonraki aşamaya geçmiyorum. Bu çalışmalarda tek sıkıntılı taraf ise ara verildiğinde ya da uzun süre yazma çalışması yapılmadığında öğrencilerde gerileme görmekteyim. Ama belirli bir seviyeye gelmiş öğrenci ne kadar ara verilse de sadece basit kural eksiklikleri gibi gerilemeler yaşamaktadır.” ifadesiyle aşamalı olarak yaratıcı yazma çalışmaları yaptıklarını; Ö16 “İkinci sınıf olunca çok fazla çalışma yapamıyoruz. Türkçe etkinliklerinde verilen bölümlere yazdığımız çalışmalar mevcut.” ifadesiyle ve Ö28 “Şu an için herhangi bir örneğim yok. Ama şu şekilde bir etkinlik planlıyorum. Örneğin mesela öğrencilere bir hikaye yazma olsun. İşte kişilerin, karakterlerin ve mekanın olduğu farklı farklı bölümleri olan bir kağıt veriyorum ve bir zarla veya kendi seçimleriyle farklı farklı karakter kişi veya mekan belirleyip, bunları karıştırıp, bunlardan bir hikaye harmanlayarak yazmalarını

istiyorum. Yani bu şekilde bir etkinlik planlıyorum şimdilik.” ifadesiyle yaratıcı yazma çalışmalarını yapmadıklarını belirtmişlerdir.

Araştırma kapsamında sınıf öğretmenlerinden sınıf içi uyguladıkları yaratıcı yazma çalışmalarını paylaşmaları istenmiştir. Aşağıda bu çalışmalardan bazı örneklere yer verilmiştir. Diğer öğretmenlerin yaratıcı yazma çalışmaları ise Ek-1’de yer almaktadır.

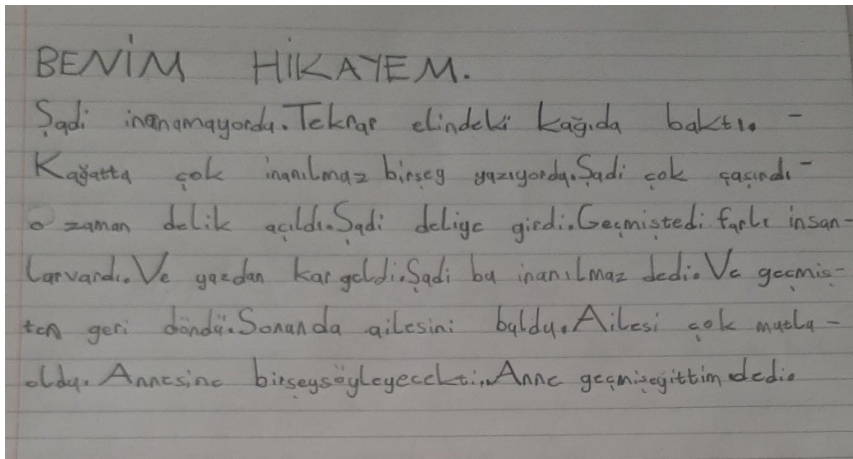
Ö5’in sınıfta uyguladığı yaratıcı yazma çalışmasından bir örnek Görsel 1’de yansıtılmıştır.

Görsel 1. Yazı Örnekleri (3.sınıf)

Öğrenci kalem olmasaydı nelerin olabileceğiyle ilgili kısa bir yazı yazmıştır. Öğretmen bu konuda bir yaratıcı yazma çalışması yaparken öğrencilerin düşünüp yeni bir şeyler tasarlamasını istemiştir. Öğrenci de yazısında hayal gücünü kullanarak nasıl kalem yapabileceğini düşünmüş ve bunu bize aktarmak istemiştir. Ancak öğrencinin yazım kurallarına pek fazla uymadığı görülmüştür.

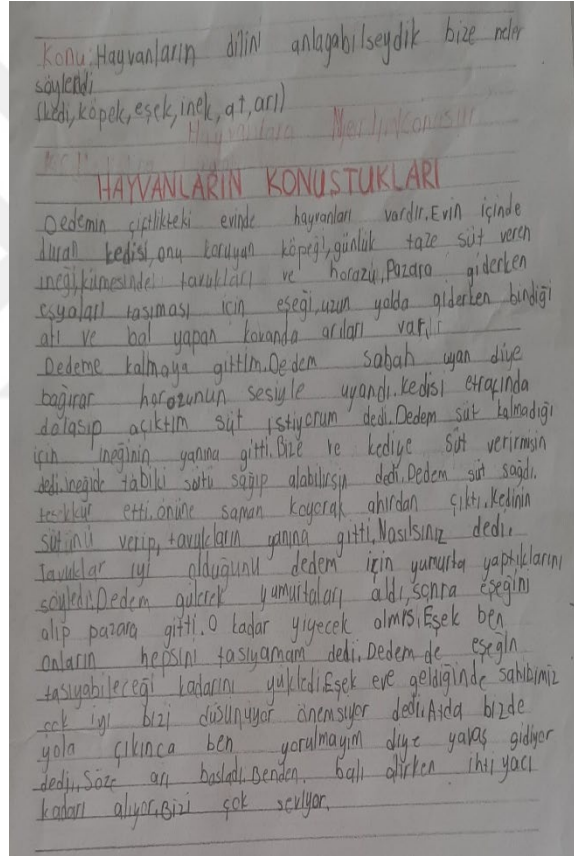
Ö9’un sınıfında yaptığı yaratıcı yazma çalışmasından örnek Görsel 2’de yansıtılmıştır.

Görsel 2. Yazı Örnekleri (1.sınıf)

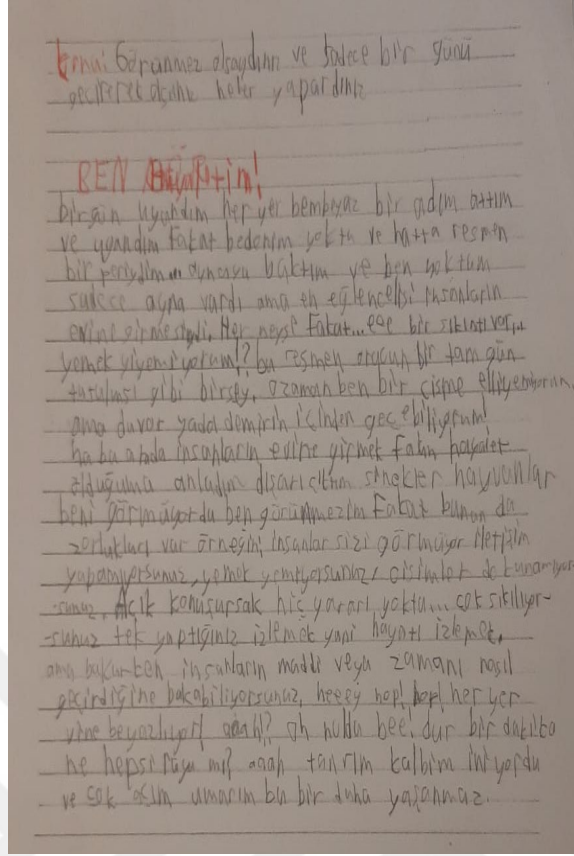
Öğrenciler cümle olarak verilen durumu tamamlayarak neler olduğu ile ilgili yazı yazmıştır. Öğretmen birinci sınıf okuttuğu için öğrencilerin bu yeni okuma yazma sürecinde heveslerini bu tür etkinliklerle arttırmayı amaçlamıştır. Bu şekilde her öğrencinin, sınıfta neler olduğu ile ilgili paylaşım yapıldığında yazmaya karşı hevesleri artacaktır.

Ö11 sınıfta öğrencilere yaratıcı yazma ile ilgili birkaç konu vermiş ve öğrencilerin bu konulardan herhangi biri ile ilgili yazmalarını istemiştir. Bu konular “Hayvanların dilini anlasaydın bize neler söylerdi?”, “Bir masalın kahramanı olma şansın olsa hangi masalda hangi kahraman olmak isterdiniz? Siz bu masalda neler yapardınız? Masal olarak yazınız.”, “Bir günlüğüne görünmez olsaydınız neler yapardınız?” şeklindedir. Öğretmenin seçtiği konular öğrencinin hayal gücünü harekete geçirecek ve farklı düşünmeyi sağlayacak niteliktedir.

Görsel 3. Yazı Örnekleri (4.sınıf)

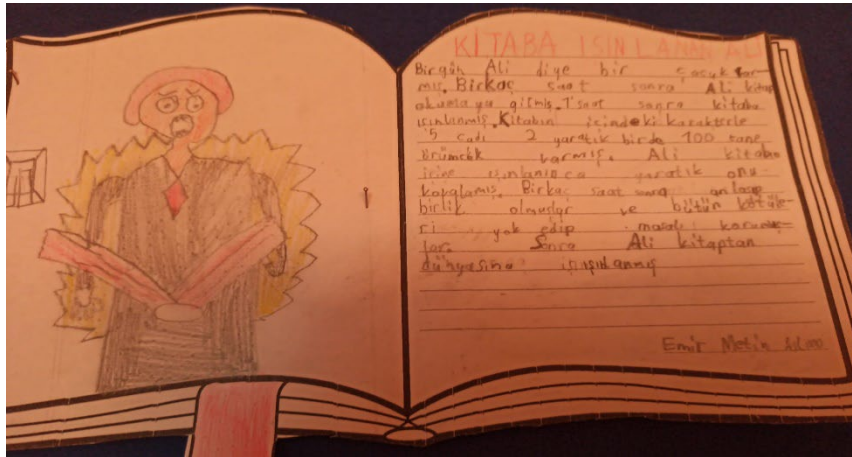
Öğrenci hayvanların konuştuğunda neler söyleyebileceği ile ilgili yazı yazmıştır. Yazısında hayvanları konuşturarak ihtiyaçlarının neler olduğu konusunda empati kurduğu görülmektedir. Öğretmen bu konuyu seçerken öğrencilerin hayata farklı bir bakış açısıyla bakmasını istemiştir. Öğrenciler bu şekilde çevrelerine karşı daha fazla duyarlı olacak ve birlikte güzelliklerle yaşamayı öğrenecektir.

Görsel 4. Yazı Örnekleri (4.sınıf)

Öğrenci görünmez olsaydı neler olabileceği ile ilgili yazı yazmıştır. Öğrencinin yazısı pek fazla okunaklı değildir ve yazım imla kurallarına çok fazla dikkat etmemiştir. Öğretmen bu konuyu verirken öğrencinin yaratıcı düşünerek neler yapabileceğini ortaya çıkarmayı ve yazdıklarından keyif alıp arkadaşlarına okuduğunda da onları meraklandırıp heyecanlandırmayı hedeflemiştir.

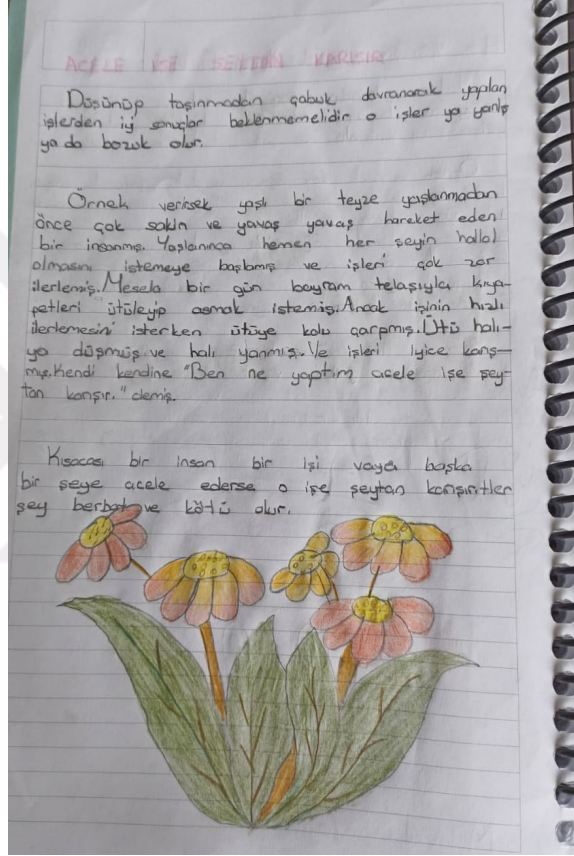
Ö16'nın sınıfta uyguladığı yaratıcı yazma çalışmasından bir örnek Görsel 5'te yansıtılmıştır.

Görsel 5. Yazı Örnekleri (2.sınıf)

Öğrenci kitap şeklindeki yazma alanına kısa bir yazı yazmıştır. Öğretmen bu çalışmayı yaparken öğrencilere hazır kitap şeklinde bir şablon vererek onları yazmaya heveslendirmiştir. Ancak öğrencilerin yazacağı alan sınırlı kaldığından etkili bir yaratıcı yazı çalışması olmamıştır. Öğrenci aslında yazısında karakterin ışınıldığından bahsetmiş ancak yeterli alanı olmadığından devam ettirememiştir.

Ö21'in sınıfta uyguladığı yaratıcı yazma çalışmasından bir örnek Görsel 6'dayansıtılmıştır.

Görsel 6. Yazı Örnekleri (2.sınıf)

Öğrenci atasözü ve deyimlerle ilgili yazı yazmıştır. Öğretmen bu şekilde atasözü ve deyimlerle ilgili yazma çalışması yaptırarak sınıfta işlediği konuların pekişmesini sağlayıp atasözü ve deyim öğrencinin daha iyi özümseyerek anlamasını sağlamıştır. Öğrenci kâğıdın alt tarafına bir resim çizmiştir ancak çizdiği resim yazdıklarıyla alakalı değildir.

4.12. Üçüncü ve Dördüncü Sınıf Yaratıcı Yazma Çalışması Gözlemine İlişkin Bulgular

Yaratıcı yazma ile ilgili sınıf öğretmenlerinin sınıfta neler yaptığını gözlemlemek amacıyla dördüncü sınıf okutan bir sınıf öğretmeni ile görüşme yapılmış ve ardından sınıfında gözlem yapmak için uygun bir zaman belirlenmiştir. Gözlem bir ders saati süresince yapılmış olup video kaydına alınmıştır. Gözlem yapılan sınıfta öğrenciler sıralara ikişerli olarak

oturmaktalar ve sınıflarının arka kısmında geniş bir alan bulunmaktadır. Sınıfın düzenli ve temiz olduğu görülmüştür. Sınıfta akıllı tahta bulunmaktadır. Sınıf öğretmeni öğrencilerle etkili bir iletişim kurmak için jest ve mimiklerini kullanmıştır. Öğrencilerin dikkatini yapacakları etkinliğe çekmiş ve sınıfta meraklı bir hava hâkim olmuştur. Sınıf öğretmeni öncelikle ne yapacakları hakkında öğrencileri bilgilendirip anahtar kelimeleri (madalya, otobüs, ahşap kutu, yağmur, kulübe) ve resimlerini tahtaya asmıştır. Ö12 öğrencilere önceden hazırlamış olduğu kağıtları dağıttı. Bu sırada bazı öğrenciler “*Bütün anahtar kelimeleri de mi kullanacağız?*” şeklinde sorular sordu. Öğrenciler anahtar kelimeleri gördükten sonra yazacakları metin hakkında düşünmeye başlamışlardır. Bu sırada hiçbir öğrenci sınıfın düzenini bozmamıştır. Her bir öğrenci kendi hayallerine dalmıştır. Öğrenciler daha önceden de bu tür çalışmalar yaptıklarından dolayı ne yapacaklarını biliyorlardı. Bazı öğrenciler hemen yazmaya başlarken bazı öğrenciler ise ne yazacaklarını belirleme konusunda biraz zorlandı. Öğretmen sıraların arasında dolaşırken bu öğrencileri cesaretlendirerek ilginç bir yazı yazabilecekleri konusunda cesaretlendirdi. Öğretmen S. Öğrencileri bilgilendirerek yazım imla kurallarına, hikâyenin giriş, gelişme ve sonuç bölümünün olmasına, tahtadaki anahtar kelimelerden sadece bir tanesini seçmeyebileceklerini belirterek sınıfta sessizliği sağladı ve öğrenciler yazmaya başladılar. Bu sırada Ö12 öğrenciler arasında gezinerek onların sorularını başka öğrencileri rahatsız etmeyecek şekilde cevapladı. Öğrencilerin çoğu, verilen anahtar kelimelerle hikayeler oluştururken heyecanlı ve motivasyonluydular. Öğrencilerden bazıları arada kafalarına takılan soruları sordular. Bazı öğrenciler kimi kelimelerin nasıl yazılacağını sorarak öğretmeninden dönüt aldı. Zamanın sonuna yaklaşırken Ö12 Yazılarını kontrol etmeleri gerektiğini ve birazdan sınıfta okuyacaklarını belirtti. Bu sırada bazı öğrenciler yazılarını bitirmişti ancak bazı öğrenciler ise daha büyük bir hevesle akıllarındaki hikâyeyi yazıyorlardı.

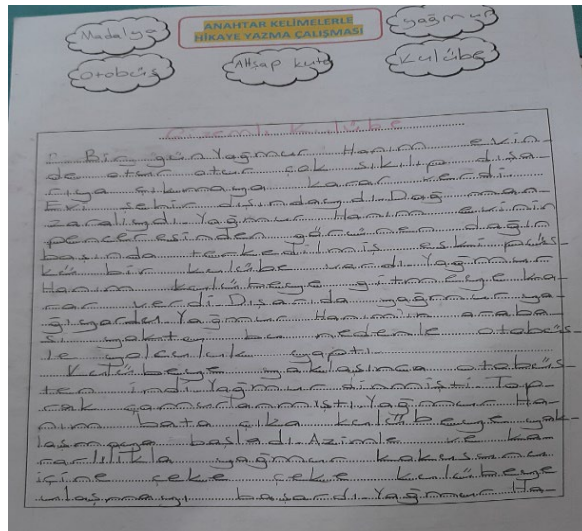

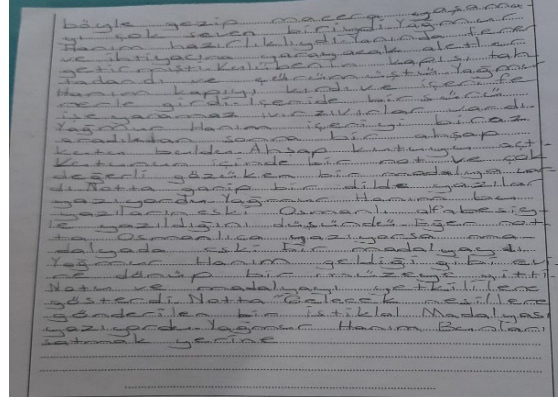
Görsel 7. Etkinlik Süreci (4.sınıf)

Ders bitimine son on dakika kala da Öğretmen S. yazdıklarını okumaya istekli olan öğrencilerden seçerek sınıfça dinlediler. Öğrenciler, yazdıkları hikayeleri arkadaşlarıyla paylaşarak yaratıcı süreç hakkında birbirlerine ilham verdiler. Ö12 yazılanları dinlerken sözlü olarak öğrencilerine geri bildirimlerde bulundu. Mesela bir öğrencisine “*çok fazla ve bağlacını kullanmışsın*” dedi. Bir başka öğrencisine de güzel yazdığını ve devamını da yazmasını belirtti. Bir başka öğrencisine yazısını biraz daha düzeltmesi gerektiğini belirtti. Öğrencilerin yazılarında, farklı temalar ve olaylar üzerine yaratıcı yaklaşımlar görüldü, bu da sınıf içindeki çeşitliliği artırdı. Ancak bu şekilde bir ders saati bütün öğrencileri dinlemeye yetmedi. Ö12 Bu yazmış olduklarını daha da geliştirip ilerde yazar olabileceklerini ya da şiirler yazabileceklerini belirtti. Böylelikle öğrencilerin içinde yazma isteği oluşarak evde de kendi başlarına kaldıkları zaman içerisinde çeşitli yazma çalışmaları yapmak isteyecekleri bir çalışma yapılmış oldu. Teneffüste bir öğrenci araştırmacıya “*Öğretmenim yazmanın bu kadar zevkli olduğunu daha yeni anladım.*” diyerek içindeki yazma hevesini belirtmiştir.

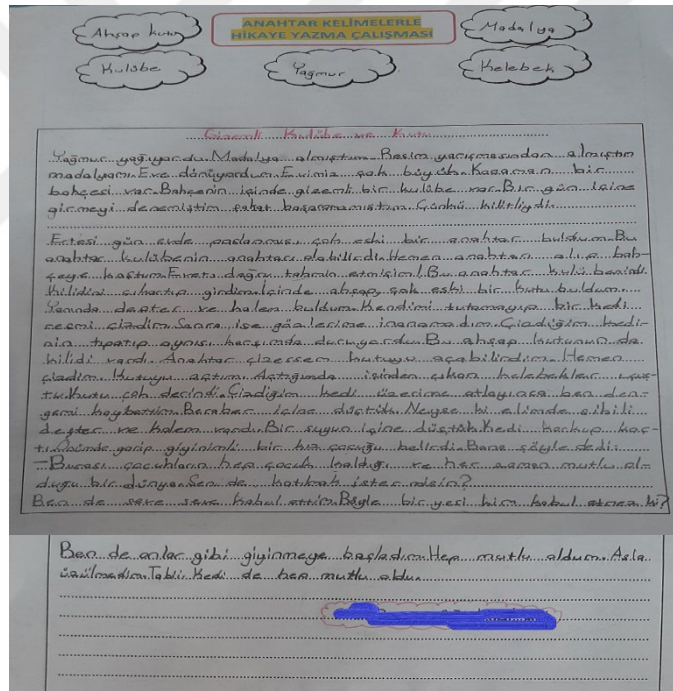
Görsel 8. Etkinlik Süreci (4.sınıf)

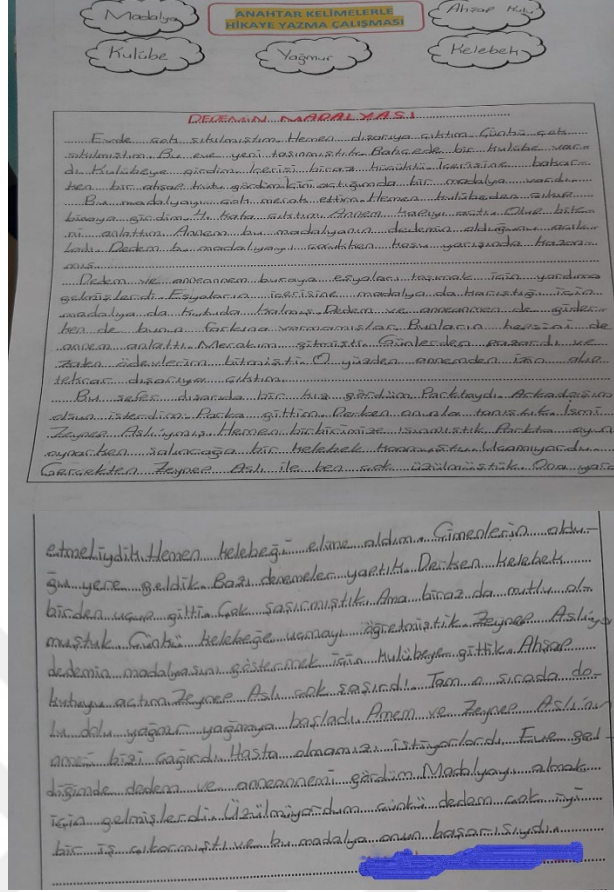
Görsel 9. Yazı örnekleri-1 (4.sınıf)

Yukarıdaki yaratıcı yazma çalışmasında öğrenci anahtar kelimelerden beş tanesini kullanarak yazısında bir heyecan oluşturmaya çalışmıştır. Öğrenci betimleyici tarzda yazmış olup yazısı bitmediğinden bir ders saatine yazacaklarını yetiştiremediği görülmektedir. Öğrencinin yazısının gayet okunaklı olduğu ve yazım imla kurallarına uyduğu görülmüştür.

Görsel 10. Yazı Örnekleri-2 (4.sınıf)

Yukarıdaki yazı örneğinde öğrencinin yazısının gayet okunaklı olduğu sadece paragraf girintisi yapmadığı görülmektedir. Öğrenci anahtar kelimelerle ilgili bir kurgu oluşturarak bunu hikayeleştirmeye çalışmış ve geçmişteki yaşantısında gördüklerinden, okuduklarından da etkilenip sihirli eşyalardan bahsetmiş kutuyu açınca içinden kelebeklerin uçuşup içine düştüğünde suyun içine düştüğünü belirterek hayal gücünün derinliğini göstermiştir.

Görsel 11. Yazı Örnekleri-3 (4.sınıf)

Öğrencinin yazmış olduğu bu örnek incelendiğinde anahtar kelimeler etrafında bir kurgu tasarladığı görülmektedir. Öğrencinin yazım imla kurallarına uyduğu görülmektedir.

Anahtar kelimeler verilip yaratıcı yazma çalışması yapılan bu sınıfta bazı öğrenciler anahtar kelimelerin hepsini kullanmış, bazı öğrenciler ise beş tanesini kullanarak bir olay örgüsü içerisinde hikayelerini yazmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu bir ders saatinde yazısını bitirmiş ve birkaç tanesi ders bitimine çok az zaman kala yazısını okumuştur. Teneffüste ise yapılan bu çalışmanın etkisiyle bazı öğrenciler bir araya gelip yazdıklarını birbirlerine okumuşlardır.

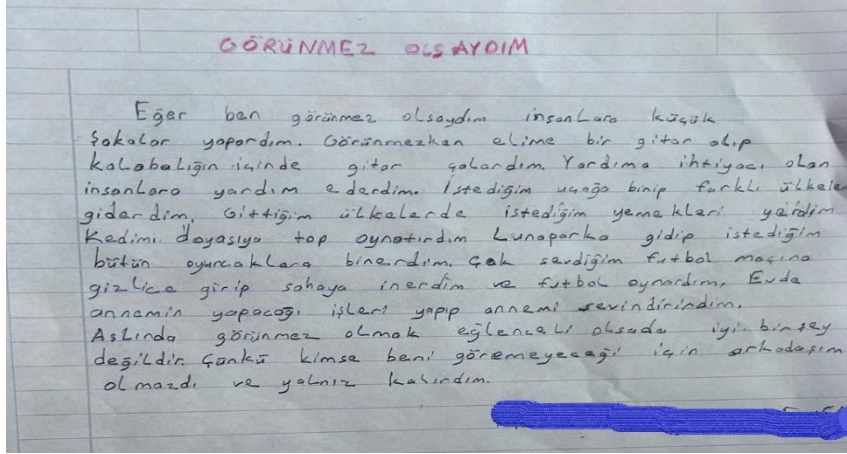
Gözlem yapılan bir diğer sınıf ise üçüncü sınıfları okutan Ö10'un sınıfıdır. Öğretmen öncelikle öğrencilere araştırmacıyı tanıtmış ve bugün yaratıcı yazma hakkında bir çalışma yapacaklarını belirterek sınıfta yaratıcı yazmanın ne olduğu ile ilgili öncelikle bir konuşma yapmıştır. Öğrenciler de yaratıcı yazmanın özgür bir şekilde akıllarından geçenlerin ya da hayali olayların yaratıcı yazma olabileceğini belirtmişlerdir. Daha sonra Ö10 hangi konuda yazacakları ile ilgili sınıfta beyin fırtınası yapmaya başlamıştır. Öğrencilerden gelen fikirleri ve önceden belirlemiş olduğu konu başlıklarını tahtaya yazmaya başlamıştır. Konular ‘Dünyaya

bir hayvan olarak gelseydiniz, hangi hayvan olmak isterdiniz? Neler yaşardınız? Anlatınız.”, “Yeni bir şehir kurmak istesenez bu nasıl bir şehir olurdu?”, “Bir hayvan sizinle konuşsaydı neler söylerdi?”, “Görünmez olsaydınız neler yaşardınız?”, “Büyülü bir oyun parkına gittiniz ve bu oyun alanında hangi oyuncaklar var. Bu oyun parkı neden büyülü? Bu parkta neler yaşanıyor?” olarak tahtaya yazılmıştır. Ö10 öğrencilere istedikleri bir konuyu seçip bununla ilgili yazmalarını istemiştir. Öğrenciler tahtada yazılı olan konu başlıklarından birini seçerken sıra arkadaşıyla fikir alışverişinde bulunmuş ve birbirlerine ne seçeceklerini, nasıl bir olay yazacaklarını anlatmışlardır. Bu sırada öğretmen sınıfta sessizliği sağlayıp öğrencilerin rahatça yazabileceği güzel bir ortam oluşmasını sağlamıştır. Öğrenciler bir süre düşündükten sonra yazmaya başlamışlardır. Öğrenciler yazılarının kenarına resimler de çizmiştir. Yazısını bitiren öğrenci öğretmenin yanına giderek göstermek istemiş ancak öğretmeni yerinde oturmasını isteyip birazdan sınıfta okuyabileceğini belirtmiştir. Öğrenciler yaratıcı yazma etkinliğine yüksek bir ilgi göstermiş olup bu etkinlik boyunca çalışmaya aktif katılım sağlamıştır.

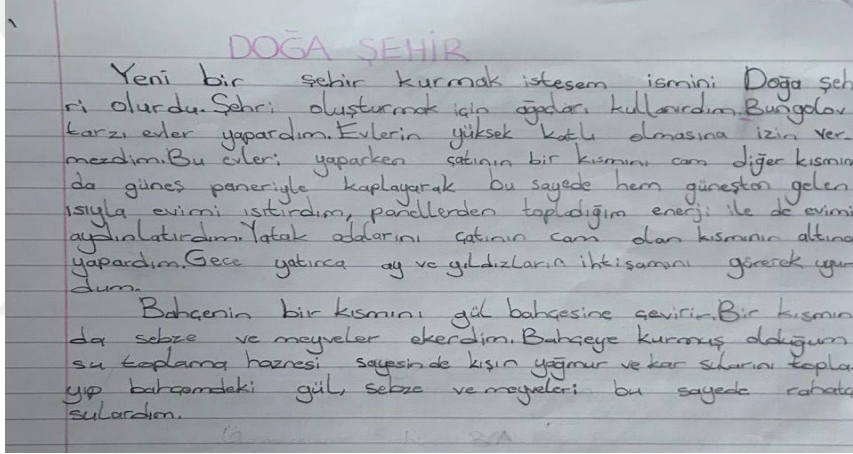
Görsel 12. Etkinlik Süreci (3.sınıf)

Yazılanlardan bazıları ders bitimine kısa bir süre kala sınıfta okunmuştur. Diğerlerini ise öğretmen toplayıp sonra okuyacağını belirtmiştir. Bir ders saati öğrencilerin hepsinin çalışmasını dinleyip değerlendirmeye yetmemiştir. Ö10 ile teneffüste yapılan konuşmada bu yazıları nasıl değerlendireceği sorulmuş olup öğretmenin henüz bir değerlendirme şablonu oluşturmadığını gözlemlenmiştir. Oluşturulacak şablonda Öğretmen G. öğrencilerin hayal gücünü kullanma durumlarına bakacağını, yazım imla kurallarına ve yazı güzelliğine bakacağını ancak herhangi bir notla puanlama yapmayacağını, öğrencilerin istedikleri puanı alamadıklarında heveslerinin kaçmasını istemediğini, yazma isteklerini bu tür değişik etkinliklerle pekiştireceğini belirtmiştir.

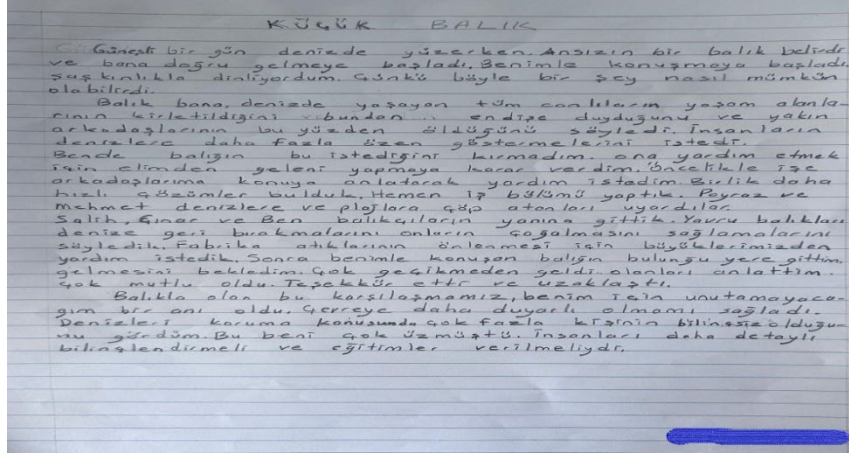
Görsel 13. Yazı Örnekleri (3.sınıf)

Yukarıdaki yaratıcı yazma çalışmasında öğrenci görünmez olduğunda neler yapabileceği ile ilgili kısa bir yazı yazmıştır. Yazısında hayallerinin izlerini görmekteyiz.

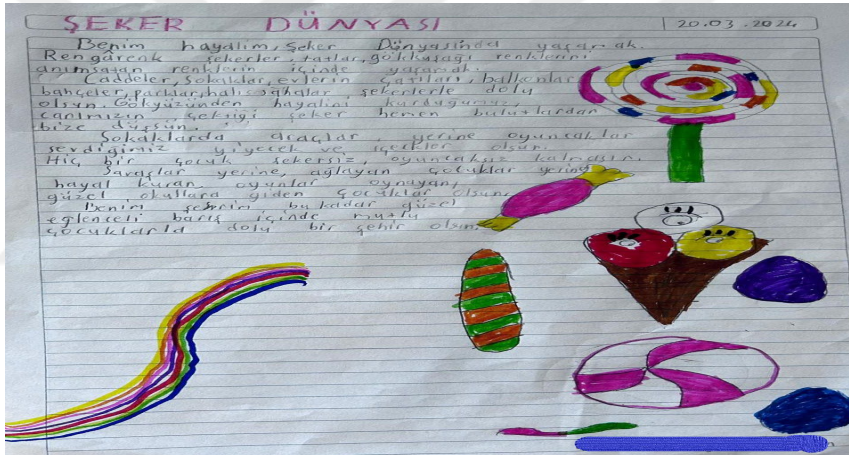
Görsel 14. Yazı Örnekleri (3.sınıf)

Yukarıdaki yaratıcı yazma çalışmasında yeniden bir şehir kurulursa bu şehirde nelerin olmasını istediğine dair öğrencinin hayallerini görmekteyiz. Öğrencinin yazısı okunaklı olup yazım imla kurallarına dikkat ederek yazmıştır. Öğrenci yazısında gerçeküstü ifadeler bulunmamakta sadece olmasını istediği şeyleri belirtmektedir.

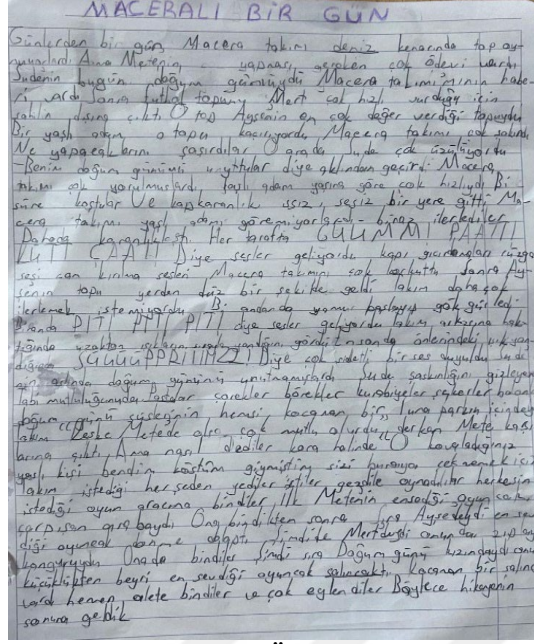
Görsel 15. Yazı Örnekleri (3.sınıf)

Yukarıdaki yazı örneğinde öğrenci bir balığın onunla konuştuğunu hayal ederek balığın yaşamında nelerden rahatsız olduğunu anlatmaya ve bunu hikayeleştirmeye çalışmıştır. Anlatım tarzı basit bir tarzda olup detaylı bir olay örgüsü kurulmamıştır.

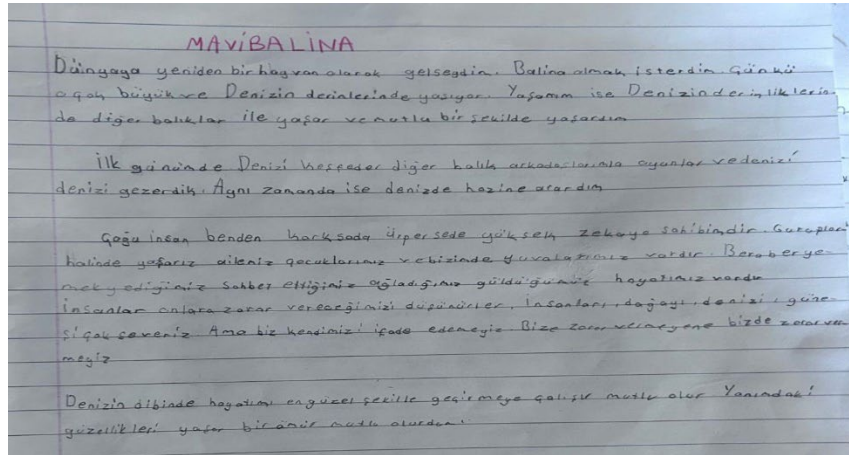
Görsel 16. Yazı Örnekleri (3.sınıf)

Yukarıdaki yazı örneğinde öğrenci hayalindeki yaşamak istediği yeri betimleyerek anlatmaya çalışmıştır. Ayrıca yazısına resim de çizerek görsel olarak bize de anlatmaya çalışmıştır.

Görsel 17. Yazı Örnekleri (3.sınıf)

Yukarıdaki yazı örneğinde öğrenci serbest bir şekilde kısa bir hikâye yazmaya çalışmıştır. Öğrenci yazısında yazım imla kurallarına pek dikkat etmemiştir. Yazısı karışık görünmektedir. Karakterlerin konuşmalarını konuşma çizgisi ile belirtse bu karışıklık ortadan kalkabilir. Öğrencinin geçmiş yaşantısında okuduğu hikayelerden esinlenerek yazdığı görülmektedir.

Görsel 18. Yazı Örnekleri (3.sınıf)

Yukarıdaki yaratıcı yazma çalışmasında öğrenci dünyaya bir hayvan olarak gelseydi neler yapacağı ile ilgili bir yazı yazmıştır. Öğretmen bu konuyu belirlerken öğrencilerin, empati kurarak o canlıların yaşam alanlarını kirletmemeyi ve doğada birlikte yaşarken nelere dikkat etmek gerektiğine dair bağlantı kurmasını istemiştir.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin yaratıcı yazma hakkındaki görüşleri belirlenmeye çalışılmış ve yaratıcı yazma çalışmalarının sınıfta uygulanabilirliği ile ilgili görüşlerin alana katkı sağlayacağı düşünülerek analiz edilmiştir. Aşağıda çalışmanın bulgularından elde edilen sonuçlar tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Çalışmada sınıf öğretmenlerine yaratıcı yazma çalışmalarının kullanımını anlamak ve etkilerini görmek amacıyla görüşlerini aktarabilecekleri sorular sorulmuş ve cevaplar derinlemesine incelenmiştir.

İlk olarak sınıf öğretmenlerine yaratıcılık kavramının onlar için ne ifade ettiği sorulmuş ve yaratıcı öğrencilerde gözlemledikleri özelliklerin neler olduğunu belirtmeleri istenmiştir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu yaratıcılık kavramının özgün düşünme ve yeni fikir üretme becerisi olarak ifade etmişlerdir. Bu bağlamda öğrencileri küçük yaşlardan itibaren yaratıcı düşünmeye sevk edip sınıfta bu tür çalışmaların yapılması onların daha özgün düşüncelerine katkı sağlayacaktır. Acar (2024) araştırmasında öğretmenlerin yaratıcı yazmayı nasıl tanımladıkları ve yaratıcı bir yazıda olması gereken özelliklere ilişkin görüşlerini içeren bulgularına bakıldığında öğretmenleri yaratıcı yazmayı, hayal gücünü yansıtan yazılar olarak tanımladıkları, özgün yazılar olarak tanımladıkları ve duygu ve düşüncelerin farklı şekillerde ifade edildiği yazılar olarak tanımladıkları sonuçları elde edilmiştir. Kırmızı ve Çağ Adıgüzel (2023) çalışmalarında yaratıcılık kavramını sıra dışılık ve çözüm üretme olarak belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğu yaratıcı öğrencilerde özgün bir bakış açısının olduğunu, meraklı ve hayal gücünün gelişmiş olduğunu gözlemlediklerini belirtmişlerdir. Benzer olarak Boz ve Yılmaz'ın (2018) çalışmasında öğretmenler yaratıcı düşünme özelliğine sahip insanları; çok boyutlu düşünen, soruların birden çok çözüm yolunu düşünen, hızlı çözüm yolu bulan, üretici, yenilikçi, hayal kurabilen, araştıran, sorgulayan, özgün düşünen, hata yapmaktan korkmayan, iletişime açık, ön yargılı olmayan kişiler olarak tanımlamışlardır.

Öğretmenlere yaratıcı yazıların temel niteliklerinin neler olduğu ve sınıf içinde yaratıcı yazma etkinliklerinin kullanımı hakkında ne düşündükleri sorulmuştur. Öğretmenlerden alınan cevapların büyük çoğunluğu hayal dünyasından ortaya çıkıp, orijinal düşünceye sahip olan yazılar şeklindedir. Yoo (2017) çalışmasında yaratıcı yazmayı öğrencinin kendi düşünceleri ve

dünya ile ilişkisini, hayata bakış açısını ortaya çıkardığı ve şekillendirdiği bir süreç olarak tanımlamaktadır. Öğretmenler de bu çalışmalarda öğrencilerini yaratıcı yazmaya yönlendirirken süreci eğlenceli hale getirerek tekdüze olmaktan kaçınılmalıdır. Öğrenciler yazı yazarken farklı bakış açıları geliştirip, kendini ifade etme gücü artmaktadır. Temizkan'a (2010) göre yaratıcı yazılarda sıra dışılık unsuru bulunmalıdır. Göçen (2018) öğretmenlerle yaptığı çalışmasında yaratıcı yazmanın yararlarına ilişkin uygulama sonrasında ulaştığı görüşlere göre öğretmenlere göre yaratıcı yazmanın öğrencilerinin sınırlarının dışına çıkmasına yardımcı olduğunu belirtmiştir. Ak (2011) çalışmasında deney grubunda uyguladığı yaratıcı yazma çalışmalarının yazılı anlatım becerilerine yönelik tutum puanlarını arttırdığını belirtmiştir. Yine benzer şekilde Saluk (2017) çalışmasında yaratıcı yazma etkinlikleri süreci sonrasında deney grubu öğrenci görüşlerine göre etkinliklerin; hayal güçlerini geliştirdiklerini, yazma becerisi kazandıklarını, konu zengin olduğunda daha iyi yazabildiklerini fark ettiklerini, söz varlıklarını ve dolayısıyla kelime hazinelerini artırdıklarını, etkinliklerde eğlendiklerini, yaratıcılıklarını daha rahat ortaya çıkardıklarını, Türkçe dersine katkı sağladığını, yazım ve noktalama kurallarını uygulamada dikkatlerini geliştirdiklerini belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin yaratıcı yazmaya yönelik bakış açısında olumlu bir değişim oluştuğunu ve öğrencilerin yazmaktan hoşlandıkları sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenlerden 3. Ve 4. sınıf okutanlar sınıf içinde genelde anahtar kelimelerle yazma çalışmaları yaptıklarını belirtmişlerdir. 1.ve 2. sınıf okutan öğretmenler ise okuma yazma çalışmalarında daha yeni oldukları için öğrencilerin henüz nitelikli yazılar yazamadıklarını, henüz ne yapacaklarını bilemediklerini ancak yine de birkaç cümlelik de olsa yazdıklarını belirtmişlerdir. Yaratıcı yazma çalışmalarını yaparken de öğrenciye yaratıcı ve özgün düşünmeyi kazandırdıklarını ve Türkçe'yi doğru ve etkili kullanma becerisi elde etmeye katkı sağladığını belirtmişlerdir. Ancak bazı öğretmenler ise zaman konusunda sıkıntı yaşadıklarını belirterek etkili bir yazma süreci geçiremediklerini, öğrencilere sınıfta değil de evde yazma ödevleri verdiklerini belirtmişlerdir. Boz ve Yılmaz (2018) çalışmasında Öğretmenlerin yaratıcı düşünme becerisini geliştirmek için okulun ilk yıllarında oyunu, sonraki yıllarda yazma etkinliklerini ağırlıkta kullandıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlere öğrencilerinin mevcut yazma becerilerinin yaratıcı yazma açısından nasıl değerlendirdikleri ve yaratıcı yazmayı destekleyici nasıl bir sınıf ortamı sağladıkları sorulmuştur. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilerin yazma konusunda zorlandıklarını belirtmişlerdir. Öncelikle yazma konusunda bilgilendirme yaptıklarını ve daha sonra öğrencilerin yazdıkça mutlu olup, yazmak istediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin kendi hayal güçlerinden ortaya çıkan ürünler onlarda yazma isteğini artırmaktadır. Kapar Kuvanç (2008)

çalışmasında yaratıcı yazma çalışmalarının geleneksel yazma çalışmalarından daha etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenler yaratıcı yazmayı desteklemek için sınıflarında daha çok öğrencilerinin motivasyonlarını artırarak etkili bir yazma ortamı sağlamaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında dikkat çekici etkinlikler de hazırlayarak öğrencileri yazma konusunda istekli hale getirdiklerini belirtmişlerdir. Özden (2003) eğitim ortamını; öğrencinin kendini özgür hissedeceği, olmadık düşüncelerini ifade edebileceği, hatta saçma olabilecek bazı düşünceleri açıklamaktan çekinmeyeceği bir ortam olması gerektiğini belirtmiştir. Öğretmenler kendi mantığına ters düşse de sınıfında değişik fikirler geliştirilmesinin teşvikçisi olmalıdır. Austen (2005) çalışmasında yaratıcı yazmanın öğrencilerde aktif öğrenme oluşturduğunu ve edebiyat sevgisi kazandırdığını belirtmiştir. Yaratıcı ve özgün fikirler üretmek için eğitim ortamının da özgür olması, öğrencilerin birbirleriyle ve öğretmenleri ile rahatça iletişim kurabilmeleri ve düşüncelerinden dolayı eleştirilip yargılanmayacaklarını bilmeleri ve kendilerini güvende ve rahat hissetmeleri önemlidir. Öğretmenler yazma çalışmalarının değerli kısımları hakkında öğrencilerini bilgilendirmeli ve gelecekteki yazma eylemleri için onlara rehberlik sağlamalıdır (Brookfield, 2015, Akt. Durmuş 2024).

Öğretmenlere öğrencilerini yaratıcı yazmaya nasıl teşvik ettikleri, bu konuda kendilerine hangi rolü benimsedikleri ve yaratıcı yazmayı geliştirmek üzere hangi yöntem ve teknikleri kullandıkları sorulmuştur. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilerini güdüleyip yazma konusunda cesaretlendirdiklerini belirtmişlerdir. Öztürk (2007) yaptığı çalışmada öğrencilerin yazmaya karşı olumsuz tutumda bulunmalarının nedenlerinden birinin de yazma çalışmalarında öncelikle öğretmenlerin imla, noktalama, dilbilgisi gibi biçimsel özelliklerin üzerinde durduğunu belirtmişlerdir. Yazma çalışmalarında elbette kurallar önemlidir ancak bunlara çok önem verip de yazının içeriğinin geri planda bırakılması öğrencileri yazmaya karşı soğutmakta ve yaratıcı yazıların ortaya çıkmasını olumsuz olarak etkilemektedir. Öğretmenler sınıftaki rollerini daha çok rehberlik yapma şeklinde tanımlamışlardır. Yenilmez ve Yolcu (2007) öğretmenlerin çocuklarda yaratıcılığı geliştirebilmeleri için, ilk önce kendilerinin yaratıcı bir kimliğe sahip olmaları ve öğrencilere güzel, iyi bir model olmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte öğretmen öğrencilerin ilgilerini, gelişim özelliklerini dikkate alarak bireyselleştirilmiş program uygulayıp, öğrenci sayısı kadar etkinlik planlayabilecek yaratıcılığa sahip olmalıdır. Özerbaş (2011) öğretmenin sınıfta yaratıcı düşünme becerisini geliştirebilmesi için yaratıcı düşünme becerisinin tanımını, örneklerini iyi bilmesi gerektiğini ve öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecinde rehberlik etmesinin gerektiğini belirtmiştir. Sınıfta ise anahtar sözcükler kullanıp soru cevap yaparak ve drama çalışmalarıyla eğlenceli hale

getirerek yaratıcı yazma çalışmaları gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Bardak ve Karamustafaoğlu (2016) fen bilgisi dersinde yaratıcı düşünme becerisini geliştirmek için konuları günlük hayat ile ilişkilendirerek sunma, kavramları günlük hayattaki örneklerle benzeşim yaparak ilişkilendirme, soru-cevap tekniğini kullanma ve bir konu hakkındaki gerçekleri ve bilgileri sıralama, küçük grup çalışması ve rol oynama şeklinde tespit etmiştir. Boz ve Yılmaz (2018) araştırmalarında öğretmenlerin yaratıcı düşünce becerisini geliştiren etkinlikler olarak birinci sınıfta zekâ oyunları, bulmacalar, strateji oyunları, kitap okuma, akranları ile oynadığı oyunlar, sohbetler, kendi oyuncağını yapması, problem çözme ve araştırma –inceleme etkinlikleri, resim yapma, sosyal etkinlikler, mış gibi yapma, açık uçlu sorular sorma ve fıkra anlatma etkinliklerini kullandıklarını belirtmişlerdir. İkinci sınıfta münazara, drama, beyin fırtınası, hikâye ve resim tamamlama, farklı zekâ alanlarına uygun etkinlikler, kelime türetme, aynı harfle başlayan kelime yazma, resimlere bakarak hikâye oluşturma, yazılı ve sözlü hikâye oluşturma, dinlediği hikâyeyi yeniden yazmak, isim şehir oyunu, bil bakalım ben kimim oyunu, resim yorumlama etkinliklerini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Üçüncü sınıfta eğitsel oyunlar, drama, rol oynama, kelime oyunları, Lego oyunları, resim, müzik, sanatsal ve sportif etkinlikler, su dokunu kullandıklarını belirtmişlerdir. Dördüncü sınıfta reklamcılık oyunu, geleceği görme oyunu, zincir hikâyeler oyunu, serbest metin yapma, proje ödevleri, sınıf ve grup etkinlikleri, bir şeyler tasarlama, kompozisyon, boşluk doldurma etkinlikleri, tahminde bulunma etkinlikleri, yaratıcı yazma etkinlikleri, gezi ve gözlem kullandıklarını dile getirmişlerdir.

Öğretmenlere öğrencilerinin yaratıcı yazma çalışmalarını değerlendirme aşamasında nasıl bir yol izledikleri ve bu süreçte karşılaştıkları zorlukların neler olduğunu anlatmaları istenmiştir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu yaratıcı yazma çalışmalarını değerlendirirken öncelikle yazım imla ve noktalama kurallarına baktıklarını daha sonra ise hayal gücünü kullanıp kullanmadıklarına baktıklarını dile getirmişlerdir. Acar (2024) araştırma kapsamında görüşülen öğretmenlerin müfredat yoğunluğundan dolayı yazma etkinliklerine fazla zaman ayıramadıklarını, yazma sürecini değerlendirmede eğitim ve sınav sisteminden kaynaklı olarak problem yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler öğrencilerinin yazılarını değerlendirirken portfolyo ve kontrol listesi gibi değerlendirme araçlarını sıklıkla kullandıklarını belirtmişler, yazılarını değerlendirme esnasında imla kuralları ve noktalama işaretlerinin kullanımına, yazıdaki anlam bütünlüğüne ve yazının biçimsel özelliklerine dikkat ettiklerini sıklıkla ifade etmişlerdir. Araştırmanın yaratıcı yazma çalışmalarını değerlendirirken öğretmenlerin yazım

imla ve noktalama kurallarına dikkat etmesi sonucu Acar'ın (2024) çalışmasıyla benzerlik göstermektedir.

Öğretmenlere yaratıcı yazma çalışmalarında karşılaştıkları güçlüklerin neler olduğu ve bu güçlüklerin üstesinden gelmek için neler yaptıkları sorulmuştur. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilerin yazı yazmayı sevmemesinden kaynaklı sorunlar yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Okuma alışkanlığının az oluşunda kaynaklı kelime dağarcıklarının dar olmasının kendini ifade etme becerisini azalttığını ve bu durumun da yazmayı güçleştirdiğini belirtmişlerdir. Ayrıca bazı öğretmenler de sınıf mevcudunun kalabalık oluşundan dolayı zamanın yetersiz kaldığını ve bu tür yaratıcı yazma çalışmalarına çok zaman gittiğini ve etkili bir şekilde gerçekleştiremediklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenler bu güçlüklerin üstesinden gelmek için sınıfta okuma anlama çalışmalarına ağırlık verdiklerini, hikaye okuma ve sonrasında hikaye ile ilgili soruları cevapladıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerini cesaretlendirip onları da yazılarının içine dahil ederek ve değişik örnekler göstererek onlarda yazma isteği uyandırdıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlere mevcut Türkçe öğretim programının yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesine katkısını nasıl değerlendirdikleri sorulmuştur. Öğretmenlerin çoğunluğu ders kitaplarındaki yaratıcı yazma etkinliklerinin az olduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde Aydın (2020) çalışmasında ders kitaplarında yeterli yaratıcı yazma etkinliklerine yer verilmediği sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca ders kitaplarının bu konuda dikkat çekici olmadığını ve bazı metinlerin öğrenci seviyesinden ağır olduğunu dile getirmişlerdir. Bu tür çalışmaları zaman sıkıntısından dolayı çok fazla yapmadıklarını, yaparlarsa da kendi hazırladıkları yaratıcı yazma etkinlikleriyle gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir. Öztürk (2007) çalışmasında yaratıcı yazma uygulamalarının öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini yükselttiğini ve yazmaya yönelik başarılarını önemli ölçüde arttırdığını belirtmiştir.

Öğretmenlere öğrencilerinin yazdığı yaratıcı yazma çalışmalarının sınıf içinde veya dışında paylaşmalarının önemi ve etkisi hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerin çoğunluğu öğrencilerin yazılarını paylaşmalarının onların ilgi ve motivasyonlarını arttırdığını ve çok hoşlarına gittiğini ve bakış açısını genişlettiğini belirtmişlerdir. Benzer bir şekilde Karadağ Yılmaz ve Erdoğan (2019) sınıfta yapılan yaratıcı yazma çalışmalarında öğrencinin yazma endişesini giderip özgüvenini arttırdığını ve yazmaya yönelik olumlu tutum geliştirdiklerini vurgulamıştır. Yaratıcı yazma çalışmalarıyla yapılan aktivitelerden sonra öğrenciler, yazdıklarını arkadaşlarıyla paylaşmalı ve tartışmalıdır. Bu şekilde öğrenciler,

yazmaya karşı olumlu tutum geliştirecek ve böylelikle arkadaşlarının yazdıklarıyla ilgili fikirlerini de paylaşabileceğinden yazma sürecine olumlu katkı sağlayacaktır (Maltepe, 2007).

Öğretmenlere öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve anlama düzeyi ile yaratıcı yazma arasında bir ilişki gözlemleyip gözlemlemedikleri sorulmuştur. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu okuma alışkanlığının öğrencilerin hayal gücünü ve kelime dağarcığını geliştirip yaratıcı yazmayı geliştirdiğini ve kendilerini ifade etme becerilerinin arttığını belirtmişlerdir.

Öğretmenlere yaratıcı yazma konusu belirlerken ve süreç içerisinde ne yaptıkları sorulmuştur. Öğretmenlerin çoğunluğu sınıfta yaratıcı yazma konusu belirlerken dikkat çekici bir konu ile yazmaya başladıklarını çeşitli görsellerle de desteklediklerini belirtmişlerdir. Belirli gün ve haftalarla ilgili şiir yazma çalışmaları da yaptıklarını ve anahtar kelimeleri kullanarak güzel yazılar ortaya çıktığını belirtmişlerdir.

2024 Mayıs ayında yayınlanan “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” nde ilkökul 1,2,3 ve 4. Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda dinleme, konuşma ve yazma stratejilerinde yaratıcı dinleme/ konuşma ve yazmanın kullanılması önerilmektedir. Ayrıca okuma alanında da yaratıcı okuma yapılması önerilmektedir. Ancak bu öğretim programında yaratıcılık ve yaratıcı düşünmeye yönelik ayrı bir bölüm ele alınmamıştır. Programın eğilimler kısmında yaratıcılık kavramı yer almaktadır. Yaratıcı düşünmenin programda daha fazla yer alması öğrencilerin üretkenlik ve yaratıcılık becerilerine katkı sağlayacaktır.

5.3. Öneriler

Eğitim hayatının başlangıcı olan ilkökul dönemi, okuma ve yazma becerilerinin temelini atıldığı kritik bir süreçtir. Öğrencilere sağlam bir okuma ve yazma becerisi kazandırmanın yanı sıra, onların kendilerini farklı alanlarda ifade edebilmeleri için çeşitli kazanımları elde etmeleri büyük önem taşımaktadır. Yaratıcı yazma çalışmaları, öğrencilerin yaşam boyu karşılaşacakları farklı durumlarda düşüncelerini ifade edebilme becerilerini geliştiren önemli bir araçtır. Bu bağlamda, araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda şu önerilerde bulunulmuştur:

- Öğrencilere, okuma ve yazma becerilerini kazandıktan sonra yaratıcı sorular sorulmalı ve onları farklı bakış açılarıyla düşünmeye sevk edecek yaratıcı yazma ödevleri verilmelidir. Düzenli olarak yaratıcı yazma etkinliklerine katılan öğrenciler, bu konuda gelişim göstererek ilerleyen süreçte çok daha etkili yazılar yazabileceklerdir.

- Öğretmenler, sınıf ortamında öğrencilerin sıra dışı düşüncelerine imkân tanımalı ve onları cesaretlendirmelidir. Olumlu geri bildirimler sağlayarak öğrencilerin kaygıdan uzak bir şekilde yazmalarına olanak tanınmalıdır. Yaratıcı yazma çalışmaları, öğrencilerin iç dünyalarını yansıttığından, eleştiriden uzak bir ortamda onların farklı düşünceler geliştirmeleri teşvik edilmelidir. Ayrıca sınıfta oluşturulan paylaşım ortamı sayesinde öğrenciler, farklı bakış açıları edinerek düşünce dünyalarını zenginleştirebilirler.

- Sınıf ortamında tekdüzelikten kaçınarak farklı yaratıcı yöntem ve tekniklere yer verilmelidir. Öğretmenler, yaratıcı yazmaya yönelik kitaplardan faydalanarak sınıflarında bu etkinlikleri uygulayabilirler. Görseller, zihin haritaları, kelime ağları ve yaratıcı drama gibi araçlarla öğrencilerin hayal güçleri harekete geçirilmeli ve kendi iç dünyalarına bir yolculuk yapmaları sağlanmalıdır.

- Türkçe dersine entegre şekilde yaratıcı yazma etkinliklerinin yapılacağı bir *Yaratıcı Yazma* ders müfredatı hazırlanabilir. Eğitim Fakültelerinde ise öğretmen adaylarına yaratıcı yazma konusunda farkındalık kazandırmak ve öğrencilerine rol model olmalarını sağlamak amacıyla özel eğitimler verilebilir.

- Ailelerin de sürece dahil edilerek yaratıcı yazma etkinlikleri konusunda bilgilendirilmesi ve okul genelinde yarışmalar düzenlenmesi önerilmektedir. Bu, hem öğrencilerin motivasyonlarını artıracak hem de aile-okul iş birliğini güçlendirecektir.

- Türkçe ders kitaplarında yaratıcı yazma etkinliklerine daha fazla yer verilmesi, öğrencilerin bu konudaki becerilerinin gelişmesine önemli katkılar sağlayacaktır. Bu doğrultuda, ders kitapları ve programlar yeniden düzenlenmeli, daha dikkat çekici ve yaratıcı yazma etkinliklerini teşvik eden bir hale getirilmelidir.

- Yaratıcı yazma, düşünme ve hayal gücünü gerektiren bir süreç olduğundan, öğrencilere bu çalışmalar için yeterli zaman tanınmalıdır. Ayrıca okul dışında atölye çalışmaları yapılabilecek ortamlar hazırlanabilir ve "yaratıcılık sınıfları" oluşturulabilir. Bu tür çalışmaları gerçekleştirecek öğretmenlere ise gerekli kurslar sağlanmalıdır.

- Yaratıcı yazma sadece Türkçe dersiyile sınırlı kalmamalıdır. Tüm derslerde yaratıcı sorular sorularak, öğrencilerin yazma defterlerine düşüncelerini yazmaları teşvik edilmelidir. Bu, öğrencilerin farklı disiplinlerde de yaratıcı düşünme becerisi kazanmalarına olanak tanıyacaktır.

- Sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişimini desteklemek amacıyla, onların akademik çalışmaları takip etmeleri ve yaratıcı yazma alanındaki güncel gelişmeleri öğrenmeleri sağlanmalıdır. Bunun yanı sıra, öğretmenler sınıflarında Web 2.0 araçlarını

kullanarak yaratıcı yazma konusunda öğrencilerin ilgisini çekebilir ve onları daha istekli hale getirebilirler.

- Öğretmenler, yaratıcı yazmaya yönelik yazılmış kaynak kitapları inceleyerek, bu kitaplarda yer alan etkinlikleri sınıflarında uygulayabilirler. Ayrıca, öğrencilerin yazdığı çalışmalarını bir araya getirerek sınıfça bir kitap veya dergi oluşturabilirler. Bu tür projeler, öğrencilerde üretkenliği teşvik ederek motivasyonlarını artıracaktır.

- Son olarak, araştırmacılar, yaratıcı yazma konusundaki çalışmalarını artırmaya teşvik edilmelidir. Bu alanda yapılacak daha fazla araştırma hem öğretim süreçlerini geliştirecek hem de yaratıcı yazmanın eğitimdeki rolüne dair önemli bilgiler sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Acar, F. B., & Öztürk, E. (2024). İlkokul öğretmenlerinin 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeye dönük sınıf içi faaliyetleri ve değerlendirme yöntemleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 53-83.
- Ak, E. (2011). *Yaratıcı yazma tekniklerinin İlköğretim 5.sınıf öğrencilerinin Türkçe dersindeki yazılı anlatım becerileri üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Akar, H. (2016). Durum çalışması, A. Ersoy ve A. Saban (Ed.). *Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri içinde* (s. 111-150). Anı Yayıncılık.
- Akkaya, N. (2014). Sınıf öğretmenlerinin yaratıcı yazma sürecine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi (4)*, 1487-1504
- Akyol, H. (2020). *Türkçe ilk okuma ve yazma öğretimi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Akyol, H., & Yıldız, M. (2018). *Kuramdan uygulamaya yazma öğretimi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Arık, A. İ. (1990). *Yaratıcılık. Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri Dizisi 88*. Ankara: Metropol Matbaası.
- Ataman, M. (2010). *Türkçe derslerinde kullanılacak yaratıcı etkinlikler ve yaratıcı yazma örnekleri:(Yaratıcı drama yöntemiyle)*. Kök Yayıncılık.
- Ateş, S., Çetinkaya, Ç. & Yıldırım, K. (2014). Elementary school classroom teachers' views on writing difficulties. *International Online Journal of Educational Sciences*, 6(2), 475-93. <https://doi.org/10.15345/iojes.2014.02.018>
- Austen, V. J. (2005). The value of creative writing assignments in English literature courses. *International Journal for the Practice and Theory of Creative Writing*, 2(2), 138-150.
- Aydın, B. (2020). *Yaratıcı düşünmenin yaratıcı yazmaya etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.

- Babayiğit, Ö., & Erkuş, B. (2017). İlk okuma yazma öğretimi sürecinde sorunlar ve çözüm önerileri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 271-284.
- Babayiğit, Ö., & Gültekin, M. (2019). İlk okuma yazma öğretiminde oyunla öğretim yöntemi uygulamaları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9(2), 450-483.
- Balantekin, Y. (2021). İlkokul düzeyinde Türkçe dersinde yaşanan sorunlara yönelik çalışmaların analizi: Bir meta-sentez çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(1), 242-261.
- Bardak, Ş. ve Karamustafaoğlu, O. (2016). Yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesi ile ilgili pedagojik alan bilgisinin tespiti. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(26), 227-237.
- Baştuğ, M., & Demirtaş, G. (2018). *Her ses/harf için özel uygulamalı-İlkokuma ve yazma öğretimi el kitabı*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Beghetto, R. A., & Kaufman, J. C. (Eds.). (2016). *Nurturing creativity in the classroom*. Cambridge University Press.
- Beydemir, A. (2010). *İlköğretim 5. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının yazmaya yönelik tutumlara, yaratıcı yazma ve yazma erişimine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi.
- Bıkmaz Bilgen, Ö. (2019). Tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri 1: Performans değerlendirme, N. Doğan (Ed.). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* içinde (ss. 181- 216). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Boz, İ., & Yılmaz, H. (2018). Sınıf öğretmenlerinin yaratıcı düşünme becerisi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 68-81.
- Bui, L. A. P., & Hsieh, I. H. (2024). Creative writing instruction for primary students: An in-depth analysis in the context of curriculum reform in Vietnam. *International Online Journal of Primary Education (IOJPE)*, 13(2), 109-121. <https://doi.org/10.55020/iojpe.1467861>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.

- Chen, Si ve Jing Zhou (2010). Creative writing strategies of young children: Evidence from a study of chinese emergent writing. *Thinking Skills and Creativity*, 5(3), 138-149.
- Cheung, W.M. (2003). Teaching creative writing skills to primary school children in hong kong: discordance between the views and practices of language teachers. *Journal of Creative Behavior*, 37(2), 77-98.
- Coşkun, İ., Taşkaya, S. M., & Bal, T. (2013). Sınıf öğretmenlerinin türkçe dersinde ölçme değerlendirme yöntemi olarak dikte çalışmasından yararlanma durumları. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 1-16.
- Cremin, T. (2006). Creativity, uncertainty and discomfort: teachers as writers. *Cambridge Journal of Education*, 36, 415-433. <https://doi.org/10.1080/03057640600866023>.
- Cremin, T., & Myhill, D. (2013). *Writing voices: Creating communities of writers*. Routledge.
- Cremin, T., & Oliver, L. (2017). Teachers as writers: A systematic review. *Research Papers in Education*, 32(3), 269-295.
- Creswell, J. W. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri, beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (Çev. Eds. Demir, S. B. & Bütün, M.). Siyasal Kitabevi.
- Çapanoğlu, A. Ş. (2022). *İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin yazma becerilerinin gelişiminin desteklenmesi: Eylem araştırması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ordu Üniversitesi.
- Davashgil, Ü. (1989). Yaratıcılık ve oyun. *Eğitim ve Bilim*, 13(71), 24-32.
- Demir, T. (2023) *Türkiye’de yaratıcı yazma becerisine yönelik yapılan çalışmaların incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Dönmez, Y. (2024) *Yaratıcı yazma uygulamalarının ilkokul öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi.
- Duran, S. (2010) *Yaratıcı yazma yaklaşımının yazılı anlatım becerisinin gelişimine etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi.
- Durmuş, T. (2024) *İşbirlikli dijital okuryazarlık etkinliklerinin öğrencilerin yaratıcı yazma ve dijital okuryazarlık becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ordu Üniversitesi

- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş*. Anı Yayıncılık
- Elufiede, O. (2015). The connection between brain science and written expression, O., Elufiede, T. Murray, & C. J. Boden-McGill (Eds.). In *Enhancing Writing Skills*, (pp. 39-43). Information Age Publishing.
- Erdoğan, Ö. (2012). *Süreç temelli yaratıcı yazma uygulamalarının yazılı anlatım becerisine ve yazmaya ilişkin tutuma etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Erdoğan, R. (2019). *İlkokul 4. sınıf Türkçe dersinde yansıtıcı düşünme destekli yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerine etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.
- Ertürk, K. (2024). *İlkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin dilsel yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Trabzon Üniversitesi.
- Feng, L., Lindner, A., Ji, X. R., & Malatesha Joshi, R. (2019). The roles of handwriting and keyboarding in writing: A meta-analytic review. *Reading and Writing*, 32, 33-63. <https://doi.org/10.1007/s11145-017-9749-x>
- Glesne, C. (2013). *Nitel araştırmaya giriş* (A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu, Çev.). Anı Yayıncılık.
- Göçen, G. (2018). Öğretmenlerin yaratıcı yazma tekniklerine yönelik değerlendirmeleri: Bir eylem araştırması. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 625-677. <https://doi.org/10.26466/opus.487130>
- Göçen, G. (2023). *Yazdıkça yazıyorum II yaratıcı yazma ve minik yazarları yaratıcı yazma metinleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-195.
- Gökçe, A. (2020). *İlkokul dördüncü sınıf Türkçe dersinde gerçekleştirilen yaratıcı yazma uygulamalarının öğrencilerin Türkçe dersi tutumuna, yazma tutumuna ve yaratıcı yazma becerileri üzerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yozgat Bozok Üniversitesi.
- Guilford, J. P. (1967). The nature of human intelligence. *Macgraw Hill*.
- Gündüz, O., & Şimşek, T. (2019). *Uygulamalı yazma eğitimi el kitabı*. Grafiker.

- Güneş, H. (2023). *Kuramdan uygulamaya yaratıcı yazma*. Eğitim Yayınevi.
- Hermann, N. (1990). *The creative brain*. Brain Book Publishing
- Işık, D. A. (2013). Sınıf öğretmenlerinin yaratıcı bireyler yetiştirmede görev ve sorumlulukları, *International Journal of Social Science*, 6(6), 587-599.
- İpşiroğlu, Z. (2006). *Yaratıcı yazma*. Morpa Kültür Yayınları.
- Kapar Kuvanç, E. B. (2008). *Yaratıcı yazma tekniklerinin öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin tutumlarına ve Türkçe dersindeki başarılarına etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Karadağ Yılmaz, R. (2021). *Etkinlik örnekleriyle ilk okuma ve yazma öğretimi*. R. Karadağ Yılmaz (Ed.). Vizetek Yayıncılık.
- Karaoğlu, R. (2021). *İlkokul öğrencilerinin yazma becerilerine ilişkin makalelerin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ordu Üniversitesi.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kasap, D. (2019). *Yaratıcı okuma-yaratıcı yazma çalışmalarının yaratıcı okuma, okuduğunu anlama, yazma ve yaratıcı yazma erişimine etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Pamukkale Üniversitesi.
- Khan, H. I. (2011). Testing reative writing in Pakistan: tensions and potential in classroom practice. *International Journal of Humanities and Social Science*, 1(15), 111-119.
- Kılıç, Z., Kaya, M. F., & Girmen, P. A (2023). Technology-supported process based writing case in primary school fourth grade. *International Technology and Education Journal*, 5(1), 83-94.
- Kırmızı, F. & Çağ Adıgüzel, D. (2023). İlkokul öğrencilerinin yaratıcı yazma ürünlerinin bazı değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 58, 370-397. <https://doi.org/10.9779/pauefd.1091976>
- Kuvanç Kapar, E. B. (2008). *Yaratıcı yazma tekniklerinin öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin tutumlarına ve Türkçe dersindeki başarılarına etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.

- Küçük, S. (2007). *Yazılı anlatım ve yaratıcılık*. On dokuz Mayıs Üniversitesi Yayınları.
- Laurin, S. (2010). *The effect of story drama on children's writing skills* (Unpublished master's thesis). Concordia University.
- MacGregor, C., & Soylu, E. (1996). *Yaratıcı bir çocuk yetiştirme: genç beyinler için cazip etkinlikler ve oyunlar*. Papirüs Yayınevi.
- Maltepe, S. (2006). Türkçe öğretiminde yazılı anlatım uygulamaları için bir seçenek: Yaratıcı yazma yaklaşımı. *Dil Dergisi*, 132, 56-66.
- Maltepe, S. (2007). *Yaratıcı yazma yaklaşımı açısından Türkçe derslerinde oluşturulan yazılı anlatım ürünlerinin değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi.
- Mandı, M. (2021). *İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerisini geliştirmede artırılmış gerçeklik destekli dijital öykü kullanımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi,.
- Mcvey, D. (2008). Why all writing is creative writing. *Innovations in Education and Teaching International*, 45(3), 289-294.
- MEB (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1,2,3,4,5,6,7 ve 8.sınıflar)*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB (2024). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı (1, 2, 3 ve 4. Sınıflar)* <https://tymm.meb.gov.tr/ogretim-programlari/ilkokul-turkce-dersi> erişilmiştir.
- Medwell, Jane; Wray, David. (2005). What do we know and what do we need to know? *Proceedings of the International Astronomical Union 1(S231)*, pp. 77-86.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber [Qualitative research A guide to design and implementation]*. (S. Turan, Çev. ed./Trans. ed.). Nobel Akademik Yayıncılık.

- Okur, A., & Göçen, G. (2019). Türkçe Öğretiminde Güncel Eğilimler ve Sorunlar, F. Topçuoğlu Ünal (Ed.). *Türkçe Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları* içinde (s. 235-260). Nobel Yayınları.
- Oral, G. (2020). *Yine yazı yazıyoruz*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özcan, A. F., & Özcan, A. O. (2016). İlk okuma yazma öğrenmede çocukların yaşadıkları güçlükler, nedenleri ve çözüm önerileri: Nitel bir araştırma. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1):69. <https://doi.org/10.17336/igusbd.61470>
- Özdemir, S., & Çevik, A. (2018). Yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma ve yaratıcı yazma başarısına etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 141-153. <https://doi.org/10.17679/inuefd.336990>
- Özden, Y. (2003). Öğrenme ve öğretme. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özer, S. & Şahan, M. (2011). *Yaratıcı yazma ve yaratıcı dramının Türkçe derslerinde kullanımı ve atölye örnekleri*. <https://www.academia.edu/3227553> adresinden erişilmiştir.
- Özerbaş, M. A. (2011). Yaratıcı düşünme öğrenme ortamının akademik başarı ve bilgilerin kalıcılığa etkisi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 675-705.
- Özkaya, P., & Ataş, U. (2015). İlkokul Birinci Sınıf Öğrencileri: Öğretmenim Nasıl Yazıyorum?. *Bartın University Journal of Faculty of Education, Özel Sayı*, 163-169. <https://doi.org/10.14686/BUEFAD.2015USOSOZelsayi13207>
- Öztürk, E. (2007), *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Patthey-Chavez, G. G., Matsumura, L. C., & Valdes, R. (2004). Investigating the process approach to writing instruction in urban middle schools. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 47(6), 462-476.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.

- Petekçioğlu, N. (2011). *Suggested writing activities for primary school students considering their cognitive developments*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Rıza, E. T. (2006). *Yaratıcılığı geliştirme teknikleri*, Anadolu Matbaası.
- Saban, A. (2004). *Öğrenme ve öğretmen süreçleri*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Sağırlı, M. (2022). Yazmaya hazırlık, yazma ve yazı biçimine ilişkin birinci sınıf yazma temel dil becerisi kazanımlarının türkçe dersi öğretim programında (2019) yer alan açıklama ve örnekler ile yeterliliği yönünden değerlendirmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (31), 369-389.
- Saluk, N. (2017). *Üstün yeteneklilerde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi.
- San, İ. (2004). *Sanat ve eğitim*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Saylık Işıık, G., Uyanık, O., & Yıldız, D. (2023). Halk hikâyelerinin kullanımıyla yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi: Bir eylem araştırması. *Milli Eğitim Dergisi*, 52(1), 647-676. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.1308325>
- Sever, E. (2013). *Süreç temelli yazma modellerinin ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım ve yaratıcı yazma becerilerine etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi.
- Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Anı yayıncılık.
- Sönmez, A. (2022). *İlk okuma yazma öğretiminde görsel hikayeli heceler yönteminin etkililiği (Yeni bir model önerisi)* (Yayınlanmamış doktora tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Sözer, Y. ve Aydın, M. (2020). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*, B. Oral ve A. Çoban (Ed.). Pegem Akademi.
- Spycher, P., Austin, K., & Fabian, T. (2018). The writing-centered classroom. *Educational Leadership*, 75(7), 54-59.

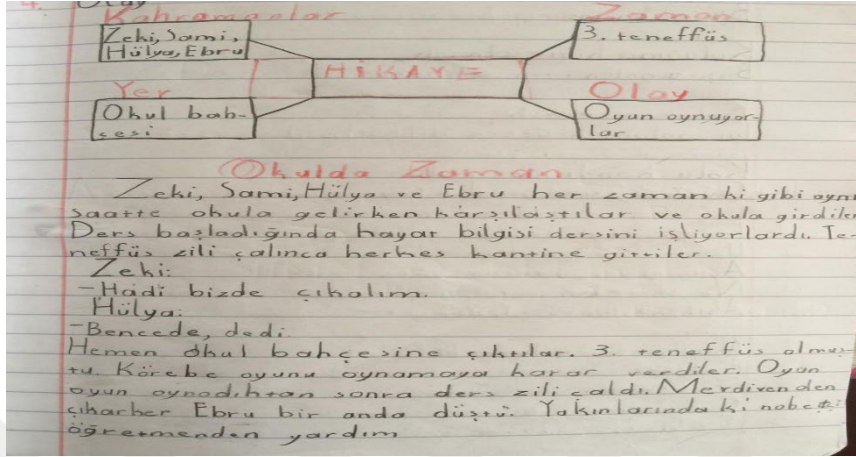
- Sulak, S. E. & Erdoğan, M. (2019). Yaratıcı drama yönteminin ilkököl 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(16), 1118-1139.
- Sungur, N. (1997). *Yaratıcı düşünce*. Evrim Yayınları.
- Sur, E. (2022). Yaratıcı yazma etkinlikleri üzerine yapılmış çalışmaların incelenmesi/analysis of studies on creative writing activities. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(5), 204-220. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1150177>
- Susar Kırmızı, F., Boztaş, H., Salgut, E., Çağ Adıgüzel, D. & Koç, A. (2020). The effect of pre-school education on the process of initial literacy for non native Turkish students. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 105-129. <https://doi.org/10.9779/pauefd.509817>
- Şahin, A. (2012). Bitişik eğik yazı öğretiminde karşılaşılan problemler. *Eğitim ve Bilim*, 37(165), 168-179.
- Şahin, A. (2016). Yaratıcı yazma, Susar Kırmızı, F. (Editör). *İlk ve Ortaokullarda Türkçe Öğretimi* içinde (ss. 273-298). Anı Yayıncılık.
- Şahin, N. (2019). Türkçe dersi kapsamında gerçekleştirilen yaratıcı yazma uygulamalarının öğrencilerin tutumları üzerindeki etkisinin meta-analiz ile incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(1), 115-129.
- Temizkan, M. (2010). Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 27, 621-643.
- Temizkan, M. (2011). Yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisi üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 919-940.
- Tok, R., & Erdoğan, Ö. (2017). İlkokul 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin yazma becerilerinin incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1003-1024. <https://doi.org/10.23891/efdyyu.2017.37>
- Torrance, E. P. (1965). *Rewarding creative behavior*. Prentice-Hall.
- Troia, G. (2014). *Evidence-based practices for writing instruction*. Cedar Center.

- Uygun, A. (2019) *2018 Türkçe dersi öğretim programındaki yazma kazanımlarının ve ders kitaplarındaki etkinliklerin yaratıcı yazma becerisine uygunluğu* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Üstündağ, T. (2003). *Yaratıcılığa yolculuk*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yegen, G. (2019) *İlkokul 3. Sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin yaratıcı drama yöntemiyle geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Yenilmez, K. ve Yolcu, B. (2007) Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı. *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 95- 105.
- Yıldırım, A. ve Şimsek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, K., Kandemir, E., & Çınar, Z. (2017). Sınıf öğretmenlerinin Türkçe dersi öğretim programına yönelik görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(2), 135-154.
- Yıldız, C., Okur, A., Arı, G., & Yılmaz, Y. (2008). *Kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yoo, J. (2017). Writing out on a limb: Integrating the creative and academic writing identity. *New Writing*, 14(3), 444-454.
- Yurdakal, İ. H. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: 2024 ilkököl Türkçe dersi öğretim programının (1, 2, 3 ve 4. sınıflar) incelenmesi. *Temel Eğitim Dergisi (Journal of Primary Education)*, 24, 76-88.

EKLER

EK-1: Öğretmenlerin Sınıfta Yaptıkları Yaratıcı Yazma Çalışmalarından Örnekler

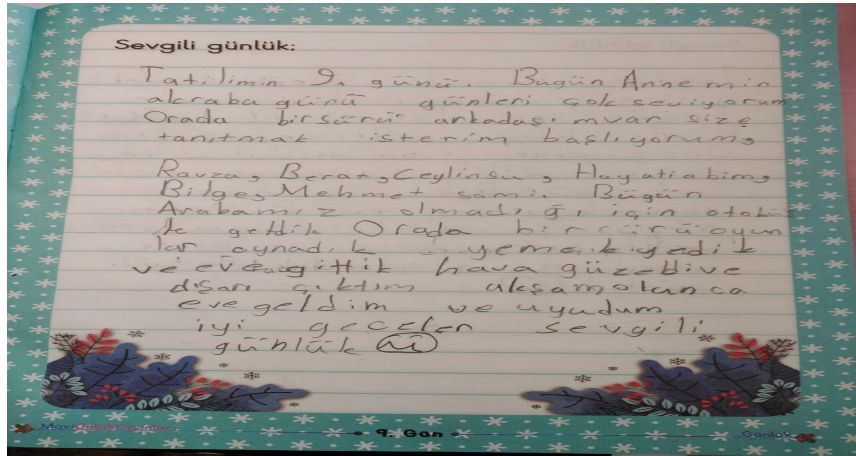
Ö1'in sınıfta yaptığı yaratıcı yazma çalışmasından örnek.

Görsel 19. Yazı Örnekleri (2.sınıf)

Öğrenci hikâye haritasında verilenleri kullanarak kısa bir hikâye yazmıştır. Öğretmen yer, zaman, olay ve kahramanları vererek hikâyeyi sınırlandırmıştır. 2.sınıf öğrencisi olmasına rağmen öğrencinin yazım imla kurallarına dikkat ettiği görülmüş olup öğretmenin sınıfında bu tür yazma çalışmalarına önem verdiği anlaşılmaktadır.

Ö2'nin sınıfta yaptığı yaratıcı yazma çalışmasından örnek.

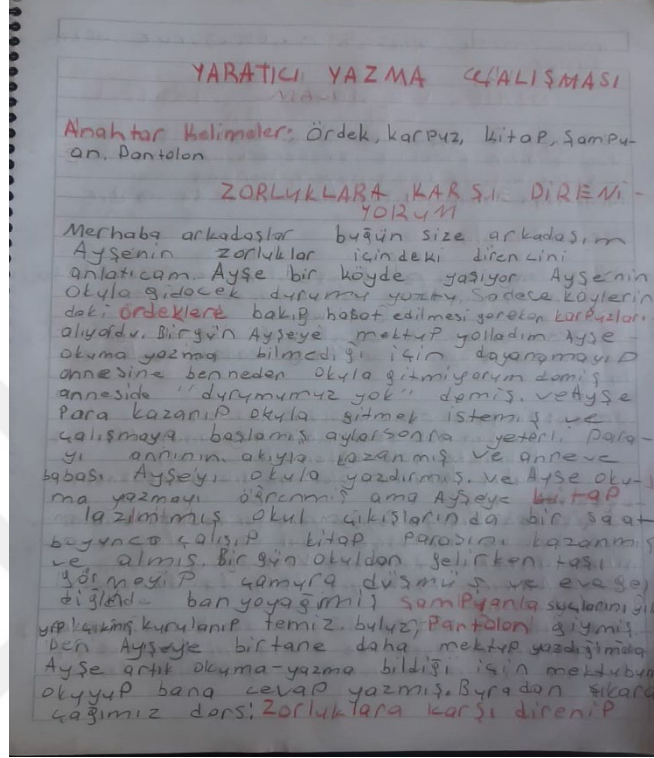

Görsel 20. Yazı Örnekleri (2.sınıf)

Öğretmen öğrencilerden ara tatilde yaptıklarını anlatan bir günlük yazmalarını istemiştir. Bu şekilde öğrenci belirli sınırlardan çıkıp yaratıcı yazma yapabilir ya da hep aynı şekilde yaşadıklarını yazıp yaratıcılıktan uzak kalabilir. Yukarıdaki örnekte öğrenci sıradan bir şekilde gün içerisinde neler yaptığını kısa bir şekilde yazmıştır. Öğretmen, öğrencinin günlük yazarken çevreye daha duyarlı bakmasını ve etkili yazılar yazmasını istemiştir. Ancak öğrenci

2.sınıf olmasından kaynaklı olarak detaylı bir yazı yazamamıştır. Öğrenciler için verilen bu görev bazen sadece yapmış olmak için yapıldığından etkili yazılar ortaya çıkmamaktadır.

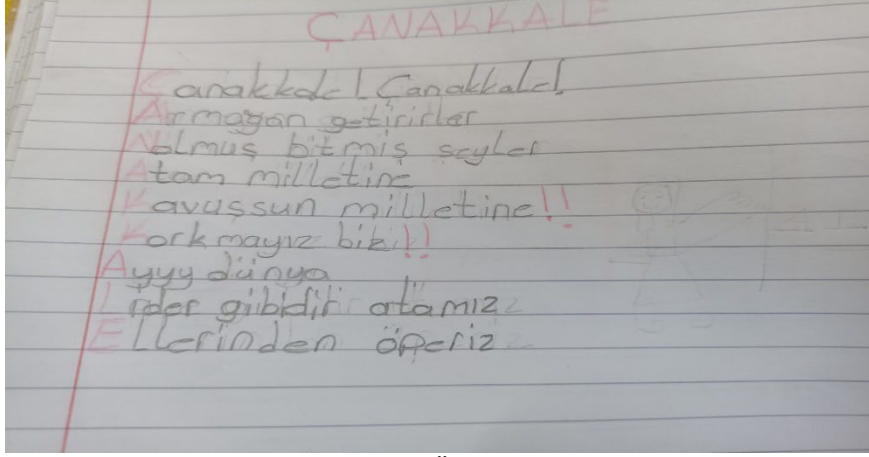
Ö3'ün sınıfta yaptığı yaratıcı yazma çalışmasından örnek.

Görsel 21. Yazı Örnekleri (4.sınıf)

Öğrenci anahtar kelimeleri kullanarak belirli bir konu hakkında kısa bir hikâye yazmıştır. Öğretmen bu çalışmayı yaptırırken öğrencilerin belirli bir konu etrafında yazmalarını istemiştir. Öğrencilerin böyle örnek olayları yazıya dökerek ilerde kendi hayatlarında da bu tür zorluklarla karşılaştığında yazdıkları türden çözüm yollarını uygulayabileceklerini anlamalarını istemiştir. Öğrencinin yazısında imla ve noktalama kurallarına çok fazla dikkat etmediği görülmektedir.

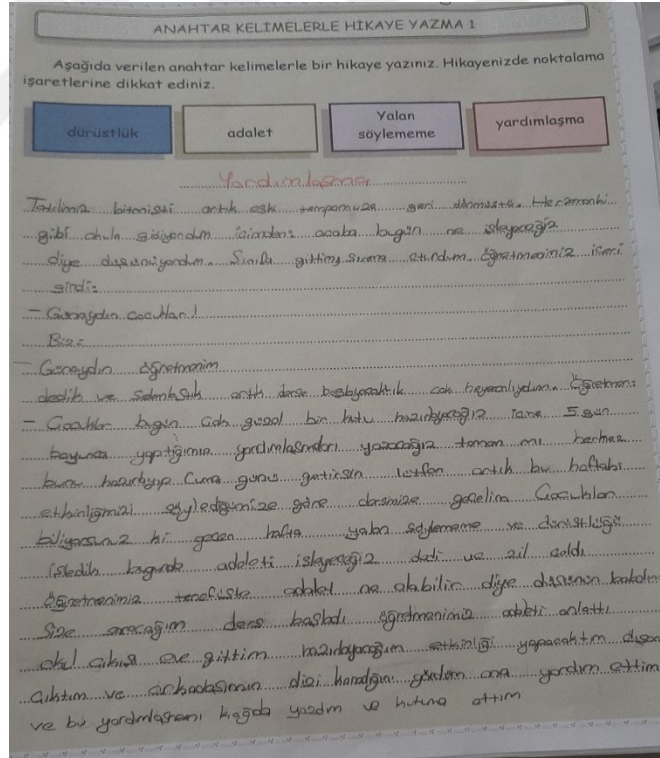
Ö4'ün sınıfta yaptığı yaratıcı yazma çalışmasından örnek.

Görsel 22. Yazı Örnekleri (3.sınıf)

Öğrenci akrostiş çalışması yapmıştır. Öğretmen bu çalışmayı belirli gün ve haftalarla ilgili olarak 18 Mart Çanakkale Zaferi sebebiyle yaptırmıştır. Öğrencilerin bir konuda yoğunlaşarak bütünlük içerisinde yazmasını istemiştir.

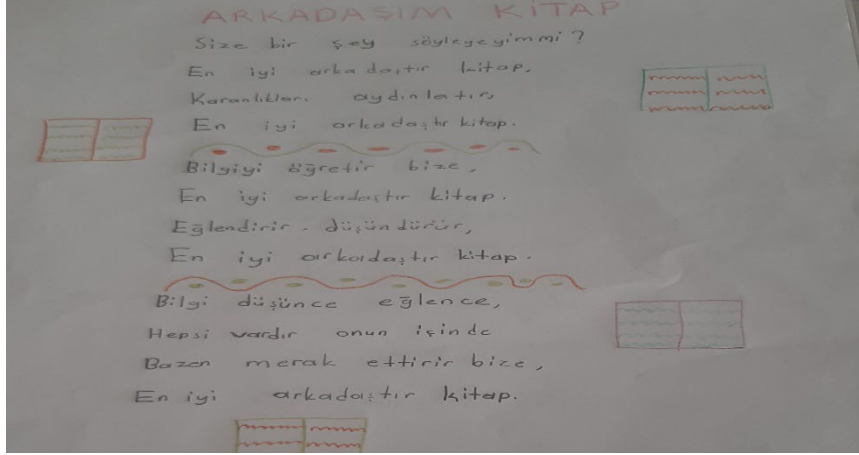
Ö7'nin sınıfta yaptığı yaratıcı yazma çalışmasından örnek.

Görsel 23. Yazı Örnekleri (4.sınıf)

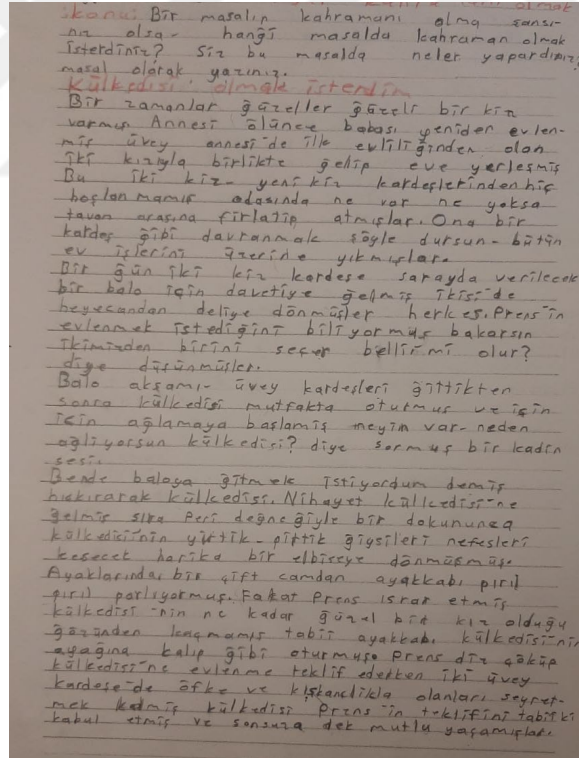
Öğrenci anahtar kelimeleri kullanarak yazı yazmıştır. Yukarıdaki yazı örneğinde öğrenci sade bir şekilde anahtar kelimeleri kullanarak yazısını yazmıştır. Öğretmen bu etkinliği yaptırırken derste işlediği kazanımlara yönelik kelimeler belirlemiştir. Böylelikle öğrendiklerinin pekişmesi sağlanmıştır.

Ö8'in sınıfta yaptığı yaratıcı yazma çalışmasından örnek.

Görsel 24. Yazı Örnekleri (2.sınıf)

Öğretmen sınıfa belirli bir konu vererek bununla ilgili şiir yazmalarını istemiştir. Öğrenci şiir yazarken noktalama işaretlerine dikkat etmiş ve herhangi bir olağanüstü öğelere yer vermeden şiirini yazmıştır.

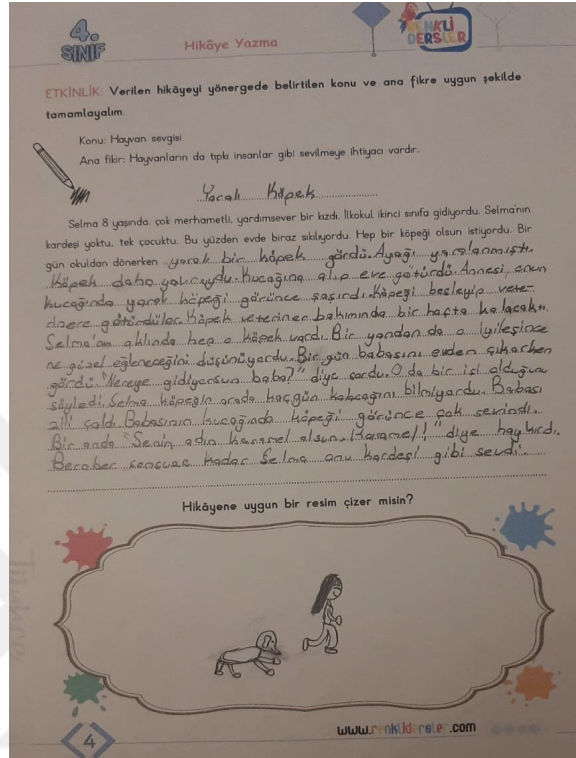

Görsel 25. Yazı Örnekleri (4.sınıf)

Öğrenci bir masal kahramanı olsaydı hangisi olabileceği ile ilgili yazı yazmıştır. Öğretmen bu konuyu verirken öğrencilerin okudukları masalları yeniden yazmalarını, bu şekilde öğrenciye kendini ifade etme alanı ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Öğrenci bu şekilde geçmişte okuduklarını zihninde canlandıracak ve sonrasında kendisi hayalindeki gibi masalı

yazacaktır. Ancak öğrenci yazısında daha önceden okuduğu Külkedisi masalını aynen yazmış olup kendisi masala hiçbir değişiklik getirmemiştir.

Ö12'nin sınıfta yaptığı yaratıcı yazma örnekleri.

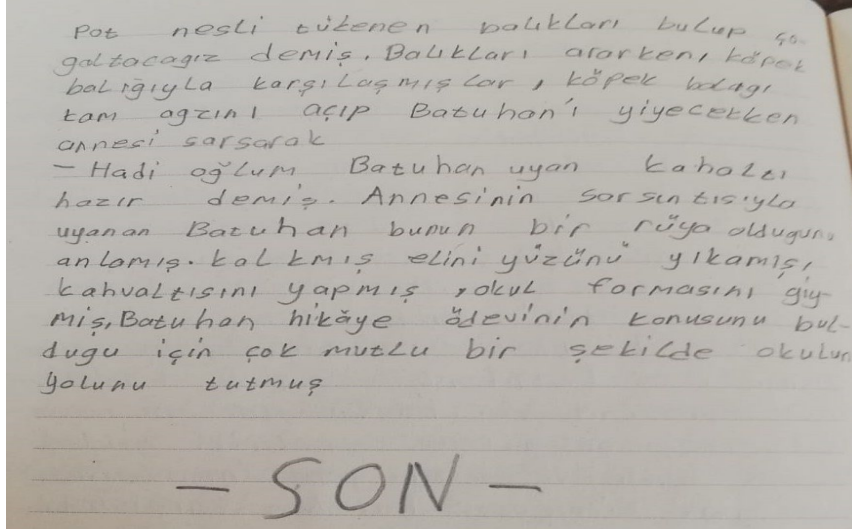

Görsel 26. Yazı Örnekleri (4.sınıf)

Öğrenci yönergede verilen konu ve ana fikre göre hikâye tamamlama çalışması yapmıştır. Öğretmen etkinliği hazır olarak bir internet sitesinden almıştır. Çalışma kağıdının üst kısmında verilen konu ve ana fikir ışığında öğrencinin sınırlı bir alana yazması istenmiştir. Bu durum öğrencilerin yaratıcılığını ifade etmede dar kalıpların içinde olup özgürce yazmalarını engelleyebilir. Çalışma kağıdının alt kısmında verilen sınırlı bir alana ise hikayesiyle ilgili resim çizmesi istenmiştir. Bu durum öğrencinin zihnindekileri ortaya çıkarmasında fayda sağlamaktadır.

Ö13'ün sınıfta yaptığı yaratıcı yazma örneği.

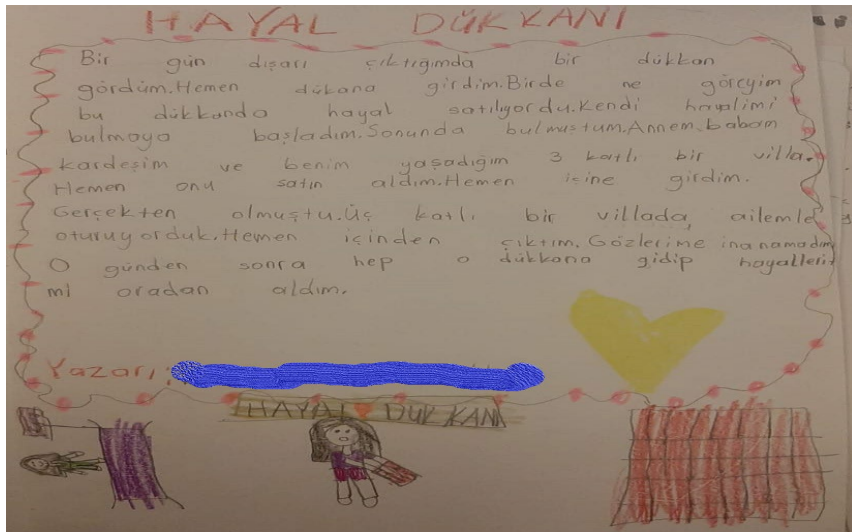

Görsel 28. Yazı Örnekleri (3.sınıf)

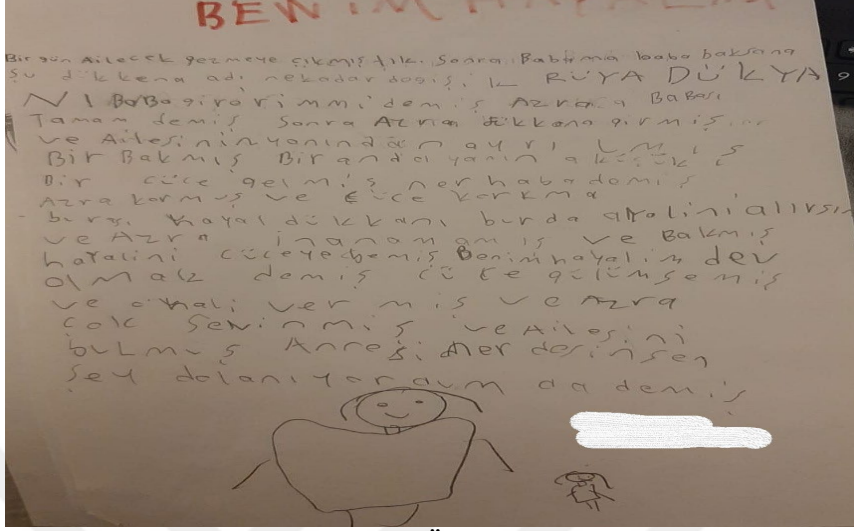
Öğrenci yukarıdaki çalışmada serbest bir konuda hikâye yazmıştır. Öğrencinin defterinde yazacağı alan çok olduğu için yazarken kendini kısıtlamamıştır. Öğrenci hikayesinde okuyucuyu sıkmadan merak uyandırmaya çalışmış ve gerçeküstü durumları (ayaklarının yerden kesilerek uçması) anlatarak geniş hayal gücünü bize göstermiştir. Öğretmen bu şekilde öğrencilere serbest yazma ortamı oluşturarak öğrencilerin kendilerini geliştirmelerini ve yazmaktan keyif almalarını sağlamıştır. Yukarıdaki yazı örneğinde öğrenci yazı güzelliğine dikkat etmiş ve noktalama kurallarına uyararak yazısını yazmıştır. Öğrenci bazı kısımlarda okuyucuyu heyecanlandırıcı şekilde (köpeğin koşup yakalamaya çalışırken uçurumdan yuvarlanması) olay örgüsü oluşturmuştur.

Ö18'in sınıfta yaptığı yaratıcı yazma örneği.

Görsel 29. Yazı Örnekleri (3.sınıf)

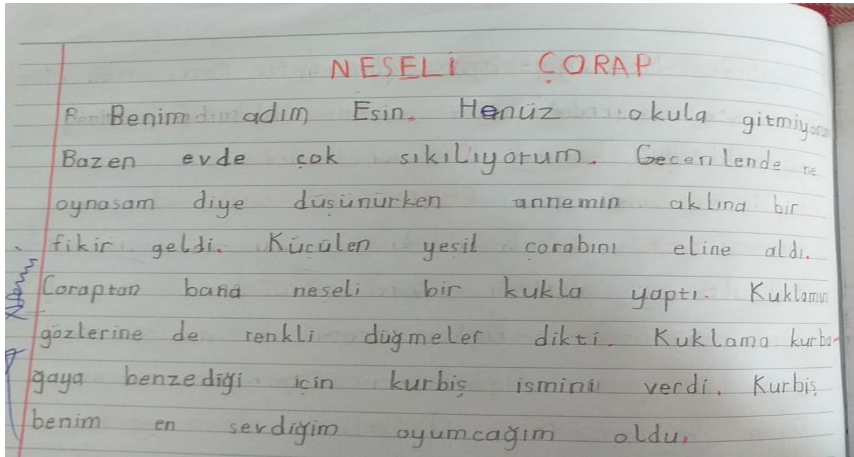
Öğretmen yukarıdaki yazma çalışmasında öğrencilerden hayal dükkânı içerisinde olduklarını hayal edip neler yapabileceklerini düşünerek yaratıcı yazma çalışması yapmalarını amaçlamıştır. Öğrenci hayaline uygun olarak kâğıdın alt tarafına resim çizmiştir.

Görsel 30. Yazı Örnekleri (3.sınıf)

Yukarıdaki örnekte de öğrenci hayal dükkânında olduğunu düşünerek hayallerini yazmıştır. Öğrencinin yazısı pek fazla okunaklı değildir ancak hayal gücünü yazısına aktarmıştır. Yazısının alt kısmına da basit bir şekilde resim çizerek anlattıklarını görselleştirerek de anlatmaya çalışmıştır.

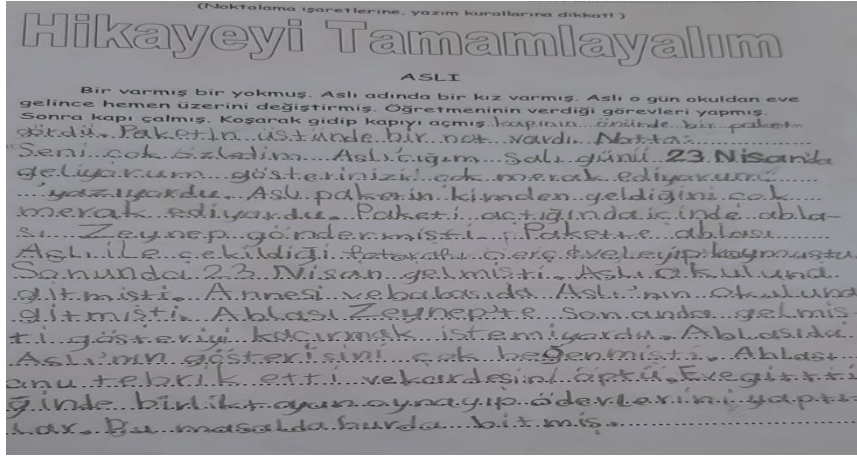
Ö20'nin sınıfta yaptığı yaratıcı yazma örneği.

Görsel 31. Yazı Örnekleri (1.sınıf)

Öğrenci öğretmenin sınıfta belirlediği herhangi bir nesne ile ilgili kısa bir yazı yazmıştır. Öğrencinin yazım ve noktalama işaretlerinde eksik ve yanlış yaptıkları yeri öğretmeni kırmızı kalemle düzeltmiştir. Yukarıdaki yazıda öğrenci herhangi bir olay değil sadece nesne ile ilgili durumu yazmıştır.

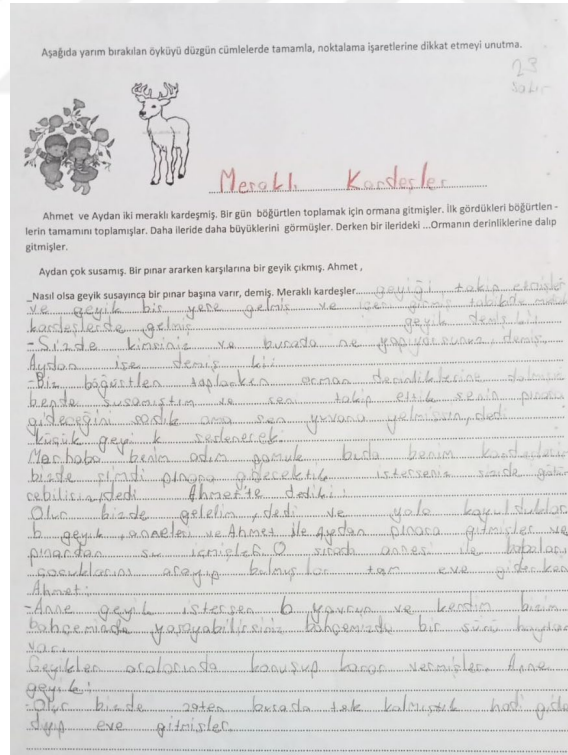
Ö23'nin sınıfa yaptığı yaratıcı yazma örneği.

Görsel 32. Yazı Örnekleri (3.sınıf)

Öğrenci hikâye tamamlama çalışması yapmıştır. Öğretmen hazır şablon olarak çalışma kâğıdı dağıtarak yaratıcı yazma çalışması yapmıştır. Ancak yukarıdaki yazı örneğinde öğrenci herhangi bir olağanüstü durumdan bahsederek yazmamıştır.

Ö24'ün sınıfta yaptığı yaratıcı yazma örneği.

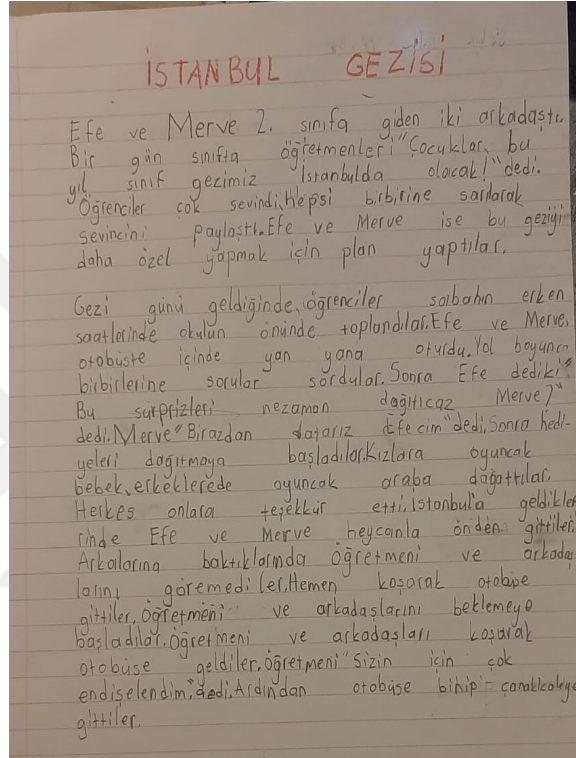

Görsel 33. Yazı Örnekleri (3.sınıf)

Öğrenci bu örnekte yarım bırakılan bir hikâyeyi tamamlama çalışması yapmıştır. Öğretmen kâğıdın kenarına öğrencilere yazacakları konuda çağrışım yapması için iki resim koymuştur. Ancak kâğıdın üst kısmında öğrencilere düzgün cümleler kurup noktalama

işaretlerine dikkat etmeleri gerektiği uyarısında bulunulmuştur. Bu uyarı öğrencinin yaratıcı bir şekilde yazmasına engel olup sadece kurallara uyarak yazmasını ve sıradan bir yazının ortaya çıkmasına sebep olabilir. Öğrenci yukarıdaki yaratıcı yazma çalışmasında adı geçen geyiği konuşturarak kısa bir yazı yazmıştır. Öğrencinin yazacağı alan kâğıt üzerinde belli olduğu için çok fazla yazmak istese de yer kalmadığından yazısını sonlandırmıştır.

Ö26'nin sınıfta yaptığı yaratıcı yazma örneği.

Görsel 34. Yazı Örnekleri (2.sınıf)

Öğrenci giriş kısmı verilen bir metnin devamında neler olduğuyla ilgili yazı yazmıştır. Öğretmen sınıfta yarım bırakılan bir yazıyı öğrencilerin tamamlamasını istemiştir. Yukarıdaki yaratıcı yazma çalışmasında da İstanbul gezisi sırasında neler olduğu ile ilgili öğrenciler yarım bırakılan yerden yazmaya başlamışlardır. Bu etkinliğin amacı sınıfta çeşitli görüşlerin olabileceği ve herkesin hayal gücünün farklı olduğunu anlamayı sağlayarak yazmaktır. Öğretmen etkinliğin sonunda aslında ne olduğunu sınıfta okuyarak her öğrencinin nasıl düşünüp tamamladığını görmesini ve yazdıklarından keyif almalarını sağlamıştır. Öğrenci yukarıdaki yazıda yazım ve noktalama kurallarına çok fazla dikkat etmemiştir. Yazısında olağanüstü bir olaya da yer vermemiş olup sade bir şekilde gezi sırasında neler olduğunu anlatmıştır.

Ö27'nin sınıfta yaptığı yaratıcı yazma örneği.

KENAN ile OKULU

KENAN ile OKULU

Ali, ilke ile Kenan aile. ilke
Kenan'ın annesi. ilke Kenan'a
"Kenan kalk ninese cik al." dedi.
Kenan ninesine kekik aldı.

ilke Kenan'a "Kenan kalk ninese
kekik al." dedi. Kenan ninesine kekik
aldı.

ilke Kenan'a "Kenan kalk ninese
enik al." dedi. Kenan ninesine inek
aldı.

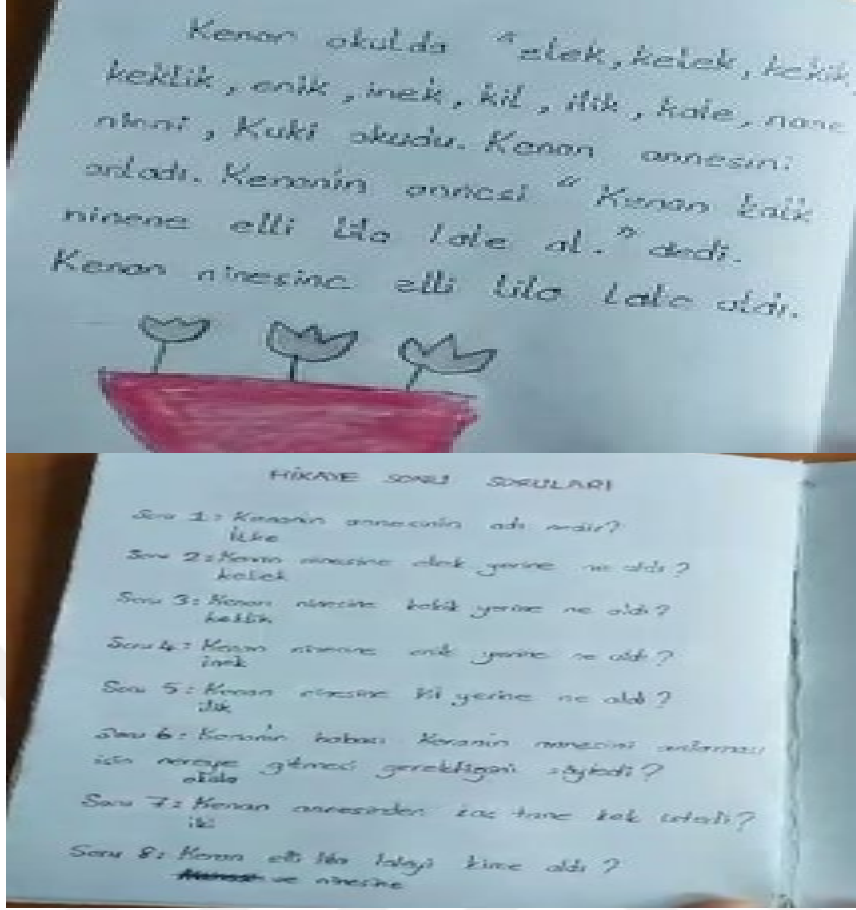

ilke Kenan'a "Kenan kalk ninese
kil al." dedi. Kenan ninesine ilik
aldı.

Ali Kenan'a "Kenan okulu al
anneni anla." dedi. Kenan okullu
oldu. Kenan ninesine "Anne iki
kek al." dedi. Annesi Kenan'a iki
kek verdi. Lakin annesi Kenan'a
"Kenan elin lokeli." dedi. Kenan
elini yıkadı. Annesi ile Kenan'ın
yedi kalan keki Kenan'ın annesi
ilke verdi.

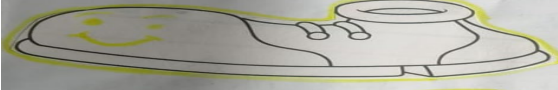

Görsel 35. Yazı Örnekleri (1.sınıf)

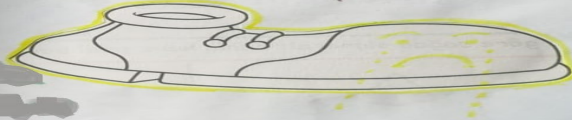
Öğrenci kitap şeklinde hikâye yazmıştır. Öğrenci birinci sınıfta okuduğu için hikayesindeki cümleler, sınıfta öğrendiği harflerle oluşturulan kelime ve cümlelerden oluşmaktadır. Öğrenci kitabının sonunda hikayesi ile ilgili sorular da sormuştur. Öğretmeni bu şekilde bir hikâye yazma çalışması yaptırarak öğrencinin okuma hevesini arttırmayı amaçlamış ve hayal gücünün sınırlarını keşfetmesini sağlamıştır. Öğrencinin yazısının gayet güzel olduğu görülmekte olup noktalama işaretlerine de dikkat ederek yazdığı görülmektedir.

Ö29'un sınıfta yaptığı yaratıcı yazma örneği.

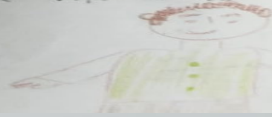
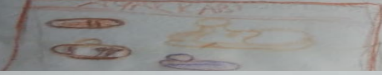
BEYAZ AYAKKABI

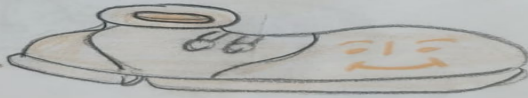
Yazan:

Bir varmış bir yokmuş.
Bir ayakkabı dükkanında
beyaz ısıt ısıt bir ayakkabı
varmış. Ayakkabı mağ-
zanın ön virrinde duru-
yormuş. Herkesin dikkatini
çekiyormuş. Bembeyaz
ve göz alıcıymış. Beni Kim
satin alacak diye merakla
bekliyormuş.

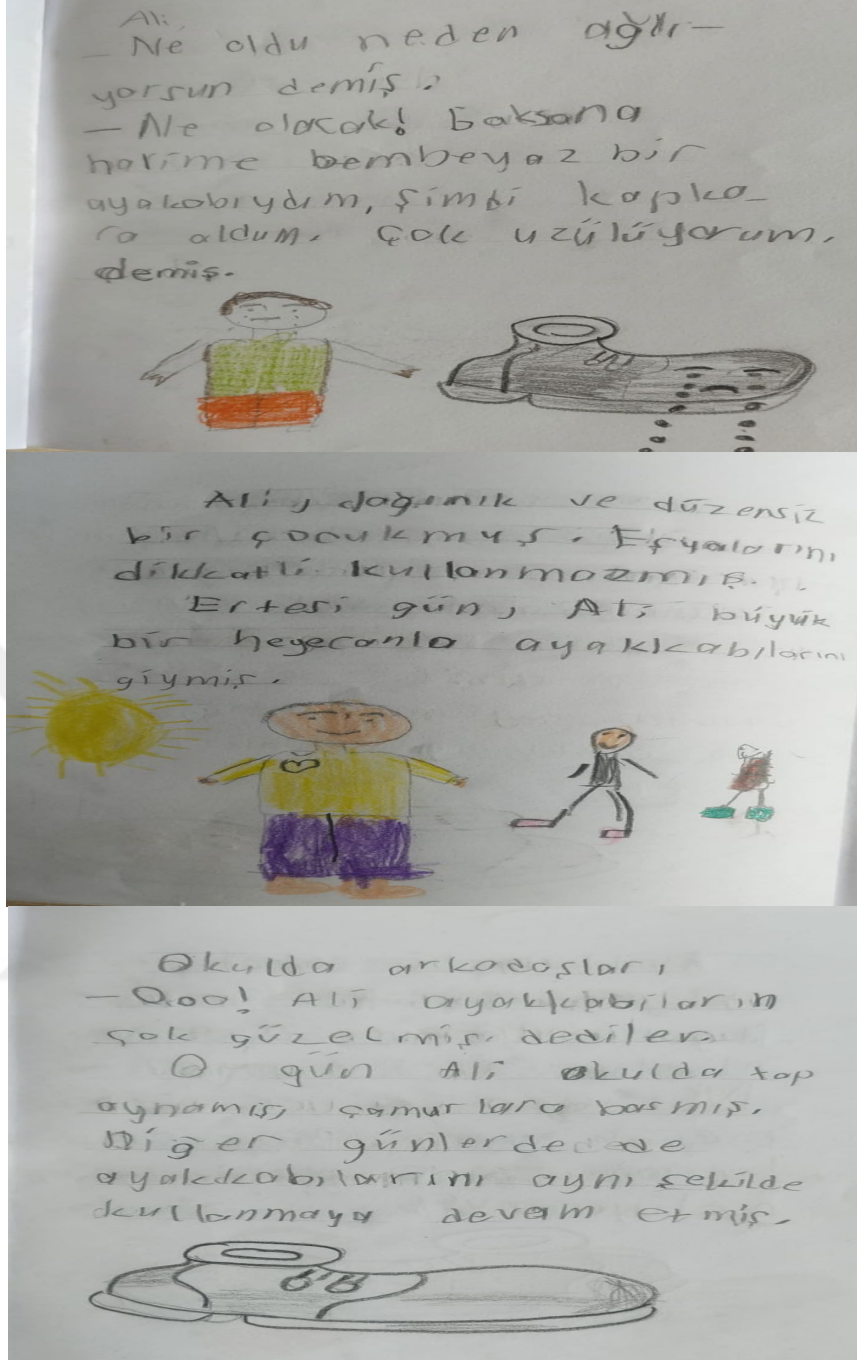

Bir pazar sabahı Ali adında
çocuk dükkana girmiş. Ali'nin
gözü hemen ısıt ısıt parlayan
beyaz ayakkabıya takılmış. Ali:
-Baba baba, şu beyaz ayakkabı-
yı alır mısın?
-Tamam ağlum, demiş.
Ali, ayakkabıyı alarak eve
gitmiş.

Ayakkabı bir sabah
ağlamaya başlamış. Artık
doğanamıyormuş. O sırada
Ali bir ses duymuş.
Vereden geliyor diye
merak etmiş. Bu ses
beyaz ayakkabılardan
geliyormuş.

Görsel 36. Yazı Örnekleri (1.sınıf)

Öğrenci kitap şeklinde hikâye yazmıştır. Hikayesinde cansız bir varlık olan ayakkabıyı konuşurarak, kirlendiğinde nasıl hissedebileceği hakkında çıkarımda bulunmuştur. Öğrenci hikayesini görsel unsurlarla da destekleyerek daha güzel hale getirmiştir. Hikayesinde yazım ve noktalama kurallarına dikkat ettiği görülmektedir.

EK-2: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Yazma Hakkındaki Görüşleri ve Sınıf İçi Uygulamaları

Değerli meslektaşım,

Bu çalışma sınıf öğretmenlerinin yaratıcı yazma çalışmaları hakkındaki görüşlerini ve sınıf içi yaptıkları uygulamaları ortaya çıkarmak amacıyla yapılan yüksek lisans tez çalışması için gerçekleştirilmektedir. Araştırmada paylaşacağınız bilgiler sadece bu çalışma için kullanılacaktır. Araştırmacılar olarak katılımcıların etik kurallar çerçevesinde kimliklerinin gizli tutulması araştırmacının sorumluluğundadır.

Sorulara vereceğiniz samimi yanıtlar ve çalışmaya yaptığınız değerli katkılar için teşekkür eder, çalışma hayatınızda kolaylıklar dilerim.

Saygılarımla.

Handan AYDIN
Şükriye Onsun İlkokulu
Sınıf Öğretmeni

1. BÖLÜM: KİŞİSEL BİLGİLER

- Cinsiyetiniz:** Kadın Erkek
- Öğretmenlik deneyiminiz:** ..... yıl
- Öğrenim düzeyiniz:**
Lisans Tamamlama Lisans Tezsiz Yüksek Lisans
Tezli Yüksek Lisans Doktora Diğer(.....)
- Görev yeriniz:** ..... ili .....ilçesi
- Öğretmenlik kadro durumunuz nedir?**
Kadrolu Sözleşmeli Ücretli Özel Okul Diğer(.....)
- Öğretmenlik unvanınız nedir?**
Başöğretmen Uzman öğretmen Öğretmen
- Şu an öğretmenlik yaptığınız sınıf düzeyiniz nedir?**
1.Sınıf 2.Sınıf 3.Sınıf 4.Sınıf
- Sınıfınızın öğrenci sayısı kaçtır?**
5-14 15-24 25-34 35-44 45 ve üzeri

2. BÖLÜM: GÖRÜŞME SORULARI

1.Yaratıcılık kavramı sizin için ne ifade ediyor? Yaratıcı öğrencilerde gözlemediğiniz temel özellikler nelerdir? Açıklayınız.

2.Sizce yaratıcı yazıların temel nitelikleri nelerdir? Sınıf içinde yaratıcı yazma etkinliklerinin kullanımını hakkında ne düşünüyorsunuz?

3.Öğrencilerinizin mevcut yazma becerilerini yaratıcı yazma açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Yaratıcı yazmayı destekleyici nasıl bir sınıf ortamı sağlıyorsunuz? Açıklayınız.

4.Öğrencilerinizi yaratıcı yazmaya nasıl teşvik ediyorsunuz? (Öğretmen olarak rolünüz nedir?) Onların yaratıcı yazma becerilerini geliştirmek üzere kullandığımız yöntem ya da teknikler nelerdir? Bunların etkililiği hakkında deneyimleriniz paylaşınız.

5.Öğrencilerin yaratıcı yazma çalışmalarını değerlendirme aşamasında nasıl bir yol izliyorsunuz? Bir değerlendirme örneğini paylaşınız? Bu süreçte karşılaştığınız zorlukları anlatınız. Bu süreçteki deneyimlerinizi anlatınız.

6.Yaratıcı yazma çalışmalarında karşılaştığınız güçlükler nelerdir? Bu güçlüklerin üstesinden gelmek için neler yapıyorsunuz? Örneklerle anlatınız.

7.Mevcut İlkokul Türkçe Öğretim Programı'nın yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesine katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz? Açıklayınız.

8.Öğrencilerinizin yaratıcı yazılarını sınıf içinde veya dışında paylaşımlarının önemi ve etkisi hakkında düşüncelerinizi açıklayınız?

9.Öğrencilerinizde okuma alışkanlığı ve anlama düzeyleri ile yaratıcı yazma arasında bir ilişki gözlemliyor musunuz? Nedenleriyle anlatınız.

10.Sınıfta uyguladığınız yaratıcı yazma örneklerinden paylaşabilir misiniz? Başlangıçta yazma konusu belirlerken ve süreç içerisinde neler yaptığımızı kısaca anlatabilir misiniz?

EK-3: Gözlem Formu

Gözlem Tarihi:

Gözlem Yeri:

Gözlem Süresi:

Gözlem Yapılan Okul/ Sınıf:

Gözlemci Adı- Soyadı:

Gözlemin Yapıldığı Sınıfın Tasviri: (sınıf ortamı, sınıfın biçimsel yapısı, sınıf içi etkileşim, öğrencilerin bilişsel durumları vb.)

Gözlem Formu Maddeleri	Evet	Hayır	Açıklama
1. Öğretmen ders öncesinde yaratıcı yazma çalışmalarıyla ilgili ne tür hazırlıklar yapıyor? Çalışma kâğıdı, görsel, müzik vb. hazırlıyor mu?			
2. Öğretmen yapılacak etkinliği öğrencilere nasıl tanıtıyor? O sırada neler yapıyor? Onları düşündüren sorular soruyor mu?			
3. Öğrenciler etkinlikleri yaparken yorum yapabiliyor mu? Öğrencilerin düşüncelerini rahatlıkla söyleyebileceği bir ortam oluşturuluyor mu?			
4. Öğrenciler etkinlikleri çözerken gruplara ayrılarak iş birliği içinde bir ürün ortaya koyabiliyorlar mı?			
5. Yapılan etkinlik öğrencilerin özgün fikirler üretip kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmelerini sağlıyor mu?			
6. Öğretmen öğrencilerin yazma sürecinde neler yapıyor?			
7. Yaratıcı yazma etkinliği öğrenciler için eğlenceli bir aktivite halini alıyor mu?			
8. Yazarken öğrencilerin davranışları nelerdir?			
9. Öğretmen, yazma süreci sonunda neler yapıyor? Her öğrencinin yazdıklarını dinliyor mu?			
10. Öğretmen değerlendirme aşamasında ne yapıyor?			